

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

110'uncu Birleşim
17 Temmuz 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, Ankara'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'nın, Bingöl'ün turizm potansiyeline ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Şereflikoçhisar ile Evren ilçelerinden ve Elâzığ'dan gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Arnavutluk Meclis Başkanı Elisa Spiropali ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın Mısır ithalatına ilişkin açıklaması
- 2.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, İsrail'in Şam'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması
- 3.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, şap hastalığına ilişkin açıklaması
- 4.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Birecik Köprüsü'ne ve Şanlıurfa'nın sorunlarına ilişkin açıklaması
- 5.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in Şam'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması
- 6.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Mısır ithalatına ilişkin açıklaması
- 7.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, süt üreticilerine ilişkin açıklaması
- 8.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl merkeze bağlı mahallelerdeki içme suyu krizine ilişkin açıklaması
- 9.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Tarım ve Orman Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hasta mahpus Davut Öngün'e ilişkin açıklaması
- 11.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Tekirdağ Şarköy'de yaşanan yangına ilişkin açıklaması
- 12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, omurilik felçlilerinin ve idrar yolu fonksiyonlarını kaybetmiş engelli vatandaşların sonda ihtiyacına ilişkin açıklaması
- 13.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, tarımsal sulama maliyetlerine ilişkin açıklaması
- 14.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, fındık üreticilerine ilişkin açıklaması
- 15.- Konya Milletvekili Meryem Göka'nın, 15 Temmuz'a ilişkin açıklaması
- 16.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 29'uncu Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni'ne ilişkin açıklaması
- 17.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Covid-19 yasası mağdurlarına ilişkin açıklaması
- 18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, süt üreticilerine ilişkin açıklaması
- 19.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, kamu işçilerine ilişkin açıklaması
- 20.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması

- 21.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ta yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması
- 22.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, kamu işçilerine ilişkin açıklaması
- 23.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 15 Temmuzla ilişkin açıklaması
- 24.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, "terörsüz Türkiye" sürecine ve İsrail'in Orta Doğu'daki zulmüne ilişkin açıklaması
- 25.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, MESEM'lere ilişkin açıklaması
- 26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, esnaf ve sanatkarların sorunlarına ilişkin açıklaması
- 27.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, imam-hatiplilerin LGS başarısına ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ilişkin açıklaması
- 28.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İklim Kanunu Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 29.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, aşure lokmasına ilişkin açıklaması
- 30.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, belediyelerin kayyum döneminden kalan borçlarına ilişkin açıklaması
- 31.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, ODTÜ'de düzenlenen diploma törenine ilişkin açıklaması
- 32.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, LGS sınavına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması
- 33.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Mecliste görüşülmekte olan Maden Yasası'yla ilgili teklife ilişkin açıklaması
- 34.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, uyuşturucu sorununa ilişkin açıklaması
- 35.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma düzenine ve temel kanun uygulamasına ilişkin açıklaması
- 36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, farklı yıllardaki 17 Temmuzlarda şehit olanlara, bir "YouTuber"ın Türkiye'yi ziyaretine, hafta sonu Edirne'de ve Kırklareli'de gerçekleştirdikleri ziyaretlere, Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, en büyük banknota ve Suriye'deki gelişmelere ilişkin açıklaması
- 37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, sınırların ötesinde ülkenin güvenliğini tehdit eden unsurlarla etkin mücadele yürütüldüğüne ve iç cepheyi güçlendiren gelişmelere, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve İsrail'in Şam'a gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ayşe Tokyaz cinayetine, Bolu Cezaevine ve Cezaevi Müdürüne, yaptığı bir konuşma gerekçesiyle Özgür Özel'e açılan soruşturmaya ve "beyaz Toros" simgesine, kent uzlaşısına, ara zam üzerine verdikleri araştırma önermesine ilişkin açıklaması
- 39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, en düşük emekli maaşına ve Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, maaş zamlarına, "beyaz Toros" tartışmasına ve Genel Başkanlarına açılan soruşturmaya, Bolu yangınıyla ilgili yargılamaya, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 40.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında dün imzalanan 7 anlaşmaya, Çevre ve Şehircilik Bakanının dün verdiği müjdeye, Çankırı Kurşunlu Kızlaryolu Barajı'nın son aşamasının ve Devrez Kızlaryolu sulama yapımının ihalelerine, İsrail'in Suriye'ye yönelik saldırılarına ilişkin açıklaması
- 41.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İnsan Hakları Derneğinin 39'uncu kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 42.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Mısır ithalatına ilişkin açıklaması
- 43.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, iktidara ilişkin açıklaması
- 44.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, orman yangınlarına ilişkin açıklaması
- 45.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Gebze'de müstakil bir vergi idaresi binası ihtiyacına ilişkin açıklaması
- 46.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turizm sektöründe çalışanlara ilişkin açıklaması
- 47.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, 2'nci sürgün yaş çay dönemine ilişkin açıklaması
- 48.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 49.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'taki ulaşım yatırımlarına ilişkin açıklaması
- 50.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun teklifiyle Kırgızistan'ın ödüllendirildiğine ilişkin açıklaması
- 51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'deki Sabun Çayı'na ve bazı köylerin su problemine ilişkin açıklaması
- 52.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de yaşanan kuraklığa ve zirai dona ilişkin açıklaması
- 53.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 54.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 55.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 56.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

57.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

58.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Ankara Milletvekili Murat Emir, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

59.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunlarına ilişkin açıklaması

60.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

61.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması

62.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Ipsos'un 2024 Yılı Ruh Sağlığı Raporu'na ilişkin açıklaması

63.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

64.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, mısır ithalatına ilişkin açıklaması

65.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, tutuklu Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması

66.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, kademeli emeklilik düzenlemesine ve Tekirdağ'daki kavşaklarda yaşanan sıkıntıya ilişkin açıklaması

67.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Kırşehir S Tipi Cezaevindeki mahpusların çağrısına ilişkin açıklaması

68.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt alım fiyatına ilişkin açıklaması

69.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Ağrı'daki güvenlik güçlerine ilişkin açıklaması

70.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın LGS sınavıyla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması

71.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, LGS sınavına ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

72.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

73.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, imam-hatiplerin tartışma konusu yapılmasını haksızlık olarak gördüklerine ilişkin açıklaması

74.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

75.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 21 milletvekili tarafından, yürütmenin yargı üzerinde baskı oluşturarak yargıyı etki altına alması sonucunda oluşan hukuksuzluklar ve yargıya güvenin kaybolması, yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması ve çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, akademisyenlerin maaş ve çalışma koşullarına yönelik yaşadıkları sorunların araştırılarak özlük haklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 4/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, çalışanlara ara zam oranının belirlenmesi için yürütülecek çalışmaların araştırılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, milletvekillerinin müzakereleri temiz bir dil kullanarak yürütmelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması
- 2.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması
- 3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, bir vakfın kurban bağıışı kampanyasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/29581)

17 Temmuz 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim ancak bir hatırlatma yapmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sisteme girin, ilk 30'da bir dakikaları vereceğim ama devamında ara ara söz vereceğim. Dolayısıyla yorulup buraya gelmenize gerek yok; sisteme girin, gerisini halledeceğiz. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Gündem dışı ilk söz, deprem bölgesinin sorunları hakkında söz isteyen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; deprem bölgemiz iki yılı aşkın bir süreden beri toparlanma sürecinde. Elbette hizmet yapılıyor, inşaatlara devam ediliyor. Bu konuda gayreti olan herkese müteşekkirim. Ne var ki yapılanın yanında yapılması gerektiği hâlde çok çok eksik kalan hususları da mutlaka gündeme getirmek durumundayız.

İktidar mensupları, TOKİ inşaatı yapıyor; evet, ev yapılıyor ama karşılığında vatandaş boş senede imza atıyor, kaç lira borçlu olduğunu bilmiyor. Yirmi yıl süreyle çocuğunu değil torununu da töhmet altında bırakacak şekilde geleceğini ipotek altına almaya imza atıyor ama kaç lira borçlu olduğunu bilmiyor. "Bu binaları kaç yaptınız? Bu milletin alın teri harcanıyor." dendiğinde kimyaları bozuluyor. Oysa burada bu işlerin kaç mal olduğuyla ilgili bilgi vermek de iktidarın görevidir, Meclisin görevi de bunun hesabını sormaktır.

Değerli milletvekilleri, rezerv alanı sorunu hâlen devam ediyor. Hâlen gece rüyalarında ne görürlerse sabah "Şu bölgeyi rezerv alanı ilan ettik." diyorlar. Oysa sorumlu bir idare işin gereğini yapar, master planı çizer; burası rezerve çevrildi, şuralar çevrilmeyecek, ne olduğu bilinir. Bugün Hatay'daki ve genel olarak deprem bölgesindeki bütün mülk sahipleri evlerine, iş yerlerine herhangi bir para harcamaya korkuyor çünkü restore ettiği yer pekâlâ yarın birdenbire rezerv alanı ilan edilebilir. Bu konuda halkımızın tedirginliği devam ediyor. Rezerve ilgili projelerin bir an önce sonlandırılması gerekiyor.

Bunun dışında, hibe olarak verildiği açıklanan 750 bin lira üç yıl öncesi için belki makul bir rakamdı ama bugün, bu şartlarda zerre kadar insanın sorununu çözmeyecek derecede az bir rakamdır, bunun da en az 1 milyon 500 bin liraya çıkartılması lazım.

Bunun dışında, yerinde dönüşümlerle ilgili başvuru süreci 30 Haziran 2025 itibarıyla sona erdi. Deprem bölgemizde sorunlar tahmin edilenin çok çok ötesinde yaşandı. Bu açıdan da birçok insan sağlık sorunlarıyla yakınlarını kaybetti, başka illere taşındı, mirasçılar arasında sorunlar çıktı, resmî evrakta yazışma sorunu çıktı, bütün bu sebeplerle hak sahipliği gecikti, bazı vatandaşlarımız başvuramadı. Bu sürecin de tekrar uzatılması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, evet, konut teslim ediliyor ama en büyük sorun âdeta depremzedenin başına çalarcasına "Al, imzayı at, kurtulalım." mantığı güdülüyor; oysa müteahhit olarak belli başlı tanışlara iş verildiğinden çok ciddi anlamda altyapı sorunu var. Hele de kurumlar arası problem yaşandığından, koordinasyonsuzluk olduğundan bütün kurumlar suçu başkasına atıyor.

Depremzede evini teslim almış ama doğal gaz bağlatamıyor. Niye bağlatamıyor? TOKİ ihalesini alan firma ile belediye arasında anlaşma olmadığı için. TEDAŞ'a gidiyorsunuz, Karayollarını suçluyor; her biri birbirinin üzerine sorunu atarak hiçbir problem çözülüyor.

Hatay'ın en büyük sorunlarından biri yol sorunu, hava sorunudur. Şu anda çok dikkat çekici bir hususu belirtmek isterim: 6 Şubat depreminde memleket nasıl sarsıldıysa, psikolojik travma yaşandıysa taş ocakları, maden ocaklarıyla aynı şeyler yeniden yaşanıyor. ÇED raporu zorunlu olmadığından, denetimsiz bir süreç geçtiğinden her bir taş ocağı patlatmasıyla âdeta insanımız yeniden depremi yaşıyor. Evet, iş yapılmalı ama iş yaparken de bir teneke süt devrilmemeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Dolayısıyla da deprem bölgemizin en önemli sorunlarından biri altyapı sorunları; internet, doğal gaz, elektrik, yol, su; bunların hepsi bir tarafta duruyor. Bir taraftan belirsiz bir geleceğe, boş kâğıda imza atıyor ve hepsinden de önemlisi ciddi bir ekonomik zorluk var Türkiye genelinde olduğu gibi. Siz sadece konut teslim ederseniz, iş yeri olmazsa orada yaşam sürmez. Hatay'daki esnafa destek vermek gerekir. Sanayi siteleri bir gün başlıyor, ertesi gün duruyor. Evlere kirayla beraber eşya yardımı yapılacaktı, her ikisi de şu anda yapılmıyor ve bütün bunlarla beraber, 8 kilometrelik Narlıca Küncülü boğaz yolu hâlen bitirilemedi. Dün büyük bir facia yaşandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Şereflikoçhisar ile Evren ilçelerinden ve Elâzığ'dan gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Ankara'nın Şereflikoçhisar, Evren ilçeleri ile Elâzığ ilinden muhtar kardeşlerimiz aramızdalar, Meclisimizi ziyaret ediyorlar.

Hoş geldiniz. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, Ankara'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Ankara'nın sorunları hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili Adnan Beker'e aittir.

Buyurun Sayın Beker. (CHP sıralarından alkışlar)

ADNAN BEKER (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Muhtarlarım, hoş geldiniz. (Dinleyici locasından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ben Ankara milletvekili olarak esnafın içinde bulunan, vatandaşın içinde bulunan; emeklinin, esnafın yanında bulunan, sorunlarını dinleyen bir milletvekilinizim. 2023'ün Ekim ayında ulaşım esnafımızla ilgili bir kanun teklifi verdim. Bu kanun teklifi 300 bin esnafımızı ilgilendiren; otobüsçüsünün, taksicisinin, dolmuşçusunun, servisçinin sorunlarını gündeme getiren bir kanun teklifiydi. Cumhurbaşkanımız, 2023 yılında, seçimlerden önce Ankara'da ulaşım esnafını topladı ve mülkiyet hakkı sözünü verdi. Aradan üç sene geçti, mülkiyet hakkıyla ilgili daha tık yok. Bu esnaf arkadaşlarımız, oda başkanlarımız Ankara'yı yol ettiler - başkanlarımız bilir- AK PARTİ Grubunda Grup Başkan Vekilleriyle resim çekiliyorlar, bakanlara gidiyorlar; bu esnafın sorunu daha çözülmedi. Seçimlerde söz verdiniz, esnafın mülkiyet hakkını çözün yoksa esnaf perişan. Esnaf, zaten Aile Bakanlığından 6 bin lira aylık destek alıyor, 6 bin liradan bahsediyoruz. Bu mülkiyet hakkının devletimize de bir sıkıntısı yok. Esnaf aracını satmak istiyor, sektörden çıkmak istiyor; aracını satamıyor, evine ekmek götüremiyor. Bir an önce bu esnafın sorununu çözün. 300 bin esnaf demek, 3 milyon insan demek, evlerine ekmek götüremiyorlar. Söz verdiniz, günü geldiği zaman siz "Söz verdiniz." diyorsunuz bize, siz de söz verdiniz; esnafın sorununu çözün, sizden rica ediyorum Başkanım.

Şimdi, Ankara'mızın bir fuar alanı var, dünyada fuarı olmayan tek başkent Ankara. Buradan AK PARTİ Ankara milletvekillerine sesleniyorum: Bunu gündeminize alın; niye mezbelelik kaldığının, niye on yıldır yapılamadığının da cevabını vatandaş soruyor, bunu verin. Neden kaldığını ben biliyorum. Fuar AŞ diye bir şirket kuruldu; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ankara Büyükşehir, Ankara Valiliği, Akyurt Belediyesi, esnaf odaları olmak üzere bu Fuar AŞ burayı ihale yaptı, ihaleyi alan müteahhidi de siz tanıyorsunuz, ben söylemeyeyim, müteahhit buranın betonunu attıktan sonra, temelini attıktan sonra fiyat farkı istedi, mahkemelik olundu. On yıldır fuar alanımız duruyor, 250 milyona yapılacak Ankara'nın fuar alanı şu an 7 milyara mal oluyor. Daha önceki Çevre Bakanımıza gittim, dedim ki: "Bunu ancak siz yapabilirsiniz." Şimdiki Çevre Bakanımıza da gittim, ona da bu durumu ilettim. İnşallah bir an önce Ankara'mıza fuarı kazandırırınız.

Güzel bir stat... 19 Mayıs Stadı'mızı yaptınız, şu an inşaatı devam ediyor, Ankara'mıza güzel bir eser; onun için de sizlere, Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Kıymetli milletvekillerimiz... Şimdi, tabii, burada bazı arkadaşlarımız yok, milletvekili arkadaşlarımız. Ankara'nın suyuyla ilgili devamlı bir problem yaşanıyor.

Şimdi, Ankara'da suyun metreküpü, 10 metreküp kadar 420 lira. Yani 10 metreküp su kullanıyorsanız -15 metreküp kadar yani- bunun bedeli 420 ile 600 lira arasında. Yani günde bir çay parası veya bir simit parası ödüyorsunuz. Banyonuzu

yapıyorsunuz, evinizde çamaşırınızı yıkıyorsunuz, her türlü işleminizi görüyorsunuz. Bu da 2,5 milyon abonenin Ankara'da ortalama yüzde 60'ı. Ama 15 metreküpün üzerinde su kullanırsanız 3'e katlıyor arkadaşlar. Yani tasarruf ederseniz az ödüyorsunuz. Burada şu var: Belediyenin yardım ettiği ailelerden metreküpüne 1 lira alıyoruz, öğrencilerden yüzde 50 indirimli; şehit, gazi ailelerimiz de indirimli.

Bakın, 15 metreküpün üzerine çıkarsanız...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Adnan ağabey, Allah'ın suyundan para mı alıyorsunuz?

ADNAN BEKER (Devamla) - Bir şey söyleyeyim: Allah'ın petrolü Gabar'da fışkırıyor, boyuna fışkırıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bak, onu senin Mansur Başkan söylüyor.

ADNAN BEKER (Devamla) - Ona girme, bak, beni dinle; beni dinle bak, beni dinle. Ben o belediyede grup başkanlığı yaptım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Mansur Başkan söylüyor onu, Mansur Başkan. Allah'ın suyundan para mı alınır?

ADNAN BEKER (Devamla) - Allah'ın elektriği de Allah'ın verdiği rüzgârdan, güneşten, petrol de yerden fışkırıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Mansur Başkana soracaksın onu, Mansur Başkana soracaksın onu.

ADNAN BEKER (Devamla) - Dinle. Sen havuzunu suluyorsan çok ödeyeceksin, havuzunu dolduruyorsan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öyle bir havuz mavuz yok ortada.

ADNAN BEKER (Devamla) - Çimi suluyorsan, bahçeni suluyorsan parayı çok ödeyeceksin. 15 metreküpün üzerinde - buradan muhtarlarım da beni duyuyor- 120 lira metreküpü. Eğer sen havuzunu dolduruyorsan, bahçeni suluyorsan, arabanı yıkıyorsan çok ödeyeceksin. Bakın, bu 15 metreküpün üzerinde Ankara'da su kullanan yüzde 14 ama suyun yüzde 40'ını kullıyor arkadaşlar, su da helkeyle taşınmıyor yani pınarlardan. Suyun arıtması var, altyapısı var; işte, elektrikle, doğal gazla; her şeyde maliyetleri var. Ve şu an iddia ediyorum, gerçekten incelendiğinde en ucuz su verdiğimiz şehir Ankara'dır. Madem suya dava açanlar var, rica ediyorum bir de akaryakıt fiyatlarına dava açsınlar. Oraya geldi mi yurt dışından geliyor oluyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yurt dışından geliyor zaten.

ADNAN BEKER (Devamla) - Tabii, yurt dışından geliyor.

Şimdi bir de bu metro konusu var Ankara'mızın.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sözü kesildi Başkanım.

ADNAN BEKER (Devamla) - Ne dediğini anlamadım.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sürenizi uzatabilir.

Başkanım, biraz uzatırsınız ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika uzatalım, bir dakika, istirahat ediyorum.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Başkanım, bir metroyu dinleyelim, Ankara önemli.

ADNAN BEKER (Devamla) - Bitti mi ya.

BAŞKAN - Bitti, bitti.

ADNAN BEKER (Devamla) - Ne çabuk bitti ya, metroyu da söyleyeyim, ondan sonra...

BAŞKAN - Maşallah, bir çok soruna değindin ama.

Hadi, buyurun.

ADNAN BEKER (Devamla) - Şimdi Ankara'da metro başkent olduğumuzdan bugüne...

Tekin ağabey, biz az konuşuyoruz zaten ya, iki dakika ver. Allah Allah!

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Kıyak geçti, geçti, konuşun. Kıyak geçti diyorum, konuşun.

BAŞKAN - Sayın Beker, bu ikinci dakika.

ADNAN BEKER (Devamla) - Ha?

BAŞKAN - Bu, ikinci dakika, zamanı harcama.

ADNAN BEKER (Devamla) - Ağabey, cevap veremiyorum ki.

Şimdi, metro Ankara'da başkent olduğu günden bugüne kadar 60 kilometre yapılmış. Bunun 32 kilometresi Çayyolu metrosu, Keçiören metrosu da AK PARTİ döneminde, yirmi beş yıllık dönemde yapılmış fakat şöyle bir konu olmuş: Metro bitirilememiş, Ulaştırma Bakanlığına devredilmiş. Ulaştırma Bakanlığına devrediliyor, Ulaştırma Bakanlığı metroyu bitiriyor, açılışını yapıyorlar, Ankara Büyükşehir de metronun parasını ödüyor. Biz metro ihalesi yaptık, 575 milyon dolara ilk ihalede sizin de tanıdığınız firmanın biri aldı, Sayın Mansur Yavaş bu ihaleyi iptal etti, 2'nci ihale 380 milyon dolara gitti. Hükümetimizin, AK PARTİ Grubunun asıl araştırması gereken bu konudur diyor, hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Beker.

Gündem dışı üçüncü söz, Bingöl'ün turizm potansiyeli hakkında söz isteyen Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'ya aittir.

Buyurun Sayın Korkutata. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'nın, Bingöl'ün turizm potansiyeline ilişkin gündem dışı konuşması

ZEKİ KORKUTATA (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün huzurlarınızda medeniyetlerin buluşma noktası olan güzel memleketim Bingöl'ün turizm potansiyelini anlatmak üzere bulunuyorum. Doğal güzellikleri, tarihî zenginlikleri ve kültürel çeşitliliğiyle Bingöl, Anadolu'nun saklı bir hazinesi ve ülkemizin yükselen turizm değerlerinden biridir. Bingöl dört mevsime yayılan turizm potansiyeliyle her ziyaretçiye benzersiz deneyimler sunmaktadır. Şehrimizin yemyeşil yaylaları, masmavi gölleri, harika yürüyüş rotaları, şifalı termal suları, kayak merkezi ve tarihî zenginlikleri doğaseverlerden tarih meraklılarına kadar herkese hitap

etmektedir. Özellikle güneşin doğuşu, Solhan'daki yüzen adalar ve Sülbüs Dağı'nın nefes kesici manzaraları doğal güzelliklerimizi dünya çapında tanıtabileceğimiz önemli değerlerdir. Uzun süren karlı günleri sayesinde Haserek Kayak Merkezi'miz kış turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir. Kaplıca turizmi bakımından zengin bir potansiyeli bünyesinde barındıran şifalı sular ise Ilıcalar beldesinde bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, dünyada güneşin doğuşunun tam olarak izlendiği iki yerden biri Bingöl Dağları Kale Tepesi'dir. Her yıl 15 Temmuz-15 Ağustos tarihleri arasında en iyi şekilde güneşin doğuşunu harika bir manzarada seyretmek mümkündür.

Bingöl'ün yaylaları yalnızca doğal güzellik sunmakla kalmıyor, aynı zamanda Türkiye'nin en lezzetli ballarının üretildiği alanlardır. Arıcılığın ve hayvancılığın gelişmiş olduğu bu yaylalar ekonomimize de katkı sağlamaktadır. Murat Nehri, Peri Suyu ve Göynük Çayı gibi akarsular ise rafting gibi su sporlarına elverişlidir ve Bingöl'ün, macera turizmi açısından da güçlü bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Bingöl'ün tarihî derinliği, turizm çeşitliliğinin bir diğer önemli unsurudur. Urartulardan Osmanlı'ya kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapan Bingöl, tarihî mağaraları, antik kaleleri, camileri ve türbeleriyle tarih tutkunları için de fırsatlar barındırmaktadır. Kiğı Cami, İsfahanbey Cami ve Seyyid Şeyh Ahmed Efendi Türbesi bunlardan birkaçıdır. Ayrıca, Zağ Mağaraları, Kiğı Kalesi, Sebeterias Kalesi ve Zuhurtepe Kalesi gibi yapılar ziyaretçilerine tarihî bir yolculuk sunmaktadır. Dünyanın en eski kara yolu olduğu iddia edilen Urartu yolu Bingöl'ün geçmişten günümüze taşıdığı eşsiz miraslardan biridir.

Bingöl'ün, aynı zamanda coğrafi işaretli ürünleri de gurur kaynağımızdır. Türkiye ve dünya şampiyonu olan Bingöl balı, Çobantaşı kavurması, Yedisu horoz fasulyesi, Sivan dut pekmezi ve Guldar domatesi bu toprakların bereketini simgelemektedir.

Turizmde yalnızca doğal ve kültürel zenginlikler değil aynı zamanda etkinlikler de önemlidir. Bingöl'de düzenlenen Uluslararası Bal Şûrası, Kısa Film Festivali ve fotosafari etkinlikleri şehrimizin adını ulusal ve uluslararası alanda duyurmak adına önemli organizasyonlardır.

Değerli milletvekilleri, Bingöl'ün turizm potansiyelini artırmak adına önemli projeler hayata geçirilmiştir. İhalesi yapılan KentPark Projesi kapsamında, şehrimizin ilk beş yıldızlı oteli, termal sağlık rehabilitasyon merkezi, kültür ve kongre merkezi gibi önemli yatırımlar gerçekleştirilecektir. Bu proje, Bingöl'ü kış ve kongre turizminin cazibe merkezi hâline getirecek, bölgesel kalkınmaya da önemli katkılar sunacaktır.

Bingöl Valiliğince hazırlanan turizm master planı ise turizm alanındaki potansiyelimizi bir vizyona dönüştürmek adına atılmış değerli bir adımdır. Bu plan, turizm altyapısının güçlendirilmesinden uluslararası tanıtım kampanyalarına kadar geniş bir yelpazede stratejiler içermektedir.

Hükûmetlerimiz döneminde yapılan altyapı ve üstyapı yatırımları turizme yönelik önemli bir zemin hazırlamıştır. Bu çerçevede, tanıtım kampanyalarını artırarak, özel sektörü teşvik ederek ve yerel yönetimlerle iş birliğini güçlendirerek süreci daha da ileri taşımayı hedefliyoruz.

Bingöl yalnızca bir turizm destinasyonu değil aynı zamanda hoşgörünün, misafirperverliğin ve birliğin şehridir. Bingöl insanının sıcaklığı ve samimiyeti ziyaret eden herkesin kalbinde unutulmaz bir yer bırakmaktadır. Bu çerçevede, Bingöl'ün zenginliklerini ve potansiyelini destekleyen herkese şükranlarımızı sunuyoruz. El birliğiyle Bingöl'ü bir turizm merkezi hâline getireceğimize inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, DEM PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Arnavutluk Meclis Başkanı Elisa Spiropali ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Arnavutluk Meclis Başkanı Sayın Elisa Spiropali ve beraberindeki heyet Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir. Kendilerine Genel Kurulumuz adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Sisteme giren milletvekili arkadaşlarımıza yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Sayın Sadullah Kısacık...

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın Mısır ithalatına ilişkin açıklaması

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çukurova'da mısır hasadına on beş gün varken Cumhurbaşkanlığı kararıyla sıfır gümrük vergisiyle 500 bin ton mısır ithalat izni veriliyor, şimdi buradan bunun mantığını yetkililere sormak istiyorum. Çukurova topraklarında sebze ve meyvenin ilk üretildiği yerdir. Soğan üretilecek, soğan gemileri limana yanaşacak; patates üretilecek, patates ithalatı yapılıyor. Şimdi, mısıra on beş gün var, hemen sıfır gümrükle 500 bin ton mısır ithalatına izin veriliyor. Bu, çiftçi düşmanlığı değil de nedir? Bu, tarımı bitirme politikası değil de nedir? Lütfen, yetkililerden bunun bir izahını bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Mestan Özcan...

2.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, İsrail'in Şam'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün İsrail tarafından Suriye'nin başkenti Şam'a düzenlenen hava saldırısını en sert şekilde kınıyorum. Bu alçak saldırı tüm bölge halklarının huzuruna, egemenliğine ve insan onuruna yapılmıştır. Türkiye kadim tarihinden gelen ahlaki sorumluluğu ve kardeşlik hukuku gereği her zaman mazlumun yanındadır. Suriye halkı isterse biz Türk milleti olarak onların yanında dimdik durmaya hazırız, kardeşliğimiz sınır tanımaz. Bu topraklarda barışa ve adalete kastedenlere karşı omuz omuza dururuz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı liderliğinde Türkiye artık izleyen değil yön veren, mazlumlara sahip çıkan güçlü bir devlettir. Mazlumun, hakkın ve hukukun sesi olmaya devam edeceğiz. Türk milleti cesaretiyle, vicdaniyla ve ferasetiyle her zaman zulme uğrayanın umudu, zalimin korkulu rüyası olmuştur; bizim milletimiz büyük bir millettir.

Şam'da hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Dualarımız ve desteğimiz Suriye halkının yanındadır diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Barış Bektaş...

3.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, şap hastalığına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şap hastalığı 81 ilde yayılmış durumda. Avrupa'da neredeyse yok olan bu hastalık AKP'nin yıllar süren ihmalinin bir ürünüdür. Aşılar yetersiz, denetim yok, üretici perişan. Buradan Tarım ve Orman Bakanına soruyorum: Bu hastalıktan etkilenen hayvan sayısı kaçır? Telef olan hayvan sayısı nedir? Bu hayvanlardan elde edilen et, süt ve yan ürünler piyasaya sunulmakta mıdır? Denetim yapılmakta mıdır yoksa halk sağlığı riske mi atılıyor? Hayvan üreticileri ciddi bir kriz yaşarken neden kamuoyunu yeterince aydınlatmıyorsunuz? Geçim sıkıntısıyla boğuşan üreticilerimiz şap nedeniyle hayvanlarını satamaz, borçlarını ödeyemez hâle geldi. Üreticilerimizi kaderine terk etmeyin, Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan borçlarını faizsiz olarak en az bir yıl erteleyin.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Birecik Köprüsü'ne ve Şanlıurfa'nın sorunlarına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tarihî İpek Yolu üzerinde Urfa ve Antep'i birbirine bağlayan ve 1956 yılında trafiğe açılan Birecik Köprüsü kullanım ömrünü tamamlamıştır. Köprü'nün dar olması sebebiyle ölümlü trafik kazaları meydana gelmektedir. Köprüden geçmek için kilometrelerce araç kuyrukları oluşuyor. Halkın Meclisinden Ulaştırma Bakanlığına sesleniyorum: Birecik halkının ikinci köprü talebini daha fazla ertelemeyin.

Urfa'nın en büyük ilçesi olan Siverek'te elektrik kesintileri ve içme suyu sorunu devam ediyor, ilgili kurumları sorumluluklarını yerine getirmeye davet ediyorum.

Suruç'ta halkın parasıyla alınan halk lokantası mutfak eşyalarına kaymakamlık el koymuş, eşyalar bir yıldır gözaltında, çürümeye bırakılmış; bunun adı, Suruç halkını cezalandırmaktan başka bir şey değildir.

Urfa'da uyuşturucu kullanımı günden güne artıyor, aileler kaygılı, halk tarafından "torbacı" diye tabir edilen kişiler parklarda, sokaklarda rahat bir şekilde uyuşturucu satıyor, Emniyet bunlara göz yumuyor. Urfa kadim bir şehirdir, bu haksızlıkları kabul etmiyor.

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

5.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in Şam'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, hani biz Suriye'nin hâkimi olmuştuk, hani Ortadoğu'da kazanan Türkiye'ydi; hani anlı şanlı, etkili yetkililerimiz Emevi Camisi'nde namaz kılmış, Golan Tepeleri'ne karşı kahve yudumlanmıştı; ne oldu şimdi? İsrail, Şam'ın göbeğinde önce Şara'nın sarayını, sonra genelkurmayı vurdu. Taşeronluğunu yaptığınız ABD, İsrail'le birlikte YPG hükûmeti kurmanın peşinde. Siz ise çıkmış "Birliklerimizde olumsuz bir durum yok." diyorsunuz. Bu mudur büyük stratejiniz? Suriye'yi yıllarca meşru saymadınız, şimdi neredeyse motosikletlilerle götürülüp Şam'ın teslim edildiği derme çatma Şara hükûmetine "İsterlerse yardım ederiz." diyorsunuz. Bu millet artık sizin çelişkilerinizin bedelini ödemekten yoruldu; yazıktır, ayıptır, günahıdır!

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

6.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Mısır ithalatına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

14 Temmuz tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla bu iktidarın Türk tarımına düşmanlığı, üreticimize düşmanlığı bir kez daha tescillendi. Tarlasına mısır eken çiftçimiz ürününü hasat etmek için gün sayarken Cumhurbaşkanı kararıyla sıfır vergiyle 500 bin ton mısır ithalatına izin verildi; ithalat lobileri bayram etti, mısır üreticimiz ise ihanete uğradı. Yusuf Tekin'e anlatır gibi bir kez daha anlatıyorum iktidara: Ekim 2024'te, Mart 2025'te, Mayıs 2025'te birer milyon tonluk mısır ithalatında gümrükleri sıfırlayan iktidar bu kez tam da hasat döneminde bu ihaneti yaptı. Sektörde herkes biliyor ki sıfırlanmış

vergiyle mısır ithalatından yıllardır vurgun yapan tek bir firma var. İktidar inatla o yabancı menşeli firmaya hizmetkârlık ediyor, üreticimize ise âdeta kumpas kuruyor.

BAŞKAN - Sayın Ali Karaoba...

7.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, süt üreticilerine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu ülkede artık çiftçi değil dış sermaye korunuyor. Süt üreticisi ayakta duramıyor, süt üreticisi can çekişiyor; yem zamlı, enerji ateş pahası ama Ulusal Süt Konseyi süte hâlâ 17 lira veriyor. Bu fiyat üreticiye zarar, sanayiciye kâr, ithalat lobisine bayram demektir. Hayvanlar kesime gidiyor, çiftçiler kapatıyor; çocuklarımızın içeceği süt dahi yabancıya muhtaç oluyor. Bu sadece çiftçilerimizi değil ülke ekonomisini, çocuklarımızın sağlıklı gıdaya erişimini engelliyor. Çözüm açık; Et ve Süt Kurumu üreticiden doğrudan alım yapmalıdır, süt tozu desteği artırılmalı, arz fazlası ihracata yönlendirilmelidir. Süt üreticisinin talepleri çok basit; planlama, destek, vizyon yani sizde olmayanlar. Üretici yoksa gıda da yok, gelecek de yok. Biz susmayacağız, üreticinin yanında olacağız; süt üreticisi hakkını alacak.

BAŞKAN - Sayın Ömer Faruk Hülakü...

8.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl merkeze bağlı mahallelerdeki içme suyu krizine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bingöl merkeze bağlı birçok mahallede içme suyu krizi her geçen gün daha da derinleşiyor; Mirzan, Yenimahalle, Yeşilyurt ve Bahçelievler başta olmak üzere birçok mahallede uzun süredir musluklardan su akmamaktadır. Bu temel soruna karşı çözüm üretmeyen Bingöl Belediyesi yurttaşların haklı tepkisine ise polis müdahalesiyle karşılık vermiş ve "Su istiyoruz." diyerek sokağa çıkan yurttaşlarımızdan bazıları gözaltına alınmıştır. Belediye yetkililerinin kot farkı gibi çağ dışı gerekçelere sığınarak sorumluluktan kaçması kabul edilemez. Suya erişim en temel insan hakkıdır. Belediyelerin görevi mazeret üretmek değil bu hakkı güvence altına almaktır. Yurttaşların su talebini bastırmaya yönelik bu yaklaşım kamu hizmeti sorumluluğunu yerine getirmeyen bir yönetim krizidir. Sorununu çözmek yerine yurttaşları cezalandırmayı tercih eden bu anlayış kabul edilemez. Bingöl halkının meşru ve haklı talebinin yanındaız.

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı...

9.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Tarım ve Orman Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çiftçinin, üreticinin sesine kulak vermeyen Tarım Bakanına sesleniyorum: Domates üreticisi geçen yıl domates fiyatları 3 lira açıklandığı için isyan etmiş, Balıkesir'in dört bir köşesinde protestolar yapmıştı. Bu sene açıklanan fiyat ne kadar? Yine 3 lira. Üreticimizin kullanmış olduğu mazot 40 liradan bu sene 56 liraya çıkmış. İşçilik, gübre ve ilaç maliyetleri yaklaşık yüzde 100 artmışken ne yazık ki domates fiyatlarında herhangi bir artış yapılmamış. 3 lira açıklanan domates fiyatı marketlerde 45 lira. Karpuz için de aynı durum geçerli. Tarlada 1 lira olan karpuz fiyatı marketlerde 10 liraya satılıyor. Bu aradaki fark kimin cebine gidiyor, Tarım Bakanına soruyorum. Tarım Bakanı çiftçinin, üreticinin hakkını savunmak yerine ne yazık ki kulaklarını, gözlerini kapatarak sessiz kalıyor. Peki, Ticaret Bakanı ne yapıyor? Sorununu dile getirmeye çalışan domates üreticisinin, karpuz üreticisinin yapmış olduğu eylemlere 1 milyon liranın üzerinde cezalar kesiyor. Yazıktır, günahtır! Utanın biraz!

BAŞKAN - Sayın Mehmet Zeki İrmez...

10.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hasta mahpus Davut Öngün'e ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Erzincan T Tipi Cezaevinden Çarşamba S Tipi Cezaevine sürgün edilen hasta mahpus Davut Öngün türlü hastalıklarına rağmen tedaviye erişemiyor; kendisinde mental retardasyon, epilepsi, idrar yolu hastalıkları bulunuyor. Bana yolladığı mektupta ayda bir ağır epilepsi krizi geçirdiğini, kriz sonrasında günlerce kendine gelemediğini, S tipi cezaevlerinin hastalığını daha da olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Dile getirdiği diğer bir önemli mesele ise kelepçeli muayene sorunudur. Bu uygulama sağlık hakkı ve kötü muamele yasağı ihlallerinin başında gelmektedir. Onur kırıcı kelepçeli muayene uygulamasına derhâl son verilmelidir. Hasta mahpusların tedavi olmalarının önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. Siyasi mahpuslar için antidemokratik uygulamaların mekânı hâline gelen cezaevleri derhâl boşaltılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Cem Avşar...

11.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Tekirdağ Şarköy'de yaşanan yangına ilişkin açıklaması

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tekirdağ Şarköy'de 15 Temmuz günü başlayan ve Gelibolu'ya kadar uzanan yangında canımız çok yandı; çok sayıda yeşil alanımızı, ormanımızı kaybettik; neyse ki can kaybı yaşanmamış olması en büyük tesellimiz. Yangının kontrol altına alınmasında görev alan, dayanışma içinde hareket eden müdahale ekiplerine, kurumlarımıza ve destek veren herkese yürekten teşekkür ediyoruz. Özellikle tedbir amacıyla tahliye edilen, zor zamanlar geçiren hemşehrilerime sabır diliyor, en kısa sürede eski düzenlerine kavuşmaları için elimizden geleni yapacağımızdan emin olmalarını istiyorum. Şimdi, zararları hızlı ve el birliğiyle telafi etme zamanı. Tarım ürünlerinden hane ve hayvan barınaklarına kadar oluşan tüm kayıpların tespiti, telafisi için derhâl harekete geçilmeli, kaybettiğimiz yeşili yeniden kazanmalıyız. Bu vesileyle vatandaşlarımızı ve yetkilileri yaz aylarında çıkabilecek yangınlara karşı en üst düzeyde duyarlılığa davet ediyor, yüce Meclisten tüm hemşehrilerime...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Nurten Yontar...

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, omurilik felçlilerinin ve idrar yolu fonksiyonlarını kaybetmiş engelli vatandaşların sonda ihtiyacına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, omurilik felçlileri ve idrar yolu fonksiyonlarını kaybetmiş birçok engelli vatandaşımız düzenli olarak steril, tek kullanımlık sondalar kullanmak zorunda. 2006 yılı itibarıyla SGK hastalara iki aylık periyotlarla 360 adet sonda temin etmekteydi; bu miktar zaman içinde 240'a, son olarak da yalnızca 120 adede düşürüldü. Güncel olarak piyasada 240 sondanın maliyeti 5 bin lirayı bulmakta ve bu her ay artmaktadır. Bu ülkede engelli olmak yetmiyor, bir de sistemin engelleriyle baş etmek zorunda kalıyor bu insanlarımız. Engelliye, gaziye, emekliye sırt dönmek hangi vicdana sığar? Sosyal devlet olmak onların cebinden çıkmak değil daha fazlasını vererek olmaktır. Siyasetüstü bu meseleyi gelin hep birlikte ortadan kaldıralım.

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

13.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, tarımsal sulama maliyetlerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tarımsal üretimin belkemiği olan sulama bugün üreticilerimiz için en büyük maliyet kalemlerinden biri hâline gelmiştir. Tarımsal sulama için katlanılan elektrik giderleri sönmeyen enflasyonun etkisiyle son beş yılda tam 5 kat artmıştır. Çiftçilerimizin içinde bırakıldığı ağır koşullar karşısında iktidarın duyarsızlığı kuraklık, zirai don ya da dolu yağışı kadar yıkıcı, belki de onlardan daha derin bir tahribat yaratmaktadır. Gerçekleştirdiğimiz çiftçi buluşmalarımızda üreticilerimiz sulamada yüzde 50 destek talebini büyük bir beklentiyle dile getirmektedir. 2024 yılının Ağustos ayında tarımsal su kullanım hizmet bedelinin yüzde 50'sinin Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinden karşılanmasına yönelik şahısmca verilen kanun teklifinin dikkate alınması çiftçilerimizin bu taleplerinin karşılanmasına katkı sağlayacaktır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak çiftçimizin alın terine Mecliste de tarlada da sahip çıkmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul...

14.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, fındık üreticilerine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine fındık hasat sezonu geldi. Fındık üreticimiz bu sezon hem kuraklıkla hem de zirai donla mücadele etti. Hem maliyet arttı hem emek arttı ancak hâlâ fındık fiyatı belirlenmiş değil. Ayrıca, senelerdir söylediğimiz Ferrero firmasının fındıkta tekeli oluşturduğu ve üreticimize zarar verdiği mahkeme tarafından da ispatlandı ve Ferrero firmasına Türkiye'de artık fındıkla ilgili alım satım ve ithalat, ihracat izni kaldırıldı. Artık, fındıkta lale devri sona ermiştir.

Fındık üreticimiz baş tacımızdır. Bir yılın önce hakkı olan değerın açıklanmasını ve fındık fiyatının sezon başında belirlenmesini istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Meryem Göka...

15.- Konya Milletvekili Meryem Göka'nın, 15 Temmuzla ilişkin açıklaması

MERYEM GÖKA (Konya) - Sayın Başkan, hain darbe girişiminin 9'uncu yılındayız. 15 Temmuz, istiklalimize ve istikbalimize kasteden hain darbe girişiminin Cumhurbaşkanımızın kararlı liderliği, aziz milletimizin dirayeti ve cesaretiyle bertaraf edildiği bağımsızlık destanının adıdır. Milletimiz göğsünü kurşunlara siper ederek sadece hain darbeyi boşa çıkarmakla kalmadı, aynı zamanda bir işgal girişimini de püskürttü. Siyasi tarihimizin en büyük ihaneti milletimizin fedakârlığı, cesareti ve mücadelesi sayesinde demokrasi zaferine dönüştü. Bu destan, milletçe bir ve beraber olduğumuzda yenilmez olduğumuzun en son örneğidir.

Tüm aziz şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnetle anıyorum. Fedakârlıkları asla boşa gitmeyecek, büyük ve güçlü Türkiye onların eseri olacaktır.

Adım adım inşa ettiğimiz terörsüz Türkiye, terörsüz bölgeye giden süreci açacak, Türkiye Yüzyılı'nın inşası daha da hızlanacak, çok kutuplu dünyada Türkiye'miz yeni bir kutup başı olarak inşallah hak ettiği yeri alacaktır.

Teşekkür ediyorum.
BAŞKAN - Sayın Orhan Ateş...

16.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 29'uncu Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni'ne ilişkin açıklaması

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dede Korkut'un manevi mirasını yaşatmak ve kadim Türk kültürü ve değerlerimizi gelecek nesillere aktarmak için her yıl yaptığımız Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni'nin 29'uncusunu bu yıl Bayburt'umuzda gerçekleştiriyoruz. Şölen sadece kültürel değerlerimizi yaşatmakla kalmıyor, aynı zamanda Dede Korkut'un öğretilerini ve hikâyelerini gelecek nesillere aktarma misyonumuzu da pekiştiriyor. Bu yılki şölenimizde gerçekleşecek olan Geleneksel Spor Dalları Federasyonumuzun etkinlikleri Dede Korkut'un anısını yaşatma açısından çok değerli olacaktır. Bu kıymetli şölenin düzenlenmesinde emeği geçen başta Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanı Sayın Bilal Erdoğan'a, Sayın Valime, Belediye Başkanımıza ve Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı Sayın Abdulhadi Turus'a şükranlarımı sunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ali Bozan...

17.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Covid-19 yasası mağdurlarına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Birkaç şirket sahibine doğamızı, toprağımızı ve suyumuzu peşkeş çekmek için Meclisi gece yarısına kadar çalıştıran iktidar, Covid-19 yasası mağdurlarına "Ekim ayını bekleyin." diyor, cezaevlerinde yakınları olan milyonları görmezden geliyor; "Eşitsizlik mağduru yakınlarınız dört beş ay daha cezaevinde yerde yatsın, sağlıksız koşullarda kalsın." diyor. Covid mağdurların aileleri gece gündüz bizleri arıyor, mesaj atıyorlar, sayısız telefon alıyoruz "Uyuyamıyoruz artık." diyorlar. Biz varız ve hazırız. Cezaevlerinin derdine derman olacak düzenlemeler için 7/24 çalışmaya hazırız. Covid-19 yasası mağduriyetinin giderilmesi, eşit, hukuki ve insani bir infaz düzenlemesi, toplumsal barışa katkı sağlayacak siyasi tutsakların tahliyesi için varız ve hazırız. İktidara sesleniyoruz: Peki, siz var mısınız, siz hazır mısınız? Elinizi taşın altına koyacak mısınız yoksa umut tacirliği yapmaya devam mı edeceksiniz?

BAŞKAN - Sayın İzzet Akbulut...

18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, süt üreticilerine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulusal Süt Konseyi tavsiye edilen çiğ süt satış fiyatını dün 18,35 TL diye açıkladı. 17,55'ten 18,35 TL'ye çıkarttı, beklentinin çok çok altında çünkü yılbaşından bu yana yem fiyatlarına gelen zam oranlarına, zam fiyatlarına baktığımız zaman bu fiyat çok düşük kaldı. Zaten şimdiki iktidar ne yazık ki süt üreticilerinin kaderini özel sektörün eline bıraktı. Özel sektör de süt çekmediği müddetçe zaten bu fiyatların da çok çok altında teklif ediyor. Bu anlamda süt üreticilerimiz çok zor durumda. Süt üreticilerimizin kaderlerini özel sektöre bırakmamamız gerekiyor. Ayrıca birçoğu zaten yem-süt dayatmasıyla karşı karşıya bırakılıyor, "Sütünü alırım ama yemini benden almak kaydıyla." deyip piyasa koşullarının çok üstünde yem fiyatlarıyla da karşı karşıya kalıyorlar. Bu anlamda süt üreticilerimizi yalnız bırakmayalım diyorum.

BAŞKAN - Sayın Perihan Koca...

19.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, kamu işçilerine ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

700 bin kamu işçisi yedi aydır sözleşme bekliyor. Kamu Çerçeve Protokolü görüşmelerinin tıkanmasıyla ekmeği ve onuru için mücadele eden kamu işçileri iş bırakmaya başladılar. Bu sabah Marmaray'da görev yapan kamu işçileri grevin fitilini ateşlediler. Marmaray seferleri aksayınca da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı aksamanın bakım nedeniyle olduğunu açıklayıverdi.

Bakım değil direniş var Sayın Bakan, bakım değil ekmek kavgası veren kamu işçileri var. Sizler işçilerin ekmeğine kan doğradığınız için alın terine, emeğine sahip çıkan kamu işçileri var ve bizler kamu işçilerinin yanındayız. Sefalet zammına karşı grev haktır.

BAŞKAN - Sayın Süleyman Bülbül...

20.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Birleşmiş Milletler raporlarına göre Türkiye 2030'da su fakiri bir ülke olacak. Topraklarımızın yüzde 88'i çölleşme riski altında. Memleketim Aydın'da da tablo içler acısı. Aydın 1971-2015 arasında yüksek kuraklık yaşayan iller arasında, gelecek elli yılda da en çok etkilenen iller arasında. Aydın'da tarlalar susuzluktan çatlıyor, ağaçlar kuruyor, tarımsal sulama için su bulunamıyor. İncir, zeytin, pamukta, kestanede, çilekte verim kaybı yaşanıyor. Rekolte, verim, geçim; hepsi kuraklığın pençesinde ama göz göre göre gelen bu felakete karşı yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarında geleceğe yönelik

yatırımlar yapılmadı. Beş yüz günde bitmesi gereken Nazilli'deki Kozdere Barajı'na ödenek bulamadınız, 3.380 dekar arazinin sulanmasını sağlayacak projeyi parasızlıktan durdurdunuz. Çiftçinin alın teri kurur, mahsulü yanar, memleket susuzluktan kavrulur; umurunuzda olmaz. Bunlar yetmezmiş gibi...

BAŞKAN - Sayın Ali Öztunç...

21.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ta yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'nin en büyük su havzalarından biri Kahramanmaraş ama Kahramanmaraş susuzluktan kırılıyor. Şaka gibi, değil mi Sayın Başkan? Ama gerçek. Maalesef, su havzası büyük ama su yok. Türkiye'nin 4'üncü büyük ovası Elbistan Ovası susuzluktan kırılıyor. Söğütlü Çayı'na yapılacak bir tarımsal sulama barajıyla Geçit, Ambarcık, Çiçek, Çıtlık, Eldelek, Akören, Çatova, Alembey, Tepebaşı, Hasanköy, Doğanköy, Demircilik, Türkören köylerinde düğün bayram olacak. Eskiden köylü hasadını alırdı, ekinini alırdı; kızına, oğluna düğün yapardı, şimdi susuzluktan dolayı borcuna borç katıyor. Maalesef, bu dönemde Kahramanmaraş çiftçisini bu hâle getiren ise AKP zihniyeti, AKP gerçeğidir. Bakın, Kahramanmaraş merkezin suyu Gaziantep'e gidiyor, kuzeyde ise barajlar yapılmıyor. Hâlbuki, bir baraj yapılırsa çiftçi tarlasını sulayacak ve gerçekten de düğün gibi, bayram gibi günler geçecek diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sevda Karaca Demir...

22.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, kamu işçilerine ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Aylardır oyalanan kamu işçileri sefaletle de oyalamaya da razı gelmiyor, mücadelesini büyütüyor. Hak aramaya "kaos" diyenlere, meydanlarda aslan kesilip iş yerinde işçiye sefaletle ikna etmeye çalışanlara karşı işçilerin tavrı net. Grev yasaklarına, iktidar dayatmalarına ve hatta sendikalarına rağmen iş bırakan kamu işçileri grevde ısrar ediyor çünkü kamu işçilerinin tam 4.247 ekmeğine AKP döneminde el konuldu. Bugün iş bırakan kamu işçileri, 600 bin kamu işçisinin kaybettiği ekmeği de geleceği de geri almaya kararlı. Demir yollarından savunma sanayisine, sağlıktan madenlere kadar tüm kamu işçilerinin talebi net; günlük taban ücretler 1.800 liraya yükseltsin, bunun üzerine yüzde 50 zam yapılsın. Kamu işçisini sefaletle mahkûm etmeyin, kamuda en düşük ücreti yoksulluk sınırının üzerine çıkarın, sizin iktidarınızın önünde bas bas bağıyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İsmail Güneş...

23.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 15 Temmuzla ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam dokuz yıl önce 15 Temmuz 2016 gecesini tarihimizin en karanlık ve en alçak ihanetlerinden biriyle karşı karşıya kaldık. Devletimizin varlığını, demokrasimizi ve milletimizin birlik ve beraberliğini hedef alan bu hain darbe girişimi, aziz milletimizin cesareti, iman dolu yürekleri ve onurlu direnişi sayesinde bertaraf edilmiştir. Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla meydanlara, sokaklara koşan milyonlar, tanklara, uçaklara, silahlara karşı göğsünü siper ederek dünyada eşi benzeri görülmemiş bir kahramanlık destanı yazmıştır.

Başta 15 Temmuz şehitlerimiz olmak üzere bu topraklar uğruna canını feda eden tüm şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnetle yâd ediyorum; ruhları şad, mekânları ali olsun. Rabb'im bizlere bir daha böyle karanlık geceler yaşatmasın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mervan Gül...

24.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, "terörsüz Türkiye" sürecine ve İsrail'in Orta Doğu'daki zulmüne ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AK PARTİ, MHP ve DEM PARTİ'nin iş birliğiyle yürütülen terörsüz Türkiye süreci Türkiye'nin her köşesinde kardeşliğin, huzurun teminatıdır. Sayın Cumhurbaşkanımızın "Biz 3 parti olarak bu süreci sonuna kadar selamete götürmekte kararlıyız." sözleri AK PARTİ'nin bu tarihî sorumluluğu omuzlama konusundaki azmini ortaya koymaktadır. Sayın Devlet Bahçeli'nin sağduyulu duruşu ve sürece verdiği destek Cumhurbaşkanımızın birliğini bir kez daha göstermiştir. DEM PARTİ'nin de sürece katkısı, farklı kesimlerin ortak bir hedef etrafında kenetlenebileceğini kanıtlamıştır. Biz AK PARTİ milletvekilleri olarak, bu iş birliğini Türkiye'nin geleceği için bir fırsat olarak görüyor, kararlılıkla destekliyoruz. Terörsüz Türkiye hepimizin ortak hayali ve geleceğidir, bu yolda durmaksızın çalışmaya devam edeceğiz.

İsrail'i Orta Doğu'daki zulmünden dolayı kınıyor ve lanetliyorum.

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürkmen...

25.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, MESEM'lere ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Mesleki eğitim merkezlerine giden öğrenciler eğitimden koparılıyor. MESEM'e giden çocuklar zaten yoksul ailelerin çocukları, buna rağmen 1.500 TL kayıt ücreti isteniyor burada görüldüğü gibi. Gaziantep Nigar Ertürk Ticaret Meslek Lisesi'nin kayıt için öğrenciden istediği rakamın yanı sıra, ayrıca okul aile birliğine bağış da talep ediliyor. Çocuklarını normal okula gönderecek parası olmayan yoksul ailelerden kayıt ücreti istemek akla ve vicdana sığar mı?

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi raporuna göre, zaten MESEM'lerde bu sene 10 çocuk hayatını kaybetmiş durumda. MESEM'lerde kaç çocuğun öldüğünü Bakanlık saklıyor. Bakanlık verilerine göre 6, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisine göre 10 çocuk hayatını kaybetmiştir. Ailelerin devlete emanet ettiği çocuklar Bakanlığın raporlarında bile yer almıyor. Millî Eğitim Bakanlığı bilimsel eğitimden vazgeçmiştir, çocuklarımızı ya tarikatlara mürit ya da patronlara bedava işçi yapma kurumuna dönüştürülmüştür. MESEM'ler emek sömürü merkezleri hâline getirilmiştir.

BAŞKAN - Sayın Talat Dinçer...

26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, esnaf ve sanatkârların sorunlarına ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hükûmetin uyguladığı yanlış ekonomik programların sonucu esnaf, sanatkâr ve orta ölçekli işletmeler büyük sıkıntı içindeler. AVM ve zincir marketlerin esnaf ve sanatkâra karşı yaptığı haksız rekabetin sonucunda binlerce iş yerinin kapanması yetmiyormuş gibi bir de Hükûmetin yüksek faiz, yüksek kur ve yüksek enflasyon politikaları karşısında yükümlülüklerini yerine getiremez hâle gelmiştir. Esnaf krediye ulaşamıyor, esnaf vergisini ve SGK primlerini ödeyemiyor, esnaf sattığı ürünün yerine yenisini koyamıyor. Esnaf işçi çalıştıramıyor, esnafın banka hesaplarına blokeler konuluyor. Bu nedenle, esnafın hayatta kalmasını sağlamak için tüm kamu borçlarının faizsiz bir şekilde ve uzun vadeli yapılandırılması gerekmektedir. Borcunu ödeyen esnafımıza da aynı oranda teşvik üretilmesi gerekmektedir. Piyasada borç yapılandırılmasına acil ihtiyaç duyulmaktadır. Yüksek enflasyonu, yüksek faizi, yüksek kuru esnaf yaratmadı; esnafımıza sahip çıkalım diyorum.

BAŞKAN - Sayın Adem Yıldırım...

27.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, imam-hatiplilerin LGS başarısına ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Son günlerde imam-hatiplerin başarısını hazmedemeyen 28 Şubat kafalı birtakım sözüm ona siyasilere yalan ve iftirayla milletin çocuklarını hedef aldıklarını görüyoruz. Bu 28 Şubat kafalılarına hakikatin sesiyle sesleniyorum: Türkiye genelinde LGS'ye 963 bin öğrenci girdi, 719 öğrenci tam puan aldı. Bunlardan yalnızca 63'ü imam hatip ortaokullarında okuyan öğrenciler. Bu 63 öğrenci 29 farklı ilden, 46 farklı okuldan. "Bir okuldan 36 öğrenci tam puan aldı." diyerek yalan belge uydurup milletin çocuklarını hedef almak açıkça millete ve gençlerimize ihanettir, iftiradır. Bu yalanı ve iftirayı atan Sayın Çömez, eğer içinde zerre kadar iyilik kalmışsa ve zerre kadar adalet duygusu kalmışsa çık, milletimizden ve milletin çocuklarından özür dile.

BAŞKAN - Sayın Kamuran Tanhan.

28.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İklim Kanunu Teklifi'ne ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'nin ilk İklim Kanunu Teklifi 21'inci yüzyılın en büyük halk sağlığı krizlerinden biri olan iklim değişikliğini görmezden gelerek halkın yaşam hakkını piyasanın insafına terk etmektedir.

Bilim insanları ve sağlık örgütleri yıllardır iklim krizinin ölümcül etkilerine dikkat çekmektedir. İklim değişikliği Dünya Sağlık Örgütü tarafından 21'inci yüzyılın en büyük sağlık tehdidi olarak görülmektedir. Bilimsel çalışmalar gösteriyor ki iklim değişikliği yaşam alanlarımıza telafisi imkânsız zararlar vermeye başladı ve gerekli adımlar atılmaz ise bu zararlar her geçen gün artmaya devam edecektir.

Halk sağlığını hiçe sayan bu kanun teklifi derhâl geri çekilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Celal Fırat...

29.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, aşure lokmasına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Canlarımızın aşure lokmalarını kaydattığı, gönüllerin bir olduğu, lokmaların paylaşıldığı bu kutsal günleri anmak istiyorum. Aşure yalnızca bir tatlı değil Alevi inancında binbir rengin, acının, umudun bir kazanda birleşmesidir. Bizim aşure lokmamız zengin fakire dağıttığı bir çorba ve bir tatlı değildir, Hak lokmasıdır, Kerbelâ'da yaşanan zulmün ardından mazlumların direncini, adaletini ve insan onurunu temsil eder. Aşurelerimiz bizlere bir arada yaşamamızın, farklarımızla kardeş olmanın, yaralarımızı birlikte sarmanın

ne kadar kıymetli olduğunun anısıdır ve hatırlatır. Her bir lokma Hakk'a yaklaşmanın, geçmişini unutmadan geleceği inşa etmenin simgesidir.

Bu vesileyle aşurenin bereketini, birlikte kardeşlik duygularını her haneye, her gönle taşımasını diliyor; başta Alevi canlarımız olmak üzere tüm halkımızın aşürelerinin Hak katında kabul olmasını, cümle canların dilde, dilekte, gönülde muratlarının kabul olmasını diliyorum. Hızır her hanemizin yardımcısı olsun.

Aşk ile...

BAŞKAN - Sayın Gülderen Varlı...

30.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, belediyelerin kayyum döneminden kalan borçlarına ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayyumların yaptıkları yolsuzluk, talan, yıkım ve borç girdabını sayarsak günler yetmez. 31 Mart yerel seçimlerinde Van halkı 14'te 14 yaparak kayyumları iradesiyle geri gönderdi ancak seçilmişlere devasa bir borç bırakıldı. İpekyolu Belediyesi kayyumdan tam 1 milyar 123 milyon 645 bin borçla devraldı ve belediyeye gelen gelirle sadece personel maaşlarını ödeyebilir durumda bırakıldı. İller Bankasının her ay belediyenin bütçesinden kesintisi yapması ve sadece bu ay 39 milyonun kayyum döneminden kalan SGK ve vergi borçlarına ait olması kabul edilemez. Borçlardan dolayı seçilmişler yüklenici firmalara ödeme yapamaz durumda bırakılıyor, hizmet edememe durumuna getiriliyor. Buradan soruyorum: Kayyumlara açılan muslukların borçları o dönem neden tahsil edilmedi? İller Bankası, SGK ve vergi borçlarını kayyumlardan neden tahsil etmedi?

BAŞKAN - Sayın Okan Konuralp...

31.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, ODTÜ'de düzenlenen diploma törenine ilişkin açıklaması

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Haftasonu ülkemizin önemli üniversitelerinden biri olan ODTÜ'de diploma töreni vardı; tören siyasal, sosyal ve kültürel çoğulculuğun güzelliğini gözler önüne serdi. Solcu, sağcı, İslamcı, milliyetçi, politik, apolitik binlerce yeni mezun ODTÜ'lü özgürce pankartlarını açtılar. Devrim Stadyumu'nu dolduran ailelerin huzurunda demokratik protesto ve eleştiri haklarını kullandılar. Bu çoğulculuğun tüm üniversitemize örnek olmasını diliyor ve ODTÜ'lü öğrenciler gibi ben de termodinamiğin birinci yasasını anımsatıyorum: Diploma vardan yok, yoktan da var edilemez.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adıgüzel...

32.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, LGS sınavına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, LGS sınav yolsuzluğuyla ilgili Yusuf Tekin bir açıklama yapmış ama belli ki yeterince açıklayıcı olmamış, kamuoyu bundan tatmin olmadı. Yapılması gereken, son iki yıldır yapılmayan bu istatistiklerin açıklanması; ilk 10 bin öğrencinin T.C. numaraları kapatılarak il, ilçe, okul ve puanlarının açıklanması. Yine çok geniş bir soruşturma, parmak izi de dâhil olmak üzere, soru kitapçığı ve cevap anahtarlarının karşılaştırılması lazım. Çünkü sadece sınav sorularının sızdırılması değil aynı zamanda cevap anahtarlarının çıkarılarak oraya tam puanlı veya tama yakın puanlı evraklar konulduğuyla ilgili şikâyetler de var. Dolayısıyla eğer Yusuf Tekin kendine güveniyorsa ve ayrıca bu çocukların bu yaşta adalet ve devlete güven duygusunun zedelenmemesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arslan...

33.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Mecliste görüşülmekte olan Maden Yasası'yla ilgili teklife ilişkin açıklaması

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Mecliste görüşülmekte olan Maden Yasası, Anadolu köylüsünün toprağından, zeytinliğinden, geçiminden koparılmasının adıdır. Ebedî Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk bu ülkenin temeline şu sözü yazmıştır: "Köylü, ulusun efendisidir." Ama bugün Mecliste görüşülen bu yasa, köylüyü efendi değil maden şirketlerinin kulu hâline getiriyor. Bizim davamız, köylüyü yeniden ulusun efendisi yapma mücadelesidir çünkü köylü, bu ülkenin hem karnını doyurur hem toprağını korur. Zeytinlikleri şirketlere veren değil, zeytini kutsal bilen bir anlayışla hareket ediyoruz. Köylüyü üretimden koparan bu yasaya karşı çıkmak, yalnızca doğayı değil, cumhuriyetin temelini savunmaktır. Bu yasa derhâl geri çekilmelidir. Köylüyü korumak, doğayı savunmak, vatana sahip çıkmaktır. Beton değil bereket kazanacak, rant değil halk kazanacak.

BAŞKAN - Sayın Faruk Dinç...

34.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, uyuşturucu sorununa ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillah.

Uyuşturucu bağımlısı gençlerimizin bu illetten kurtulması için onlarca bağımlıyla görüşme sağladım, "Bizi bu zehirden kurtarın." diye feryat ediyorlar. Dört gündür Mersin, Adana ve Hatay'da saha ziyaretlerimizi sürdürüyoruz. Gittiğimiz her yerde aynı tabloyla karşılaşyoruz. Hırsızlık var, altında uyuşturucu bağımlısı çıkıyor. Mahalle ziyareti yapıyoruz "Düzen kalmadı." diyorlar, sebebi yine bağımlılar. Kaymakama gidiyoruz "Gelen 10 şikâyetten 9'u uyuşturucuyla ilgili." Hatay'da çıkan yangının faili bile bir uyuşturucu kullanıcısı. Her kötülüğün altından bu illet çıkıyor. Çağrımızdır: Bu mesele ertelenemez. Uyuşturucuya karşı acil ve etkili bir çözüm üretilmelidir. Bu sadece bireysel bir sorun değil, ülke olarak risk altındayız, gençliğimiz tehlikededir. Eğer gereken adımlar atılmazsa memleketin geleceği büyük bir felaketle yüzleşecektir. Uyuşturucu sorunu, bir asayiş meselesi değil bir beka meselesidir.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, Yeni Yol Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sayın Bülent Kaya'ya ait.

Buyurun.

35.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma düzenine ve temel kanun uygulamasına ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak 1 Temmuz tarihi itibarıyla Genel Kurulun normal çalışma döneminin sona erdiği, 1 Ekime kadar hazırlık süreçlerinde olmamız gerekirken bugün 17 Temmuzda hâlâ Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına devam ediyoruz. Normal bir çalışma düzeni içerisinde de değiliz. Normalde Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını salı günü 15.00, diğer günler 14.00'te başlayıp 21.00'de sona erdirmesi gerekirken hadi 21.00, olmadı, 22.00, olmadı, 23.00, olmadı, 24.00, olmadı; sabahlara kadar çalıştırılacak bir motivasyonla çalıştırılmaya devam edilmek isteniyor. Keşke normal çalışma döneminde yetiştiremediğimiz işleri bugüne sarkıtmış olsaydık gam yemezdik ama Adalet ve Kalkınma Partisinin grup yönetiminin plansızlığı sebebiyle biz bugünleri yaşıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi normal çalışma döneminde 21 kez, yirmi bir gün Adalet ve Kalkınma Partisinin Meclisi çalıştırmak için yeterli çoğunluğu bulamaması sebebiyle kapandı. Yirmi iki gün, 22 kez konuşacak bir konumuz yok veya farklı ihtiyaçlar sebebiyle burada aç kapa yaparak Millet Meclisini perşembe günleri hiç çalıştırmadan geçirdiğimiz bir süreç yaşadık yani on dört haftayı yatarak geçirdik. Ağustos böceği gibi ağaç dalında şarkılar söyleyen, yaz boyunca gökyüzünde serenatlar yapan ve yaz sıcağında hiçbir şey biriktirmeyen Adalet ve Kalkınma Partisi, bugün, önemli olan İklim Kanunu'nun ve önemli olan Maden Kanunu'nun da içerisinde olduğu 4 kanunu, 4 tane de uluslararası sözleşmeyi "Hadi gece yarısına, sabahlara kadar çalışarak buradan bunları kanunlaştıralım." gibi bir öneriyle geliyor.

Değerli arkadaşlar, bu, insani bir çalışma metodu değil. Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı için de doğru bir şey değil. Siz burada kanun yapmıyorsunuz, sadece "Çoğunluğumuz var, biz bu kanunu geçirmek zorundayız." deyip burayı bir el kaldırıp el indirme mekânı hâline dönüştürüyorsunuz. Bakın, geçende ben bir kanunun geneli üzerinde burada, kürsüde on dakika boyunca konuştum, Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarında tek bir tane milletvekili arkadaşımız vardı. Düşünün, Adalet ve Kalkınma Partisi temmuz tatilinde Genel Kurulun çalışması gerektiğini söylüyor, "Çok önemli kanunlarımız var, müzakere edelim." diye bir kanun getiriyor, burada bir tane Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili arkadaşımız Genel Kurul çalışmalarını takip ediyor. Dolayısıyla bu bir kanun yapma tekniği değil bu "Kardeşim, sizin orada kanunu geçirecek yeterli parmak sayınız var, ben kanunu gönderiyorum, senin işin bu kanunu geçirmek." şeklinde bir çalışma metodudur. Bu, milletvekiline de saygı göstermemektir; bu, bakanların hazırladığı kanunların, mevzuatların burada memuru olmaktır. Dolayısıyla bunu kabul etmemizin mümkün olmadığını bir kez daha burada ifade etmek istiyorum. Gelin, insani koşullarda çalışalım; hadi 21.00'de olmadı, 22.00'de, 23.00'te bırakalım. Kanun üç günde geçmek zorunda değil; altı günde geçsin, yedi günde geçsin ama insani koşullarda bu teklifleri kanunlaştıralım. "Hayır." Yangından mal kaçırır gibi "Bizim bir kanunu çıkarmamız lazım. E, muhalefet olarak siz direnirseniz biz de saat 03.00'e, 04.00'e kadar çalıştırırız." Ya, böyle bir şey olamaz değerli arkadaşlar, planınızı yapın. Ta nisan ayında, mayıs ayında Adalet ve Kalkınma Partisindeki değerli arkadaşlara ifade ettim, "Bakın, geçen sene temmuz ayının 29'una kadar cedelleştik. Niye? Çünkü siz olağanüstü şartlarda getiriyorsunuz, diyorsunuz ki 'Bu kanunlar bir haftada çıkacak.' Çıkamaz kardeşim! İç Tüzük bir kanunun nasıl çıkarılacağını düzenlemiş. Siz, İç Tüzük'ün normal çalışması şeklinde çıkarılmaması gereken bir kanunu getiriyorsunuz bu Meclise dayatıyorsunuz; hiç olmazsa bu sene yapmayalım. 1 Temmuzda Meclis tatile giriyor, işlerimizi bitirelim, bitiremiyorsak da hangi tarihte bitireceğimizi ve o tarihe kadar hangi işleri görüşeceğimizi bir planlayalım." dedim. "Vallahi, bizde işler şöyle yürüyor: Bakanlıkların ihtiyaçlarına göre, oradan gelen taleplere göre bu süreçler yürüyor." dediler.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi bakanların memuru değil, bakanların keyfine göre burada gece yarısı saat 03.00'e, 04.00'e kadar çalışacak bir kurum hiç değil. Onu kendi memurlarına dahi yapamazlar çünkü memurlarına da angarya yasaktır. Dolayısıyla bugün buradan Adalet ve Kalkınma Partisini millete şikâyet ediyorum. İsteddiği cevabı verebilir Grup Başkan Vekili arkadaşımız, değerli dostumuz ama hakikat budur. Adalet ve Kalkınma Partisi "Benim parmak hesabıyla çoğunluğum var, Türkiye Büyük Millet Meclisini, burayı ben bir müzakere zemini olarak görmüyorum. Dolayısıyla bu kanun geçecek. Bunun kaç günde geçeceğini... Muhalefet olarak direnirseniz uzatırsınız, direnmezseniz bir an önce bunu kanunlaştırır, hep beraber işimize gücümüze bakarız." şeklindeki bir anlayışla yaklaşıyor. Bunun doğru olmadığını bir kez daha buradan vurgulamak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisini normal çalışma sistematiğine döndürelim.

Bazen iktidar sıralarından özellikle "Ya, ikide bir yoklama, karar yeter sayısı isteniyor. Bunlar bir hakkın kötüye kullanımı değil mi?" deniliyor. Değerli arkadaşlar, "Bizim parmak sayısı itibarıyla çoğunluğumuz var." deyip her kanunu buraya dayatmak bir hakkın kötüye kullanımı değil mi? 91'inci maddede temel kanunun ne olduğu tarif ediliyor, "Bir kanun sistematiğinin bütününe ilgilendiren konular temel kanundur." diyor. Her getirdiğiniz torba yasayı buraya temel kanun diye getirmek "İç Tüzük'ün 91'inci

maddesi gereğince görüşülsün." demek bir hakkın kötüye kullanımı değil mi? Torba yasa istisna olması gerekirken bir genel kural hâline geldi; bu, bir hakkın kötüye kullanımı değil mi? Yoklama talep ettiğimiz zaman hemen parmaklarınızla sisteme girip ondan sonra apar topar bu kapılardan çıkarak salonu boşaltmak bir hakkın kötüye kullanımı değil mi? Komisyon toplantılarında sadece şekil yerine gelsin diye yirmi yedi saat kesintisiz çalıştırmak bir hakkın kötüye kullanımı değil mi? Bırakın, komisyon üç gün, dört gün çalışsın, bu konuları konuşsun. Niye yirmi yedi saat kesintisiz çalışsın ki? "İlla bu kanunun çıkması gerekiyor, gece 03.00'e, 04.00'e kadar çalışalım. İlla bu kanunun çalışılıp çıkması gerekiyor, hadi komisyonu yirmi yedi saat çalıştıralım."

Değerli milletvekili arkadaşlarım, biz memur değiliz ki ya. Bir işe memur olma manasında diyorum, yoksa makam olarak memuriyet kutsaldır, bütün memurlar da saygıdeğerdir. Ben bir statü olarak, memuriyeti bir sıfat olarak söylüyorum. Biz kimsenin emir kulu değiliz ki ya. "Gelen her kanun çıkacak, dolayısıyla bir an önce çıkaralım, işimize gücümüze bakalım." demek durumunda değiliz. Eğer bir hakkın kötüye kullanımı arıyorsanız burayı bir çoğunluğun yönettiği yer olarak görmemiz bir hakkın kötüye kullanımıdır. Dolayısıyla biz de 600 milletvekilinin -iktidar partisi milletvekilleri dâhil olmak üzere- milletvekilliğinin itibarına sahip çıkmak için bu konuları sıklıkla dile getirmeye gayret edeceğiz.

Uzlaşma aramıyorsunuz. "Gelin, maddeler üzerinde değişiklik yapalım." Elbette bazen maddeler üzerinde değişiklik yapılabilir ama adamın birisi eline bıçağı almış, sağa sola saplıyor, "Ya, siz bıçağı elimden bırakmamı istemeyin, kaç kişiyi bıçaklayacağımıza karar verin." demek bir müzakere şekli değil ki. "Ağaçları keseceğim." diyorsunuz, "Hayır, kesme." diyoruz, "Ya, gelin, müzakere edin, kaç tane keseceğime karar verin." Bu bir müzakere şekli değil ki. "ÇED raporu üç ay içerisinde olumlu gelmezse gelmiş sayılır." "Hadi müzakere edelim, dört aya çıkaralım." Ya, bu değil ki, bu doğru değil; bunu tamamen çekmeniz lazım. Elbette müzakere edilecek konunun ne olduğunu da biliriz ama elinizdeki bıçakla sağa sola zarar verecek durumda olduğunuz zaman bu bıçağı bırakmanız gerektiği noktasındaki ısrarlarımızı da bu Genel Kurulda yapmaya her zaman devam etmiş olacağız.

Dolayısıyla gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisini bir planlama dâhilinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onuruna yakışacak bir şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin müzakereci ve çoğulcu yapısına uygun bir şekilde burada bir çalışma düzenini hep beraber değerlendirelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakikayla toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Biz muhalefet olarak uzlaşmaya, çoğulculuğa her zaman varız ama dayatmalara boyun eğmedik, Allah'ın izniyle bundan sonra da hiçbir dayatmanıza boyun eğmeyeceğimizi buradan bir kez daha net bir şekilde ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla Meclisin itibarına itibar katmaya, İç Tüzük gereğince kanunları insani koşullarda ve milletvekillerine yaraşır koşullarda müzakereye her zaman varız. Çoğunluksunuz, bazen demokrasilerde çoğunluk elbette karar verme noktasında da önemlidir, ona da saygı duyuyoruz. Ama ne olur bize "Bunlar nasıl olsa tatil baskısıyla, bunlar nasıl olsa fazla çalışmaya dayanamazlar." gibi bir beklentiyle "Gece yarılarında, sabahlara; olmadı, cuma, cumartesi, pazar çalıştırırız." şeklinde bir dayatmayla gelmeyin. Meclis 22 Temmuzda tatile girmesin, 10 Temmuzda tatile girsin. Cuma, cumartesi, pazar; herkesin seçim çevrelerinde yapacağı işler var, normal işlerimizi yapalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yine salı, çarşamba, perşembe Meclis çalışsın; cuma, cumartesi, pazar, pazartesi milletvekili arkadaşlarımız hem parti görevlerini hem seçim çevrelerindeki işlerini yapsınlar. Ama yok, bir an önce tatile girmemiz lazım; cuma, cumartesi, pazar, pazartesi çalışıyoruz. Bu, insani de değil; bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına yakışan bir durum da değil diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun lütfen.

36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, farklı yıllardaki 17 Temmuzlarda şehit olanlara, bir "YouTuber"ın Türkiye'yi ziyaretine, hafta sonu Edirne'de ve Kırklareli'de gerçekleştirdikleri ziyaretlere, Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, en büyük banknota ve Suriye'deki gelişmelere ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Divan, Genel Kurul, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 17 Temmuz 2025. 17 Temmuz tarihinde 17 vatan evladımızı toprağa vermişiz, şehit olmuşlar, farklı yıllarda, farklı tarihlerde. Ahmet Gültekin, Yılmaz Özgül, Murat Şengül, Fatih Kostik, Ahmet Yaman ve daha niceleri; Allah rahmet eylesin diyoruz. Sizleri unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız.

Geçtiğimiz günlerde dünyaca meşhur bir "YouTuber" Türkiye'yi ziyaret etti, tam 42 milyon takipçisi var. Arkadaşlar, dünya değişiyor; tanıtım, pazarlama, algı, bütün bunların yönetimiyle ilgili araçlar da değişiyor, metotlar da değişiyor. Bakın, bu 42 milyon takipçisi olan "YouTuber" Türkiye'ye geldiğinde nelerle karşılaştı? Ben bunları niye anlatıyorum? Bir kompleks ya da işte "Elin yabancısına rezil olduk." falan duygusuyla değil; elimizde bu kadar kıymetli değer varken, elimizde bu kadar zengin bir kültür hazinesi varken bunu çağın imkânlarıyla harmanlayamayan iktidara "Yazıklar olsun!" demek için anlatıyorum. Bu vatandaş geldi, Türkiye'yi gezdi ve İletişim Başkanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığının son derece dikkat etmesi, planlı programlı bir şekilde takip etmesi gereken bir süreçti bu. Bugüne kadar da 11 milyon kişi takip etmiş sadece Türkiye'de yapmış olduğu bu seyahati ki bu rakam her geçen gün biraz daha artıyor.

Geldiğinde neyle karşılaştı? Önce internet kesintileri yaşadı; dış dünyaya verdiği ilk görüntü, ilk manzara bu. Daha sonra Galata Kulesi'ne gitti; hani, dünyaca meşhur, bütün turistlerin gelip gezmek isteyeceği Galata Kulesi'ne; kendisine Galata Kulesi'ni

İngilizce anlatacak bir rehber bulamadı. Sonra dondurma yemek için dondurmacıya gitti, ağzına peçete soktular; o görüntüler de öyle çıktı dışarıya. Bütün bunları yaşadı, ülkesine dönerken de 2 tane valizi kaybordu. Ya, bir ülkenin turizmine, bir ülkenin algısına ancak bu kadar zarar... Kötü niyetle de yapmıyor bütün bunları biliyor musunuz? Bir iş bilmezlikten. Tekrar söylüyorum bunu "Vay, yabancıya rezil olduk!" kompleksiyle değil; bu kadar büyük kültür hazinesi olan, bir turizm cenneti olan ülkemizin bu imkânlarını çağın gerekleriyle harmanlayamayan, teknesiyle Yunan adalarına giden Turizm Bakanının acemiliğini ve İletişim Başkanlığının gerçekten odaklanması gereken konuların önemini altını çizmek için değerlendirmek istedim; kamuoyunun iradesine, bilgisine bunu da sunuyorum. Bu, Türkiye açısından bir kayıptır, bir ayıptır.

Hafta sonu Genel Başkanımızla beraber Edirne'de, Kırklareli'de birtakım ziyaretlerde bulunduk. Orada özellikle çiftçilerimizin bizden ısrarla rica ettiği ve muhakkak gündeme getirmemizi istediği çok önemli bir konu var. Meriç ve Ergene havzasındaki özellikle çeltik üreticileri çok ama çok zor durumda. Eğer önlem alınmazsa, Meriç'e su verilmezse 100 bin dönüm çeltik yanacak, çok net ve çok uzun bir süre de maalesef önümüzde yok. Bunun sebebi de 2007'de başlayıp bağlantı kanallarını bitiremediğiniz Çakmak Barajı'dır. Şimdi yapılması gereken, Bulgar Hükûmetiyle gerekli girişimleri yapıp Bulgaristan'daki barajlardan suyu Meriç'e bırakmalarını sağlamaktır. Bakın, 100 bin dönüm çeltiğin yanma riskinden ve binlerce çiftçinin mağdur olma riskinden bahsediyoruz. Bulgar Hükûmetiyle acilen görüşülüp Meriç Nehri'ne bu suyun bırakılmasının sağlanması lazım, aksi takdirde bu bölgedeki çiftçimiz perişan olacak. Ha, nasıl yapılacağını bilmiyorsanız da gelin, biz anlatalım; 2007'den beri bekliyor bu proje ve çiftçi mağdur.

Bir başka mağduriyet, dehşet verici başka bir mağduriyet de emeklilerimizle alakalı. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun almış olduğu bir karar var, emekli maaşına bloke konulması kararı. Tabii, bu karar oy birliğiyle de değil oy çokluğuyla alınmış Yargıtay üyeleri arasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bu vicdansız karara şerh koyan, buna muhalif olan Yargıtay üyeleri de çıkmış; gerekçelerinde hukuki güvence, kanuni düzenlemedeki eksiklikler ve uygulamadaki risklerden bahsederek şerhlerini de çok net olarak koymuşlar.

Bakın, emeklilerin durumu Türkiye'de ne? 16,8 milyon emeklimiz var bizim bugün itibarıyla. Bunların ortalama almış olduğu maaş 17.252 lira ama en düşük emekli maaşı hepinizin de bildiği gibi 14.469 lira. Emeklilerin yüzde 85'i açlık sınırının altında maaş alıyor. Çalışan emeklilerimiz var, 2 milyon 100 bin emekli hem maaş alıp hem de çalışıyor. Uygulamadaki muhtemel durumlarda bankaların maaşları bloke etme yetkisi var yani emeklilerimiz maaşlarında beklenmedik kesintisiz bloke riskiyle karşı karşıya. 14 bin lira en düşük emekli maaşı, 17 bin lira ortalama emekli maaşı, yüzde 85'i açlık sınırının altında ve böyle bir karar çıkıyor, maaşları bloke edilebilecek. Emekliler açısından son derece zor ve riskli bir durum, bankalar açısından da alacaklarını hızla tahsil edebilme imkânı var. İktidar bir kez daha işçinin, emekçinin, emeklinin yanında değil sermayenin yanında olacak bu kararı görmelidir, bu kararla ilgili de gerekli adımlar acilen atılmalıdır. Zira, milyonlarca emeklimiz bununla, bu kararla beraber ciddi bir mağduriyet yaşayacaktır. Buradan, sadece Maliye Bakanına değil Adalet Bakanına da seslenmek istiyoruz. Turizm Bakanına seslendik, İletişim Başkanlığına seslendik, Adalet Bakanına ve Maliye Bakanına yani bütün bakanlara seslenecek çok ciddi, kronik problemlerimizle karşı karşıyayız.

200 TL bugün 5 dolar. Bakın, en kötü dönemi ne zamanmış biliyor musunuz? En büyük banknotumuzun olduğu dönemde -2001- 6,6 dolara denk geliyormuş, bugün 200 lira 5 dolara denk geliyor. Hani diyoruz ya, aldığınız yerden daha kötü duruma getirmek; işte, tam anlamıyla budur. O gün, 2015'te yani bundan on-on iki yıl önce bir büyük banknotla hemen hemen bütün ihtiyaçlarınızı karşılarken şimdi 12 tane büyük banknotla yani 2.400 lirayla ancak azami standart ihtiyaçlarınızı karşılayabilecek hâle geliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Son olarak Suriye'deki gelişmelere değinmek istiyorum. Dün burada İsrail'i hep beraber kınadık ve İsrail'in saldırılarının kabul edilemez olduğunu söyledik. Biz daha önce bu konuyla ilgili de burada birtakım varsayımlarda bulunmuştuk, bazı öngörülerde bulunmuştuk ve maalesef, bu öngörülerin günden güne gerçekleşme ihtimalinin olduğunu görüyoruz. Bundan sonrası ne olacak, bundan sonra ne tür gelişmeler olacak? Suriye'de ciddi bir istikrarsızlık ortamı gözüküyor, böyle bir ortamın oluşacağı çok aşikâr; yeni hükûmetin bir mesuliyet sınavı. Amerika, biliyorsunuz, bu Dürzilerin yaşadığı Süveyda bölgesinden Suriye Ordusunun çekilmesini resmen söyledi, talep etti ve Suriye Ordusu da çekildi. Günden güne de Amerika, İsrail ve SDG arasındaki ilişkilerin güç kazandığı çok net, aşikâr.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Son cümle, selamlayıp bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Biz bundan üç ay önce şunu söylemiştik, demiştik ki: Bu coğrafya, darbelerin olduğu coğrafya; Esat ailesi darbeye geldi, Saddam Hüseyin darbeye geldi. Şimdi, bu kadar karışıklığın olduğu bir coğrafyada en fazla askeri elinde bulunduran, silahlı gücü en yoğun olan PYD/YPG'nin yarın darbe yapmama ihtimalinden kim bahsedebilir? Buradaki karışıklıktan böyle bir olasılığın ortaya çıkma ihtimalinin olup olmadığından kim net olarak bahsedebilir? Yanı başımızda bir terör devleti olma riski var mıdır, yok mudur? Biz Ankara merkezli bakmak zorundayız bütün bu olan bitene. Dolayısıyla Suriye'yi çok yakından takip etmek zorundayız ve Dışişleri Bakanından da bu konuda detaylı açıklama beklemek hepimizin hakkıdır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun.

37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, sınırların ötesinde ülkenin güvenliğini tehdit eden unsurlarla etkin mücadele yürütüldüğüne ve iç cepheyi güçlendiren gelişmelere, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ve İsrail'in Şam'a gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Türk ve Türkiye Yüzyılı"nın eşliğinde ileride tarihin dönüştürme anları olarak anılacak çok önemli günlerden geçiyoruz. Coğrafyamız, komşularımız yangın yeriye, uluslararası siyaset savaş tamlarıyla çınırken Türkiye'miz emin adımlarla bir istikrar adası ve gücü olma istikametinde ilerliyor. Denizlerimizde bir taraftan tarihî ve hukuki egemenlik haklarımızı güçlendiriyor, diğer taraftan küresel siyasi fay hatlarını gidermeye çalışıyoruz. Dört bir yanımda süregelen çatışma ve savaşlar sona ererek bölgesel barışın ve istikrarın güçlenmesine katkı sunmaya devam ediyoruz. Sınırlarımızın ötesinde ülkemizin güvenliğini, birliğini ve istikrarını tehdit eden tüm unsurlarla etkin mücadeleler yürütüldü. İçeride iç cephemizi güçlendiriyoruz. Terörsüz Türkiye süreci başarıyla devam ediyor. PKK silahlarını yakarak bırakmaya ve teslim etmeye başladı. Ülkemizin tüm şehirlerinde barışa ve huzura olan özlem nihayete erme arifesindedir. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin de altını çizdiği üzere, barışla herkes kazanır. İç cephede FETÖ'yle mücadele de başarıyla devam etmektedir. 15 Temmuzda hain darbe girişimine kalkışan bu terör örgütünün kamu kurumlarımıza sızan, sivil hayatı örümcek gibi saran tüm unsurlarıyla etkin ve etkili bir mücadele sürdürüldü, sürdürülüyor. Tüm bu gelişmeler millet-devlet bütünleşmesiyle güçleniyor; millet devletine sahip çıkıyor, devlet milletini kucaklıyor. İşte, bu an bir milat, demokratik bir misaktır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, siyasi ve toplumsal mutabakatın önem kazandığı, halkın iradesinin doğrudan temerküz ettiği bir yönetim yapısıdır; salgından savaşlara, depremde sellere, terörle mücadeleye kadar çetin imtihanlardan alınının aklıyla çıkmıştır. Bu sistem için yola çıkarken dedik ki yönetimde istikrar, temsilde adalet. Evet, bu sistemle yönetimde istikrar yani siyasi istikrar temin edilmiştir, temsilde eskiye nispetle daha adalet vardır, şimdi Türkiye daha güçlüdür. 2021 yılında Türk Devletleri Teşkilatı kuruldu. Mavi vatan doktrini bir devlet politikası hâline geldi. Ortalaması üç yılı dahi bulmayan yani en fazla bir buçuk yıl ortalama sahip krizli hükümetler, koalisyonlar dönemini geride bıraktık, devlet yönetiminde uzlaşa ve etkinliği esas kıldık. Temsilde adaletin en güçlü örneği Türkiye Büyük Millet Meclisinde 16 siyasi parti, 6 parti grubuyla milletimizin iradesinin yüzde 95 nispetinden fazlasının yansıdığı bir aritmetikte Meclisimiz oluşmuştur. Bugün Meclisimizde yüksek katılım var ki bütün Türkiye'de uzun yıllardır seçimlere katılım nispeti Avrupa'nın ve dünyanın pek çok ülkesinin çok daha üzerindedir ve ayrıca Meclisimizde yüksek temsiliyet vardır. Çoğulcu ve uzlaşmacı nitelikleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisi eski sisteme göre daha fonksiyonel bir Meclistir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin Türk siyasetinde pratikleştirdiği bir diğer önemli başlık, biraz önce de ifade ettiğim gibi, istikrardır. Bir ülke yönetiminin istikrarı her şeyden önce gelir. Geçmişin kısa ömürlü hükümet dönemleri bitmiştir. Özellikle millî güvenliğimizi tehdit eden unsurlarla mücadelede elde ettiğimiz başarılar yönetimde istikrar başlığında dikkat çekici gelişmedir. Eski sistemin hantal yapısından kaynaklanan bürokratik engeller ortadan kalkmış, devlet kurumları arasında eş güdüm en üst seviyeye çıkmıştır. Terörsüz Türkiye hedefimizle elde ettiğimiz tarihî başarı da sistemin etkinliğinin en somut göstergelerinden biridir. PKK'nın silahları yakarak teslimi yıllardır süren bu kanayan yaranın artık kapandığının işaretidir. Bu başarı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı karar alma ve uygulama kabiliyetinin de bir neticesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Velhasıl, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi hedeflenen sonuçları vermekte ve toplumumuzda karşılık bulmaktadır. Gösterilen çabalar ve atılan adımlar ülkemizin geleceği için meyvelerini vermeye başlamıştır. Bundan sonra mevcut hükümet sistemimizi daha da güçlendirerek ona sahip çıkacağız. Meselelere dün, bugün, yarın zaviyesinden millî tarih şuuruyla bakıyoruz. Bunun için de önümüzdeki yüzyılı Türk ve Türkiye Yüzyılı olarak tanımlıyoruz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kudretiyle bu yüzyılın, tarihin ufku da bir güneş gibi yükseleceğimize inanıyoruz. Gök çadırımız, güneş tuğumuz olsun diyoruz.

Sayın Başkan, İsrail, Gazze'deki soykırımının ve Lübnan ile İran saldırılarının ardından dün de Suriye'de Şam'a saldırdı. İsrail artık bir devlet olmaktan çoktan çıkmış, bir terör örgütüne dönüşmüştür. Orta Doğu'da habise bir yapı bu bölge barışını tehlikeye atmıştır. Uluslararası hukuku hiçe sayarak hiçbir kural tanımadan komşu ülkelerin egemenlik haklarını çiğnemekte ve vahşice saldırmaktadır. Suriye'ye yapılan son saldırı sadece bir ülkenin toprak bütünlüğüne değil, tüm bölgenin istikrarına yönelik bir tehdit ve saldırdır. Bu vesileyle şu vurguyu da yapmak isterim: Hiç kimse İsrail'in yarattığı kaos ve istikrarsızlıktan beslenmeye sakın kalkışmasın. Bu coğrafyada ne İsrail'in terörüne ne de şer odaklarının emellerine asla geçit verilmeyecektir. İsrail'e karşı dün Meclisimizden yükselen sesi tekrarlıyor, uluslararası toplumu İsrail terörüne karşı sert önlemler almaya davet ediyoruz, zira bugün uzakta görünen yangının yarın kapımıza dayanması sadece an meselesidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ayşe Tokyaz cinayetine, Bolu Cezaevine ve Cezaevi Müdürüne, yaptığı bir konuşma gerekçesiyle Özgür Özel'e açılan soruşturmaya ve "beyaz Toros" simgesine, kent uzlaşısına, ara zam üzerine verdikleri araştırma önergesine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, yine bir kadın cinayeti, hepimizi dehşete düşüren bir cinayet; Ayşe Tokyaz Cemil Koç tarafından katledildi, cesedi maalesef bir valize konuldu ve boş bir alana bırakıldı. Gerçekten ifade etmesi bile güç, bu hunharca cinayetler

maalesef devam ediyor, her geçen gün kadın cinayetleri artmaya devam ediyor. Buna karşılık tabii ki herhangi bir önlemin geliştirildiğini görmüyoruz; tam tersine, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldığı günden bugüne kadar bu cinayet istatistiklerine baktığımızda ciddi anlamda yükseldiği ortada. Kaldı ki bunlar resmî rakamlar; bunun ötesinde, şüpheli ölümler, kadın intiharları bunlara eklendiğinde bu sayı çok daha dramatik boyutlara ulaşıyor. Bunları durdurmanın bir yolu var, bu mümkün; İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönmeli, mevcut yasalarda da aslında bu suça dair uygulamalar, cezalar ve kanunlar yeniden düzenlenmelidir. Bakın, birkaç tane isim okumak istiyorum: Nevin Karabulut, Özgecan Aslan, Pınar Gültekin, Şule Çet, Ceren Özdemir ve son olarak da Ayşe Tokyaz. Şimdi, saymakla bitmeyen bütün bu isimleri aslında her cinayetten sonra burada dile getirdik ama bir tedbir, bir önlem ya da bu cinayetlere karşı bir adım attık mı? Hayır, cinayetler devam ediyor. Kadına yönelik şiddet, kadının toplumdan dışlanması, çalışma hayatından dışlanması; bütün bunların ötesinde bir de bu kadın cinayetleri... Ben bir kez daha bu konuda Meclisi üzerine düşen sorumluluğu almaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, hep barıştan konuşuyoruz ama hangi alana baksak orada barışın önündeki engellerin inanılmaz bir dirençle durduğunu görüyoruz; toplumsal barışı, barışı inşa etme çabasının önünde âdeta direnen yapılar var, direnen insanlar var. Bunlardan birisi de Bolu Cezaevi Müdürü. Bir zalim Bolu beyi; özgürlüğünü, bağımsızlığını ilan etmiş, ne yasa dinler ne Adalet Bakanı dinler ne Meclis dinler. Tabii, bunun gibi birçok cezaevi müdürü, birçok ceza idare kurulları, gözlem kurulları var. Bütün bunlara dönüp baktığımızda bunlar kendi kafalarına göre âdeta bir kamp komutanı gibi, Nazi subayı gibi akıl almaz infaz yöntemleri uyguluyorlar. Bakın, Bolu Cezaevinden örnek vermek istiyorum. 33 siyasi mahpusun infazları yakılmaya devam ediliyor, birkaç tanesinin ismini okuyacağım: Deniz Öztürk, Şahap Elbasan ve Halil Dağ; 7 kez uzatılmış yani tahliyeleri gelmiş, 7 kez uzatılmış. Suat Gökalt 5 kez, Aydın Yüce, Murat Çetinkaya, Muhammed İsmail 2 kez, Metin Dalan 1 kez uzatılmış. Saymakla bitmiyor liste; o kadar keyfi bir uygulamayla karşı karşıyayız ki anlatmak mümkün değil. Bütün bunlara karşı mahpuslar ne yapsın, direniyorlar. Ahmet Emin Eren de açlık grevine başladı. "Sesimizi duyun." diyorlar. Otuz yıl cezaevinde yatmış insanların infazı yakılarak 7 kez cezalarının ertelenmesi ne demek? 15 Ekim gün veriyor "Altı ay sonra yeniden bakacağız." diye ve nasıl baktıklarını da biliyoruz. Artık, bu uygulamadan kaynaklı sorunlara son verme zamanı gelmiştir. Bu konuda Adalet Bakanlığını bir kez daha acilen göreve çağırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Özgür Özel İstanbul Büyükşehir Belediyesi soruşturmasını yürüten savcının odasında beyaz Toros simgesine dair bir konuşma yaptı, kendisine soruşturma açıldı. Masaya beyaz Toros koyana soruşturma açılmıyor, bu konuyu dile getirene soruşturma açılıyor. Ya, bu ülkenin hafızasından silinmeyecek objelerden biridir beyaz Toros. Her hafta Galatasaray Meydanı'na gidin, Cumartesi Anneleri orada size beyaz Toros'u anlatsınlar. 17 bini aşkın insan evinden, sokaktan alındı, beyaz Toroslarla neredeyse bir çoğu kaçırıldı ve katledildi. Bu ülkenin tarihinde faili meçhul -aslında faili belli olan- cinayetler var ve burada beyaz Toros'un nasıl bir simge olduğu ortada. Siz bunu nasıl masanıza koyarsınız? Bunu nasıl bir obje olarak oraya koyup da mesaj verirsiniz?

Bakın, Kızılcahamam'da Sayın Cumhurbaşkanı ne dedi: "Kürt sorununun müsebbipleri beyaz Torosçular, köy yakanlar, Kürtleri göçe zorlayanlardır." İşte, müsebbibi orada oturuyor, Toros'u da masasına koymuş. Evet, Kürt sorununun müsebbipleri devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - İşte, bu anlayışı yıkmadığımız sürece Kürt sorununun demokratik çözümünün önünde direnenlerin kim olduğu belli ve bunlar direnmeye devam eder. Evet, Cumhurbaşkanının bu sözü çok doğru ama yetersiz. Neden yetersiz biliyor musunuz? Çünkü bunların yargılanmaları gerekiyor, hakikatle yüzleşilip bunların yargı önüne çıkarılıp bu suçluların yargılanması gerekiyor ki kimse hâlâ beyaz Toros simgesini kullanıp beyaz Toros'la kimse kimseyi tehdit edemesin ama savcı gayet rahat bu beyaz Toros'la insanları tehdit edebiliyor. Bu ülkenin hafızası bunları unutmayacak, bunların hesabını gün geldiğinde yargı önünde muhakkak soracak ama bugünkü bu uygulamalara karşı da bizce iktidarın yapması gerekenler var.

Bakın, hukuk devleti, demokratik Türkiye dediğimizde, Türkiye'de atacağımız adımları atmadığımız sürece barışı da demokrasiyi de böyle enfekte eden, zehirleyen, ona karşı direnen yapıları güçlendiren gelişmeleri yaşıyoruz. Bunlardan biri de yine, toplumsal barış adına hatırlatmak istediğim bir kavram da kent uzlaşısı. Kent uzlaşısı o kadar kıymetli bir şey ki yerel yönetim seçimlerine giderken bir kent uzlaşısıyla biz seçimlere yaklaştık, bölgemizde yaptığımız halk oylamalarıyla, birinci parti olamadığımız yerlerde yaptığımız kent uzlaşısı çağrısıyla siyaseti bir ittifak sıkışmışlığından kurtarmaya çalıştık, o kentte yaşayan herkesin ortaklaşabileceği, uzlaşacağı bir zemini yaratmaya çalıştık. Kent uzlaşısına âdeta savaş açılmış, yine aynı savcı, kent uzlaşısından dolayı seçilmiş insanları cezaevine attı; işte, Şişli Belediye Başkanı. Bu kent uzlaşısı konusunda o güçlü kalemiyle yazmış, buna bizi davet etmiş değerli bir bilim insanı, sosyolog Azad Barış şu anda sürgünde. Niye? Kent uzlaşısını savundu diye. Oysa şimdi hep beraber Türk-Kürt kardeşliğini savunuyoruz değil mi? Türk-Kürt kardeşliği özelinde aslında bütün halkların bir aradığını savunacak şey uzlaşmaktır. Kamusal alanda uzlaşmadığınız sürece kamusal alanda olan şey şiddettir, şiddeti bertaraf etmenin yolu uzlaşma. Şimdi, uzlaşma suç olabilir mi? Uzlaşmayı suç olarak kabul eden bir zihniyet demek ki toplumu çatıştırmak istiyor, demek ki nefretten besleniyor, ayrımcılıktan besleniyor; bu, bu kadar basit bir şey. Biz buna karşı çıkacağımız yerde o savcı hâlâ orada görevinin başında, işte, bunu anlamakta zorlanıyoruz. O yüzden diyoruz ki uzlaşma iyidir. Bakın, 27 Şubat'ta Sayın Öcalan'ın deklarasyonunda da altı çizilen en önemli kavram demokratik uzlaşmadır. Bunu sağlamalıyız. Bir arada yaşıyoruz, uzlaşabiliriz; birlikte yaşıyorsak uzlaşmanın yolunu bulmak zorundayız, bulacağız da, bundan eminiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Bakın "Yanı başınızda kimler var?" diyorlar. Yanı başımızda bin yıllık kardeşlerimiz var, uzlaşacağımız şey odur. Yanı başımızdaki kardeşlerimize güvenmeyip de kime daha fazla güvenebilirsiniz? Güvendiğiniz o dağlara her geçen gün kar yağdı ama hiçbir zaman kardeş kardeşe ihanet etmedi. Bugün hâlâ bu ülke ayakta ise Kobani'deki o direniş sayesinde ayakta, bunun kıymetini bilmediğiniz zaman kardeşinizi suçlayarak yol alamazsınız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak da şunun altını çizmek istiyorum: Bugün araştırma önergemiz ara zam üzerinedir. Evet, yoksulluğun geldiği durumu artık tüm boyutlarıyla biliyoruz, kimse bilmiyoruz diyemez. Dolayısıyla asgari ücrete de emekli zamlarına da ara zam konusunu Meclis kapanmadan, acilen gündeme alalım ve yapabileceğimiz muhakkak vardır çünkü biliyoruz, kaynakları doğru yere harcarsak bu yoksullukla mücadele konusunda bir nebze de olsa adım atabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - O yüzden de bugünkü araştırma önergemize tüm partilerin destek vereceğini umuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Murat Emir.

Buyurun.

39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, en düşük emekli maaşına ve Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, maaş zamlarına, "beyaz Toros" tartışmasına ve Genel Başkanlarına açılan soruşturmaya, Bolu yangınıyla ilgili yargılamaya, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten de toplumun tüm kesimleri ama başta emekliler, çalışanlar, asgari ücrete mahkûm edilenler, işsizler bu ekonomik krizin ağır faturasını taşımak zorunda kalıyorlar. En düşük emekli maaşı 16.881 lira. Geldiklerinde, iktidar olduklarında 8 çeyrek altın alan emekli maaşı şu anda ancak 2 çeyrek altın alabiliyor ama iktidar emeklilerin bu feryadına, bu çaresizliğine gözünü, kulağını ve yüreğini tamamen kapatmış durumda.

Yeni bir haberle emeklilere bir kâbus daha yaşatıldı ve emekli maaşına gerektiğinde bloke konabileceğine dönük bir karar aldı Yargıtay. Bir defa bu kararı hukuki, adil ve vicdanlı bulmadığımızı ifade etmeliyiz ama Yargıtaydan önce emeklileri bu hâle getirenlerden ve gerekli yasal düzenlemeleri yapmayanlardan da hesap sormak durumundayız. Değerli arkadaşlar, 16.881 lira alan bir emekli -ki emeklilerimizin yarısı bu maaşla geçinmek zorundalar- bu emeklilerimiz ne alırlar, ne satarlar, ne harcarlar? Bu kişiler kredi kullandıklarında, tüketici kredisi kullandıklarında ne alabilirler? Olsa olsa çocuklarına çeyizlik tencere tava alıyor olabilirler. Bunlar lüks yat, otomobil, ev, konut alacak durumda zaten değiller, tüketici kredisi almışlar. Şimdi, diyorsunuz ki: "Sen eğer tüketici kredisi aldıysan ve bunu da ödemekte güçlük çektiysen biz senin maaşına bloke koyarız". Oysa yasa açık, emeklinin maaşı haczedilemez. Şimdi, bütün bunlara rağmen artık emeklinin maaşı haczedilecek ve emeklilere bir darbe de buradan vuracaklar. Emekliler zaten 16.881 lirayla açlık sınırının neredeyse 10 bin lira altında bir aylık gelire mahkûm edilmiş durumdalar. Bunu düzeltmek varken dönüp bir de yerinde blokaj yaptırıyorsunuz, yazıklar olsun!

Yine, seçimden önce "Gerektiğinde yılda 4 kez maaş zammı yaparız." dediniz, oyları aldınız; enflasyonunuz yüzde 40'larda, gerçek enflasyon yüzde 80'lerde, yılbaşında emekli maaşını 22 bin lira yaptınız, şimdi artırmama gayretindesiniz. Gündeme bile almıyorsunuz, feryatları duymuyorsunuz. Bunu reddediyoruz, bunu asla kabul etmeyeceğiz. Emekli maaşı en az 30 bin lira olmalıdır, asgari ücret en az 30 bin lira olmalıdır ve 10 kişiye kadar çalıştırılan iş yerlerinde de devlet destekli olarak SGK primlerini mutlaka kamu ödemelidir. Biz bunu söylediğimizde "Kaynağı nereden bulacağız?" diyorsunuz. Kaynağı hemen söyleyelim: Sadece 19 Mart darbesi sonrasında bütçeye 6 trilyon lira ek yük getirdiniz, 6 trilyon lira. 150 milyar dolarlık bir maliyeti var sizin yaptığınız darbenin. Tayyip Erdoğan'ın koltuğunu koruması için yaptığı bu darbe girişiminin Türk halkına maliyeti 150 milyar dolardır, 6 trilyon liradır. Bununla 120 kez asgari ücreti artırabilirsiniz, 150 kez emekliye insanca bir maaş ödeyebilirsiniz ama bütün bunları yapmak yerine bitmiş, tükenmiş, halka kulağını kapatmış, vicdanı kurumuş iktidarınızı ve Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı koltuğunu korumak için Cumhurbaşkanı adayını, sizi yenecek adayı sudan bahanelerle, iftiralarla cezaevine koyarsanız işte bunun bedeli ağır oluyor ve maalesef bu bedeli de 86 milyon ödemek zorunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir "beyaz Toros" tartışması var. Beyaz Toros'un ne anlama geldiğini, neyi ifade ettiğini hepimiz biliyoruz; Cumhurbaşkanı da biliyor, daha geçenlerde ifade etti. Beyaz Toros dönemlerinin Türkiye'de terörle mücadeleyi, bırakın daha iyi bir noktaya götürmeyi, büyük yanlışlar içerdiğini ve büyük acılara sebep olduğunu ve bu yanlışlardan dolayı da maalesef Türkiye'nin çok şey kaybettiğini söyledi. Bu doğru tespit. Beyaz Toroslardan bu ülke çok çekti. Peki, beyaz Toros maketinin bir savcının masasında ne işi var? Yargı, yargı adamları, savcılar, yargıçlar bağımsız olabilirler; bağımsız olmak zorundalar, tarafsız olmak zorundalar, evet. Hadi bu kişinin bağımsız, tarafsız olmasını zaten beklemiyoruz ama en azından öyle görünmek de zorundalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Yasa açık; bir savcı bir siyasi düşüncüyü ifade eden bir maketi, bir amblemi, bir maddeyi, bir malzemeyi kullanamaz, gösteremez, ifade edemez. Bırakın onu, normal bir siyasi görüş bile değil; faili meçhullerle iç içe geçmiş, aynı anda anılan, eş anlamlı olacak beyaz Torosları masasının üstüne koyuyor. Genel Başkanımız bunu söyleyince alelacele Genel Başkanımıza dava açıyorlar. Aslında yapılması gereken... Bu savcı yani yaptığı iş ortaya çıkınca alelacele pılıyı pırtıyı toplayıp, Twitter hesabını kapatıp kaçan savcı hakkında HSK'nin soruşturma açması gerekirken bunu ortaya koyan Genel Başkanımız hakkında soruşturma açan, hem de böyle saatler içerisinde soruşturma açan bir yargımız var. Bunu da şiddetle protesto ediyoruz. Türkiye'nin, böyle otuz yıl önceden kalmış, böylesine çok şey kaybettirmiş, faili meçhullerle anılan beyaz Toroslar yerine barışla, demokrasiyle, adaletle, özgürlükle anılması gerekiyor; bunları konuşmamız gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, Bolu yangınından sonra başlayan duruşmaların bugün ilk bölümünün sonu yaşandı ve maalesef gördük ki iddianame boşa çıktı, dağ fare doğurdu ve asıl yargılanması gerekenler yargılanmıyorlar. Bir itfaiye erine daha tutuklama geldi, hâlâ 19 tutuklu var, 78 canımızı kaybettik ama asıl sorumlular yani yangından hemen sonra oluşturulan bilirkişi raporunda da isabetle tespit edildiği gibi, turizm işletme belgesini veren Turizm Bakanlığı olduğuna göre ve ilgili Turizm Bakanlığı bürokratları

mutlaka yargılanması gerekirken Turizm Bakanı yargılamaya izin vermiyor ve bunu vermediği gün de 50 metrelik teknesiyle tatile çıkıyor. Orada yargılananlar kim? Otel sahibi, orada çalışanlar. Evet, onlar yargılansınlar, yargılanmalarında bir sorun yok ama kamunun sorumluluğu yok mu burada? Biz bir otele giderken kime güveniyoruz? Devletimiz kontrol etmiştir, Turizm Bakanlığımız turizm belgesi verirken bakmıştır diyoruz. Yönetmelikler açık, kanunlar açık; görevini yapmayanlar kamu görevlileri.

"Asrın felaketi" dediniz, 100 bin insanımızı verdik, resmî rakamlarla 54 bin; bir deprem yaşadık, bir tek kamu görevlisi yargılanmıyor. Müteahhitler yargılanıyor, onların da çoğu kaçtı, kaçırıldı, izin verildi, bir şekilde yoklar ama gerçekte bir hukuk devletinin bütün yaptığı iş ve işlemlerin şeffaflıkla ve hesap verilebilirlik üzerinden yürütülmesi gerekmez mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir yangın oluyor, 78 kişi ölüyor, 78 can veriyorsunuz ve sonuçta o belgeleri düzenleyen Turizm Bakanlığı yetkilileri hakkında soruşturma dahi yapamıyorsanız, yargılama dahi yapamıyorsanız. Ve avukatlar diyorlar ki: "Turizm Bakanı hakkında ve ilgili Turizm Bakanlığı yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunulsun." Buna bile mahkeme izin vermiyor. Böylesine kendinizi koruyan, siyasi ayağı dışarı taşıyan; kendinize yakın kamu görevlilerini -onları da zaman zaman ortaya koyuyoruz- "O görevlilere eğer soruşturma izni veririm ucu bana dokunur. Birlikte iş yaptık." diye yargılamadığınızda, işte, cezasızlık algısı pekiyor, asıl cezasızlık algısı burada pekiyor. 78 canı kaybettiğimiz bir yangından sonra bile bir Turizm Bakanlığı yetkilisini yargılayamıyorsanız bu ülkede artık herkesin yargıdan ümidini kesmesi sonucu doğuyor ve kimsenin devletin güvenilirliğine karşı inancı kalmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Buğra Kavuncu mevkidaşım Türkiye'deki turizmin geldiği yeri, tanıtımın ne kadar yanlış yapıldığını, ne hâllere getirildiğimizi söyledi. Çok doğru, çok yerinde, elbette onlar değerli ama bir de bu tarafı var işin. Türkiye Cumhuriyeti'nin Turizm Bakanlığının denetlediği bir kentte, bir otelde 78 can yanarak can verip de eğer bir yetkili yargılanmıyorsa bu ülkeye elbette turist gelmez, elbette ki kamu vicdanı rahatlamaz, yürekler yanmaya devam eder ve sadece akıttığımız gözyaşlarıyla kalmış oluruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun.

40.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında dün imzalanan 7 anlaşmaya, Çevre ve Şehircilik Bakanının dün verdiği müjdeye, Çankırı Kurşunlu Kızlaryolu Barajı'nın son aşamasının ve Devrez Kızlaryolu sulama yapımının ihalelerine, İsrail'in Suriye'ye yönelik saldırılarına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 17 Temmuz 2025 Perşembe. Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında dün imzalanan 7 anlaşmayı sadece diplomatik bir kazanım değil aynı zamanda vizyonel bir liderliğin, stratejik aklın ve karşılıklı güven tazelemenin somut bir tezahürü olarak -bu anlaşmaları- değerlendiriyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın iradeleriyle şekillenen bu iş birliği, iki ülke arasında sadece dostluğun bağlarını değil ekonomik hedefleri de güçlü kılacaktır. Ticaret hacmi olarak belirlenen 40 milyar dolarlık ortak hedef sıradan bir ekonomik hedef değildir; bu, bölgesel istikrarın, yatırımın ve üretimin stratejik ölçekli bir vizyonla buluşmasıdır. Bu anlaşmalar sayesinde yeni yatırım alanları doğacak, turizm ve sanayi gibi kritik sektörlerde iş birliği derinleşecek, Türkiye üretim gücü ve jeopolitik avantajlarıyla bölgesel cazibe merkezi olma konumunu daha da pekiştirecektir. Bizler Mecliste AK PARTİ grubu olarak bu sürecin arkasında kararlılıkla durduğumuzu belirtmek isteriz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye Yüzyılı hedeflerimize doğru emin adımlarla ilerlemeye devam ediyoruz. Bu kazanımlar milletimizin kazanımlarıdır. Bu başarı Türkiye'nin başarısıdır. Bu başarının nice hayırlara, güzelliklere ve ekonomik ve sosyal alanda, siyasi alanda nice ortak hedeflere zemin hazırlamasını niyaz ediyorum. Bu konuda şu hususu da bir müjde olarak paylaşmak istiyorum: Çevre ve Şehircilik Bakanımız asrın felaketi sonrası yepyeni bir hamleyi dün Türkiye'ye müjdeledi. 250 binin üzerinde konutu şu anda hak sahiplerine teslim eden bir büyük başarının inşallah... Bu yıl sonunda 450 binin üzerinde konutu teslim etme çalışmaları esnasında Hatay'da 500 Evler Projesini tamamladık, bunu da hak sahipleriyle inşallah buluşturuyoruz. Bu manada Hatay'da son durum; 60.507 konut, 1.152 iş yeri, 6.747 köyü olmak üzere toplam 68.406 bağımsız bölümün vatandaşlara teslim edildiğine ilişkindir. Yıl sonuna kadar 133.382 konut, 9.103 iş yeri ve 10.763 köyü olmak üzere toplam 153.248 bağımsız bölümün yapımı tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilecek ve bütün deprem bölgesinde de bu hummalı çalışmaların devam ettiğini ifade etmek isterim. Bu manada Antakya'da tekrar yüzleri gülecek olan ailelere Hatay'da 500 Evler Projesi'nin hayırlı olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Tabii, bu çerçevede, geçtiğimiz hafta; Çankırı, Kastamonu ve Çorum vilayetlerimizi ilgilendiren, vaktiyle "hayalî baraj" diye nitelendirilen Çankırı Kurşunlu Kızlaryolu Barajı'nın son aşamasının ihalesinin yapıldığı müjdesini de paylaşmak isterim. 3 vilayetimizde 150 bin dekar araziye sulayacak olan bu dev barajı Allah'a çok şükür iki sene önce yerden yüksekliği 92 metre olmak üzere tamamladık. 8,5 kilometre uzunluğunda su toplama havzasında yaklaşık 130 milyon metreküp su toplanacak, hidroelektrik santral üretimiyle inşallah elektrik de üretilecek ve burada aynı zamanda Çankırı ilimizin içme suyunu da karşılayabilecek olan bu dev yatırımla ilgili yeniden yerleşim alanına ilişkin de çalışmalar hızlı bir şekilde devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Su altında kalacak olan Köpürlü köyünde hak sahiplerinin tespiti yapılmak suretiyle ihalesi yapıp başlanan ve hak sahiplerine teslim edilecek konutların inşası için çalışmalar hızla devam ediyor. Bu barajın 150 bin dekar araziye sulamak suretiyle yüz binlerce insanımızın buradan hakikaten katma değer üreteceği önemli bir sulama havzasıyla ilgili de Çankırı, Kastamonu ve Çorum Devrez Kızlaryolu sulama ihalesi geçtiğimiz hafta yaklaşık 5 milyar liraya gerçekleştirildi. Buradan bölgemize hayırlı olmasını diliyorum. "Yaparsa AK PARTİ yapar, yaparsa Cumhur İttifakı yapar, yaparsa Recep Tayyip Erdoğan yapar." sözünün ete kemiğe bürünmüş şekli işte "hayalî baraj" denilen Kızlaryolu Barajı'dır diyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu, mesela "Bin Günde Bin Gölet" ne oldu? Onu bir söyle bana!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Aynı şekilde, şunu ifade etmek isterim ki dün bütün parti gruplarıyla İsrail'in Suriye'ye saldırılarıyla ilgili burada hep beraber dünyaya haykırdık. İsrail'in Suriye'nin bütünlüğüne yönelik saldırılarını, menfur saldırılarını tekrar grubumuz adına lanetliyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu konuda bütün parti gruplarına, İsrail'in karşısında bildiriye oylamaları noktasında bütün gruplara da teşekkürlerimi ifade ediyorum.

Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini desteklediğimizi, dost ve kardeş Suriye halkının huzuruna kasteden tüm eylemlerin karşısında olduğumuzu bir kez daha AK PARTİ Grubu olarak ifade ediyorum. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bölgemizdeki huzur, istikrar, güven ve barış ortamı için her türlü çabayı göstermeye Hükûmet olarak da yasama Meclisi olarak da devam edeceğimizi ifade ediyorum. Bu konuda uluslararası toplumun da bütün bölgenin huzurunu ortadan kaldıran İsrail'e karşı mutlaka tavır alması gerektiğini, uluslararası hukuku hiçe sayan İsrail'in mutlaka durdurulması gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İsrail'in bu zulümleriyle mutlaka yüzleşeceğini; Netanyahu'nun, onun çetesinin bu konuda mutlaka insanlığa hesap vereceğini; Gazzelilerin, Filistinlilerin mutlaka muzaffer olacağını buradan bir kez daha ifade ediyorum. İsrail unutmasın ki her firavunun bir Musa'sı vardır ve mutlaka olacaktır. Şunu ifade etmek isterim ki Sayın Recep Tayyip Erdoğan darbelerle karşı duran bir liderdir. İki gün önce, 15 Temmuz uluslararası darbe ve işgal girişimine karşı onun Başkumandanlığında "Haydi meydanlara!" sözüyle beraber milyonların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Cumhurbaşkanımızın, Başkumandanımızın sözü istikametinde bu uluslararası darbe ve işgal girişimine nasıl karşı koyulduğunu ve hep beraber hukukun üstünlüğünü, birlik ve beraberliğimizi, vatanımızın bölünmez bütünlüğünü, devletimizin bekasını, milletimizin refah ve esenliğini, özgürlüğünü muhafazaya dönük nasıl büyük bir destansı mücadele verildiğini bütün dünya görmektedir. Sayın Recep Tayyip Erdoğan, darbe yapan değil darbelerle direnen ve darbeleri püskürten bir liderdir ve tarih bunun şahididir, insanlık bunun şahididir. Her türlü darbeye karşıyız, darbeye karşı olmaya devam edeceğiz. Hukukun üstünlüğüne, tarafsız ve bağımsız yargının verdiği kararlara saygılı olmaya devam edeceğimizi ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir dakika talepleri var, onları da karşılamaya çalışacağım.

Sayın Ayten Kordu...

41.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, İnsan Hakları Derneğinin 39'uncu kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün coğrafyamızın en köklü insan hakları örgütlerinden biri olan İnsan Hakları Derneğinin 39'uncu kuruluş yıl dönümü. 1986'dan bu yana din, dil, ırk, inanç, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi görüş ayrımı yapmadan insan onurunu savunan, yaşamın tüm alanlarında dayanışma hakkını bir bütün olarak benimseyen İnsan Hakları Derneği baskılara, saldırılara, faili meçhullere rağmen insan haklarını ısrarla ve cesaretle savunmaya devam ediyor. Coğrafyanın dört bir yanında, cezaevlerinde, mahkeme salonlarında, sokaklarda, nerede bir hak ihlali varsa İHD oradaydı; bugün hâlâ birçok üyesi yargı tehdidiyle karşı karşıya, bazıları cezaevinde, bazıları hâlâ sürgünde. Toplumsal barışın inşası yönünde atılan adımlarda ciddi emekleri olan İnsan Hakları Derneğinin bu süreçte yaşamını yitiren tüm hak savunucularını saygı ve minnetle anıyor, İHD'nin yürüttüğü onurlu mücadeleyi halk güçleri adına selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aliye Timisi Ersever...

42.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Mısır ithalatına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

İktidar, vatandaşın ocağına incir ağacı dikeyor, ne tarım kaldı ne hayvancılık. Her şeyi sıfırlamaya alışkın olan Hükûmet, şimdi de çiftçiye sıfırlamaya kararlı. Mısır hasadına sayılı günler kala Cumhurbaşkanlığı bir kararname yayınladı, 500 bin ton mısır ithalatına izin verildi, üstelik mısırdaki yüzde 130 olan gümrük vergisi de sıfırlandı. Toprağımızı mı yok, suyumuz mu yok, güneşimiz mi eksik? Hepsisi var. Ne çiftçi ne tarım ne de köylü Hükûmetin umurunda. Bu ithalat kararından kazançlı çıkacak olan yandaş şirketlerdir, kaybeden ise alın teriyle toprağa emek veren çiftçi olacaktır.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

43.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, iktidara ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ey iktidar, Şeyh Edebali'nin dediği gibi: "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." Yirmi üç yıllık iktidarınızda ne insanımızı insanca yaşatabildiniz ne de doğayı koruyabildiniz. Ormanlarımız yanıyor, su kaynaklarımız kuruyor, doğa kirleniyor, seyredivorsunuz. Tedbir alınmayan madenlerde, otel yangınlarında, tren ve iş kazalarında insanlarımız hayatını kaybediyor ama "Bu işin fitratında var." diyorsunuz fakat kırk haramilerin ahtapot gibi ülkemizi, madenleri, doğayı, su kaynaklarımızı, ormanı, zeytini katletmesi için dokuz gün Meclisimizi çalıştırıyorsunuz. On dokuz gün çalışalım ama emekli için, işçi için, çiftçi için, atanmayan gençlerimiz için çalışalım; zirai dondan etkilenen çiftçimizin bankalara olan borçlarını ertelemek için çalışalım; insanımıza iş için, ekmek için çalışalım ama siz, saraydan gelen talimatla, haktan yana değil ranttan yana iş yapıyorsunuz ve rantı destekliyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Aşila...

44.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, orman yangınlarına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Ülkemiz yanıyor, ormanlar yanıyor. Bu bir yangın değil bu bir savaş. Sahte gündemler örtbas etse de bağıra bağıra kölelik ve kıtlık geliyor. Yangın işgallerinin sebebi hem kıtlık krizi çıkarmak hem gıda arzının ve tedarik zincirlerinin önünü kesmek hem ormanları yok edip dımdızlak açık alanlarda aktif olarak 5G kuleleriyle şehirlerde insanları kontrol altına almak hem eken biçen köyleri yok etmek hem karbon ayak izi kotaları ve yasaklar getirmek hem de buğday tarlalarını, hayvancılığı ve bireysel üretimi tüketimi sonlandırmaktır. İklim oyunları için yakılıyoruz, iklim yasakları için yakılıyoruz, iklim propagandaları için yakılıyoruz. Denizin dibindeki köyler, ormanlar bile son ana kadar söndürülmüyor.

Uyanalım artık diyor, bu oyunu hep birlikte bozalım diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Nail Çiler...

45.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Gebze'de müstakil bir vergi idaresi binası ihtiyacına ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Kocaeli'nin en stratejik ilçelerinden biri olan Gebze, teknoloji üssü, TÜBİTAK MAM, TÜSSİDE, TSE, Bilişim Vadisi, 10 tane organize sanayi bölgesi, 1 serbest bölge, 10 liman, 4 teknoloji geliştirme bölgesi, kuluçka merkezleriyle yerli ve yabancı binlerce şirkete ev sahipliği yapan bir üretim merkezidir. Gebze'de, İlyasbey, Uluçınar, Gebze KDV İhtisas Vergi Dairesi ve Gebze Uygulama Denetim Müdürlüğü bulunmaktadır.

Bu kadar büyük ekonomik katkıya, üretime ve ihracata rağmen ne yazık ki sanayinin devleştiği, teknolojinin vücut bulduğu Gebze'de hâlâ müstakil bir vergi dairesi binası bulunmamaktadır. Tanımı her ne kadar bir ilçe olsa bile 65 ilin toplamı kadar ihracat yapan Gebze'ye modern, kapsamlı, yeni nesil bir vergi dairesi binası kazandırmak yalnızca bir hizmet değil aynı zamanda bir vefa borcudur.

BAŞKAN - Sayın Aykut Kaya...

46.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turizm sektöründe çalışanlara ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Geçtiğimiz günlerde kabul edilen yasa teklifiyle, turizm sektöründe çalışanlar 10 gün aralıksız çalışacak ancak 11'inci gün 1 gün izin kullanabilecek; ayda 4 gün yerine 3 gün izin yapabilecekler, üstelik bu fazla çalışmanın karşılığında ek bir ücret de alamayacaklar. İşveren daha fazla misafir ağırlarken, daha fazla gelir elde ederken çalışanın payına ise yorgunluk, mutsuzluk ve hak kaybı düşecek. Dünyada çalışma saatleri kısılarırken, haftalık izinler artarken siz tam tersini yapıyorsunuz. Korkarım ki bu uygulama diğer sektör çalışanları için de gündeme gelebilir. Bu yasa uygulamaya konulursa sektörden kopma noktasına gelen kalifiye turizm işçileri başka sektörlerle yönelecektir. Ülkemizin turizme ihtiyacı var ama turizmin de mutlu, dinlenmiş, hakkı korunmuş çalışanlara ihtiyacı var. Turizm çalışanlarımızın yanında olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Ali Yüksel? Yok.

Sayın Harun Mertoğlu...

47.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, 2'nci sürgün yaş çay dönemine ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üreticilerimiz, ikinci sürgün yaş çay dönemi henüz başlamıştır, hayırlı olsun.

Bir iki hususa dikkat çekmek isterim. Çay hasat sürecini lütfen aceleye getirmeyelim. Aceleye getirilerek fazladan toplanan ürünler hem fiyat düşüklüğü için bekleyen fırsatlara imkân sağlamakta hem de bekledikleri için kilogram kaybına neden olmaktadır. Bu durumda ise üreticilerimizin zarar etmesi kaçınılmazdır. Unutmayalım ki çayın en sağlıklı beklediği yer yine bahçesidir. ÇAYKUR çay fabrikaları, günlük alım limitleri dâhilinde tam kapasite çalışacaktır. Fabrikaların toplam kapasitesi ikinci sürgün ürünlerimizin tamamını almaya yeterli seviyededir ancak takdir edersiniz ki ÇAYKUR'un da işleme kapasitesinin üzerinde alım yapması da

mümkün değildir. Sürgün süresini kısaltmaya çalışmadan hep beraber kontrollü bir şekilde hasat sürecini yönetelim diyor, tüm üreticileri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 21 milletvekili tarafından, yürütmenin yargı üzerinde baskı oluşturarak yargıyı etki altına alması sonucunda oluşan hukuksuzluklar ve yargıya güvenin kaybolması, yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması ve çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/7/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkanı

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ ve 21 milletvekili tarafından, yürütmenin yargı üzerinde baskı oluşturarak yargıyı etki altına alması sonucunda oluşan hukuksuzluklar ve yargıya güvenin kaybolması, yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması ve çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/7/2025 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması üzerine vermiş olduğumuz grup önerimiz üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir 15 Temmuz'u yaşadık, 15 Temmuzdan sonra, biraz önce AK PARTİ Grup Başkan Vekili şöyle söyledi: "Birleşik Arap Emirlikleri'yle bir anlaşma yaptık ve 40 milyar dolarlık bir anlaşma."

BÜLENT KAYA (İstanbul) - 1 değil Hocam, 7 tane.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Herhâlde bu talihin garip bir cilvesi olsa gerek. 15 Temmuz sonrası bu Birleşik Arap Emirlikleri'ne kendilerini destekleyen bazı gazeteler şöyle diyordu: "Şerefsizler." Ve aynı zamanda "Bu darbenin finansörleri." diyorlardı. İnşallah, Birleşik Arap Emirlikleri'nden bir özür dilemiştir o gazete veyahut da bugünkü siyasetçiler öyle söylemişlerdir veya Birleşik Arap Emirlikleri o darbenin arkasında olmadığını bunlara ispatlamıştır diye düşünüyorum. Ve de açık ve net söylüyorum ki: O darbenin arkasında Türkiye'nin yanlış yönetilmesi vardır ve yanlış yönetilmesi sonucunda egemen güçlerin Türkiye'de operasyonları ve ameliyatları vardır değerli arkadaşlar.

"Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi" denen partili otokrat yönetime geçildiğinden beri tepetaklak gitmediğimiz tek bir konu kalmadı. Renkler kirlenme yarışına girmiş, beyaz açık ara birinci olmuş. Modern bir devletin beyazı nedir peki? Söyleyeyim: Hukuk ve adalettir. Bugün özellikle devletimizin, ülkemizin, vatanımızın ve elbette milletimizin beyazı olan hukuk ve adalet kirlenme konusunda başı çekmektedir. Kirlenen beyaz, hukuk ve adalet olunca her renk bundan payını alıyor. Demokratik sistemin temeli olan düşünce ve ifade özgürlüğüne engeller getiriliyor. Hukukun üstünlüğü, yargının adil, tarafsız ve bağımsızlığına yönelik adil olmayan yargı kararları rutin uygulamalar oluyor. Yargının temel işlevi olan bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesi ile bu ilkeye güç veren liyakat ve mensubiyet kriterleri, keyfi ve aidiyet argümanlarının öncelenmesiyle yok ediliyor. Azınlık durumuna düşmüş otokrat, tek parti iktidarıyla bağlantılı ve iltisaklı legal ve illegal çıkar odaklarının yuvalandığı bir alana dönüşüyor. Bu oluşumlar bazen doğrudan, çoğu zaman daha sofistike metotlarla yargıyı etkiliyor; talimat veriyor, baskı altında tutuyor, lehte ve aleyhte kararlar çıkarttırıyor, yargı borsaları kuruyor, çıkar amaçlı havuzlar oluşturuyor, siyasi iktidar lehine ve çıkarına soruşturmalar ve davalar açtırılıyor ve bu saydıklarım dava dosyalarına, soruşturma evraklarına giriyor. Yürütmenin başındaki Cumhurbaşkanı, ona bağlı olan Adalet Bakanı ve bazı yargı mensupları ihsasirey niteliğinde yani kanaatlerini doğrudan söyleyerek söz ve beyanlarla yargı üzerinde baskı unsuru oluşturuyor, yargı etki altında bırakılarak adaletin tesis edilmesine mani olunuyor ve yaratılan bu hukuksuzluklarla vatandaşların yargıya olan güveni bitirilme noktasına getiriliyor.

Peki, bu kadar mı? Değil elbette. Yargının düşürüldüğü içler acısı bu durum az gelmiş olmalı ki bu sefer de yargıda çeteleşme iddialarının ayyuka çıktığı bir Türkiye gerçeğiyle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Bazı yargı ve güvenlik

mensuplarının dâhil olduğu çıkar amaçlı ortaklıkların tesis edildiği, varlıklı kişilerin tespit edilerek haklarında soruşturma ve takibatlar yaptırıldığı, daha sonra da söz konusu kişilerle irtibata geçen çete mensuplarının cezaevinde ya da yargı takibatında olan kişileri rüşvet karşılığı tahliye ya da mevzu soruşturmalardan kurtardıkları, soruşturma ve dava dosyalarına giriyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin bugün itibarıyla hukukun üstünlüğü, yargının tarafsız ve bağımsızlığı ile yargıya olan güven konusunda dünyadaki diğer ülkelerle kıyaslandığında hiç de övünülecek bir seviyede olduğu söylenemez. Kaldı ki dünyanın da ivme kaybettiği bir konjonktürde Türkiye'nin çok daha kötü olması bu ülkenin vatandaşlarının hak ettiği bir durum değildir. Değerli milletvekilleri, bugün bu hâliyle Türkiye Nijer, Sierra Leone gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusundaki sıralamasında ise 2023'te 137'nci sırada, en altlarda yer bulmuştur. Türkiye, tüm dünyada ise 173 ülke arasında 148'inci sıradaki ülke olarak özellikle bu iktidar döneminde kötü şeylerde üst sıralarda, iyi şeylerde alt sıralarda yer alarak rekorlar kırıyor maalesef.

Ardından da bugün geldiğimiz noktada hızlı ve kararlı atamalarla yargıdaki kadroların dürüst ve saygın yargı mensuplarıyla takviye edildiği açıklanmıştı. Ancak bu süreçte liyakat yerine siyasi sadakat ve biat ile aidiyetin öne çıktığı atamalar yapıldığını, parti teşkilatlarında görev almış siyasi kişilerin yargı teşkilatına hem de en üst dereceden atandığını, bu kişilerin özellikle kritik kararlar alan yargı mercilerinde görevlendirildiğini, bunları denetleyen ve atamalarını yapan Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısının da aynı şekilde dizayn edildiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, yargıda yaşanan çeteleşme iddialarının dava dosyalarına girerek ete kemiğe büründürüldüğü bir dönemi geçmekteyiz. Mesela, son olarak, uyuşturucuyu özendirmekten tutuklanan bir şarkıcının tahliyesi için yargıdaki bir çetenin 500 bin dolar rüşvet istediği iddia edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Konu iddia boyutunu aşarak bir operasyona evrilmiş, rüşvet talep eden davaya bakan hâkimin bu talebine aracılık eden avukat rüşvet parasıyla suçüstü yakalanmıştır. Çete üyelerinin itiraf ve ifadelerinde, yargıdaki çeteleşmelerin sadece kendileriyle sınırlı olmadığı, mesela İstanbul-İzmit bölgesine bakan 10 kişilik bir ekibin de benzeri bir çarkın içinde olduğu ifade edilmiştir. Bu kişilerin cezaevine giren varlıklı kişileri tespit ederek bunlara operasyon yaptırıp alıkonulmalarının sağlandığı, tutuklandığı ve cezaevine gönderildiği, ardından da 500 bin dolar, 700 bin dolar gibi miktarlarla kendilerini kurtardıkları itiraflarından ve dava dosyalarından anlaşılmaktadır. Tüm bu yaşananlara baktığımızda, Adalet Bakanı ve iktidar sözcülerinin mutlak hâle getirdikleri hukukun üstünlüğüne, yargının tarafsız ve bağımsız olduğuna yönelik açıklamalarının komik olmayan bir şaka olduğu su götürmez bir hakikat olsa gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bu bağlamda, Türkiye'nin hukukun üstünlüğü ve güven ilkesini tam anlamıyla benimsemesi ve uygulaması için mevcut durumunu iyileştirecek adımların atılması gerekmektedir. Tüm bu gerekçeler dikkate alındığında yargının etki altında bırakılarak adaletin tesis edilmesine mani olunduğu, bunun yarattığı hukuksuzluklarla vatandaşların yargıya olan güvenlerinin sarsıldığı görülmüştür.

İnşallah, bu çeteleşmeyi araştırmak üzere, yargının ne kadar bağımsız ve tarafsız olduğunu hep beraber tespit etmek üzere Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinin de "evet" oyu vereceği bu grup önerimize destek bekliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özdağ.

İYİ Parti Grubu adına Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben bugün buraya çıkarken kendime şunu söyledim: Bu kürsüde artık aynı şeyleri söylemekten bıktık. Bu Mecliste hukuku anlatmak duvara konuşmaktan farksız. Bakın, size bir tablo sunayım: Barış Terkoğlu yazdı diye yargılandı, Merdan Yanardağ konuştu diye tutuklandı, Osman Kavala beraat etti, bir başka dosyayla içeri atıldı. Can Atalay, bu Mecliste seçilmiş vekil olmasına rağmen "Kararı tanımıyoruz." denilerek cezaevinde tutulmaya devam ediliyor. Bakın, ben burada suç isnadına girmiyorum; ben yalnızca yargının nasıl çiğnendiğini, mahkeme kararının nasıl keyfi hâle getirildiğini anlatacağım. Ayşe Barım, incelediğim dosyaya göre Ayşe Barım'ı sulh ceza mahkemesi tutuklamıştır, Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre itiraz hakkını kullanarak yapılan itiraz sonucu asliye ceza mahkemesi de tahliyesine karar vermiştir. Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre asliye ceza mahkemesinin verdiği karar kesindir çünkü itiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Ama ne olmuştu? Savcılık kesin karara rağmen itiraz etmiş, ağır ceza mahkemesi tekrar tutuklama kararı vermişti, hâlen de tutuklu bulunmaktadır. Son tutuklama kararı, kanaatimce hürriyeti tahdit suçunu açıkça oluşturmaktadır. Şimdi soruyorum: Bu mahkeme hangi yetkiyle bu kararı aldı? Bu ülkede Ceza Muhakemesi Kanunu hâlâ yürürlükte mi yoksa artık Ceza Muhakemesi Kanunu'nun sayfalarını da saraya göre mi açıyoruz? Bu ağır ceza mahkemesi açıkça yetkisini aşarak hukuka aykırı bir tutuklama kararı vermiştir. Sayın Bakan, ne yaptınız bu mahkeme hakkında? Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak bu dosyayı incelediniz mi? Yetkisiz karar vermek dediğimiz bu açık ihlale dair bir işlem başlattınız mı? Anayasa Mahkemesi "İhlal var." diyor, umursamıyorsunuz. Yargıtay "Dur." diyor, freni patlamış kamyon gibi devam ediyorsunuz. Danıştay "Hukuka aykırı." diyor, siz "Şimdilik öyle kalsın." diyorsunuz. Sizin hukuk anlayışınızda sadece tek bir yasa geçerli, biz ne dersek o. Bunun sonucunda ne mi oldu? Geçenlerde Silivri Cezaevini ziyaret ettim. Bakın, Silivri 9 no.lu Cezaevi çok ağır suçluların, terör suçlularının ve en az müebbet hapis cezasına çarptırılmış hükümlülerin kaldığı bir cezaevidir. Şöyle baktım, en az 10 civarındaki görüş yerinin tamamı siyasi yani tutukluların tamamı siyasi. Buradan aklıma şu geldi: Acaba dedim, Türkiye'de de Bastille hapishaneleri mi oluşturuluyor? Bastille, içine düşenin unutulduğu "Kral öyle buyurdu." denilerek insanların yıllarca tutulduğu bir karanlıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - O karanlık halkın özgürlük umutlarını boğmak için inşa edilmişti. Bugün bir gazetecinin susturulduğu her mikrofon Bastille'dir. Miting ve gösteriye katılan yüzlerce gencin tutuklanması Bastille'dir. Bir yargı kararının talimatla çıktığı her mahkeme Bastille'dir. Bir gencin attığı "tweet" yüzünden gözaltına alınması Bastille'dir. Boykot hakkını kullanan bir şahsın gözaltına alınması, işinden atılması Bastille'dir. Ve kimse kendini kandırmasın, bu ülkenin halkı Bastille ile arasına mesafe koyan değil o kapıyı söken halkın torunudur. İnsanlar ekmek kuyruğunda beklerken saraylarda üçer, beşer maaş alanlara ses çıkarmamak da bir Bastille sessizliğidir. Bugün Türkiye'nin ihtiyacı olan şey korkuya değil cesarete, suskunluğa değil sorumluluğa, baskıya değil adalete dayanan bir sistemdir. Ve bir not: Siz "Tutuklanacağını biliyorduk." diyorsunuz ya, biz de bu düzenin çökeceğini biliyoruz diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kamuran Tanhan.

Buyurun Sayın Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de ekranları başında bizleri izleyen ve cezaevlerinde direnen tüm yurttaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Aslında üç dakikada Türkiye'nin adalet filmini çekmek ya da adaletle ilgili hukuksuzlukları ya da adaletin çöktüğü noktayı işaret etmek çok zor olacak ama Bolu Kartalkaya'da 78 kişinin yaşamını yitirdiği otel yangınında oğlu stajyer doktor olan Yiğit Gençbay'ı kaybeden Daniştay 9. Daire Başkanı Abdurrahman Gençbay geçen ay Mecliste kurulan araştırma komisyonunda yaptığı konuşmada yargıya güvenin ayaklar altına alındığını anlatmıştı. Ne demişti yüksek hâkim? Bir aydır Daniştaydaki çalışma masasında sürekli dosya okuduğunu, çalışma arkadaşlarının ne dosyası okuduğu sorusuna da "Benim devletim bana gözyaşları içinde evladımın dosyasını okutuyor." yanıtını vermişti.

Bir yargılamanın adil olabilmesi kadar adil görünmesi de önemlidir. Gençbay, kendisi mesleğe başladığında yargıya güvenin yüzde 80'lerde olduğunu ama bugünlerde ancak yüzde 20 seviyelerinde olduğunu ifade ediyor. Mayıs ayında PANORAMATR araştırma şirketinin yaptığı ankete göre yargıya olan güven yüzde 27'de. Dolayısıyla bu da bir gerçek. Gençbay şöyle devam ediyor, diyor ki: "Ben on üç sene Adalet Akademisinde ders anlattım ve en son dersimde hâkim, savcı adaylarına 'Bizim nesil yargıya olan güven konusunda sınıfta kaldı.' diyordum. Kimse 'Ben iyi bir yargımcım.' demesin." diyen Gençbay "Hepimiz sınıfta kaldık, yenildik, bizim nesil sınıfta kaldı." diyor.

HSK, bunun müsebbibi. 2017 yılında yapılan düzenlemeyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu âdeta yürütmenin uzantısına dönüştü. Türkiye'de 24 bin civarında hâkim, savcının sadece yüzde 3'ü coğrafi teminat kapsamındadır. Yargıtay ve Daniştay üyeleri dışında kalan yüzde 97'lik kısımdaki hâkim ve savcının coğrafi teminatı ne yazık ki yok yani rızaları olmadan tayin edilmeme teminatları yoktur.

Tayin ve terfilerde Hâkimler ve Savcılar Kurulu vasıtasıyla yürütme erki etkin olarak çalışmaktadır. İdari bir kurul niteliği kazanmasına ve idarenin kararlarına, yargı denetimine tabi olmasına karşın Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kararlarına karşı başvuru imkânı yok, denetim yolu yoktur. Sonuç olarak esas işlevi yürütmeyi denetlemek ve sınırlamak olan, bu sebeple yürütmeden bağımsız olması gereken Hâkimler ve Savcılar Kurulu, tam tersine yürütmeye tam bağımlı bir hâle gelmiştir ve hesap vermez bir kurum olarak bulunmaktadır.

Nitekim Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısı, Adalet Bakanlığıyla olan bağları hem yurt içinde hem de uluslararası alanlarda eleştirilmektedir. En son Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu, Adalet Bakanının HSK'den çıkarılması gerektiği yönünde görüş bildirmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Türkiye'nin insan haklarını, insanların hukuk önünde eşit muamele görmesini güvence altına alacak partizan olmayan bir hukuk düzenine ihtiyacı var. Bu sağlandığında Anayasa'nın 2'nci maddesinde ifade edilen demokrasi, sosyal hukuk devleti, insan haklarına saygılı olma ilkeleri de gerçekleşecektir. Dolayısıyla şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim: Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki karnesine baktığımızda, en son bu ay içerisinde verilen Demirtaş kararına baktığımızda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesinin 3'üncü, 4'üncü defa ihlal ettiği görülmektedir. Türkiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu konuda rekor kırıyor ve bu rekor bu iktidarın destekçileri sayesinde yapılıyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Umut Akdoğan.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu gördüğünüz bir direksiyon malumunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Togg'un mu?

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Bu direksiyon Togg'un değil...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Renault.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - ...Renault Toros'un direksiyonu, bir beyaz Toros direksiyonu. Bunu alırken hurdacıya sordum, "Kaç model?" dedim, "90 ile 94 arasındaki Toroslar böyle çıktı." dedi. "Hah, tam da bu lazım, tam da bu model lazım." dedim.

Değerli milletvekilleri, bu bir beyaz Toros direksiyonu; bu memleketin, milletin utancı. Bu, ölüm demek; bu, işkence demek; bu, vicdansızlık demek; bu, gece yarısı alıp götürülmek demek; bu, bir daha bulunamamak demek. İşte, Sayın Cumhurbaşkanı yaptığı konuşmada bu beyaz Toroslara son verildiğini söyledi ancak bir savcının masasının üstünde bir beyaz Toros maketi çıktı. O savcı küçük aklıyla bizi tehdit ediyor, bize diyor ki: "Sizi de bir sabah alabilirim, sizi de bir sabah götürebilirim." İşte, masasının üstüne beyaz Toros koyan savcı Toros kafalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Cumhurbaşkanına, Cumhurbaşkanının HSK Başkanı olan Bakanına buradan sesleniyorum: Söylediğiniz doğrudur, destekliyorum, beyaz Toroslar bir daha sokakta gözükmemelidir ama

beyaz Toros'u masasının üstüne koyan savcı bir gün daha orada oturmamalıdır, derhâl HSK görevini yapmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Cezaevlerinde, gerekçesiz, tutukluları sürgün eden yetkililer "beyaz Toros kafalı"dır. Savaş suçlusu gibi Emniyette gözaltındaki arkadaşlarımızı kayda alan, filmi çekenler "Toros kafalı"dır. Lekelenmeme hakkı nedir bilmeyenler, masumiyet karinesi nedir bilmeyenler "Toros kafalı"dır. Kocasını cezaevinden ifade vermeye götürürken aynı saatlerde karısını gözaltına alıp kocasına "İstedğimiz ifadeyi vermek zorundasın. Karın şu saatlerde gözaltında, kardeşinin de nerede olduğunu biliyoruz." diyen kafalar bugün görev başındadır ve bunlar "Toros kafalı"dır. Çocuk, kardeş, eş bilmeden istedikleri ifadeyi alabilmek için şantaj yapanlar "Toros kafalı"dır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hemen tamamliyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - "Bana bakarak konuşma." diye İmamoğlu'nu tehdit etmeye çalışanlar "Toros kafalı"lardır. Delilden şüpheliye gidilirken -normali budur- şüphelileri kendi kafalarına göre bulup onlara delil uydurmaya çalışanlar "Toros kafalı"dır. Murat Çalık kanser hastasıdır, cezaevindeyken ameliyat olmuştur, anjiyo olmuştur. İzmir'deki Eğitim ve Araştırma Hastanesi "Evet, cezaevinde yatması uygun değil." demiştir. Buna rağmen, gecenin üçünde yatağından kaldırıp "Seni İstanbul'a, Adli Tıbb'a götüreceğiz." diyenler, orada bile kelepçesini sökmeyenler "Toros kafalı"dır. Bir saatlik ifadeyi dört günde alan ve Vatan Emniyetten yeni bir Diyarbakır Cezaevi yaratmaya çalışanlar "Toros kafalı"dır. Hepsine lanet olsun, onları görevde tutanlara da yazıklar olsun! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Yusuf Ahlatcı.

Buyurun Sayın Ahlatcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu önergeyle ilgili AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, Türkiye'de yargının bağımsızlığına, tarafsızlığına ve hukukun üstünlüğüne yönelik olarak ülkemizi karalayan yurt dışı kaynaklı bazı kuruluşların sözde tarafsız raporları kaynak gösterilerek bir kısım iddialar dile getirilmiştir. Masum insanların her gün katledildiği, uluslararası hukukun ve insan haklarını düzenleyen tüm evrensel hukuk kurallarının hiçe sayıldığı, terörist devlet İsrail'in eylemlerine şahit olduğumuz bugünlerde tüm bu eylemlere ve onu destekleyenlere sesini çıkaramayan bu sözde kuruluşların raporlarındaki tespitleri ya ideolojik ön yargı ya da gerçeklikten uzak kara propaganda amacını taşımaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti son yirmi yılda her alanda olduğu gibi yargı alanında da ciddi yapısal reformlara imza atmıştır. Hukukun üstünlüğünü esas alan ve güven veren bir adalet sisteminin oluşturulması amacıyla 2009 yılında ilk yargı reformu stratejisi hazırlanmış ve bunu 2015 ve 2019 yıllarında hazırlanan strateji belgeleri izlemiştir. Yeni Yargı Reformu Stratejisi'yle Türkiye Yüzyılı'nın en önemli gelecek öncelikleri ortaya konulmuştur. Yeni Yargı Reformu Rstratejisi döneminde de reform çalışmaları bu eksen çerçevesinde kararlılıkla sürdürülecektir.

Şimdi, önergeniz içeriğinde referans aldığınız komik listeye baktığımızda Türkiye'nin üstünde gösterilen birçok ülkede demokrasinin bile olmadığını göreceksiniz. Ayrıca, buradan siz değerli milletvekillerine ve vatandaşlarımıza şu hususu bir kez daha özellikle belirtmek istiyorum: Ülkemizi karalayan bu yurt dışı kaynaklı kuruluşlar ülkemize hukukun üstünlüğü dersi verirken hemen her gün binlerce masum insanı katleden İsrail'in ve ona destek veren sözde hukuk havarisi olan diğer ülkelerin hukuk sistemlerini ise çok beğenmiş görünmektedirler. Bu derecelendirme kuruluşları, merak ediyorum, milletin ekseriyetinin oyunu alarak iktidara gelmiş Refah Partisi kapatılırken bunu onaylayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesini de derecelendirmişler midir? Ayrıca, Fazilet Partisi kapatılırken 6'ncı sınıfa kadar fakülteye devam eden Sayın Leyla Şahin'in 6'ncı sınıftan okuldan atılmasını haklı bulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesini de derecelendirmişler midir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YUSUF AHLATCI (Devamla) - Böyle saçma sapan listeleri referans alarak tarafsız ve bağımsız yargıyı, ülkemizi karalamaya, yıpratmaya dönük söylemleri asla kabul etmiyoruz.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Hadi oradan, hadi oradan!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Boş yapma oradan!

YUSUF AHLATCI (Devamla) - Tabii, bu reform çalışmalarıyla birlikte Türkiye'nin darbe anayasası kamburundan kurtulmasının şart olduğunu uzun bir süredir de ısrarla dile getiriyoruz. Yeni anayasa Türkiye için lüks değil çok geç kalmış bir ihtiyaçtır.

Sayın Başkan, sözlerimi tamamlarken şunu da ifade etmek isterim: Bizler milletin iradesine ve adalete inanan insanlar olarak yargı bağımsızlığını daha da güçlendirmek için reformlarımıza Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde kararlılıkla devam edeceğiz. Terörsüz Türkiye'mizde yeni yüzyıl asil milletimizin yüzyılı ve zafer Türkiye'nin yüzyılı olacak diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, yoklama talebimiz var arkadaşlar olarak.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, Sayın Kaya, Sayın Akalın, Sayın Kavuncu, Sayın Ün, Sayın Karaman, Sayın Toktaş, Sayın Şeref Olgun, Sayın Esen, Sayın Kocamaz, Sayın Ergun...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Orası eksik ama Sayın Başkanım.

Tamamlayamadınız mı, pardon!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Yok, yetiyor da, garantiye aldık.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Hayır, boy boy yalan fotoğraf veren var.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bizim başkalarıyla yol yürümeye ihtiyacımız yok.

BAŞKAN - ...Sayın Kısacık, Sayın Beyaz, Sayın Türkeş Taş, Sayın Kaya, Sayın Şahin, Sayın Türkoğlu, Sayın Taşçı, Sayın Yılmaz, Sayın Çalışkan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sayın Başkan, yalan "tweet" atarlar var da... Akşam şöyle böyle oldu diye yalan "tweet" atarlar var içinizde. Kendi makamını da fazla gösterenler var.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yetmiyor, tamamladığınız başka şeyleri görüyoruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Yakışmıyor. Yalan konuşmak yakışmıyor Bülent Kaya Bey. Yakışmıyor.

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.33

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.44

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 21 milletvekili tarafından, yürütmenin yargı üzerinde baskı oluşturarak yargıyı etki altına alması sonucunda oluşan hukuksuzluklar ve yargıya güvenin kaybolması, yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması ve çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisinin grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, akademisyenlerin maaş ve çalışma koşullarına yönelik yaşadıkları sorunların araştırılarak özlük haklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 4/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/7/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Öneri:

Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, akademisyenlerin maaş ve çalışma koşullarına yönelik yaşadıkları sorunların araştırılarak özlük haklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 4/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 17/7/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - İYİ Parti Grup önerisini açıklamak üzere Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Divan, muhterem milletvekilleri; İYİ Parti olarak verdiğimiz araştırma önergesi kapsamında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik ilerlemesinde çok kritik bir rol oynayan akademisyenler yani bilim insanları 2025 itibarıyla ekonomik, sosyal ve akademik özgürlük açısından birçok zorlukla karşı karşıyadır. Bu zorluklardan en büyüğü ekonomik zorluklardır yani maaşlarının düşüklüğüdür. Akademisyenlerimizin maaşları ekonomik kriz ve yüksek enflasyon nedeniyle yıllar içerisinde erimştir. 2002 yılında bir profesör maaşı asgari ücretin 11 katı iken 2025'te bu oran 4,5 katına gerilemiş durumdadır. TÜRK-İŞ'in haziran ayı verilerine göre 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 85 bin liraya ulaşmıştır. Bu rakama göre araştırma görevlisi, doktor öğretim üyesi ve doçent maaşları yoksulluk sınırının altındadır, profesör maaşları ise yoksulluk sınırındadır yani akademisyenlerin büyük kısmı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadırlar. Maalesef, akademisyenlerin birçoğu kredi ve hatta kredi kartı borçlarını bile ödeyememektedirler. Hâl böyle olunca akademisyenlerin bu şartlarda bilimsel çalışmalara odaklanmalarının kolay olmayacağı anlaşılır bir durumdur. Ülkemizde bilimin öncüleri olan bu meslek mensuplarının ayın sonunu getirme endişesiyle yaşamaları açıkçası kabul edilemez.

Muhterem milletvekilleri, akademisyenlerimizin yaşadığı zorluklardan bir diğeri ise AR-GE bütçelerine ve bilimsel üretime ayrılan kaynakların yetersizliğidir. Ayrılan kaynaklar laboratuvar ekipmanları, uluslararası yayınlar ve konferanslar için yeterli değildir. Akademisyenler araştırma yapmak yerine geçim sıkıntısı yüzünden ek ders yüküyle boğuşmaktadırlar. Bundan dolayı, haftada 10-12 saat olan zorunlu ders saati geçim kaygısıyla 20-25 saate çıkmış durumdadır, bu durum da bilimsel üretkenliği azaltmaktadır; zaten bu şartlarda başka bir şey de beklenemez. Türkiye'nin bilimsel alanda uluslararası rekabette geri kalmasının bir nedeni de budur.

Akademik özgürlük kısıtlamaları ve idari baskılar da çok önemli başka bir sorundur. Özellikle sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenler otosansür uygulamak zorunda bırakılmış durumdadır, fikir beyan edenler soruşturma tehdidiyle karşılaşmakta ve bazıları keyfi biçimde işten çıkarılmaktadır. Bu uygulamalar sonucunda durum şudur: Türkiye neredeyse bütün akademik özgürlük endekslerinde son sıradadır. Ayrıca, üniversite özerkliğinin zayıflatılması ve liyakatsiz atamalar bilimsel üretimi gölgelemekte ve akademik motivasyonu zayıflatmaktadır.

Muhterem milletvekilleri, ekonomik sorunlar ve akademik özgürlük eksikliği akademik beyin göçünü hızlandırmaktadır. Akademik Diaspora Raporu'na göre, ülkemizde son on yılda bilim insanlarının yurt dışına göç etmelerinde ve göç etme olasılığında dramatik bir artış yaşanmıştır ve yaşanmaktadır. Nitelikli akademisyenler daha iyi ücretler, akademik özgürlük ve daha iyi çalışma koşulları için yurt dışını tercih etmektedirler. Akademisyenlerimizin maruz kaldığı büyük problemlerden biri de özlük haklarında yaşanan problemlerdir. Özellikle vakıf üniversitelerindeki akademisyenler kısa süreli sözleşmelerle çalıştırılmakta ve iş güvencesizliği yaşamaktadırlar. Sözleşme yenileme süreçlerindeki belirsizlikler akademisyenleri psikolojik ve maddi açıdan zorlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

METİN ERGUN (Devamla) - Son olarak, yıllardan beri yaşanan akademik denklik sorunu birçok bilim insanını mağdur etmiş durumdadır.

Saydığımız tüm bu hususların etraflıca incelenmesi, problemlerin ortadan kaldırılması ve akademik sistemde kapsamlı reformların yapılması için İYİ Parti olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulması gerektiğini düşünmekteyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken önergemize desteklerinizi bekliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada görüşmekte olduğumuz önerge, ülkemizin ilmî geleceğini, yükseköğretim sistemimizi ve akademik hayatı yakından ilgilendiren bir meseleyi gündeme taşımaktadır. Akademisyenlerimizin karşı karşıya kaldığı ekonomik, özlük ve mesleki sorunlar sadece bir meslek grubunun değil, doğrudan milletimizin istikbaliyle ilgili bir sorundur. Bu anlamda, önerge yerinde bir denetim mekanizmasıdır ve bizler yapıcı muhalefet anlayışıyla bu meseleye sahip çıkmak mecburiyetindeyiz. Anayasa'mızın 2'nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti'ni hukuk devleti ve sosyal devlet olarak tanımlar, 130'uncu maddesi ise üniversiteleri bilimsel özerkliğe sahip yükseköğretim kurumları olarak tanımlar ve devleti bu kurumlara gereken mali desteği sağlamakla yükümlü kılar. Ancak bugün geline nokta üniversitelerimizin bilimsel özerkliği zayıflatılmış, akademiye liyakatin yerini sadakat ve itaat almıştır. Akademik kadro bekleyen akademisyenlerimiz hak ettikleriyle tehdit edilmektedir, geçim derdine itilmiştir. Fikir hürriyeti ise fiilen sınırlandırılmıştır. Bu durum hem Anayasa ihlalidir hem de kul hakkının çiğnenmesidir. Millî görüş anlayışına göre ilim hikmetin kapısıdır, âlim ise toplumun önderidir. Bizim medeniyetimizde âlime hürmet iman alametidir fakat bugün akademisyenlerimiz bırakınız saygı görmeyi, ay sonunu getirmeye çalışmakta, geçici sözleşmelere mahkûm edilmekte, araştırma imkânlarından mahrum

kalmaktadır. 2025 verilerine göre bir profesörün maaşı asgari ücretin sadece 4,5 katı düzeyindedir, sizin geldiğiniz zamanlarda bu oran 2002'de 11 kat civarındaydı. Bu gerileme sadece ekonomik değil, aynı zamanda ahlaki ve vicdani bir sorundur.

Uzmanlık gerektiren branşlarda emekçilerin hakları kattıkları değer nispetinde fazla olmalıdır. Geleceğimizi dizayn eden bu düşünce kuruluşlarında ise bu durum az önce söylediğim gibi tersine işlemiştir. Bakınız, her iş kutsaldır, her işe ve emeğe saygımız sonsuzdur ancak söylediğimiz gibi, ülkeye olan katma değerlerini düşündüğümüzde bir doçentin, bir profesörün, amiri olduğu kamu işçisi bir hizmetli kardeşimizden daha az alıyor olması hiçbir açıdan kabul edilebilir ve sürdürülebilir değildir. Bu durum iş barışında verimliliği de düşürmektedir.

İş Kanunu, Yükseköğretim Kanunu ve Devlet Memurları Kanunu akademik personelin haklarını düzenlemektedir. Ancak bu mevzuat günümüzün sosyoekonomik koşulları karşısında yetersiz kalmıştır. Vakıf üniversitelerinde çalışan hocalarımız başta olmak üzere akademisyenlerimiz hiçbir güvence olmadan çalıştırılmakta; bir memurun, sözleşmeli temizlik görevlisinin bile var ama akademisyenin yok. Böyle bir çifte standart olabilir mi? Hele ki ilim insanının aleyhine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu şartlarda ne bilim yapılır ne nesil yetiştirilir. Kimse ama kimse ekmeğiyle korkutulamaz, korkutulursa da yaptığı işten en ufak verim alınamaz. Bizler adaletin, liyakatin, hakkın ve hakkaniyetin savunucusuyuz. Liyakat yoksa akademide nitelik kalmaz, adalet yoksa fikir hürriyeti gelişmez, ahlak yoksa ilim hikmeti doğurmaz. Akademisyen geçinemiyorsa bu devletin itibarı zedelenir. Beyin göçü sadece insan kaybı değil gelecek kaybidir. Bu nedenle bizler hem iktidara hem Meclise çağrıda bulunuyoruz: Gelin, bu önergeyi siyasi gözlükle değil milletin yararıyla değerlendirelim. Akademik hayatı güçlendirecek, ilim insanını koruyacak, hak ve hakkaniyet esas olacak düzenlemeleri birlikte yapalım. Unutmayalım, kul hakkı sadece işçiye, esnafa, memura karşı değil emeğe ve ilme karşı da sorumluluktur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sevilay Çelenk.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de akademisyenlik zordur, layıkıyla yapılması çok güç olan bir meslektir. Eleştirel düşüncüyü üstün tutarak kamusal sorumlulukla yapılması en güç olan mesleklerden biridir çünkü aslında akademisyenlerin gözlerine büyük bir bilgi açlığıyla bakan birkaç öğrencisinden başka onların bu mesleği layıkıyla yapmasını isteyen pek kimse de yoktur. Akademisyenleri neredeyse "Ne kadar vasat olursan o kadar iyi." diyen bir sistem vardır çünkü vasatı idare etmek kolaydır. Nitekim vasat olmayan köklü kurumların başına gelenler bize bunu her gün yeniden ve yeniden söylüyor. Önergede de veriler derlenip toparlanmıştı bu ekonomik güçlükler meselesiyle ilişkili olarak, üzerine yapılan konuşmalarda da üniversite öğretim üyelerinin, akademisyenlerin bugüne kadar bir ideolojik kuşatma altında yaşadığı güçlükler yanında bugün nasıl bir ekonomik krizle boğuştukları meselesi de gündemimiz olmaya başladı ve bu konudaki veriler gayet açık seçik ortaya döküldü. Bir profesörün, bir doçentin enflasyona bağlı olarak alım gücünde meydana gelen dramatik düşme, neredeyse 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırında yaşamasına bile yetmeyecek ücretler... Belki denilecektir ki "Bunlar 4 kişilik aile için veriler." ancak İstanbul'da, 50 üniversitenin bulunduğu İstanbul'da bir akademisyen maaşıyla; bir araştırma görevlisi, bir doktor öğretim görevlisi maaşıyla hayatı sürdürmek imkânsız hâle gelmiştir. Yoksulluk sınırının altındaki bir maaşla hayatlarını sürdürmek zorundadır akademisyenler 50 üniversitenin bulunduğu İstanbul'da. Üniversitenin esası kendini yenileme, kendini donatma ve bilgi kaynaklarını çeşitlendirmedir. Bu ücretlerle bunların yapılması bugün artık kesinlikle mümkün değil. Bir akademisyenin yılda 1-2 kez uluslararası konferanslara gidebilmesi, kendi alanında bilinen ve kaynakları zengin üniversitelerin kütüphanelerine abone olması, yayınları takip etmesi giderek imkânsız bir hâle gelmiştir. En basitinden, bugün benim evime bir kitap geldi, çevirip baktım 320 lira ince bir kitabın fiyatı. Herhangi bir konudaki yayınları takip etmek bile imkânsız bir hâle gelmiştir. Öğretim elemanları, akademisyenler gündelik ekmeğinin derdindedir. Belki bütün meslekler için bu böyledir ancak üniversitenin bu anlamda eğer esası eleştirel düşüncüyü güçlendirme, kendi kapasitesini yeniden üretme olduğu anlaşılırsa ekonomik krizin üniversiteye nasıl bir darbe vurduğu da daha iyi anlaşılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Bunun dışında, çok önemli bir mevzu, kamu üniversiteleri ile vakıf üniversiteleri arasındaki ücret eşitsizlikleridir. 2020 yılında bu konuda bir düzenleme yapılmıştı ve "Düşük olan vakıf üniversitelerinin ücretleri de devlet üniversiteleriyle eşitlenecektir." denilmişti ancak bugün 70'i aşkın vakıf üniversitesi içinde 20 tanesinde bu eşitlik prensibi de hiçbir şekilde uygulanmamaktadır. Tıpkı özel okul öğretmenleri gibi vakıf üniversitelerinin öğretim kadroları da ekonomik güçlüklerden daha katmerli bir biçimde zarar görmektedir; üniversitenin durumu budur. Üniversiteyi güçlendirmenin önündeki bu ekonomik baskı, ekonomik kuşatma, ideolojik kuşatmayla birlikte düşünüldüğünde üniversitenin bir geleceği yoktur. Üniversitenin geleceği yoksa ülkenin de geleceği yoktur.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Yüksel Taşkın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; öncelikle bir dilekle başlayacağım. Dün yine cezaevleri ziyaretindeydim, diliyorum ki siyasi rakiplerine zarar vermek için şafak baskınlarıyla yüzlerce insanı sevdiklerinden koparan bu acizlikten bu ülkeyi kurtaracağız; umarım biz bu döngüden bu ülkeyi kurtarıyoruz, torunlarımıza anlatacak bir hikâyemiz olur.

Demin iktidar partisinden konuşan bir arkadaş Türkiye'de adaletin, hukukun olduğunu, tarafsız ve bağımsız yargı olduğunu falan anlattı, yargı reformlarından bahsetti. Ben sekiz sene önce üniversiteden atıldım, lehime üniversiteye dönmem konusunda bir Anayasa Mahkemesi kararı çıktı, sekiz yıldır görevime iade edilmiyorum. Hangi tarafsız ve bağımsız yargıdan bahsediyor bu

arkadaş, çok çok merak ettim gerçekten! (CHP sıralarından alkışlar) Hakikaten neden bahsediyorsunuz? Ya görüldüğünüz gibi olun ya olduğunuz gibi görünün. Tabii ki bu girizgâhtan sonra İYİ Partinin bu önergesine destek verdiğim çok açıktır, parti olarak biz buna destek veriyoruz.

Çok net bir durum var bu ülkede; iktidarın bu ülkeye dayattığı tek adam rejimi üniversitelerde de aşağı yukarı tek adam rejimini yaratmıştır, benzer uygulamalar orada da vardır. Nadiren de olsa tek kadın rejimi var üniversitelerde, çok az kadın rektör var özellikle devlet üniversitelerinde; vakıf üniversitelerinde biraz daha sayı fazla. Rektörler âdeta tanrı kral gibi hepsi birer tek adam, tamamen politik gerekçelerle atandıkları için partizanca kadrolaşarak üniversiteleri iktidarın siyasi bürolarına, arkabahçelerine çeviriyorlar ve maalesef bu arkabahçelerde hiçbir şey yeşermiyor. Şimdi, çok enteresan bir argümanı vardı iktidar partisinin, diyorlardı ki: "Rektörlük seçimleri olursa işin içine siyaset girer." Uzun yıllar bu savunuyu yaptınız. Peki, soruyorum size: Madem siyaset girmesinden endişe ediyorsunuz, neden eski vekillerinizi rektör olarak atıyorsunuz? Bu, siyaset değil mi? (CHP sıralarından alkışlar) Yani bu da tam anlamıyla bir tutarsızlıktır. Şimdi, bakın, şöyle bir mevzu var: Rektör seçimleriyle ilgili buradan bir düzenleme geçti, akademiye yaprak kıpırdamadı çünkü korkuyorlar. Rektörlerin seçimiyle ilgili, geçtim seçimi, atanmasıyla ilgili tek bir kriter yok arkadaşlar, tek bir tanımlanmış kriter yok; herhangi birisi rektör olabilir, ne olursa olsun, böyle bir uygulama getirdiniz. Eski vekillerinizi rektör olarak atamanız dahi üniversitelere hangi gözle baktığınızı gösteriyor. Hâlbuki, akademi özgür olamazsa, bağımsız olamazsa toplumsal faydaya katkısı olmuyor, toplumdan kopuk kurumlar hâline geliyor; hatta bazıları da merdiven altı üniversiteler hâline geliyor.

Bakın, akademik özgürlüklere saldırı konusunda saatlerce konuşabilirim, Boğaziçi Üniversitesinden birkaç örnek vermek istiyorum: Berat Kaşkaloglu ve Berkay Bal Boğaziçi Üniversitesinde yüksek lisans sınavını geçiyorlar, enstitü kararıyla başvuruları reddediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - Bakın, üniversite tarihinde ilk defa oluyor. Tam tersi bir uygulama, doktora jürisinden geçemeyen bir aday geçemediği hâlde enstitü kararıyla doktor ilan ediliyor. Hepsinde siyasi kriterler var, bunların hepsi siyasi. Boğaziçi Üniversitesinde tecrübeli öğretim görevlisi Volkan Çıdam'ın sözleşmesi hiçbir gerekçe gösterilmeden iptal ediliyor, arkadaşımız işten çıkarılıyor; kriter yine tamamen siyasi.

Son olarak şunu söyleyeyim: Rektörlerle ilgili 12 Eylül cuntası dahi atamadan ve seçimden bahsediyordu; Evren bile hem atama hem de seçimden bahsederken sizin buradan geçirdiğiniz düzenleme sadece atamadan bahsediyor ve Anayasa Mahkemesi tekrar iptal edecek. Yurttaşlarımız muhtar seçebiliyor, üniversite bileşenleri rektör seçemiyor; bu utanç size yeter! (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Rukiye Toy.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RUKİYE TOY (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Son birkaç gündür, sonuçları açıklanan LGS sınavı hakkında kirli bir algı operasyonu yürütülüyor. Bu durum öğretmenlerimizin emeğine, öğrencilerimizin başarısına ve velilerimizin haklı gururuna gölge düşüren, iftira ve yalan üzerine inşa edilmiş bir fırsatçılık örneği aslında. Sayın Bakanımızın her türlü veri ve bilgiye dayalı açıklamalarına rağmen siyasi çıkar uğruna, AK PARTİ iktidarını eleştirmek adına sürdürülen ve argümanlaştırılan şeyin aslında çocuklarımızın hayalleri, gelecekleri ve devlete karşı duydukları güven duygusu olduğunun farkında bile değiller; bu çok vahim ve üzücü bir durum. Bu iftiraları gündeme getiren de bugün akademisyenlerin durumları hakkında araştırma önergesi veren de yine aynı grup. Çocukların akademik başarılarına bu denli gölge düşüren, onları inciten, gelecekteki akademisyen adaylarının özgüvenlerine bu denli zarar veren bu yaklaşımda ciddi bir samimiyet sorunu olduğu aşikârdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarımız döneminde, ülkemizde her alanda olduğu gibi yükseköğretim alanında da gerek yükseköğretim kurumlarının sayısının gerekse yükseköğretime erişimin artmasıyla hem nicelik hem de nitelik bakımından önemli bir büyüme olmuş ve beraberinde kayda değer gelişmeler yaşanmıştır.

Ülkemizde 2002 yılında 76 yükseköğretim kurumu varken, bugün itibarıyla bu sayı 208'e ulaşmış, yükseköğretimde okullaşma oranı 2002 yılında yüzde 15 iken, 2024 yılında OECD ülkeleri ortalamasının 8 puan üzerinde yüzde 50 olarak gerçekleşmiştir.

Yine, 2002-2003 eğitim öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında toplam 128 bin akademik personel varken bu sayı 340 binin üzerine çıkmıştır. 2003 yılında kadın öğretim elemanı oranı yüzde 38 iken bugün yüzde 45'e yükselmiş, 2003'te araştırma görevlilerinin yüzde 42'si kadinken günümüzde bu oran yüzde 54'e ulaşmıştır. Türkiye, OECD ülkeleri arasında, genç akademik personel oranı itibarıyla da dünyada 2'nci ülke konumundadır. Öte yandan, bu yıl uluslararası yükseköğretim derecelendirme kuruluşu QS tarafından açıklanan sıralamada 1.500 üniversite arasına Türkiye'den 26 üniversite dâhil olmuş, sıralamada 20'den fazla üniversitesi bulunan ülkeler arasında en çok ilerleme kaydeden Türkiye olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

RUKİYE TOY (Devamla) - Türkiye, bilimsel doküman üretiminde dünya genelinde 2002'de 29'uncu sırada iken bugün 17'nci sıraya, etki düzeyi en yüksek yüzde 50'lik dilimde yer alan Q1 ve Q2 dergilerindeki yayın oranımız son on yılda yüzde 44'ten yüzde 66'ya yükselmiştir.

Bu veri ve bilgiler doğrultusunda, akademik camiamızın geldiği nokta, katedilen mesafe ortadadır. Elbette eğitimde hedef her zaman daha iyisidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nı eğitim yüzyılı yapmak için çalışmaya devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Arslan, Sayın Tahtasız, Sayın Arslan, Sayın Kaya, Sayın Akay, Sayın Çiler, Sayın Karagöz, Sayın Güneşhan, Sayın Tanal, Sayın Taşkın, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Genç, Sayın İlhan, Sayın Aygun, Sayın Yontar, Sayın Kış, Sayın Torun, Sayın Bakırloğlu, Sayın Özkan.

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.17

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.28

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, akademisyenlerin maaş ve çalışma koşullarına yönelik yaşadıkları sorunların araştırılarak özlük haklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 4/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama bu oylamanın içeriğini gelen arkadaşlar bilmiyor ki Başkanım. Değerli Başkanım, burada yoklardı, yoklamaya gelen vekillerin bu oylamanın içeriğinin ne olduğu hususunda haberi yok ki.

BAŞKAN - Sayın Tanal, geldin, Meclise renk kattın.

Sayın milletvekilleri, sisteme bir dakika talebiyle giren milletvekillerinin bir kısmının talebini karşılamaya çalışacağım.

Sayın Necmettin Çalışkan? Yok.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, burada.

BAŞKAN - Sayın Hüseyin Yıldız? Yok.

Sayın Nermin Yıldırım Kara? Yok.

Sayın İlhami Özcan Aygun...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sizde rant, bizde hayat; sizde kömür, bizde ömürlükten zeytin; sizde para, bizde doğa değerli. Bak, ormanlar yanıyor; her yer kömür gibi siyahlaşıırken zeytinlikleri kömürlüklere mi çevireceksiniz? Tüm dünyada âdeta zeytin seferberliği başlamış, çöl iklimi olan Dubai'de zeytin ağaçları dikiliyor her yere. Zeytinin ana vatanı, en kaliteli zeytinyağının çıktığı bu toprakları çölleştiremezsiniz. Oysa uzun ömürlü, meyvesi, kendisi kutsal bir ağaç. Sabah kahvaltısında zeytin yerken boğazınızdan nasıl geçecek? Yemekte zeytinyağı kullanırken, zeytinyağının faydaları televizyonlarda anlatılırken ağaçlarını katleden yasaya onay verdiğiniz için vicdanınız hiç sızlamayacak mı? Zeytinle geçinen çiftçinin ekmeğiyle oynadığınız için, toprakları elinden aldığınız için akşam başınızı yastığa

rahatça koyabilecek misiniz diye sizlere soruyorum. AK PARTİ ve MHP'li milletvekili arkadaşlarım, biz zeytin diyoruz, siz kömür diyorsunuz; biz yeşil diyoruz, siz ise doların yeşili diyorsunuz.

Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Arslan Tatar...

49.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'taki ulaşım yatırımlarına ilişkin açıklaması

ARSLAN TATAR (Şırnak) - Sayın Başkan, stratejik ve güvenlik olarak büyük kıymete sahip olan Şırnak-Van yoluyla birlikte Kuzey Çevre Yolu çalışmalarımız sürüyor. 20-25 milyar liralık olan projenin 9,3 kilometrelik kısmı Kuzey Çevre Yolu'muzu kapsıyor. Çevre yolunda, şehir içi bağlantılarda, tünellerde ve heyelan ıslahlarında ilerlemeye devam ediyoruz. 2025 yılının sonunda çevre yolunun tamamlanması için ekipler çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. Ulaşım yatırımlarıyla Şırnak'ımız daha güçlü bir şehir hâline geliyor. Şırnak'ımızın ilerlemesine öncülük eden başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Abdulkadir Uraloğlu'na ve emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...

50.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun teklifiyle Kırgızistan'ın ödüllendirildiğine ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Dış politikadan nahoş kokular geliyor. 4 Nisanda düzenlenen AB Orta Asya Zirvesi'nde 4 Türk devleti Türkiye'ye "işgalci" imasında bulunan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 541 ve 550 sayılı Kararlarını tanımış ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamışlardı, bu ülkelerden biri de Kırgızistan'dı. Peki, bunun karşılığında biz ne yapıyoruz? Kırgızistan'ı ödüllendiriyoruz. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun teklifiyle Kırgızistan'a verdiğimiz 100 milyon dolarlık kredinin anapara ve faiz dâhil toplam 58 milyon 847 bin dolarlık yani Kırgızistan'ın bize olan 2 milyar 370 milyonluk borcunu sileceğiz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni yok sayan Kırgızistan'a verilen bu ödülün sebebi nedir? Bu nasıl bir dış politika vizyonudur? Bu asla kabul edilemez.

BAŞKAN - Asu Kaya....

51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'deki Sabun Çayı'na ve bazı köylerin su problemine ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Osmaniye'min Düziçi ilçesindeki doğa harikası Sabun Çayı bugün çevre felaketine dönüşmüş durumda, sebebiyse yıllardır belediyenin arıtma tesisini aktif çalıştırmamasıdır. Çevre köylerdeki halk gece gündüz ağır koku ve sivrisinekten duramıyor, sıtma vakaları artıyor, çocuklar hasta. Düziçi Belediyesi ve Çevre Şehircilik Bakanlığını görevi çağırıyorum. Doğal yaşamı, halk sağlığını hiçe sayamazsınız.

Bir diğer konu, Osmaniye'min Cebel köyünden çıkacak ve 24 köye ulaşacak olan içme suyu planı yapılmış olmasına rağmen köylerin neredeyse tamamında su problemi hatta su savaşı yaşanmaktadır. Bazı köyler üç dört günde bir sadece üç beş saat su alabilmektedir. Sıcak yaz günlerinde vatandaşlar bırakın tarla sulamayı içecek su bulamamaktadır. Konuya Tarım ve Orman Bakanlığının ivedilikle eğilmesini ve kalıcı çözüm üretmesini bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Metin İlhan...

52.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de yaşanan kuraklığa ve zirai dona ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

AKP'nin kötü tarım politikaları yetmezmiş gibi son yıllarda yaşanan kuraklık, zirai don ve doğal afetler çiftçimizi zor durumda bırakmıştır. Örneğin, Kırşehir'de kuraklık ve zirai dondan dolayı biçerdöverlerin giremediği birçok tarla mevcut. Bakınız, çiftçilerimizin kredi borcu 1 trilyon 30 milyar liraya ulaşmış durumda, bunu görmezden gelemezsiniz. Dolayısıyla çiftçimizin kredi borçlarının faizsiz ertelenmesi ve yeni kredi imkânlarının sağlanması Türk tarımının sürdürülebilirliği için hayati önem arz etmektedir. Altı ayda ülkemiz bütçesinden faize 1 trilyon 111 milyar lira ödeme yapıldığı düşünüldüğünde çiftçimiz için de Hükûmetçe kanuni haklardan oluşan bu kolaylığın sağlanması zor olmasa gerek. Ayrıca, 2025 yılı destekleri de mutlaka ekim döneminde verilmelidir. Zirai don ve kuraklık nedeniyle Kırşehir mutlaka doğal afet kapsamına alınmalıdır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, çalışanlara ara zam oranının belirlenmesi için yürütülecek çalışmaların araştırılması amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

17/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/7/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

17 Temmuz 2025 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, çalışanlara ara zam oranının belirlenmesi için yürütülecek çalışmaların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (12794) grup numaralı Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/7/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yalan üretme makinesi TÜİK enflasyon rakamlarını açıkladı, yüzde 35 ama her zaman olduğu gibi ENAG'ın açıkladığı rakam da bunun tam 2 katı, yüzde 70 civarında ama bakıyoruz ki halkın alım gücü her geçen gün daha da fazla düşüyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek göreve geldiğinde enflasyonu düşüreceğini söyledi, yirmi üç aydır görev yapıyor ama o yalan üretme makinesi TÜİK'in verilerine rağmen sadece 1,7 puancık düşebildi enflasyon. Yani dünyada enflasyon oranlarında Türkiye 2'nci sırada. Evet, alkışlayabiliriz, bir yerde 2'nci olduk ama başka bir yerde dünya lideri olmuştuk. Bu, hep "Dünya lideri oldu." falan diye açıklama yapıyor ya AKP Hükûmeti. Bakalım nerede dünya 1'incisi olmuştuk? Gıda enflasyonunda. OECD ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün açıkladığı rakamlara göre Türkiye hem aylık hem de yıllık gıda enflasyonunda dünya lideri konumunda. Şimdi, rakamlar o kadar çarpıcı ki... Şimdi 1'inci olursunuz ama 2'nciyle aranızda çok fark olmayabilir ama müthiş bir fark görüyoruz arada. Dünya ortalamasının 5 katına yakın Türkiye'de gıda enflasyonu ve bu verilerle, gerçekten bu verilerin karşılığı olarak Türkiye'de emekçiler şu anda yoksullukla değil açlıkla mücadele ediyorlar, bir açlıkla mücadeleyle karşı karşıyayız.

Diğer taraftan ne oluyor? Dünyadaki başka bir listeye bakıyoruz, dolar milyonerleri listesine. Buraya da her geçen gün Türkiye'den çok daha fazla insanın girdiğini, dolar milyoneri sayısının arttığını görüyoruz. Burada da bir başarı görüyoruz aslında. Peki, başka bir rakam, gerçekten inanılmaz. Bu, yine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, yine Hükûmetin bakanlığının açıkladığı bir rakam; yaklaşık 20 milyon yurttaş sosyal yardımlarla geçinebiliyor, 20 milyon yurttaş sosyal yardımlar olmadan geçinemiyor. Bir taraftan da emekçiler geçinebilmek için borçlanıyorlar. Borçlulukta da rekor kırılmış, bu da bir başarı hanesine yazılabilir. 5,2 trilyon lira bireysel borçlanma içine girmiş durumda yurttaşlarımız. Peki, bunlar neden gerçekleşiyor? Günümüzdeki iktidar sermayeyi önceliyor, yandaş sermayeyi büyütmeyi önceliyor ve ciddi bir servet transferiyle kendi çevresindeki yandaş sermayeyi büyütürken emekçilerin gayrisafi millî hasıladan aldığı pay her geçen gün, her geçen yıl gitgide çok daha fazla düşüyor. Bakın, 2025 yılının yılbaşında yapılan asgari ücret zammı yüzde 30 civarındaydı ama yine yalan üretme makinesi TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamı olan yüzde 45'in dahi altında bir rakamla zam yapıldı emekçilere ve ara zam meselesi gündem olduğunda hiçbir sorun yokmuş gibi ara zam yapılmayacağı söylendi. Peki, ne oldu? Emeklilere, memurlara bir düzeltme yapıldı yüzde 15 civarında ama bir bakıyoruz ki kira oranlarına yüzde 45'e yakın bir zam yapıldı ama emekliye gelince yüzde 15; buradaki absürtlük gerçekten çok dikkat çekici.

Şu anda açlık sınırı 26 bin TL civarında, yoksulluk sınırı 85 bin TL civarında. Bir de bizim ülkemizde çok acı bir gerçek var: Avrupa'da çalışanların ortalama yüzde 4'ü asgari ücret alırken bizim ülkemizde asgari ücret ve civarında ücreti emekçilerin yüzde 50'si almaktadır yani asgari ücret ortalama ücret hâline gelmiştir ve bunun kendisi de yine yandaş sermayeyi, sermayeyi önceleyen politikaların bir sonucudur. Biz çok açık bir şekilde ifade ediyoruz ki asgari ücret ortalama ücret olmaktan çıkarılmalıdır ve şu andaki yoksulluk sınırı olan ortalama 80 bin liranın yarısı kadar -40 bin lira- olmalıdır ve en düşük emekli maaşı da asgari ücret kadar yani 40 bin lira olmalıdır. Bakın, asgari ücret sadece o yüzde 50'yi oluşturan asgari ücretlileri ilgilendirmiyor, bütün emekçileri ilgilendiriyor. Şu anda kamu işçileri, kamu emekçileri zam talebiyle grev yapıyorlar bugün, buradan kendilerini selamlıyoruz; grevlerinin, hak mücadelelerinin yanında olduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Yüzde 17'lik zam oranına karşı yüzde 50'lik bir zam oranı istediler, bu yüzde 17'ler nereden geliyor akıllarına? Çünkü asgari ücretliye yüzde 30'u müstahak gören, bütün geri kalan işçilere de düşük ücretleri, düşük zam oranlarını uygun görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Böyle bir zihniyetle bütün emekçilerin ücretlerinin asgari ücrette eşitlenmesi, oraya yakınsanması mantığıyla, politikasıyla karşı karşıyayız. Sermaye emekçinin sırtından semiriyor, bankalar tefeci faiziyle sofralardan alıyor, saray rejimi bu yağma düzeni sürsün diye var; buna itirazımız var. Asgari ücret enflasyon tek haneli rakamlara düşene kadar yılda 4 kere güncellenmelidir. Emeklilerin maaşları en az asgari ücret kadar olmalıdır. Vergide adalet sağlanmalı, vergi dilimleri güncellenmelidir. Ya, yeter artık; bu yağma, bu soygun bir son bulmalıdır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Sema Silkin Ün. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin emekli ve asgari ücretliye ara zam yapılmasıyla alakalı verdiği grup önerisini desteklediğimizi ifade ederek başlamak istiyorum. Geçtiğimiz günlerde Sayın Hazine Bakanı şöyle bir ifade kullandı, dedi ki: "Toplumsal yüzde 72'si ev sahibi, yüzde 28'i kiracı; emeklilerin sadece yüzde 14'ü kiracı." Yani mealen Bakan şöyle demiş oldu: "Geçim derdi" deyip de popülist açıklamalar yapmayın. Toplumsal çoğu ev sahibi, emeklilerin de önemli kısmı kira ödemiyor, yoksul az; fazla ağlaşmayın." Keşke hayat Sayın Bakanın dediği yüzdelere yaşıyor olsaydı. O "yüzde 14" dediği emekliler kendisine sorsa, "Bize yüzde 15 zam yaptınız ama resmî kira artışı oranı yüzde 43, bu teraziye bozukluğu nasıl izah edeceksiniz?" dese mesela; "Emekli maaşı yoksulluk sınırının kaçta kaç, açlık sınırının ne kadarına tekabül ediyor?" diye sorsa mesela. Geçim derdinden evladına harçlık veremeyen babaları, eczane kapısında reçetesi elinde kalan anneleri, maaşı kiraya yetmeyen emeklileri sorsalar mesela ne diyecek Sayın Bakan? "Son bir yılda milyoner sayımız yüzde 21 arttı; Çin'i solladık, dünya 1'inci olduk." mu diyecek, ülkenin ilk 100 firmasından 80'i zarar açıklarken hem de? Konkordato başvuruları yılın ilk beş ayında 2.235 dosyaya ulaşmışken neyle övünecek Sayın Bakan? Siz TÜİK verileriyle halkı avutmaya devam edin, sokakta başka bir hayat var, sizin de sorunuz tam olarak burada başlıyor zaten; ne sokaktaki hayattan haberiniz var ne çevrenizde sıradan insanlar kaldı artık. Geniş tanımlı işsizlik yüzde 32'ye ulaştı, çevrenizde işsiz yok. Son bir yılda 2,2 milyon kişi daha işsiz kaldı, çevrenizde işini kaybeden insan yok. Bir yılda bireysel borçlu sayısı yüzde 43 arttı, çevrenizde hep yeni milyonerler var. Borç sarmalının içine 20 milyona yakın insanımız düşmüş, siz hiçbirini tanıımıyorsunuz ve hâlâ diyorsunuz ki: "Ekonomi rayında." Peki, bu ray kimi nereye götürüyor? Millet vergisini kuruşu kuruşuna ödüyor. 2025'in ilk altı ayında 4 trilyon 771 milyar lira vergi topladınız ama o vergilerin dörtte 1'ini yani 1 trilyon 111 milyar lirasını faize ödediniz. Gelir vergisi tahsilatı 1,1 trilyon lira, kurumlar vergisi sadece 538 milyar lira. Yani bütçeyi çalışanın, emeklinin, alın teri dökenin sırtına yüklediniz; bütçenin çarkını onlarla döndürüyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, siz siyasetçisiniz ve Sayın Bakana hesap sorma makamındasınız. Lütfen, gidin söyleyin o Bakana, vatandaş istatistiğe dönüştürmekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Sayın Bakana söyleyin, vatandaş istatistiğe dönüştürmekten vazgeçsin, milletin ümüğünü sıkımay, bırıksın, milletin geçim sıkıntısını küçümsemekten vazgeçsin, önümüzde seçim yok diye milletin aklıyla alay etmeyi bırıksın. Adaletin en hakiki ölçüsü ekmeğin bölüşümündedir, bu bölüşüm bozulduğunda ne sosyal barış kalır ne ekonomik denge. Bu vicdansız tabloya susup siz de bu suçun ortağı olmayın. Emekliye, asgari ücretliye ara zammı acilen, acilen, acilen yapın. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada ilk olarak yalnızca rakamları değil o rakamların ardında gizlenen hayatları, pazardan eli boş dönen emekçiyi, haftayı çıkaramayan aileyi, okul kantinine uğramadan derse giren çocuğun durumunu hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum. Bu ülkede enflasyonla büyüyen yoksulluk bir kader değil Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bir sonucudur. Bu sistem, yönetimi merkezleştirip kurumları işlevsizleştirmiştir; Meclisin denetimini zayıflatmış, halkın refahını göz ardı etmiştir. Bugün, asgari ücret 22 bin, en düşük emekli aylığı 17 bin lira iken açlık sınırı 26 bin, yoksulluk sınırı ise 85 bin lirayı aşmış durumdadır. Devletin vergi yükü dar gelirlinin sırtına bindirilirken büyük sermaye sahiplerine istisnalar tanınmaktadır. Bu, halkı yoksulluğa mahkûm eden siyasal bir tercih meselesidir. TÜİK'in yüzde 35 olarak açıkladığı enflasyon oranı ENAG'a göre yüzde 68'in üzerindedir, aradaki bu farkı teknik bir ayrım olarak göremeyiz; bu durum, Hükümetin veriyi halktan yana üretmek yerine iktidardan yana üretmesinin sonucudur. Gerçekler bastırılmış, fiyatlar değil istatistikler düzeltilmiş, en ağır bedel ise yoksul Türk milletine ödetilmiştir.

Değerli arkadaşlar, OECD'ye göre bu ülkede her 5 çocuktan 1'i okula aç gidiyor, gençlerin beşte 1'i haftada en az bir gün tam anlamıyla karnını doyuramıyor. Bu çocuklar yalnızca aç değil geleceksiz bırakılıyor. Bu, yanlış ekonomi politikalarının sonucudur. İYİ Parti olarak diyoruz ki TÜİK ve diğer kurumlar Meclis denetimine açılmalıdır, banka faizleri kontrol altına alınmalıdır, kamu yönetimi liyakat esasına göre yeniden yapılandırılmalı ve siyasal müdahaleden arındırılmalıdır.

Bakın, enflasyonla gerçekçi bir mücadele yapmıyorsunuz. Defalarca bu kürsüden dile getirdik, enflasyonla mücadele sadece para politikasıyla ve faiz enstrümanıyla yapılmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Mali politikalarla, devletin tasarruf etmesiyle ve yapısal reformlarla birlikte olursa doğru bir enflasyonla mücadele olur. Tabii ki burada hukuk devleti ve liyakat sisteminin, adalet sisteminin bağımsız ve etkin bir şekilde işletilmesi ekonominin rayına oturmasında en önemli faktörlerdendir. Bu, sadece ekonomik değil insani bir sorumluluktur diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de genellikle ocak ayında en büyük tartışma konularından bir tanesi "Asgari ücret ne olacak?" tartışması, aylarca tartışılır öncesinde. Temmuz ayı geldiği zaman da "Ara zam olacak mı, olmayacak mı?" En büyük tartışma konulardan bir tanesi o. Bugünlerde de en büyük tartışma "Ara zam yapılacak mı asgari ücrete?" Şimdi, asgari ücret ne kadar? 22.104 lira. TÜİK haziran ayında enflasyon verilerini açıkladı, buna göre altı aylık enflasyon yüzde 16,67; on iki aylık enflasyon ortalaması da yüzde 43,23. Bu ne manaya geliyor? TÜİK'e göre yani Tayyip Erdoğan'ı üzmeyen istatistik kurumuna göre -evet, belki Cumhurbaşkanını üzüyor TÜİK ama milletin anasını ağlatmakta- TÜİK'e göre asgari ücretlinin maaşı altı ayda 3.685 lira erimiş, 3.685 lira. İstanbul Ticaret

Odasının verilerine göre bu rakam 4.400. Yani bu ne manaya geliyor? Bu altı aylık süre içerisinde ocak ayında evine 100 tane ekmek götüren asgari ücretli bugün için 83 tane ancak götürmekte. Yıl sonunda ne olacak? Yıl sonunda enflasyonun yüzde 30'un altında olması imkânsız, hayal; yüzde 30 bir erime olacak.

Peki, biz neyi tartışıyoruz Allah aşkına, neyi tartışıyoruz böyle bir tablo karşısında? "Asgari ücretliye ara zam yapılsın mı, yapılmasın mı?" Temmuz ayında doğal gazı yüzde 25 zam gelmiş, temmuzda ÖTV zammı gelmiş, akaryakıtta zam gelmiş, mazot olmuş 55 lira, her şeye zam gelecek, sigaraya zam gelmiş; biz asgari ücrete ara zam gelsin mi, gelmesin mi onu tartışıyoruz. Ocak ayında asgari ücret yüzde 30 zam aldı, ocak ayında maaşı yüzde 30 artan asgari ücretli eğer o ay kira sözleşmesini yenilediyse kirası yüzde 56 arttı; biz neyi tartışıyoruz? "Asgari ücrete ara zam gelsin mi, gelmesin mi?" TÜRK-İŞ'in açlık sınırı haziran ayında 26.115 lira. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde belki ilk yaşanıyor; altı ay boyunca asgari ücretlinin maaşı açlık sınırının altında, yoksulluk sınırını söylemiyorum bile; biz hâlâ asgari ücrete zam gelsin mi, gelmesin mi onu tartışıyoruz. Ocak ayında brüt olarak asgari ücret 708 euroydu, bugün 555 euroya düşmüş; yüzde 27 euro bazında bir erime söz konusu ve şu anda da Avrupa'da bizden daha az asgari ücretli olan 1 tane ülke kaldı arkadaşlar, 1 ülke kaldı; o da Arnavutluk. Bulgaristan'la bile sıramız aynı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu hafta sonunda Kızılcahamam'da tartışmış bu konuyu yani "Asgari ücrette ara zam yapılsın mı, yapılmasın mı?" diye tartışmış; basından birçok şey duyduk, duyduğumuz şeylerden bir tanesi de buydu. Allah aşkına ya, yani bu tartışılmaz bile. Yani bakın, bunu tartışmak bile ayıp. Rakamlar böyleyken, manzara böyleyken hâlen daha Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Kızılcahamam'da, kampda "Ya, ara zam yapılsın mı, yapılmasın mı?" diye tartışıyor bakın, bu büyük bir ayıptır arkadaşlar.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Tartışmadık, yanlış bilgi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Tartışmıyorsanız o da büyük bir ayıptır yani tartışmıyorsunuz, o da büyük bir ayıptır. Yani burada asgari ücretlinin anası ağlamış; insanlar artık evine et götüremiyor, ekmek götüremiyor, açlık sınırının altında yaşıyor. Ya, bari şunları bir dert edin de şu asgari ücretlinin yüzünü bir güldürün.

Teşekkür ederim. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ceyda Bölünmez Çankırı.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bugün burada Türkiye'nin kaderine dair bir tercihi, enerjiyle barışık bir kalkınma modelini ve üretimle yoğrulmuş bir milletin iradesini konuşuyoruz. Bahse konu olan düzenleme ne sadece bir ruhsat meselesidir ne de sadece bir zeytinlik tartışmasıdır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Önerge asgari ücretten bahsediyor Sayın Vekil.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Bu teklif, kendi madenine sahip çıkan, enerji ithalatının yükünden kurtulmak isteyen, üretimi merkeze alan bir ülkenin manifestosudur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ara zam olsun mu, olmasın mı Sayın Vekilim, onu tartışıyor. Maddelere geçemedik Sayın Vekilim.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Zeytin bu topraklarda sadece bir meyve değil bir miras, bir bereket, bir barış simgesidir; bin yıl yaşar, bin yıla tanıklık eder ama zeytin ne kadar bu toprağınsa bor da bizindir, altın da kömür de nikel de lityum da bizindir.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Acaba danışmanlar yanlış metin mi verdiler!

ALİ BOZAN (Mersin) - Yanlış metni okuyorsunuz Sayın Hatip! Ara zam konuşuluyor, milyonları ilgilendiren bir konu konuşuluyor.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Biz bir tercihler çatışmasını değil bir denge ve denetim siyasetini temsil ediyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ BOZAN (Mersin) - Maden yasası birazdan konuşulacak!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Vallahi, anlamadığımızdan soruyoruz. Önerge farklı.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Peki, biz bu kanunda ne diyoruz? Eğer bir bölgede stratejik öneme sahip, alternatifsiz bir maden rezervi varsa o takdirde sınırlı, kontrollü ve geri dönüştürülebilir bir faaliyet olarak oraya girilebilir.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, emekçileri bu kadar mı duymuyorsunuz! Bari önerge hakkında iki cümle kursaydınız!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Ama bu faaliyet zeytin ağacını yok etmeyecek, taşıyacak; doğayı harap etmeyecek, onaracak; ağaç başına rehabilitasyon bedeli ödenecek, her kazının ardından da toprağa borcu ödenecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, arkadaş, sen galiba 5'inci maddede konuşacaktın, karıştı metinler!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Ziraat mühendisleri diyor ki: "Zeytin ağacı taşınabilir." Bilimsel raporlar ortada, Ege Üniversitesinin raporunu açıp okuyabilirsiniz ama bazıları hâlâ bilimi değil ajansları dinliyor.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Bari önerge hakkında konuşun!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Yerin altındaki gücü harekete geçirmeliyiz. Turizm gelirimiz yıllık yaklaşık 60 milyar dolarken yerin altında hâlâ hâlihazırda duran 300 milyar dolarlık bir potansiyelimiz var. Öte yandan, her yıl 40 ila 45 milyar arasında enerji ithalatı yapıyoruz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Arkadaş, vallahi, bazen diyorum ki burası neresi!

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Bu rakam dış ticaret açığımızın neredeyse yarısını oluşturuyor. Yarın, bu kanunlar geçmediğinde, yerel kaynakları üretime kazandırmazsak TOGG'un bataryasından savunma sanayiye kadar tüm sektörlerimiz dışa bağımlı kalmaya mahkûm olur. Bu tabloyu hep beraber bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında tersine çevirmeliyiz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Önerge sahibi olarak soruyoruz: Ara zam...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, son sözüm: Biz ne doğayı rant uğruna feda ederiz ne de kalkınmayı ideolojik körlükle boğarız. Zeytini büyütürüz, madeni de işleriz; toprağı korur, teknolojiyi de geliştiririz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü biz, hakkaniyetin, üretimin ve kalkınmanın adını taşıyan bir milletiz. Bu teklif, işte, bu anlayışın, bu vizyonun, bu iradenin de bir adımıdır.

Bütün Genel Kurulu, aziz milletimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ama bu konu ara zam. Ya, iki cümle kursaydınız, ayıp ama yani!

ALİ BOZAN (Mersin) - Asgari ücretlilere, emeklilere söyleyecek sözünüz yok sanırım ya da yanlış metni okudunuz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ara zamlarla ilgili iki cümle kursaydınız, ayıp ama yani!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisini oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtip Üyeler arasında ihtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağım.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yeter sayısı vardır, önerge reddedilmiştir. Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.03

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/7/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1331 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/7/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Tuncay Özkan.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sayın Başkanım, saygıyla selamlıyorum.

Bu, Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Murat Çalık'ın sağlık raporlarının toplu hâlde bir dosyası. Ayrıca, bu konunun rahat anlaşılabilmesi için bir bilgi notunu avukatları ve doktorları aracılığıyla hazırlattım. Sizden, Meclisimiz adına...

BAŞKAN - Buyurun, kürsüden söyleyin.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Kürsüden söyleyeyim, olur Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özkan.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Murat Çalık'ın sağlık durumunu gösterir bir rapor var, dosya var elimde. Bunun bir de küçük bilgi notu hazırlandı doktorları ve avukatları tarafından. Bir insanın hayatı söz konusudur. Bu dosyayı size tevdi etmek istiyorum. Ayrıca, Grup Başkan Vekillerimizin hepsi için de bunu hazırladım. Sizden beklentim ve ricam, bu olaya müdahil olmanız ve bu seçilmiş insanın cezaevinde ölmesinin engellenebilmesi için devreye girmenizdir.

Saygılarımla size takdim ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Öncelikle ben size duyarlılığınız için teşekkür ederim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN - Bunun gereğini Meclis Başkanlığı aracılığıyla yapmaya çalışacağım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Sonuç almak için de büyük bir gayret göstereceğime inanabilirsiniz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - İnanıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, merhamet, yeryüzünü ayakta tutan direklerden biridir; merhametini yitiren insanlık her hâliyle yıkılmış demektir, çürümüş demektir. Bir kişinin cezaevinde yaşayabileceği en zor şey hastalık hâlidir. Allah sağlık, sıhhat versin herkese, hepinize bol uzun ömürlü saatler dilerim ama bir kişi hastaysa "Allah şifasını versin aman!" diyoruz, hastane hastane koşturtuyoruz ama cezaevinde bir kişi hastaysa onun durumuyla ilgili olarak yaşayacağımız şey bir dramdır. Bu dramı engelleyebilmek için sizden ricam, bu konuyla ilgili en yüksek hassasiyet noktasında olaya eğilmenizdir.

Cezaevindeki insanların çaresizliğini yaşadığım altı yıllık Silivri esaretinden bir örnek anlatmak isterim. Avukat Yusuf Erikel, millî görüş geleneğinden gelen ve hitabet yeteneği çok güçlü olan bir avukattı; Ergenekon davasındaki sanıkları savunurken avukat sandalyesinden sanık sandalyesine geçirildi Fetullahçı yargıçlar tarafından. Yusuf Erikel'i cezaevindeki telefon hakkımızı kullanırken orada sırada gördüm; kulağı şişmişti, boynuna doğru bir büyük şiş aşağı inmişti. Kendisine ne olduğunu sorduğumda "Galiba orta kulak iltihabı yaşıyorum." dedi. "Ya, çok öyle gözüküyor; bak, arka tarafa doğru, lenflerine doğru gelmiş. Bir doktora gözükersen çok iyi olur." dedim. O doktora gözükmeye işi ancak altı ay sonra gerçekleşti. Duruşmada burnundan ve kulağından kan geliyordu Yusuf Erikel'in. Yusuf Erikel hastaneye gönderildiğinde bir kanserin kulağını, yumuşak dokusunu, boğazını ve burnunu, iç dokuları sardığını öğrendik. Mahkeme, Fetullahçılar tarafından yönetilen mahkeme ne yazık ki bu arkadaşımızın hastaneye sevkini yapmıyordu. 380 tutuklunun bulunduğu bu duruşma salonunda bütün arkadaşlarımız o gün kendileri için tahliye talebi isteminde bulunmayı ertelediler. Ben onlar adına bir konuşma yaptım. Oradaki konuşmamdan sonra yargıçlar duruşma sonunda kendisini hastaneye sevk ettiler, ne yazık ki burada böyle bir duyarlılığın olmadığını görebiliyorum.

Sayın Grup Başkan Vekilimize, bütün Grup Başkan Vekillerimize Murat Çalık'ın sağlık raporlarını içeren bir dosyayı tıpkı Başkanımıza sunduğum gibi sunacağım. Sizden merhamet diliyorum; Murat Çalık adına dilenmiyorum, kendi adıma, kendi vicdanım adına dilenmiyorum. Size diyorum ki bir insanın cezaevinde ölmesine izin verirseniz insanlığın vicdanını karartırsınız. Bu suç Murat Çalık'ın cezaevinde ölmesini gerektiren bir suç değildir, yargılaması dışarıdan devam edecektir. Murat Çalık tedavisini alırken dışarıda, hastanede yargılaması devam edecektir. İsimleri de zikretmek istemiyorum, cezaevinde pek çok hasta insan var, o insanların tamamı açısından da konuşmak istiyorum. Tutukluluğu cezaya çevirdiğinizde, onların sağlık hizmetinden yararlanmasını engellediğinizde karşınıza çıkacak olan şey vahşettir, zulümdür. Hastaya yardım eli uzatmak insan olmanın, merhametin bir göstergesidir.

Ben, AK PARTİ Grup Başkan Vekilimizden, kendisine tevdi edeceğim dosyayla birlikte Adalet Bakanlığıyla görüşmesini ve bir merhamet eli uzatmasını rica ediyorum. Bu, vicdanlı olmanın gereğidir. Bu kişi kendisiyle ilgili suçlamalar nedeniyle cezaevinde ölüme yatırılmamalıdır. Yargılaması dışarıdan devam eder -yargılanmasın demek bize düşecek bir şey değil, kendisi de bunu söylemiyor zaten- ve hastalığıyla ilgili, tedavisiyle ilgili işlemler sürer. Karşı karşıya kaldığı şey bir kanserdir. Kendisi lenf kanseri geçirmiş bir arkadaşımız. Milletin seçtiği, milletin teveccühüne mazhar olmuş bir insana hastanede "Sen ölüme yat." demek merhametsizlik olur. Ben vicdanım adına sizden bu merhameti istiyorum çünkü bu, bir insanın yaşamı ile ölümü arasındaki farktır. Onu çocuklarından, ailesinden toptan koparacak ve belki de beraat etmesine neden olacak bir karar sonrasında bu konuşmanın kulaklarınızda çınlamasını istemem.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

O da yaşasın, siz de sağlıklı uzun ömürler sürün ama bu insanın peşin tutukluluk cezasıyla ölümüne yol açmayalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti grubu adına Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; her şeyden önce bir insanı yaşatabilmek için bu kürsüden merhamet dilemek durumunda bırakan rejim hukuk rejimi değildir, hukuk devleti değildir. Onu üstüne

basa basa vurgulamak istiyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Hiç mi ders almaz şu insanoğlu? Gazi Serdar Öztürk'ün uykuda kalp krizi riski vardı, uyku apnesi ölümcüldü; o hâlde dört yıl dokuz ay tahliye edilmedi. Kıbrıs kahramanımız Muzaffer Tekin 4'üncü evre pankreas kanseriydi. Profesör Doktor Fatih Hilmioğlu sirozdu, kardeşi her gün feryat etti "Ölüyor!" diye. Profesör Doktor Mehmet Haberal -onurumuz- yirmi bir ay yoğun bakımda kaldı tutuklu olarak. Eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur beyin kanaması geçirdi, koğuş merdivenlerinden düştü; hafızasını, motor becerilerini kaybetti. Emekli Tuğgeneral Levent Ersöz'ün uyku apnesi, kanseri, hastane enfeksiyonu vardı; tutukluluğu boyunca tam 31 ameliyat oldu. Kuddusi Okkır'ı söylemiyorum bile, akciğer kanseri beyne, kimliklere metastaz yapmıştı; ayakta duramıyordu, ağızdan beslenemiyordu. Hiçbiri tahliye edilmedi. Emekli Orgeneral Ergin Saygun'un 4'lü baypası vardı, 2 ameliyat olan kalp kapakları cezaevi ortamında mikrop kapmıştı. Buraya kadarıyla ilgilenmeyenlere, özellikle bu sıralardakilere söylüyorum; bundan sonrasını cankulağıyla dinlemelerini tavsiye ederim. Tolga Saygun, cezaevinden getirildiği hastanede can çekişen babasını beklerken demişti ki: "Babamı bu hâle getirenler günü geldiğinde kendileri gibi hâkimler tarafından yargılsınlar." Yargılandılar. Size herkesin bildiği bir sır vereyim: O gün Madımak canilerini sağlık nedeniyle affederken bu insanları cezaevlerinde öldürmeye azmedenler nasıl yargılandılarsa bugün domuzbağcılar, bebek katilleri, Hizbullahçılar, PKK'lılar, FETÖ'cüler sağlık gerekçesiyle affedilirken lenf kanseri geçmişi olan, cezaevinde kemik iliği biyopsisi, anjiyo yapılan, boynundaki kitleden ameliyat olan, kilo kaybı durdurulamayan Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ı -bakın, hukuk değil, guguk da değil işkencedir- o hâlde İstanbul'dan İzmir'e cezaevine göndermek işkencedir, Çalık'ı yoğun bakımdan cezaevine göndermek işkencedir; İzmir'den İstanbul'a ellerini kelepçeleterek suçu sabit olmayan hasta bir insanı -sanırsınız Hannibal Lecter, bir demir maskesi eksik, o hâlde- bu muameleyle kara yoluyla İstanbul'a yeniden yollamak işkencedir ve işkencecilerin akıbeti bellidir; kendilerinden öncekiler gibi onlar da yargılanacaklardır ama Çalık mezara tahliye olduktan sonra kime, ne fayda!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - O yüzden, değerli milletvekilleri, sorun kendinize: Bu insanlık dışı muameleyi hak edecek ne yapmış olabilir Çalık, en ağır insanlık suçlarını işleyenler incinmesin diye girilen hokkabazlıklar ortadayken üstelik de? Murat Çalık daha kötü ne yapmış olabilir el üstünde tutulan katillerden? "Yargısız infaz" diyorlar, değil, infazın da bir hukuku vardır çünkü insan onurunu temel alır; bu, işkencedir. Murat Çalık'a, Anayasa da ihlal edilerek, uluslararası sözleşmeler de ihlal edilerek işkence yapılmaktadır. Taammüden cinayettir bu, suçtur; suç ortağı olmayın. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Murat Çalık'ın evlatlarının ahının neresindesinizdir bilmiyorum ama benim duam, vatandaşına düşman hukukunu uygulayan, uygulatan her kim ise aynıyla muamele görmeden gidemesin fâni dünyadan. Âmin diyorum, gerisi sizlerin tercihi. (İYİ Parti, CHP, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, yolda Sayın Tuncay Özkan'ın konuşmasını dinledim. Bu Meclis kürsüsünden belki hiçbir zaman ifade etmeyeceğimiz sözler sarf edildi ve merhamet dilendi. Adalet adına merhamet dilendi ki bunu kendi adına istemediğini, hasta tutuklu ve hükümlüler için istediğini ve bunu söylerken nasıl zorlandığını, emin olun, iliklerimize kadar hissettirerek bizlere yaşattı. O yüzden, inanıyorum ve bekliyorum ki bundan sonraki süreç içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde hiçbir milletvekili hasta ve tutuklular için böyle bir merhamet talebinde bulunmamalı çünkü hepimizin arzusu tam manasıyla bir hukuk devleti. Hukukun tam işlediği, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun herkese eşit uygulandığı bir ülkede merhamet dilenmeye gerek yok. Evet, bu dosyayla alakalı Sayın Murat Çalık'ın hastalığı artık gün yüzüne vurmuş durumda, herkes tarafından biliniyor ve üzülerek ifade ediyoruz ki onun durumunu bir hükümlüyle eş görerek, Adli Tıptan bir rapora bağlayarak tutukluluk durumu gözden geçirilmek isteniyor oysa bu Genel Kurulda pek çok sayıda milletvekili arkadaşımız hukukçu, avukat. Ceza Muhakemesi Yasası'nın 103'üncü maddesi son derece açık, soruşturma evresinde cumhuriyet savcısı dilediği gibi tutuklunun tutukluluk durumunu gözden geçirebilir, adli kontrole sevk edebilir, hastalık durumu aşikâr bir şekilde ortadaysa kendisi tasarruf yetkisi kullanabilir ve tutukluluk hâlini kendiliğinden de ortadan kaldırabilir, bunu sulh ceza mahkemesinden de isteyebilir. Bunun için Ceza Muhakemeleri Yasası'nın 108'inci maddesine 2019 yılında yapmış olduğunuz değişikliği gerekçe göstererek ipe un sermenin kimseye bir faydası yok. Hastalık aşikâr ve bugün artık bir hasta tutuklunun tutuklamanın bir tedbir olduğunun unutulmaması cezalandırma amacına dönüştürülmesinin kime ne faydası var? Allah için söylüyoruz, hastalığı bu kadar ağır durumda olan bir kişinin kaçma şüphesi yok, delilleri karartma gibi bir ihtimali söz konusu değil ve tutuklama, tedbir olarak, bize ceza hukukunda okutuldu, bu ilkeyi yok sayarak; masumiyet karinesi, lekelenme hakkı yok sayılarak bugün Murat Çalık'a yapılan bir zulümdür arkadaşlar; bunun adını net olarak bu kürsüden koyalım. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - İşkence, işkence!

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bu kürsüden bunun adını net olarak koyalım ki hasta bir tutukluya yapılan bir zulümdür, bunu başka bir şeyle izah edemezsiniz ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 108'inci maddesinde aradığınız şartlar hükümlüler için aranan şartlardır. Bugün cumhuriyet savcısı çok rahatlıkla bu tutukluluk durumunu kendisi de ortadan kaldırabilir, sulh ceza mahkemesinden talepte bulunarak bunu adli kontrole de çevirebilir. O yüzden daha fazla inatlaşmayın ve bu kürsülerden millet adına, hukuk devletinde olmayacak bir şekilde adalet için merhamet dilendirmeyi bırakın. Bugün muhaliflere olanın yarın kendinize uygulanabileceğini de asla unutmayın. O yüzden, ne olursa olsun, bu gök kubbede hukuk devleti ve anayasal güvencenin 86 milyona eşit olarak uygulanmasına gayret sarf edin diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Cumhuriyet Halk Partisinin önerisine YENİ YOL Grubu olarak destek olduğumuzu ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Semra Çağlar Gökalp.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; partimiz, yıllardır bu kürsüden adaletin, vicdanın ve insan onurunun sistematik bir şekilde ayaklar altına alındığı, kamu vicdanını yaralayan konuları gündeme getirmektedir. Kuşkusuz, bunların en başta gelenlerinden biri cezaevlerindeki ağır hasta tutsaklar meselesidir. Bu anlamıyla, önerge konusu olan Beylikdüzü Belediye Başkanı Sayın Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunlarına rağmen hâlâ cezaevinde tutulması yalnızca bireysel bir mağduriyet değil hasta tutuklulara karşı sürdürülen genel bir zulüm politikasıdır. Hukukun yerini keyfiyet, insan haklarının yerini ise sistematik ihlaller almıştır. Beylikdüzü Belediye Başkanı Sayın Çalık, hakkında kesinleşmiş bir hüküm olmaksızın ağır sağlık sorunlarına rağmen cezaevinde tutulmaya devam edilmektedir. Bugün Sayın Çalık'a reva görülen tutum Mehmet Emin Çam'ın, Halil Güneş'in, Mehmet Emin Özkan'ın, Devrim Ayık'ın ve binlerce hasta tutsağın yaşadıklarıyla aynı zincirin halkasıdır.

Sağlık hakkı evrensel bir haktır. Ölüm riski altındaki bir kişiyi cezaevinde tutmak hangi hukuk sisteminin normudur? Tutuklama istisnai bir tedbirdir, yargılama süreci bitmeden kişiyi cezalandırmaya dönüşmemelidir fakat ne yazık ki iktidar, siyasi muhalifleri susturmak için bir tedbir olan tutukluluğu cezaya dönüştürmüştür, hastalığı ise bir tahakküm aracına çevirmiştir. Cezaevleri muhalifler için bir tehdit aracına dönüşmüştür. Bu anlamıyla da belki de hiç olmadığı kadar geniş kesimler tarafından adalete olan güven sıfır noktasına gelmiştir. Bu ülkede tutuklu veya hükümlü hasta tutsaklar ölüme terk ediliyor. ATK'siyle, savcılığıyla, cezaevi yönetimiyle bir bütün olarak sistem intikam hukukuna göre işletilmektedir. Bakın, 85 yaşındaki Sıddık Güler; ATK'nin "Hayatını yalnız idame ettiremez." yönündeki raporuna rağmen, savcılık, toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturup oluşturmayacağı gerekçesiyle dosyasını bekletiyor. Bu, kabul edilemez bir durumdur. 85 yaşında ağır hasta birisi nasıl olur da toplum için tehlike arz edebilir, buradan soruyoruz tekrardan?

Değerli milletvekilleri, bir ülkede yargı bağımsız değilse, ceza adaleti tarafsız değilse, hasta tutuklular birer gözdağı unsuru hâline getiriliyorsa o ülkede demokrasiden değil otoriter tahakkümden söz edebiliriz. Hasta tutsakların yaşadığı yalnızca bir hak ihlali değil aynı zamanda demokratik düzene yönelmiş bir tehdittir. DEM PARTİ olarak bir kez daha altını çiziyoruz: Yaşam hakkı hukuk devletinin temelidir. Hasta tutsaklara yaklaşım adalete ve hukuka olan yaklaşımdır aynı zamanda; adaletin ve hukukun çürüdüğü bir yerde toplum vicdanı da çürür. Mahkemeler bağımsız, tedavi hakkı kutsal, özgürlük ilkesi dokunulmaz olmalıdır; aksi hâlde demokrasiden geriye yalnızca vitrin kalır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Sayın Çalık da dâhil, ağır hasta tutsaklar derhâl tahliye edilmeli, hem hukukun hem vicdanın gereği yerine getirilmelidir. Adaletin terazisi adaleti siyasi baskılarla değil insan hakları ve evrensel hukuk normlarıyla tartmalıdır, cezaevlerinde ölüm değil adalet hâkim olmalıdır, cezaevlerinden tabutun değil yaşamın kendisi çıkmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Abdürrahim Dusak.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - CHP Grubunun vermiş olduğu önergeyle ilgili olarak AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun Beylikdüzü Belediye Başkanı Sayın Mehmet Murat Çalık'ın tutukluluğu üzerinden devletimize, adli ve sağlık kurumlarımıza yönelttiği ithamları üzüntüyle takip ettik.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Ya, ne ithamı arkadaş ya!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İtham değil gerçekleri konuşuyoruz. İtham yok, durum ortada.

OKAN KONURALP (Ankara) - Yazıklar olsun ya!

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Hangi itham? Hastane, doktor raporlarıyla her şey ortada ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Siz muayene etseydiniz bari!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Öncelikle belirtmek gerekir ki süreç yargının bağımsız kararıyla yürütülmüş, sağlık durumuyla ilgili tüm kamu kurumları titizlikle izlenmiştir. Resmî kayıtlara göre Sayın Mehmet Murat Çalık 4 Haziran 2025'te 5275 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesi kapsamında zorunlu nedenlerle, nakil gerekçesiyle Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan İzmir 2 No.lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumuna sevk edilmiştir.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Ne zorunluluğunuz varmış?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hangi kurul kararıyla?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Hangi zorunlu nedenlerle? Ne gibi bir zorunlu nedeni varmış?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Hastalığı neymiş?

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Nakil öncesi 4 Mayıs'ta kabul muayenesi yapılmış... (CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Hastalığı nedir, açıklar mısınız?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Siz doktorsunuz, doktor gibi konuşun, bir tıpçı gibi konuşun.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Yine "Aldatıldık." demeyin o zaman!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Nakil öncesi 4 Mayıs'ta kabul muayenesi yapılmış, 4 Haziran-17 Temmuz arasında 2 kez revirde, 5 kez ise kamu hastanelerinde kulak-burun-boğaz, hematoloji, sağlık kurulu ve acil birimlerde muayene edilmiştir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yahu, o doktor raporları Kuddusi Okkır'ı öldürdü be cezaevindeyken. Kaç kişi öldü cezaevinde, o raporlara mı güveneceğiz biz ve hiç bunlar olmamış bu ülkede gibi?

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Lösemi anamnezi bulunan Sayın Çalık 23 Haziranda hastaneye yatırılmış, 8 Temmuzda taburcu edilmiş, 9 Temmuzda acil servise sevk edilmiş, ardından yeniden yatırılmıştır. (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Çok ayıp, çok!

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Neden acaba?

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - 10 Temmuzda anjiyo yapılmış, 11 Temmuzda taburcu edilmiştir.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Bir hekim olarak bu hastanın hâlâ cezaevinde kalmasına onay verebiliyor musunuz gerçekten?

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - İddia edildiği gibi bir ihmal kesinlikle söz konusu değildir.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Sevgili meslektaşım, Hipokrat Yemini'ne aykırı bir şey söylüyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Baskı kurmayalım, baskı kurmayalım; bütün fikirlere saygı duyalım.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların sağlık koşulları alanlarında uzman hekimlerce düzenlenmektedir. Tüm tıbbi süreçler uzman hekimler nezaretinde ve mevzuata uygun şekilde yürütülmüştür.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Rapor sizin elinizde var, bakın rapora, lösemi hücreleri raporda saptanmış, raporu veren Sağlık Bakanlığı hastanesi.

MURAT ÇAN (Samsun) - Savcı mısın, hekim misin sen!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bir dinleyin ya! Siz söyleyince her şey doğru olmuyor.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Sayın milletvekilleri, ceza infazının ertelenmesi süreci 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi uyarınca 10 Haziranda resen başlatılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Değerli meslektaşım, bağımsız bir konuşma yapın lütfen, önünüzde yazarları okumayın, bir hekim olarak yapın konuşmanızı.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Neyi infaz ediyorsunuz, hüküm yok ki hiç!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Sizler de bilirsiniz ki bunlardan bir tanesi resen, burada da resen başlatılmıştır. 7 Temmuz tarihli hastane raporuyla karar yetkisi Adli Tıp Kurumuna verilmiştir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İnsan utanır ya! Şu konuşmayı yapacağına yerin dibine girer ya!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Bu kapsamda, 9 Temmuzda Adli Tıp Kurumunun müzakereleriyle muayene çağırısı yapılmış, 14 Temmuzda kardiyoloji uzmanı tarafından, hastane, il dışına sevkine engel bir durum saptanmamıştır. "Uçakla yolculuk yapılabilir." şeklinde açık ve net bir tıbbi rapor düzenlenmiştir.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Başkan Vekilinizdeki dosyaya bakın lütfen, raporlar orada var.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - 16 Temmuzda Adli Tıba sevki sağlanmış, sağlık kurulu muayenesi yapılmış ve raporlama süreci hâlen devam etmektedir. Yani süreç hem tıbben hem hukuken eksiksiz ve zamanında işletilmiştir. (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Yazıklar olsun, ayıp!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Bu noktada özellikle vurgulamak isterim ki Hipokrat Yemini'yle görev yapan...

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - İnsanlığınızı yitirmişsiniz be kardeşim ya!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - ...kendilerini insan sağlığına adanmış hekimlerimizi mesnetsiz iddialarla zan altında bırakmak büyük bir haksızlıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Cezaevlerinde yaşanacak her olumsuzluğun tarih önünde sorumlusu sizsiniz!

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamla) - Hekimlerimiz görevlerini bilimsel ve etik çerçevede ifa etmektedir. Adli Tıp Kurumuna ve kamu hastanelerine duyulan güven hepimizin ortak sorumluluğudur. Cezaevlerinde bulunan her vatandaşımız siyasi kimliğine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk sistemine emanettir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından "Yazıklar olsun!" sesleri)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, ben de hekimim. Keşke şu dosyayı inceleyip öyle kürsüye çıksaydınız çok daha verimli bir konuşma yapacağınıza inanıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, siz yorum yapamazsınız, siz yorum yapamazsınız! Siz Başkansınız, tarafsızsınız; siz yorum yapamazsınız! (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkanla böyle konuşamazsın!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - O Başkan, yorum yapamaz, yorumu sen yap, o yapmasın! Demek ki siz yetersizsiniz ki o yorum yapıyor.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, sayın hatip konuşmasında grubumuza ve hatibimize dönük kimi çarpıtmalarla bulunmuştur. Bu nedenle 69'a göre söz talebimiz vardır. Tuncay Özkan kullanacaktır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Asla bir çarpıtma yok! Sayın Başkan, çarpıtma yok!

BAŞKAN - Buyurun, iki dakika söz veriyorum.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Teşekkür ederim Başkanım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ha, siz çok doğru söylüyorsunuz, her şeyiniz doğru!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Leyla Hanım, siz yoktunuz, beyefendi vardı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ama konuşmada vardı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Efendim, ne grubunuza dair ne ceza sistemine dair ne Adalet Bakanlığına dair; ihmaliniz var, kusurunuz var, şu suçlamada bulunuyorum diye tek kelime çıkmadı. Buradaydınız efendim, tek kelime çıkmadı. Ben sizden tutuklu bir hasta için sadece merhamet istedim, o kadar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Abdürrahim Bey de yapılanları anlattı, dinlediniz mi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Merhametli olacağınıza, merhametli davranacağınıza, dosyayı incelediğinizde herhangi bir...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Adli Tıp sizin için bir şey ifade ediyor mu?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Bakın, efendim, doktorsunuz...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet, onun için söylüyorum...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Hanımefendi, size bıraktığım dosyayı incelediğinizde tutuklu bir insanın...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Adli Tıp sizin için bir şey ifade ediyor mu?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Hanımefendi, altı yıl tutuklu kaldım, altı yılın sonunda hasta bir insan olarak çıktım...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz söyleyince her şey doğru...

BAŞKAN - Sayın Usta... Sayın Usta...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - ...karaciğerimi, dalağımı, prostatımı bırakarak çıktım; zehirlendim! Kan tahlili yaptırılım birlikte, görün. (CHP sıralarından alkışlar) Size bir insan olarak diyorum ki orada bir insan var, ölmesine izin vermeyin. Rapor önünüzde, sizden istediğimiz şey merhamettir. Suçlamada bulunmadım, herhangi bir şey söylemedim. Murat Çalık'ın üzerinden onu orada tutacak herhangi bir polemik olsun istemedim. Sizden istediğim tek şey, eğer Allah'a inanıyorsanız Allah için, insana inanıyorsanız insan için merhamet, merhamet, merhamet! (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

Biraz evvel, CHP'nin vermiş olduğu grup önerisiyle ilgili Abdürrahim Dusak Bey bugüne kadar yapılanları, tıbbi olarak yapılanları, süreçleri...

MURAT ÇAN (Samsun) - Hukuki yapılanları... Tıbbi hiçbir şey anlatmadı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...hukuki ve tıbbi anlamda, adli süreçler muvacehesinde, bağımsız ve tarafsız yargı tarafından oluşturulan süreçlerle ilgili, Adli Tıp safhası da dâhil olmak üzere -ki malumunuz, Adli Tıp Kurumu bir bilirkişilik kurumudur- orada yetkin uzmanların, tıp fakültesi uzmanlarının; biyoloji, kimya, mühendislik, farklı branşlara ilişkin yetkin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...bilirkişi olarak görev yapan insanların -kanuna göre kurulmuş olan- bilimsel, bağımsız görüşlerini teknik ve bilimsel anlamda ortaya koyan bir heyete bu dosyanın sevk edildiğini yalın bir şekilde ifade etti, bir kronolojiyi ortaya koydu. Bu kadar kronolojik bir anlatıma dahi CHP sıralarından milletvekili arkadaşlarımızın sıralara vurarak bu yapılanları anlatımın -bakın- aleyhine bir tutum ve davranış göstermesi doğru bir yaklaşım mıdır? Anlatılan husus tıbbi, hukuki süreçlerle ilgili ne yapıldığıyla ilgili ve konunun tamamen resmî bilirkişilik kurumundaki heyetin önüne gönderildiği ve burada, usulüne uygun bir şekilde, bütün Türkiye Cumhuriyeti devletindeki vatandaşların yargılanmasındaki usuller çerçevesinde, usul hukuku çerçevesinde, bilirkişi görüşü çerçevesinde yürüyen normal bir süreç var ve bu süreçle ilgili de bilimsel görüşlerini verecek bir tıbbi teknik heyet var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla bu tıbbi teknik heyet orada, gerçeklik noktasında, bütün dosya münderecatı içerisindeki tıbbi veriler noktasında değerlendirmesini yapacak ve görüşünü mahkemeye sunacak, mahkeme de buna göre kararını ortaya koyacak. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Öldükten sonra! Öldükten sonra!

BAŞKAN - Peki...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla bu süreci anlatan arkadaşımıza bu şekilde bir yaklaşımı asla ve kata doğru bulmadığımı ifade ediyor, yüce Meclisin bilgisine sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Öldükten sonra mı?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Akbaşoğlu, doktor musun sen ya! Allah Allah, bilmediğin dosyayla ilgili bu kadar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ben hukukçuyum! Bak, ben hukukçuyum, ben avukatım! Konuları kendi çerçevesi içerisinde konuşuyorum!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri... Söz verdim, lütfen...

54.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, Grup Başkan Vekilleri dinlerse memnun olurum; konu Türkiye'yi ilgilendiriyor, hepimizi ilgilendiriyor.

Arkadaşlar, ben yedi yıl cezaevinde kaldım. Bir yılımı bir sanatoryum hastanesinde ellerim ve ayaklarım kelepçeli olarak bir mahkûm koğuşunda yaşadım. Buradaki konuşmacı, Adalet ve Kalkınma Partisinin konuşmacısı, burada konuşmacılar yani İdris Şahin, Selcan Hanım, DEM PARTİ'li milletvekili arkadaş konuşmalarında sanki hukuku suçlamış gibi, yargı kurumlarını ve tıp kurumlarını suçlamış gibi konuştuğu için bu itirazlar oldu. Şimdi, konumuzun öznesine döndüğümüz zaman ne var biliyor musunuz? Adalet ve Kalkınma Partili tüm milletvekillerine sesleniyorum...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Seslenme ya!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Orada oturuyordum, milletvekiliydim. Bir gün Eşber Yağmurdereli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Allah aşkına, sen bize seslenme ya!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir dakika... Dinle, belki seni de ilgilendirecek, belki sana bir iltifatta bulunacağım.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Meclise seslen, Meclise!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Her grup önerisine cevap vermeyeyim ya.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ama niye tahammülsüzünüz ki? Grup Başkan Vekilleri Türkiye'de...

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Herkese seslen, sadece buraya değil Genel Kurula seslen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Leyla Hanım yüzünden duyamıyoruz efendim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Her konuşmacımıza bir cevap vermeyin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, lütfen...

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Grup Başkan Vekilleri konuşurken bir başka Grup Başkan Vekili ona laf atar mı, konuşma hakkını ister ve konuşur.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Ama Genel Kurula seslen, Genel Kurula.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Böyle bir usulümüz yok.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Leyla Hanım, hâlâ dinlemiyorsunuz. Bakın, tıpçısıңыз Leyla Hanım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Böyle bir şey yok!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Genel Kurula seslenin, Genel Kurula.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Leyla Hanım, dinlemiyorsunuz, dinlemiyorsunuz. Bırakın orayı, bir konu var, bakın, size söyleyeceğim.

Eşber Yağmurdereli bana ziyarete geldi, dedi ki: "Burada bir kanun çıkarmışsınız, bazı ülkücüler cezaevinden çıkmışlar." Evet, bir haksızlık vardı 12 Eylülde, hepimiz idamla yargılandık vatan hainliğinden, sonra ülkücüleri vatan hainliğinden çıkardılar, örgüte soktular, daha ağır cezalar aldık dedim. Orada bir eşitleme oldu. Eşber Yağmurdereli de dedi ki: "Bir sol görüşlü -örgütü söylemeyeceğim- yirmi altı yıldır cezaevinde yatıyor. Büyük bir haksızlık vardır." Dosyayı getirdi, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a gittim, hukukçu arkadaşları çağırdı, "Araştırın." dedi, araştırdık; burada bir kişi için kanun çıktı arkadaşlar, bir kişi. Sayın Erdoğan'a teşekkür ediyorum. Onun için dinleyin diyorum ben size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Lütfen efendim, ıstırah ediyorum, önemli bir konu.

BAŞKAN - Ama tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ardından o arkadaş çıktı cezaevinden. Şimdi ne söylüyorlar burada arkadaşlar? "Bakın, içeride bir hasta var." diyorlar; bir hasta değil onlarca, yüzlerce, binlerce hasta olabilir, ölebilir. Size "İktidar partisisiniz." diyor. Burada bağırmanıza çağırmanıza gerek yok, şunu söylersiniz: "Adalet Bakanımız duyuyor, Sağlık Bakanımız duyuyor, tıp kurumları duyuyor, yargı duyuyor, cezaevi duyuyor; gereğini yapacak, yapmazsa o zaman tekrar konuşuruz." İnsanlar cezaevinde ölmesin, kamuoyu baskılarıyla insanlar cezaevinden çıkmasın. Mahir Polat olayında da oldu; burada yargı bağımsız olamıyor, tıp bağımsız olamıyor maalesef. Burada da kendinizi sorgulayın diyorum. O nedenle, insanlar sağlık nedeniyle içeride kalamayacaksa çıksınlar ve ölmesinler. DHKP-C eylem yaparken, açlık grevi yaparken ben şunu söyledim: Onurlu bir devlet, demokratik bir devlet, bir hukuk

devleti insanların -onlar cezalarını çekebilirler ama- içerde açlık grevi yaparak ölmelerine izin veremez dedim çünkü onlar insan efendim, insan! Onlar malları, canları devlete emanet edilmiş insanlar. O nedenle lütfen dikkatli konuşalım. Birbirimize zaman zaman tepkilerimiz de olabilir, o tepkileri görmeyelim, özneyi görelim. Bir hasta var, o hastanın tahliye edilmesini istiyoruz. Edersiniz, etmezsiniz kamuoyu bir gün takdirini sunar, tarih bir gün yazar.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Teşekkürler.
Buyurun Sayın Emir.

55.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Çok değerli arkadaşlar, çok önemli bir konuyu konuşuyoruz, bir insanın canını konuşuyoruz. 2 defa kanser hastalığına yakalanmış ve şu anda da ağır bir hastalığa düşmüş bir hastadan bahsediyoruz, bir ömürden bahsediyoruz. Dolayısıyla kuru kuru kanun maddeleriyle, günlük siyasi tartışmalarımızla bu tartışmayı bitiremeyiz. Çok ciddi bir tartışma yürütüyoruz. Bakın, gerçekten, Murat Çalık'ın tutukluluğu da hukuksuz, onun revire zamanında gönderilmemesi de hukuksuz, hastane sevkleri de son derece gecikti ama Buca Cezaevine gönderilmesi tam bir hukuksuzluk, tam bir peşinen cezalandırma hatta "Bırakalım, hastalığı ilerlesin." kastı var orada. Bakın, buradaki kastı görün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Buradaki yanlış görünü, vicdanlarınıza sorun. Bu, kabul edilebilir bir şey değil. Murat Çalık tutuksuz yargılanabilirdi, tutukladınız; Silivri'de kalabilirdi, Silivri'de tutuyorsunuz, Buca'ya gönderdiniz. Adli Tıba getirdiniz İstanbul'a, hiç olmazsa ama hiç olmazsa -bakın, ben hem hukukçuyum hem de bir hekimim, bu konuları da gayet iyi bilirim, içinde akademik çalışmalar yapmış bir kişiyim- Adli Tıp şunu deseydi: "Biz dosya üzerinden görüyoruz, muayene ettik ama üniversiteden görüş almamız gerekir, tekrar hastayı görmek isteyebilirler, iki gün yüksek güvenlikli bir hastanede tutalım." denemez miydi arkadaşlar ya? Neyi bekliyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, eğer bu ömür bu şekilde tükenirse hepimiz altında kalacağız, sadece siz değil.

HALUK İPEK (Amasya) - Arkadaş, kararı biz vermiyoruz, söylediklerini biz yeni duyuyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu ülkeye, bu devlete, bu yargı sistemine bu kadar kastetmeyin. Bir candan bahsediyoruz, o bir can çok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK İPEK (Amasya) - Bakın, bu söylediklerini biz yeni duyuyoruz. Karar verici değiliz biz. (CHP sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir candan bahsediyoruz ama sadece bir candan değil bir ülkenin vicdanından bahsediyoruz. Vicdanlarınızı ayağa kaldırın. Tutukladınız, tutuklayın, Silivri'de tutuklu olsun, hiç olmazsa yüksek güvenlikli bir hastanede müşahade olsun. Onu muayene eden hekimlere, Adli Tıp doktorlarına cesaret verin ya! Bunu da mı yapamıyorsunuz? Çıkın, deyin ki...

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

MURAT EMİR (Ankara) - Bilim insanları gereğini yapsınlar, bilimin gereği yapılsın. Bu canı kurtarın, hâlâ zaman vardır; bu sesi duyun, vicdanlarınızın sesini dinleyin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bize niye söylüyorsun? Adli Tıp karar veriyor, bunu anlatıyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Belki biraz vicdanınız vardır diye! Bir parça vicdanınız vardır diye!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Vicdanla ne alakası var!

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Bir insanın hayatı söz konusu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir parça vicdan, bir parça!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Vicdanla ne alakası var bunun! Adli Tıp Kurumu mu burası?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hekimsiniz! Hekimsiniz!

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim, lütfen...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Adli Tıba biz karışmıyoruz Sayın Başkan ya, ne Adli Tıp Kurumuna ne de başka bir şeye.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sanki buradan talimat veriliyor oralara!

BAŞKAN - Grup Başkan Vekiline söz verdim, mikrofonunu açtık, lütfen...

Buyurun.

56.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; böyle bir konuda münakaşa etmemiz bile aslında durumun ne hâlde olduğunu göstermesi açısından önemli.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yargı karar verecek ya!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bir gerçeklik var ortada; hasta mahpuslar, sayıları 1.600, İnsan Hakları Derneğinin verilerinde var. Bu hasta mahpusların 400'ü cezaevinde kalamayacak durumda. Sayın hatip buraya çıkmadan keşke Adalet Bakanlığından bu verileri alsaydı, oradaki raporları inceleyseydi, burada konuşurken bu hassasiyetle konuşsaydı ve konuşmasını bitirirken de dedi ki: "Siyasi saiklerle hareket edilmiyor."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Tam tersi Sayın Başkan, burada defalarca dile getirdik; bu konuda siyasi saiklerle hareket eden bir Adli Tıp Kurumu vardır, siyasi saiklerle hareket eden cezaevi gözlem idare kurulları vardır, siyasi saiklerle hareket eden cezaevi müdürleri vardır. Evet, bu siyasi saiklik öyle bir hâl almıştır ki düşman hukuku işletilmektedir, Anayasa suçu işlenmektedir. Dolayısıyla bütün bu gerçekliği yok sayıp burada sanki her şey hukuka uygun gidiyormuş gibi konuşma yaptığı için kendilerini kınıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

57.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Arkadaşlar, uzatmayacağım ama bakın, tek bir şey söyleyeceğim, o da şu: Adli Tıp raporundan bahsedebilirsiniz, mevzuattan bahsedebilirsiniz ama bir insanın hayatından bahsediliyor. Şu cümleyi kurmak çok mu zor ya? "Evet, biz normal prosedürleri takip ettik fakat buradaki rahatsızlığı da anladık, biz iktidar milletvekiliyiz, bu konuyla ilgili elimizden gelen çaba ve desteği göstereceğiz." demeniz için vicdanınızı mı kaybettiniz? Bunu söylemekten neden imtina ediyorsunuz?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ya, vekilin Adli Tıp Kurumunu araması suçtur, suç.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - "Bizim değil." diyorsunuz ama işinize gelince...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Adli Tıp Kurumunu mu arasın vekil?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ya, tutuklu, tutuklu; hükümlü de değil bakın, tutuklu yani hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı da yok.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yargıya müdahale mi etsin vekiller?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bunu söylemek bu kadar mı zor ya, bu kadar mı zor? İşinize gelen her konuda devam eden davayla ilgili cümle kuruyorsunuz, "Turpun büyüğü heybede." diyorsunuz; onu diyorsunuz, bunu diyorsunuz. İnsan hayatından bahsediliyor. Ne olur vicdanınızın sesini dinleyin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, ne vicdanmış ya!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ya, ne dedi adam? Bir şey demedi ki ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ya, neyin vicdanı?

58.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Ankara Milletvekili Murat Emir, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Gündeme geçeceğiz, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Gündeme geçeceğiz.

Gerekli sözler bütün gruplar tarafından söylendi. AK PARTİ Grubumuz adına da konuşan çok değerli milletvekilimiz konuyu kronolojik olarak neler yapıldığıyla ilgili anlattı ve konunun mahkeme tarafından Adli Tıp Kurumuna gönderildiğini ve bütün vatandaşlarımız için geçerli olan, herkes için geçerli olan doğru dürüst bir şekilde meselenin enine boyuna incelenerek hakikat neyse o hakikatin ortaya çıkması noktasında bilirkişi görüşüne dayalı olarak mahkemenin karar vereceğini beyan etti. Bu, bütün 86 milyon vatandaşımız için, benim için, sizin için, hepimiz için geçerli bir kuraldır. Dolayısıyla burada bir düşman hukuku filan uygulandığı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu tür kelimelerle, kavramlarla yargı sistemimizi, devletimizi, hâkimlerimizi, savcılarımızı, bütün bilirkişilerimizi; dünya görüşleri çok farklı olan, farklı branşlarda uzmanlıkları olan ve heyet hâlinde, 7-8 kişilik heyetler hâlinde çalışan bu kurullardaki insanları, uzmanları, orada bu raporu kaleme alan veya alacak olan insanları töhmet altında bırakmak kadar yanlış bir şey olamaz.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, bu açıklama da Adli Tıpta incelenmeli. Bu açıklama da Adli Tıpta incelenmeli, bu açıklama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda hepimizin ortaya koyduğu husus, herkes için geçerli olan adaletin ve hakkaniyetin ortaya konmasıdır, bunlar üzerine bina edilmiş bir birlikliğin ve sistemin işlemesi meselesidir; burada bütün arkadaşlar bunun yanında olmak durumundadır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sonuç ne, sonuç?

BAŞKAN - Teşekkürler.

Peki, maksat hasıl olmuştur.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bizim de bu konudaki yaklaşımımızın özü budur.

BAŞKAN - Tamam, maksat hasıl olmuştur.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bunu yüce Meclisin bilgisine sunuyorum, teşekkürlerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Evet, oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Kanko, Sayın Başarır, Sayın Arslan, Sayın Ersever, Sayın Çan, Sayın Konuralp, Sayın Çiler, Sayın Sümer, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Ocaklı, Sayın Pala, Sayın Taşkın, Sayın Barut, Sayın Tüzün, Sayın Şevkin, Sayın Kış, Sayın Kaya, Sayın Uzun, Sayın Akay.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla 17/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, sisteme giren bir dakika talepleri var, onları karşılamaya çalışacağım.

Sayın Necmettin Çalışkan...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunlarına ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ülkemizdeki önemli meslek gruplarından biri olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) alanında mezun binlerce gencimiz iş beklemektedir. Ülkemizde artan asayiş sorunları, ekonomik ve sosyal krizler ne yazık ki okullarımızı da olumsuz etkilemektedir. Bu çerçevede, Sayın Bakanın da verdiği söz yerine getirilerek her okula öğrenci sayısına bakılmaksızın bir rehber uzman atanması gerekmektedir. Bugün bu gençlerimiz Aile Bakanlığı bünyesinde asgari ücretten daha az bir maaşa çalışmaktadır. Bugün eğer PDR uzmanları değerlendirilmezse karşılığında artacak sosyal buhranlar neticesinde polisiye ve adli vakalar artacaktır. PDR norm kadro yönetmeliği acilen revize edilip hayata geçirilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Gülcan Kış...

60.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, görüşmelerine başladığımız Maden Yasası tam anlamıyla bir doğa talanı yasasıdır. Zeytinlikleri, ormanları, meraları, tarım alanlarını, su kaynaklarını "süper izin" adı altında şirketlerin çıkarına açmaya çalışıyorsunuz. Enerji ve maden faaliyetleri için kamu yararı bahanesiyle zeytin ağaçlarını sökme, acele kamulaştırma yoluyla halkın toprağını elinden alma yetkisini genişletiyorsunuz; üstelik ruhsat sahiplerinden alınacak ücretlerle "rehabilitasyon" diyerek bu tahribatı da meşrulaştırmaya çalışıyorsunuz.

İklim krizi büyüyor, don her yeri vurdu, çiftçi perişan, sofralar boşalıyor, halk üretim derdinde, siz hâlâ doğayı yok etmenin peşindesiniz. Zeytin sökerek, suyu kirleterek kalkınma olmaz. Bu açgözlülük ülkeye fayda değil felaket getirir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler bu talan düzenine geçit vermeyeceğiz. Halk için, doğa için, gelecek için bu yasaya hayır diyoruz.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

61.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Samandağ Devlet Hastanesine 16 Mayıs'ta boğaz ağrısıyla giriş yapan Sevcan Cihan altı saat sonra fenalaştı, Reyhanlı Amerikan Hastanesine sevk edildi, elli beş gün yoğun bakımda kaldıktan sonra "ex" oldu. "Kardiyoloji yok, beyin cerrahisi ve nöroloji doktorları yok, yeterli ekipman yok." dediğimizde kimse bize inanmıyor fakat Bakanlık ne yapıyor? Su gibi paraları şehir hastaneleri için harcıyor ve 2023'te diyor ki: "Şehir hastaneleri için ayrılan pay bütçede artmadı, aksine azalıyor." Bunu söyleyenleri de bilgisiz olarak niteliyordu Fahrettin Koca. Ben şimdi buradan, 2024 yılının ilk altı ayında 45 milyar, 2025 yılının ilk altı ayında 52 milyar şehir hastanelerine harcamışsınız, biraz da Hatay'a doktor gönderin, ekipman gönderin diyorum.

BAŞKAN - Sayın Mühip Kanko...

62.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Ipsos'un 2024 Yılı Ruh Sağlığı Raporu'na ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ipsos'un 2024 Yılı Ruh Sağlığı Raporu'nu incelediğimizde ortaya çıkan tablo korkunç bir gerçeği gözler önüne seriyor. Bu rapora göre Türkiye nüfusunun yüzde 38'i artık ruhsal hastalıklarla mücadele veriyor. Bu oranla Türkiye dünya genelinde ruh sağlığı en bozuk 2'nci ülke, sadece bir yılda toplumun ruh sağlığı yüzde 8 daha kötüleşmiş. Her yıl antidepresan kullanımının hızla arttığı Türkiye'de son yirmi yılda antidepresan kullanımının 16 kat arttığı karanlık bir tabloyla karşı karşıyayız. Peki, neden? Ekonomik belirsizlik, işsizlik ve gelecek kaygısı, toplumsal ve siyasal baskı, bu iktidarın yarattığı iklim sadece ekonomiyi değil toplumun ruhunu da zehirledi. Ruh sağlığı artık bu ülkenin en büyük halk sağlığı krizlerinden biridir.

BAŞKAN - Sayın Ayhan Barut...

63.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, AKP döneminde rant, talan, beton ve kâr hırsıyla ağaçlarımıza da sularımıza da topraklarımıza da kıydılar. AKP iktidarı ülkemizin tüm yeraltı ve yerüstü zenginlikleri, ormanları, su kaynakları, meraları ve toprakları için tehdittir. Şimdi Meclise sunulan mera, orman ve zeytinliklerle ilgili teklifle de bu saldırıyı sürdürüyorlar.

Ülkemizde 1939 yılından bu yana Zeytin Yasası'yla zeytinlik alanlar koruma altındadır. Üretimi desteklemeyen, tarımsal üretimi bitirmeye uğraşan, çiftçinin ocağına incir ağacı diken AKP iktidarı ise zeytin ağaçlarını yok etmenin peşinde koşuyor. Zeytin çok önemli olduğu kadar aynı zamanda kutsaldır, "ölmez ağaç" olarak bilinir, Sevgili Peygamber'imizin de çok kıymet verdiği bir üründür.

AKP'den halkımızın geleceğini ve yarınlarımızı kurtaracağız. Bu teklifi geri çekin.

BAŞKAN - Sayın Ayyüce Türkeş Taş...

64.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, mısır ithalatına ilişkin açıklaması

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkürler.

Sayın milletvekilleri, Çukurova'da tarlada mısır hasadı için yerli üretici gün sayarken Hükûmetten yine ithalat lobilerini sevindiren bir karar çıktı. 15 Temmuz 2025 itibarıyla başlayacak olan 500 bin ton mısır ithalatı 31 Temmuz 2025'e kadar yüzde 130 gümrük vergisi yerine sıfır gümrükle ithal edilebilecek. 2025 üretim sezonu, hepimiz çok iyi biliyoruz ki çiftçiler için zorlu geçti. Bir de üzerine alınan bu karar çiftçilerimizi iyice sarstı. Tam hasat zamanı alınan bu kararın sebebini yetkililerden duymak istiyoruz. İYİ Parti olarak yaptığımız hesaplamalarda mısır üretim maliyeti 7,9 lira ile 9 lira arasında değişmektedir. Bakanlık iki senedir mısırdaki taban fiyat açıklamıyor ama eğer Toprak Mahsulleri Ofisi alım yaparsa fiyatı 13 lira olarak açıklamalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

65.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, tutuklu Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hukuksuzca Silivri zindanına gönderilen Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Zeydan Karalar'ın tüm Adana ve Türkiye'ye selam var.

Saray iktidarı emekliyi ölüme terk edip memuru, işçisini, asgari ücretlisini, öğrencileri yoksulluğa sürüklerken Zeydan Karalar'ın yönetimdeki Adana'da günlük 10 bin kişi kapasiteli ilk aşevi açıldı, 558 bin kişiye gıda kolisi dağıtıldı, 5.491 aileye sosyal destek amaçlı halk kart verildi; 345.688 vatandaşımıza aynı, 8.137 vatandaşımıza nakdi yardım yapıldı; 4.482 adet tekerlekli sandalye, 6.800 hasta yatağı, 135 bin kişiye evde sağlık hizmetleri desteği verildi. Bu saydıklarım Zeydan Başkanın yaptıklarının birkaçı. Saray iktidarı işte tam da bu yüzden, kendisinin yapması gerekenleri bir başkası yaptığı için etkili siyasetçi, etkili basın kim varsa susturmak istiyor. Kimse şunu unutmasın ki ne Zeydan Karalar ne diğer belediye başkanlarımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygun...

66.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, kademeli emeklilik düzenlemesine ve Tekirdağ'daki kavşaklarda yaşanan sıkıntıya ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Emeklilikte adalet... Prim gününü doldurduğu hâlde emekli olamayan milyonların mağduriyeti devam ediyor. Kademeli emeklilik düzenlemesi bu adaletsizliğin tek çözümüdür, bir an evvel kademeli emekliliği çözelim. Getirin kanun teklifini, hızlı bir şekilde çıkaralım, bu, emeklilikteki adaletsizliği bir an evvel çözelim.

Her ortamda ifade ettiğim bir konu daha var: Yaz dönemlerinde Süleymanpaşa'dan ta Gümüşyaka'ya kadar vatandaşlarımız kavşaklarda eziyet çekiyorlar. Ya, bu kadar zor mu dal-çık yapmak? Anadolu'yu geziyoruz, birçok yeri geziyoruz, yollara bakıyoruz ama Trakya'ya geldiğinizde, Tekirdağ'a geldiğinizde... Vergi vermede Tekirdağ önlerde ama hizmet alımında sonlarda. Vatandaşlar kavşaklarda eziyet çekiyorlar; gelin, dal-çık yapın diyoruz ama siz kafanızı kuma gömmüştünüz, kafanızı çıkarmıyorsunuz. Vergiyi alıyorsunuz, hizmeti vermiyorsunuz. Artık yeter diyoruz. Tekirdağ'ı hizmetle ödüllendirmeniz gerekiyor. Vergiyi alırken iyi ama hizmeti verirken yok.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Ali Bozan...

67.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Kırşehir S Tipi Cezaevindeki mahpusların çağrısına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Az evvel Kırşehir S Tipi Cezaevindeki mahpuslardan bir haber aldım. Haberi bir mahpus yakını ilettili. Haberi olduğu şekliyle bu Mecliste paylaşmak istiyorum: "Süreç başladığından beridir Kırşehir Cezaevinde siyasi mahpuslara karşı bir provokasyon başlatılmış; kimliğimize, onurumuza yönelik kırıcı küfürler ediliyor. Askerler 'Bir darbe olsun da biz biliriz neler yapabileceğimizi.' sözlerini kullanıyorlar. Her yönden baskılar artırılmış, provokasyona zemin hazırlar duruma getirilmişler. Biz ne kadar hassas yaklaşıp dahi onlar baskılarını o dozda artırıyorlar. Bir şey olursa sorumlusu cezaevi yöneticileri ve gardiyanlardır. Sesimizi lütfen herkese duyurun." Bu çağrı, cezaevindeki mahpusların çağrısıdır; ilgili ve yetkili tüm kurumları bu çağrı doğrultusunda harekete geçmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

68.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt alım fiyatına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulusal Süt Konseyi çiğ süt alım fiyatını 17 lira 15 kuruştan 18 lira 35 kuruşa çıkardı; bu, yüzde 7'lik bir artış, oysa şu anda çiğ sütün maliyeti 20 lira; bu durumda süt üreticisi mağdur edildi. Hayvancılık yapanların en büyük sorunu yemdeki fiyat artışları, sütte benzer bir artış olmadığı için özellikle küçük aile tipi işletmeler hayvanlarını kesime gönderiyorlar. Neye göre yüzde 7'lik bir artış, bunun sorgulanması gerekir çünkü sanayicinin böyle bir talebi vardı. Süt ve süttten mamul ürünlerin raf fiyatlarında önemli ölçüde artış olacak. Bu -besiciye faydası yok, tüketiciye zararı var- aracılara ve sanayicilere katkı sağlamak amacıyla yapılan bir düzenleme. Litre fiyatı en az 23 lira olarak açıklanmalıydı. 1 Ağustostan geçerli olan fiyatı yeterli bulmuyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Bugün bir dakikalık söz finalini Sayın Sakik'le yapacağız.

Buyurun.

69.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Ağrı'daki güvenlik güçlerine ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Teşekkür ediyorum Sevgili Başkanım.

Ben yine yoksul bir kentten, Ağrı'dan bahsedeceğim. Ya, Allah aşkına, oradaki güvenlik güçleri, siz Ağrılılardan ne istersiniz? Şimdi, jandarma bütün köylere gider, oradaki traktörleri kovalar, tarlada ceza keser. İlçelerde trafik polisleri gider, minibüsçülere büyük cezalar keser ve sonra yetmez, ne olur? Sosyal Güvenlik Kurumu her bir minibüse 180 bin ve 200 bin lira ceza keser. Oradaki bütün güvenlik güçleri bir düşman hukuku uyguluyorlar. Tarlada çalışan bir insana bu eziyet yapılır mı? Zor geçinen bu halka böylesi bir zulüm politikası uygulanır mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Alınan karar gereğince denetim konularını görüşüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan 4'üncü maddesi kabul edilmişti.

Teklifin görüşmelerine 5'inci madde üzerindeki önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

5'inci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Karal

İdris Şahin

İstanbul

İstanbul

Ankara

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Elif Esen

Denizli

Hatay

İstanbul

İrfan Karatutlu

Sadullah Ergin

Kahramanmaraş

Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Trabzon

Ankara

İstanbul

Hasan Toktaş

Mehmet Akalın

Adnan Şefik Çirkin

Bursa

Edirne

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

George Aslan

Celal Fırat

Mersin

Mardin

İstanbul

Sevilay Çelenk

Perihan Koca

Mehmet Zeki İrmez

Diyarbakır

Mersin

Şırnak

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Saat sekizde ancak geçebildik maddelere.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Arkadaşlar zamanında gelse çok iyi olacaktı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün temmuz ayının ortasında halkımızın çok önemli olduğunu zannettiği bir maden yasasını görüşüyoruz. Aslında bu yasa özet itibarıyla bir alacak verecek davası. Hükûmet zamanında şirketlerle bir anlaşma yapmış, taahhüdünü yerine getirememiş; alacak verecek davasını çözmek üzere biz burada bugün toplandık. Son dönemde yeni bir taktik gördük; herhangi bir kanun getiriliyor, kamuoyundan tepki görünce geri çekiliyor, yenisi getiriliyor. Bayat ekmeği fırına sürüp geri çeker gibi bir durumla karşı karşıyayız. Yasanın Komisyonunda aralıksız yirmi yedi saatte görüşülmüş olması facianın, felaketin boyutunu anlatmaya yeter; yangından mal kaçırmacısına, alelacele yirmi yedi saat kesintisiz, bir hasta komada olsa bu kadar çok beklemez herhâlde.

Değerli milletvekilleri, yasa içerisinde pek çok anormal madde var ama bir tanesi şu: Eğer kurum dört ay cevap vermezse otomatik olarak "Peki." demiş kabul edilecek. Bu hangi insafa, hangi vicdana sığar? Bu kurumlar Bakanlığınıza bağlı, yürütmeye

¹ 215 S. Sayılı Basmayazı 3/7/2025 tarihli 105'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

bağlı organlar, eğer bir kurum kendisinden söz istendiği hâlde dört ay cevap vermiyorsa bir kere onu görevden alırsın, bu cevap vermeyene yaptırım uygularsın ama belli ki birilerine denilecek ki: "Cevap verme, sus." Sonrasında alelacele kabul edilmiş sayılacak. Burada şu net ki maalesef buraya gelen bütün kanunlar küresel taleplere cevap vermek üzere geliyor. İklim Yasası, Maden Yasası, enerji yasası, gelirse peşinden de yine para yasası; sadece güç odaklarına, lobilere hizmet eden yasalar. İşte, buradan da öyle, milletimiz, köylümüz, esnafımız kazanacak değil; küresel güç odaklarına, sermaye çevrelerine hizmet etmek üzere bir yasa. Yasanın zaten sadece Muğla ilini bire bir belirtiyor olması da adrese teslim bir yasa olması da ayrı bir yüz karası bir durum olarak ortada.

Değerli milletvekilleri, bu Meclis bu milletin sorunlarına çözüm üretmelidir ama belli ki belli şirketlerin özel taleplerini, sorunlarını yerine getirmek üzere yasa çıkarılıyor. Bugün milletimizin, onlarca kesimin acil çözüm beklediği sorunların hiçbir gündeminizde ilk 10'uncu, 20'nci sırada bile yok; hep maden, enerji, bunlar var. Değerli milletvekilleri, Maden Yasası bu iktidar döneminde tam 16'ncı defa değişiyor. Ya, Allah aşkına, 15 defa bu yasaya ne oldu, hangi hata oldu da 16'ncı defa tekrar geliyor? Yani iktidar süresine bakacak olursak ortalama her on sekiz ayda bir yasa değişiyor, belli ki önümüzdeki kış yeniden Maden Yasası'na gene yama, yeniden düzeltilecek. Oysa düzgün bir millî maden politikası belirlersin ve aylardan beri köylüler, çiftçiler, esnaf, sivil toplum örgütleri bas bas bağıyor, feveran ediyor, pek çok tedirginlik duyuyor; bunlar hiç umurunuzda değil. Alelacele düğmeye basalım, millet toplansın gelsin, elini kaldırsın, yasa geçsin. Ya, Allah aşkına, burada, bu insanların bu kadar tepkisini hep mi göz ardı edeceksiniz? Ormanlarımız gidiyor, meralarımız gidiyor, bahçelerimiz, zeytinliklerimiz gidiyor. Neymiş? Bir profesör görüş belirtmiş, zeytin ağacı taşınabilirmiş. Maşallah, akademisyenlere ne zamandır değer vermeye başladınız? Az önce akademisyen sorunuyla ilgili teklifi reddettiniz. İşinize gelince akademisyenlerin görüşü, işinize gelmeyince de en kötü durumda yaşayan insanlar.

Değerli milletvekilleri, hep döne döne zeytin varlığı, sayı şuydu, bu oldu; ya, Allah aşkına, 100 yaşındaki zeytin ağacıyla altı aylık zeytin ağacı bir mi? Yani, işiniz gücünüz rakam yarıştırmak, gerçekler ortada. Zeytin çiftçisi de diğer çiftçiler de büyük problemler yaşıyor.

Yasa içerisindeki ucubelerden biri de kurul kurulacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Neymiş? Kurul. Ya, siz bu Cumhurbaşkanı Yardımcısını çok boş bir adam mı zannediyorsunuz? Hiçbir işi gücü yok, 86 milyonluk bir ülkede bütün işlerini bırakacak, zeytinle ilgili bir kurul kurulacak, onun başına geçecek.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Öyle bir kurul yok. Kanunu oku, kanunu; zeytinle ilgili bir kurul yok.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu bile bu yasadaki ihmalkârlığın özetlerinden biri.

Değerli milletvekilleri, bu yasa aynı zamanda içerdiği belirsizlikler itibarıyla bir fitne yasası, kurumları birbirine düşürme yasası ve bilelim ki ülkemizde pek çok maden faciası yaşandı. Kaz Dağları'nda, İliç'te, Soma'da, Bergama'da pek çok insanımız öldü, sakat kaldı. Bunların hiçbirine çözüm getirilmedi. Şu yasaya baştan sona bakın; ya, bu yasada "Madem bu kadar felaket yaşadık, bu ülkede bir insanın herhangi bir yarasına da merhem olalım, bir çalışanla ilgili de şu tedbiri aldık." böyle bir şey hiçbir şekilde maalesef ki yok ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - İlk konuşmacıyım ya Başkanım...

BAŞKAN - Peki, toparlayalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Dolayısıyla...

Başkanım, Sayın Bakanımız laf atıyor da iki dakika...

BAŞKAN - Yok, hayır.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Sayın Bakana...

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Çalışkan, tamamlayın.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yeter artık.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Tamam, teşekkür ederim.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, ilave iki dakika veriyorsunuz ama lütfen, demin bana dediniz ki: "Sakin olalım."

O zaman süreci siz uzatıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Varank, şimdi laf atmasaydınız bitirmişti, konuşmasını tamamlamıştı.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Siz iki dakika yine lütfedin Sayın Başkanım, sözlerini tamamlasın.

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, teşekkür ederim.

Dolayısıyla arkadaşlar, bu yasada bu ülkenin çıkarlarını düşünen bir durum yok, bir tüccara verilen sözler var. Bu yasada bir kamu menfaati, millî menfaat diye bir durum söz konusu değil. Sayın Bakan açıkladı, 39 ton altın çıkarılmış, 38 tonu yabancıya gitmiş, 1 tonu bizde kalmış. Şimdi bu yasada gelin, maden üzerine konuşun. Nükleer santralden bahsediyoruz, nükleer santral yönetiminde bu ülkeye ait yerli bir insan yok. Onun için, HES'lerle dereler kurudu, köyler boşaldı. Gıda enflasyonunda çok ciddi problem yaşıyoruz. Tarım öncelik değil ama maden öncelik hâline getiriliyor. Evet, âdet oldu, her seçim dönemi bir doğal gaz çıkarıyorsunuz, petrol çıkarıyorsunuz ama ne hikmetse fiyatlar artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Korkarız ki bu madenden sonra ülkemiz yeni bir felaketle karşı karşıya kalacak.

Onun için bu milletin teklifini ciddiye alın, bu yasayı gözden geçirin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Mehmet Akalın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada toprağın, suyun, ormanın ve bu vatanın asli unsurlarından olan doğanın talanı için hazırlanmış bir düzenlemeye itiraz etmek üzere söz almış bulunuyorum.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinde yapılmak istenen bu değişiklik yani önümüze gelen 5'inci madde ne yazık ki bir yasa metninden çok, sermayeye verilmiş bir af kâğıdını andırmaktadır. Sözde çevre hassasiyetiyle süslenmiş bu madde gerçekte şirketlere şöyle diyor: "Doğayı yok et, yeter ki paranı zamanında yatır, sonra nasıl olsa geri alırsın." Böyle bir anlayış söz konusu. Bu madde, Anadolu'nun derelerinin yönünü değiştiren kepçeyi, dağları parçalayan dinamitleri, ormanı kül eden cevher iştahını aklamak için yazılmış bir yasadır.

Sayın milletvekilleri, bu maddede "rehabilitasyon bedeli" diyorsunuz. Evet, güzel bir kelime, yıkılanı onarma fikri insana bir umut veriyor ama soruyorum size: Kaz Dağları'nın içi oyulduğunda oradaki doğal yaşam kaç vadeli hesapla geri gelir? Erzincan'ın zehirle boğulan suyuna hangi faiz oranı çare olur? Maalesef bu düzenleme çevreyi bir yatırım riski gibi görmektedir. Sanki bir fabrikanın çatısı akmış da kâr marjı düşük diye tamiri ertelenmiş gibi. Artık öyle bir noktaya geldik ki doğamız bile devletten değil doğrudan şirketlerden soruluyor. Ruhsat sahibine diyor ki devlet: "Sana güveniyorum, sen kaz, sen tahrip et, sen biraz para yatır; sonra da kendi kendine 'Ben doğayı düzelttim.' de ve paranı geri al." Soruyorum size: Bu nasıl bir sistemdir, bu nasıl bir kamu anlayışıdır? Şimdi diyeceksiniz ki: "Bir denetim var." Hani nerede o denetim? Kim denetliyor? Bağımsız mı bu denetim? Üniversiteler mi var, bölge halkı sürece dâhil mi? Ben size söyleyeyim, böyle bir şey yok, bunların hiçbirisi yok. Ne meslek odası var ne çevre mühendisleri var ne sivil toplum var; sadece şirket var, sadece para var. Doğayı kârla, rehabilitasyonu teminatla, suyu da faizle yönetebileceğini zanneden bir sistem var maalesef.

Değerli milletvekilleri, aslında, bu düzenleme bir sonuçtur ve bu sonucun temeli 2018'den sonra kurumsallığı tasfiye eden, denetimi ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemidir. Bu sistemin bize bıraktığı miras şudur: Talimatla işleyen kamu, raporla süslenen yıkım ve denetimsiz bir çevre sömürsü. Şimdi, bu düzenlemeyle rehabilitasyon bedelinin geri ödenmesi mümkün hâle geliyor; üstelik neye göre, hangi başarı kriterine göre? Soruyorum: Biyolojik çeşitlilik mi korunmuş olacak, yer altı suları mı temizlenmiş olacak, toprak eski verimine mi kavuşmuş olacak? Maalesef bunların hiçbirisi yok. Rehabilitasyon başarı sayılacak çünkü birileri kâğıt üstünde "Başarılı." yazacak.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle, çevresel sorumluluk bir kamu görevi olmaktan çıkarılmış, âdeta özel sektörün vicdanına havale edilmiştir. Yani "Bir yandan madeni işle, para kazan, diğer yandan kendini denetle." denmiştir.

Sonuç olarak, bu düzenleme sadece çevreyi değil hukuku, kamu yönetimini, devletin ciddiyetini de delik deşik etmektedir. Biz İYİ Parti olarak bu maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyor, yüce Meclisi bu ülkenin ve milletin havasına, suyuna, toprağına sahip çıkmaya davet ediyoruz çünkü bu mesele sadece çevre meselesi değil bu mesele vatan meselesidir diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Celal Fırat.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bugün, birkaç gündür, özellikle Meclis kapısının önünde yüzlerce doğa savunucusu eylem yapıyorlar hatta birçoğu açlık grevindeler. Muğla'nın İkizköy Mahallesi'nden yola çıkıp buraya gelen insanların seslerine ses vermemiz lazım. Biraz önce hatta burada sevgili Mehmet Murat Çalık'la ilgili bir söz kuruldu ama gelin görün ki biz birbirimizi düşmanca bir tarifle tarif eyledik. Hâlbuki yıllardır kendisini tanıyorum, cezaevinde de ziyaretine gittim; rahatsız, umut ediyorum ki tez zamanda sağlığına kavuşur ama cezaevlerinde kimsenin sağlığına kavuşmayacağını da çoğumuz oradaki bulunan insanlardan biliyoruz. Onun için, lütfen biraz empati yapalım. Bu Meclis, bu iktidar bu halkın sesini, bizlerin sesini duymayacaksa kimin sesini duyacak?

Bu yasa teklifinde halkın lehine bir tane madde var mıdır, bunu sormamız lazım sevgili dostlar. Tekraren söylüyoruz, söylemeye devam edeceğiz: Bu acımasız yasa teklifi derhâl geri çekilmeli. Halkın düşüncelerine, sözlerine kulak vermemiz lazım.

Görüşmekte olduğumuz 5'inci maddede sahalaların rehabilitasyon bedelinden bahsedilmektedir. Sözde, bu düzenlemeyle çevrenin korunacağı iddia ediliyor. Biz de diyoruz ki bu külliye bir yalandır, rehabilitasyon sadece parayla ölçülebilen bir şey değildir sevgili dostlar. Doğadaki canlılar, insanlar, yaşam, her şey tahrip edildikten, her şey yok edildikten sonra bir araya gelip parayla geri getirebilecek doğaüstü güçlere ihtiyaç vardır, onun da kimsede olmayacağını hepimiz biliyoruz. "Rehabilitasyon" söylemi bir kandırmacıdır, doğa tahribatının parasal değeri de olmaz diyoruz. Kazdağları'ndan kesilen binlerce ağacın yerine dikilen fidanlar, ekolojik çeşitliliği, su tutma kapasitesini, toprağın canlılığını hem yerine koymamış hem de koymayacaktır da.

Sayın Başkan, hem insanlığın hem de coğrafyamızın geleceği açısından ekoloji ve doğayla kurduğumuz ilişkiye ayrıca değinmek istiyorum. İnsanın aşırı kâr, iktidar sahibi olma hırsı için yaşadığımız, bağlı olduğumuz dünyanın döngüsü paramparça olmuş vaziyettir. Doğayla ilişkimiz sadece ekonomik ya da politik olmamalıdır; aynı zamanda kültürel, inanç temelli bir ilişkidir. Tam da burada partimizin doğaya bakışı bizlere çok kıymetli bir perspektif sunmaktadır. Bizler doğayı sadece bir kaynak olarak değil canlıya saygı duyulması gereken bir varlık olarak görüyoruz. Su, ateş, toprak, hava gibi 4 ana unsur evrenin dengesini sağlayan öğelerdir. Bir ağacı kesmek, doğayı yakmak, suyu kirletmek sadece çevreye zarar vermek değildir, bütün canlılara saygısızlıktır. Pir'imizin "İncitme canı, incinsen de incitme." sözü sadece insanı değil doğadaki her varlığı kapsayan bir ilkedir.

Değerli milletvekilleri, iklim değişiyor, kuraklık her gün artıyor; seller, yangınlar çoğalıyor. Bu durum aynı zamanda insan neslinin, canlı varlığın geleceğini büyük tehlikeyle karşı karşıya bırakıyor. Buradan son zamanlarda yaşam alanlarımızı, çevremizi, sularımızı, havamızı, doğadaki tüm canlıları -yerel halkın itirazlarına rağmen- tehdit eden uygulamalardan bazı örnekler vermek istiyorum. Ankara Gölbaşı'nda Eymir, Mogan Göllelerinin su toplama havzasına kömür maden projeleri, Malatya Pütürge'de sürdürülen profilit madenciligi, Ardahan Gölü'de Koza Altın Şirketi'nin maden projesi, Erzincan'ın Ergen köyü civarında kalker ocağı ve santral yapılmak istenmesi, Dersim'in Hozat ilçesinde Derviş Cemal Türbesi'nin olduğu bölgeye maden ocağı yapılmak istenmesi, Çemişgezek'te Tağar Çayı üzerindeki HES projesi, pomza kum ocakları, Ovacık'ta Cevizlidere bölgesindeki yeni maden ocakları, Sivas Bakırtepe Ziyaret'i'nin maden arama sahası içine alınması; Zara'da, İmranlı'daki krom madeni ve diğer maden sahalalarının yarattığı tahribat; Tokat'ın Günçalı, Killik, Güzelce, Aydoğdu köylerini etkileyecek siyanürlü maden alanları, Adıyaman'ın içme suyu

ihtiyacını karşılayan Havşeri su kaynağı ile Alevi vatandaşlarca kutsal sayılan Zerban bölgesinde demir ocağı ve taş kırma eleme ruhsatı verilmesi, Börkenek köyündeki çimento fabrikaları, Kömür beldesindeki mermer ocağı, Ulubaba Ziyareti'nin dibindeki maden ocağı, Maraş'ta Çöçelli köyünde çimento geri dönüşüm fabrikası kurulmak istenmesi... Daha saymakla bitmeyecek yüzlerce örnek verebilirim.

Şimdi çıkarmak istediğiniz bu yasa doğa katliamında vurulan son kepçe darbesidir. Gelin, bu tarihî yanlıştan hepimiz hep beraber dönelim; doğayı tüketmeyelim, ekolojik dengeyi hep birlikte koruyalım. İçinde yaşadığımız doğa hayatlarımız, gelecek kuşaklar için en büyük hediye olmalıdır. O, kendi içinde canlı cansız tüm varlıklarıyla sürekli bir döngü içindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

CELAL FIRAT (Devamla) - Bizler de onun sadece bir parçasıyız, ne patronu ne efendisi ne de sahibiyiz.

Son olarak, doğa bizim nefesimizdir, doğa bizim tarihimizdir, doğa bizim evimizdir ve hepimizin geleceği olmalıdır. Onu korumayı hepimizin bir sorumlulukla üstlenmemiz lazım, hakikate ve cana sahip çıkmaktır. Gelin, doğayı incitmeyelim, onunla hep beraber, bir olalım; onun sesine kulak verelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aşk ile... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesinde yer alan "rehabilitasyon bedeli," ibaresinin "rehabilitasyon bedeli ise" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan
İzmir
Aliye Timisi Ersever
Ankara
Aykut Kaya
Antalya

Şeref Arpacı
Denizli
Ayça Taşkent
Sakarya
İbrahim Arslan
Eskişehir

Talat Dinçer
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Müzeyyen Şevkin
Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Müzeyyen Şevkin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Evet, öncelikle selam olsun dışarıda on beş gündür zeytin ağacı için direnenlere! (CHP sıralarından alkışlar) Selam olsun yaşta yağmurda, sıcakta o kadınlara! Selam olsun doğayı, çevreyi koruyanlara diye başlamak istiyorum.

Sevgili milletvekilleri, değerli milletvekilleri; 5'inci madde üzerinde söz almış bulunuyorum. 5'inci madde maden sahalarının rehabilitasyonu meselesi, madencilik faaliyetlerinde özel bir başlık oluşturuyor. Sayıştay geçmiş yıllarda MAPEG'le ilgili denetim raporlarında bu çevreyle uyum bedeli olarak kesilen, ruhsat bedeli olan yüzde 20'lik oranın az olduğuna, yetersizliğine vurgu yapmıştır ve bunun üzerine tabii, teklifte ayrı bir ödeme kalemi oluşturulmuş, ruhsat bedeli kadar rehabilitasyon bedeli ödeneceği düzenlenmiştir. Peki, Sayıştayın denetim raporları 2001'den bugüne kadar var. Bu sürede yapılmamış olan, o bölgelerde yapılmamış olan, yetersiz kalan bu oranla ilgili nasıl bir düzenleme yaptınız acaba? Neden böyle bir gecikme yaşandı ve o bölgenin uğradığı kayıplar göz önünde bulundurularak niye bir çalışma yapılmadı? Ayrıca, değerli milletvekilleri, rehabilitasyon sadece paraya indirgenecek bir olay değildir. Rehabilitasyonun mümkün olmayacağı olaylar doğada geri dönüşümü olmayan kalıcı zararlar oluşturmaktadır. Ülkemiz ne yazık ki bu konuda sınıfta kalmıştır. Bugün İliç'te, Ermenek'te, Soma'da, Kazdağları'nda, Bergama'da bu örnekleri vermemiz mümkündür.

Bu kanun teklifi bilimsel, katılımcı, şeffaf, doğayı ve çevreyi ama en önce canlı yaşamını esas alan düzenlemeleri içermeyip kâr ve rantı öncelediği için derhâl geri çekilmelidir. Tarım ve orman alanlarının tahsisini kolaylaştıran; zeytinlik, mera ve sit alanlarını madene açacak şirketlere süper izin getiren bu teklif ekolojik yıkımın ta kendisidir. Bakın, Çevre Mühendisleri Odası 1,2 milyon hektarlık tarım alanı ve 28 milyon hektar orman alanının tehdit altında olacağını söylüyor. Kamu yararı kisvesi adı altında madencilğe açılacak olan zeytin, orman, sit alanlarının istisnai olarak kullanılması yol olacaktır sevgili AKP milletvekilleri, kırsal kalkınmaya darbe olacaktır, bir ekosistem kırımı yaratacaksınız oysa 3573 sayılı Zeytincilik Kanunu gibi düzenlemeler bu alanların mutlak korunmasını öngörür. Şimdi her şeyi paraya tahvil ediyorsunuz ya, hadi gelin, karşılaştıralım: En pahalı kömürün 2025 fiyatıyla ton fiyatı 9.400 TL'ye geliyor. En ucuz zeytinin tonu 200 bin TL arkadaşlar. Yine, en ucuz zeytinden elde edilen zeytinyağının tonu 284 bin lira arkadaşlar. Yani hem istihdam sağlayacaksınız hem yeşili koruyacaksınız hem üretim yapacaksınız hem de İspanya gibi, İtalya gibi, bizim üzerimizden Orta Doğu'ya ve diğer ülkelere ihracat yapan ülkelerin önüne geçeceksiniz. Yani siz zannediyorsunuz ki bir ağacı söktüğünüz zaman, başka bir yere taşıdığınız zaman çok iyi bir şey yapıyorsunuz. Peki, onun üzerindeki kuş, onun altındaki börtü böcek, o ekosistem; bunu nasıl düzenleyeceksiniz arkadaşlar?

NAZIM ELMAS (Giresun) - Kuş da onunla beraber gidecek.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Kuşla beraber mi gidiyor? Gerçekten çok ilginç bir yaklaşım.

Zeytinlikleri madencilğe, hele hele karbon salımı için uluslararası sözleşmelere imza koyduğumuz ve termik santrallerden çıkma taahhüdünde bulunduğumuz göz önünde bulundurulduğunda bu teklifle kömür uğruna zeytini feda etmenin anlamsızlığı bir kere daha gözler önüne serilmektedir.

Bir de insani boyutu var arkadaşlar. AKP'li milletvekilleri, MHP'li milletvekilleri; ya, bir gün dışarıya çıkıp da on beş gündür ağacını çocuğu gibi koruyan, onun için bir geçim kaynağı olma dışında bir yaşam biçimi olan kadınlarla bir empati kurdunuz mu? Ne diyor bu kadınlar, ne söylemek istiyorlar; hiç dinlediniz mi? (CHP sıralarından alkışlar) Ya, bir gün çıkın dinleyin, Allah aşkına dinleyin!

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Keşke derdiniz ağaç olsa ya!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Derdimiz ağaç değil mi! Arkadaşlar, nedir derdimiz, söyler misiniz?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Mesele ağaç değil! Keşke derdiniz ağaç olsa!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Mesele tam da ağaç ama anlamak için ağacı sevmek gerek...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Çünkü siz bu vatani sevmiyorsunuz. Siz bu vatani sevmiyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - ...doğayı sevmek gerek, insanı sevmek gerek. Bu, İliç'te de yaşandı.

BAŞKAN - Sayın Şevkin, Genel Kurula hitap edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Bakın, ÇED'den dolayı... Siz süper izinle ÇED'i kolaylaştırıyorsunuz.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Keşke derdiniz ağaç olsa!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Kurumlardan üç ay içerisinde eğer olumsuz rapor gelirse ÇED kabul ediliyor sanki karneniz çok iyiymiş gibi. İliç'te 9 insanımızı gömdük, Soma'da insanlarımızı gömdük, Bergama'da insanlarımızı gömdük. Bu kadar uzun süreçler diye bahsettiğiniz ÇED'de sınıfta kalmışken hangisinden bahsediyorsunuz?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Çevre meselesinde en son konuşacak sizsiniz, en son!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Önce insanı seveceksiniz, önce doğayı seveceksiniz ve ağacı seveceksiniz ama bunu anlamak için... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım Sayın Şevkin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Maden Kanunu'nda bir kurul tanımı getiriyorsunuz arkadaşlar. Yani jeoloji mühendisleri tanımlanmış "4'üncü grup madenler" diye bir maden grubu var arkadaşlar, bilimsel tanımı var. Nedir bu stratejik ve kritik maden tanımı? Yeniden bir tanım getiriyorsunuz arkadaşlar. Komisyondaki arkadaşlarıma, MAPEG'deki arkadaşlarıma soruyorum: Neden bu ihtiyaç? Niye 4 kuruma bırakıyorsunuz? Jeoloji mühendisleri tarafından bilimsel verilerle bu stratejik madenler zaten tanımlanmış. Neye varmaya çalışıyorsunuz? Niye özel ayrıcalık alıyor MAPEG burada? Bir yerleri peşkeş çekmeye mi çalışıyorsunuz? Yani yeter artık, gerçekten yeter! (CHP sıralarından alkışlar) Acele kamulaştırmayla açık olarak mülkiyet hakkına müdahaleyi barındırıyor arkadaşlar. Orman izni ve ÇED kararı aranmayacak, stratejik ve kritik maden tanımında söz konusu madenler için acele kamulaştırma getirilecek arkadaşlar. Madenlerin listesi yasal olarak değil Bakanlık kararıyla yapılacak. Şirketlerin stok miktarı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Arkadaşlar, esas milliyetçilik nedir biliyor musunuz? İnsanın, canlısını, toprağını, suyunu, gelecek nesillerden ödünç aldığımız doğasını korumaktır. Lütfen, doğamıza, insanımıza, ağacımıza, meralarımıza, zeytinliklerimize ve ormanlarımıza sahip çıkalım; sadece kâr etmeyi düşünmeyelim diyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şevkin'e bir dakika fazla süre verdim. Sayın Şevkin'in bir ayağı Ankara'da, bir ayağı Adana'da, bir ayağı da İstanbul'da. Onun için o bir dakikayı fazlasıyla hak ediyor. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Bir ayağım da Silivri'de.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım. Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Bülent Kaya

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

Hasan Karal

İstanbul

Elif Esen

İstanbul

Sadullah Ergin

Ankara

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

Necmettin Çalışkan

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Trabzon

Ersin Beyaz

İstanbul

Mehmet Akalın

Edirne

Hasan Toktaş

Bursa

Yüksel Arslan

Ankara

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

Mersin

Perihan Koca

Mersin

George Aslan

Mardin

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

Sevilay Çelenk

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Başkanlık Divanını, Genel Kurulu ve bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Gündemdeki 6'ncı maddeyi konuşacağız ama 5'inci maddeye atıfta bulunmadan geçmek istemiyorum. Bu maddenin amacı belli; madencilikte çevresel ve mali disiplin sağlamak, kamu gelirini korumak ama ortaya çıkan metin tam tersine, hukuki bir belirsizlik, denetim zaafı ve adaletsiz yükler yaratıyor. Rehabilitasyon bedeli artık ruhsat bedelinden ayrılıyor, iyi bir fikir gibi duruyor ama uygulamada sorunlu. Bu bedel kamu bütçesinden çıkarılıyor, özel hesaplara aktarılıyor yani milletin kaynağı milletin denetiminden alınıyor, Sayıştay denetiminin dışında tutuluyor. Burada duralım ve soralım: Kamu kaynağını kim yönetecek? Bu paraya kim nezaret edecek? Bu paraya bu ülkede mali disiplin nasıl sağlanacak? Ayrıcalıklı fonlarla nasıl yürütülecek? Yetmiyor; rehabilitasyon yapılmazsa üretim durdurulabilecek. Kararı kim verecek? Genel Müdürlük. Hangi kritere göre belli değil; takdir yetkisi sınırsız, denetim zayıf. Bu nereye kapı açar? Keyfiyet ve kayırmaya. Ayrıca, ruhsat bedelinin 1 katı kadar rehabilitasyon bedeli ödenmesi zorunlu hâle getiriliyor. Tamam, büyük şirketler için bu maliyet değil ancak gider kalemidir fakat küçük işletmeler için ciddi bir engel oluşturuyor. Sektöre giriş zorlaşır, bölgesel kalkınma zarar görür; bu yaklaşımdan da ne adalet çıkar ne kalkınma çıkar. Uluslararası uygulamalar ortada, rehabilitasyon fonları yatırımcıyla birlikte yürütülüyor, denetleniyor, revize ediliyor, dengeleniyor; bizde ise bu bir karmaşaya, belirsizliğe ve yüke sebep olacak.

Kıymetli milletvekilleri, 6'ncı maddeyle devlet hakkı yüzde 50 artırılıyor yani devlet ruhsat bedelini düşürüp başka bir yerden daha fazlasını alıyor. Bu da yatırımcının önünü doğrudan kesen, geri durmasına sebep olan bir etki yaratabiliyor. KOBİ'ler bu artışı taşımakta zorlanırlar, büyük şirketlerin daha da önü açılır, madencilik sektörü de tekelleşir. Yatırım motivasyonunun düşmesiyle, hele ki krom gibi stratejik madenlerde özel statü de kaldırılırsa yatırımcı ürker, çekilir, ihracat potansiyelimiz zayıflar, rekabet gücümüz erir. Bu değişikliklerin geriye yürüme ihtimali de var tabii. Bu durumda mevcut ruhsat sahiplerinin hakları ne olacak diye buradan sormak istiyorum. Bu düzenlemeler hukuki güvence mi yoksa yeni bir belirsizlik alanı mı, bunu soruyorum sizlere.

YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi olarak biz bu maddeleri sadece eleştirmiyoruz, maddeleri revize etmek üzere sizlere öneri de getiriyoruz:

- 1) Rehabilitasyon bedeli kamu bütçesi içinde kalmalı ve Sayıştay denetimine açık olmalı.
- 2) Denetim mekanizmaları net tanımlanmalı, şeffaflık sağlanmalı.
- 3) KOBİ'ler için ölçekli ödeme sistemleri getirilmeli.
- 4) Devlet hakkı artışı bölgesel farklara göre esnetilmeli.
- 5) Krom madeniyle ilgili değişiklikler yatırımcıyla istişare edilerek yapılmalı, müktesep haklara saygı duyulmalı.

28'inci Dönem çalışmalarında artık ikinci senemizi tamamladık. Bu kürsüden sadece iktidara karşı çıkmak için değil olumsuzluklar, ihtiyaçlar karşısında vatandaşlarımız adına hesap sormak, konuyu takip etmek ve iyileştirici, düzeltici etki oluşturmak için gayret gösteriyoruz. İşte, ben buna "onarıcı siyaset" diyorum. Geçmişin hatalarını geleceğe taşımayan; aksine, ders çıkaran, deneyimlenen; kamu yararını, vatandaşın faydasını güçlendiren, sürdürülebilirliğe odaklanan, geleceğe umutla taşıyan bir anlayış bu. İşte, bu kanun teklifinde de rehabilitasyon diyoruz ancak gerçekte rehabilitasyon sağlanamıyor.

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Vekil.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Çevreyle uyum" deniliyor ama yerel üretici dışlanıyor. Devlet hakkı artıyor ama küçük üreticinin hakkı azalıyor. Biz bu ülkenin toprağına sadece bugünün değil yarının da gözüyle bakıyoruz çünkü yarın bu topraklarda çocuklarımız yürüyecek ve biz onlara "Biz o gün oradaydık, konuşanlardan olduk ama asıl önemlisi koruyanlardan olduk." diyebilmek için buradayız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Yavuz Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Konuşmama başlamadan önce, vatanseverliğin bedelini canıyla ödemiş bir büyük devlet adamını, Talat Paşa'yı rahmetle ve minnetle anıyorum. Bu vesileyle, Ermeni yalanlarını bu kürsüden dillendirenlere değil de Talat Paşa'ya sahip çıkanlara kınama verilmesini, Türk milletine iftira atanların değil de tarihin hakikatini haykıranların mikrofonlarının kısılmasını şiddetle kınıyorum ve reddediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 6'ncı maddesi "rehabilitasyon bedeli" adı altında çevre tahribatını telafi etmek için bedel almayı, böylece bir tür gizli vergilendirmeyi amaçlamaktadır. Maddenin gerekçesine bakıldığında, kamuoyuna çevreci bir niyet gösterilmekte fakat bu niyetin içinde nasıl doldurulacağı, toplanan fonların nasıl yönetileceği, kim tarafından harcanacağı, neye göre öncelik sayılacağı ve hangi denetime tabi olacağı tamamen belirsizdir.

Şimdi soruyorum: Bu fonlar kimin hesabına yatacağı, nerede tutulacak ve kim yönetecektir? Sayıştay denetimine açık olacak mıdır yoksa bu paralar da bir gün örtülü nitelik mi kazanacaktır? Bu madde, bu soruların hiçbirine cevap vermemektedir. Bu yönüyle, ortada bir şeffaflık değil tam anlamıyla bir belirsizlik ve keyfiyet hâli vardır. İYİ Parti olarak, bir AKP geleneği olan çevrenin değil sermayenin korunduğu bu düzenlemeye karşı çıkmaktayız.

Değerli milletvekilleri, madencilik politikaları sadece yasa metinlerinden ibaret değildir; uygulama sahasındaki her adım bazen doğrudan milletin geçim kaynağına, bazen de doğanın ve kültürün kalbine dokunmaktadır. İşte, bunun en somut örneği Trabzon'un Araklı ilçesinde yaşanmak üzeredir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin kamuoyuna sunduğu bilimsel rapor bölgemizde yürütülmesi planlanan maden sahası faaliyetlerinin yalnızca çevreyi değil aynı zamanda turizm ve halk sağlığını da tehdit ettiğini açıkça ortaya koymuştur. Araklı ilçesindeki Pazarcık turizm merkezi, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmiştir. Yani burası Trabzon'un ekoturizm odaklı kalkınma hedefinde öncelikli bir alandır fakat ne hazindir ki bu bölgede maden sahası için izin süreçleri başlatılmış, çevre ve sosyal etki analizleri göz ardı edilmiştir. Bu raporda ifade edilen riskler hafife alınacak türden değildir. Bölgenin eğimli yapısı ve yoğun yağış rejimi düşünüldüğünde açık ocak madenciliği sonucu oluşabilecek ağır metal ve kimyasal kirlilik Karadere üzerinden tüm havzaya ve Karadeniz'e yayılabilecektir. Bu sadece doğal bir tehdit değil aynı zamanda tarım, içme suyu ve turizm gelirleri açısından da ekonomik bir yıkımdır. Araklı maden sahası örneği, Trabzon'un tümünde yaygınlaşan tehlikenin küçük bir yansımasıdır. TEMA Vakfının hazırladığı MAPEG verilerine dayanan Trabzon Madencilik Raporu'na

göre, ilimizdeki dördüncü grup maden ruhsatlarının kapsadığı alan yüzde 77'ye ulaşmıştır. Ormanların yüzde 79'u, meraların yüzde 93'ü, tarım alanlarının ise yüzde 61'i ruhsatlı durumdadır. 338 ruhsat sahasından 68'i arama ve işletme ruhsatlıdır. Yani her dağın, her derenin altında bir ruhsat beklemektedir. Bu kadar yüksek bir ruhsat oranı sadece doğal dengeyi değil hukukun üstünlüğüne, planlama ilkelerine ve toplumsal mutabakata da aykırıdır. Özellikle turizm alanı ilan edilmiş bir bölgede madencilik faaliyetlerinin sürdürülmek istenmesi kamu yararına değil sermaye taleplerine öncelik verildiğinin açık bir göstergesidir. Biz millî kaynakların kullanımına karşı değiliz. Bir kazandırırken onlarcasını kaybettiren bir anlayışa hayır diyoruz. Buradan bir kez daha çağrıda bulunuyorum: Araklı maden sahasında yürütülmek istenen faaliyetler derhâl durdurulmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Trabzon'un geleceği turizm ve çevre odaklı politikalarla inşa edilmelidir. Doğayı korumak sadece ağacı değil milletin hakkını, geleceğini ve ortak mirasını korumaktır diyor, Genel Kurulu ve Trabzonlu hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, söz talebiniz var herhâlde.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

70.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın LGS sınavıyla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kabine sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın LGS sınavıyla ilgili bir açıklaması var, bir kez daha vicdanları yaraladı. Diyor ki: "Günlerdir LGS sınavı sorularının çalındığına ilişkin algılar yapılıyor, evlatlarımızın başarısı üzerinden oyunlar oynanıyor." Ve hemen sonrasında "Türkiye sınav güvenliğinde parmakla gösterilen bir ülkedir." diyor. Utanarak söylüyorum ki 2009'da soruların daha önceden çözülmesi nedeniyle polis meslek yüksekokullarının sınavı iptal edilmiş. 2010 yılında bu ülkede soruların sızdırılması nedeniyle KPSS sınavı iptal edilmiş. Yine 2011'de KPSS sınavları çalınmış. Tam on üç yıl önce de ÖSYM sınav sorularının çalındığına dair Polis Akademisinin raporu var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yeter Sayın Başkanım, kanunla alakası yok, usulle alakası yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şimdi, böyle usule aykırı bir şekilde nedir bu? Usulsüz bir yaklaşım içerisinde olmayalım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi bugün de 1 milyon öğrencinin girdiği sınav sorularının çalındığı bir gerçek. Bakan inkâr ediyor, 29 kişi hakkında soruşturma açılmış, bilişim sorumlusu görevden alınmış. Ne yazık ki ilk kez size söylüyorum, o bilişim sorumlusunun 2022'de çocuğu da tüm soruları tam yapmış. Ve imam-hatip üzerinden algı yaptığımız söyleniyor, hiç alakası yok ama eğer ki bir imam-hatip lisesinde 39 tane 1'inci çıkıyorsa, bu kitapçıklar araştırılmıyorsa bunlar şaibedir.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Şu an iftira atıyorsunuz ve boş konuşuyorsun! Usule aykırı konuşuyorsun! Yalancısın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Otur yerine!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalancısın! Konuşma!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Otur! Terbiyesiz herif! Ne ayağa kalkıyorsun sen! Otur!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalancısın! Yalan söylüyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Terbiyesiz herif!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan söylüyorsun! İftira atıyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yalan söyleyen yok!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - İftira atıyorsunuz! İftira atıyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Utanmaz herif! Ayağa kalkıyorsun! Terbiyesiz! (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ahlaksız herif! Aynı yalanları söyleyip duruyorsun! Yalan söylüyorsun!

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.31

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.45

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon eksikleriyle beraber yerinde.

6'ncı madde üzerinde aynı mahiyetteki önergeler hakkında son konuşmacı Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Bir saniye, söz vereceğim, bir saniye.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Niye söz veriyorsunuz? İç Tüzük'e aykırı söz verdiniz.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekilleri, çok düzenli giden bir Genel Kurulu lütfen germeyelim. Bakın, maddeleri bitirmek üzere bir çaba sarf ediyoruz. O nedenle sizin de...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, İç Tüzük'e aykırı söz vermeyin lütfen.

BAŞKAN - Ama bir müsaade edin konuşayım şimdi. Allah Allah! Bir müsaade edin, bir derdimi anlatayım.

Son kez söz vereceğim. Yani sataşma olursa temiz bir dil kullanılmazsa bir daha söz vermeyeceğim, Genel Kurul çalışmalarını devam ettirmeyeceğim; bu kadar açık söylüyorum. Lütfen, rica ediyorum, lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeyin; eğer Genel Kurulun çalışmasını verimli bir şekilde sürdürmek istiyorsak, amacımız buysa buna meydan vermeyin lütfen.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

71.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, LGS sınavına ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sayın Başkanım, 1 milyon öğrenci sınava girmiş, sınava devam ederken sınav bitmeden bir saat önce sınav soruları internette yayınlanmış.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - O da yalan!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - En zor sınavlardan bir tanesinden 719 birinci çıkmış. Daha sonra Bakan bunu inkâr etmiş "Geri zekâliya anlatır gibi anlatıyorum." demiş ama hemen sonra, Millî Eğitimde Bilişim Başkanını görevden almış, 29 kişi hakkında soruşturma açmış ve 1 milyon aile mağdur. Biz bunu nasıl konuşmayacağız? Biz bunu nerede konuşacağız? Bakın, 2000-2013 yılları arasında ÖSYM sorularının çalındığına dair polis raporu var, KPSS sınavları çalınmış, iptal olmuş. Defalarca bu ülkede sorular çalınmış, bana diyor ki: "İftira atıyorsun." Çalınmış kardeşim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Lütfen... Lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu sorular çalınmış, bunu aileler de biliyor.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Aileler nereden biliyor, soruları eline mi almış?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunu Millî Eğitim Bakanı da biliyor. Eğer Millî Eğitim Bakanı o sınav sorularının yayınlandığı dakikada sınav devam ederken bu sınavı iptal etseydi bugün bunu konuşmuyorduk, aileler mağdur olmuyordu ama bugün 1 milyon aile; çocukları için uyumayan, okul bahçesinde bekleyen, kursa yollayan, ekmeğinden kesip defter kitap alan aileler mağdur yahu! Nasıl konuşmayacağız bunu?

Gelelim Bursa'da -imam-hatip de olur, kolej de olur, Anadolu lisesi de olur- bir okul "36 birincimiz var." demiş. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan, yalan!

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Yok, yok!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, kendi yayınlamış, kendi yayınlamış arkadaşlar! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Yok yahu, yok! Öyle bir şey yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan, yalan!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sonra kendisi yayınlıyor. Ben bunu sorgularım. Gördük, işte burada, milletvekilimiz burada. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Ya, burada arkadaşlar, yapmayın. Ben niye iftira atayım? Ben neden iftira atayım arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - İftira atıyorsun, yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan, yalan!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Burada hırsızlık var, hangi okul olursa olsun var.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Nasıl var ya? Koskoca Bursa'da 2 kişi var. Nasıl var?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu sorular çalınmış, çalınmış, çalınmış! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Külliye yalan, külliye yalan!

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Okuduğunu bile anlamıyorsun.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun lütfen.

72.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Sakin bir şekilde hakikatlerin peşinde olalım, doğru ile yalanı birbirinden ayıralım. Ben hem yüce Meclisi hem de bütün kamuoyunu doğru bilgiyle muhatap kılmak istiyorum müsaadenizle.

CAVİT ARI (Antalya) - Hâkim-savcılık sınavında yine yapıldı bu ülkede ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kısaca... Dün bu tartışmayı bitirmiştik aslında, hepsini konuştuk.

CAVİT ARI (Antalya) - Hâkim-savcılık sınavında yine yapıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Cumhurbaşkanı şimdi açıklama yaptı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, Cumhurbaşkanı ne demiş, hemen bilginize sunuyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne demiş, ne demiş?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Cumhurbaşkanı'nın bizzat söylediklerini de ifade ediyorum, sonra da bu 36 öğrenciyle ilgili açıklamamı yapacağım.

Ali Mahir Bey, metni motamot okuyorum, önümde.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamasından konuya ilişkin olan yeri bizzat okuyorum: "Değerli kardeşlerim, bütün bu hazımsızlığın işaretlerini sadece Kızılcahamam konuşmamıza verilen histerik tepkilerde değil LGS tartışmasında da gördük."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Sınavda başarı gösteren öğrenci sayısı üzerinden günlerdir söylemedik yalan bırakmadılar. Burada da tartışma hemen imam-hatip düşmanlığına evrildi. İmam-hatipliyim ya, buralara kadar işi savurdular. Öyle ki Bursa'daki bir imam-hatip ortaokulunun astığı tebrik pankartı çarpıtılarak pırıl pırıl evlatlarımız maaalesef hedef gösterildi. Bakanlığımız, gerekli bilgileri şeffaf bir şekilde paylaşmasına rağmen 13-14 yaşındaki çocuklarımızın temiz, saf, masum duygularını istismar ettiler. Bir defa şunu açık açık söylemek durumundayım: Bütün sınavlarda güvenliğin en üst düzeyde sağlanması bizim olmazsa olmazımızdır. Hiçbir evladımızın emeğinin, umutlarının heba edilmesine izin vermeyiz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Bu hususta her zaman dikkatli olduk, çok titiz davrandık, tavizsiz bir duruş sergiledik. Türkiye, sınav güvenliği konusunda parmakla gösterilen bir ülkedir."

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Belli!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Her yıl milyonlarca evladımızın, gencimizin, insanımızın girdiği sınavları, hamdolsun, hiçbir sorunla karşılaşmadan yapıyoruz. Hâl böyleyken, ortaokul öğrencisinin duygularını manipüle ederek siyaset yapan zihniyet âciz, özellikle de kötücül, siyaseten müflis ve müfsit bir zihniyettir. Siyasetin limanı ahlakıdır, vicdandır. Siyasetin itibarı, ilkeleri gözetmesi gereken hudutları vardır. Bunlara riayet etmek muhalif-iktidar fark etmeksizin hepimizin görevidir." Konuyla ilgili cümle bu.

Bununla beraber, şimdi, dün Turhan Çömez Bey'in "Bursa Mahmut Celalettin Ökten İmam Hatip Ortaokulundan 36 öğrenci sıfır hatayla 500 tam puan almıştır." diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez mikrofonunuzu açıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tamam, efendim.

...bir "tweet"i vardı ve geldi, burada "tweet"inin doğru olduğunu savundu.

Bu konuda resmî bilgilere dayalı olarak yapılan açıklamada, Bursa il genelinde 17 farklı okuldan toplam 20 öğrenci 2025 LGS'de 500 tam puan almış, bu öğrencilerin yalnızca 2 tanesi imam-hatip ortaokulu mezunu imiş. Dolayısıyla söz konusu okuldan 36 öğrencinin 500 tam puan aldığı yönündeki iddiaların tamamen asılsız ve yalan olduğu, gerçek dışı olduğu belgeli bir şekilde ortaya konuldu ve bunların hepsini Genel Kurulun huzurunda tartıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum, son olarak lütfen...

BAŞKAN - Tam beş dakika yaptı ama lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum, son olarak, cümlemi bitirmek için...

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla dün bunların hepsini huzurda, Genel Kurulda bütün siyasi parti gruplarından arkadaşların katılımlarıyla ortaya koyduk. Ortaya çıktı ki, bu apaçık, Bursa Mahmut Celalettin Ökten'den 36 imam-hatip öğrencisinin 500 tam puan aldığı hususu asılsız, düzmece, yalan bir bilgidir. Kamuoyunun bu şekilde manipüle edilmemesi, doğru bilgiyle mücehhez kılınması gerekir; aksi durum bir müfteriliği gerektirir şeklinde dün bunları netleştirdik ve bitirdik.

BAŞKAN - Peki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla bu konuların üzerinden tekrar polemik yapılmasına müsaade etmeyelim.

BAŞKAN - İnşallah.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Gündemimize dönelim ve şu anda maddeleri görüşmeye devam edelim diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum bir imam hatipli olarak! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun lütfen.

73.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, imam-hatiplerin tartışma konusu yapılmasını haksızlık olarak gördüklerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, Türkiye'de üç tür orta okulumuz var: Genel, özel liselerin orta kısmı ve imam hatiplerimiz; hepsi de memleketin okulları ve memlekete dair. Dolayısıyla biz imam hatip liselerimizin göz bebeğimiz olan diğer kurumlar gibi tartışma konusu yapılmasını, pozitif veya negatif tartışmaların konusu olmasını bu okullara yapılmış olan bir haksızlık olarak görüyoruz. Dolayısıyla çocuğunu istediği yere rahatlıkla gönderebilmesi velilerin ve çocukların tercihidir, gerisi teferruattır. İmam hatipler üzerinden bir tartışmanın yürütülmesini doğru bulmadığımız gibi LGS sınav sistemindeki bazı usulsüzlüklerin kamuoyunda dile getirilmesinin de bu konuyla bağlantılı olarak tartışılmasını doğru bulmadığımızı, ikisini birbirinden ayırmamız gerektiğini... Olabilir, imam hatip veya diğerleri; önemli olan, herkes hakkıyla bir yerlere gelebilsin. Sadece sayısal oranlar üzerinden şüphe uyandırıcı beyanların doğru olmadığını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Bütün okullar bize aittir. Velilerin ve öğrencilerin tercihine saygı duyuyoruz ama pozitif veya negatif, imam hatiplerin bir tartışma konusu içerisine çekilmesi en fazla da o okullarda okuyan öğrencilerimize haksızlık diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bülent Bey, ne şiş yansın ne kebab konuşması yaptınız.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Her şeyi yakmak istemiyorum senin gibi Nurettin ya! İlla her şeyden bir şey mi çıkaralım. Makul durmak var, vasat ümmet durmak var ya. Makul olmak var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bir dakika...

BAŞKAN - Sayın Başarır, bir saniye, bir saniye...

Ben az önce son kez söz vereceğim dedim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama beş dakika konuştu, ben iki dakika konuştum, bir dakika cevap hakkımı kullanacağım; bir dakika, bir dakika.

BAŞKAN - Bir dakika, sadece bir dakika, bir dakika.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dört dakika da önce konuştun.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, tamam.

Buyurun.

74.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Burada Bursa İmam-Hatip Lisesi sorun değil.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - İlla trol mü olalım yani! İslam vasat bir dindir; vasat, aşırılıklardan uzaklaşıp...

BAŞKAN - Sayın Kaya... Sayın Kaya...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Burada Cumhurbaşkanı diyor ki: "Bu sınav doğrudur, doğru sınav yaparız." Ama bugün ortaya çıkan bir şey var: 29 kişi hakkında soruşturma açılıyor, bilişim sorumlusu görevden alınıyor ve ben de diyorum ki şimdi ne olacak? Bunu çözmemiz lazım. Bu çocuklar ne olacak?

BAŞKAN - Peki.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne olacak? Ben bunu söylüyorum. 1 milyon aile var, ortada bir şaibe var. Neden bu sınav ilk gün iptal edilmedi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şaibe senin kurultayında var ya! Senin kurultayında var şaibe.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, yanlış bir şey mi söylüyorum? Benim çocuklarım da bir çok arkadaşımın çocuğu da mağdur oldular ya; bunu söylüyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şaibe senin kurultayında var. Sana oy veren milyonlarca CHP'liye hesap ver sen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Efendim, bu soruşturma başka bir konu. Konuları birbirinden ayırt etmek lazım. Aynı zamanda sınav bittikten bir saat sonra yaklaşık olarak...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, bir saat önce, devam ederken.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...bunların bir saat sonra efendim dijital ortamda paylaşıldığı ortaya çıkmıştır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, ben gördüm, ben. Ya, devam ederken... Yalan söylüyorsun, yalan söylüyorsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İşin hakikati de budur.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, Muhammet Bey, vallahi yalan söylüyorsun ya!

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Hepimiz o kapıdaydık, yalan söylüyorsun! Bu kadar yalancı olunmaz ya!

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerin üzerindeki üçüncü konuşmacı Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, saatlerdir sorular çalınmış çalınmamış tartışması yapılıyor. Ortada ciddi iddialar var. Benim tavsiyem, yarın Mecliste bir komisyon oluşturulsun, gerçekler araştırılsın ve kamuoyuyla paylaşılsın; var mısınız?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Orada yok; o yok, o yok!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yalanları söyleyin, üstüne komisyon kuralım! Her yalanı söyleyin, üstüne komisyon kuralım!

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Doğayı ve zeytinlikleri talan eden yasaya karşı sesini duyurmak için ülkenin dört bir yanından Meclise gelen yaşam savunucularını saygıyla selamlıyorum, bir selamı da cezaevinde tutsak olan bütün yoldaşlarımıza gönderiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Kuraklığa, açlığa, doğa talanına büyük adım yasası Genel Kurulda. Yakın zamanda İliç'te bir facia yaşandı, 9 işçi hayatını kaybetti. Dünyada hiçbir şey insan hayatından, canlı yaşamından daha önemli, daha değerli değildir. Bugün burada konuşmamız gereken İliç faciasından ders çıkararak "Daha düzgün nasıl denetim yapabiliriz?"in üzerinde çalışmamız gerekirken bunu konuşmak yerine nasıl daha az denetimle nasıl daha kısa sürede şirketlerin maden işletmesine kavuşmasını Genel Kurulda konuşuyoruz.

Yasa teklifinin 6'ncı maddesini görüşüyoruz. Peki, 6'ncı maddenin içeriğinde ne var? 6'ncı maddede maden şirketlerine müjde var: 6'ncı maddeyle maden ruhsatı sahiplerine rehabilitasyon bedeli ödeme zorunluluğu getirilirken aynı zamanda ruhsat bedelinde yüzde 30 oranında bir indirim öngörülüyor. Yani dağları del, ormanları kes, suyu kirlet, köylüyü göç ettir, sonra da rehabilite edeceğiz diye biraz para ver, üstüne biraz da indirim al. Maden sahalarında rehabilitasyon diye bir şey yoktur, birbirimizi kandırmayalım. Maden sahası üzerinde ince bir toprak tabakası oluşturmak rehabilitasyon değildir. Bir maden sahasının eski, doğal hâline dönüşmesi için en az yüz yılın geçmesi gerekiyor. Bu, Ege Bölgesi'nde bir maden sahası ve bu maden sahasını cehenneme çevirmiş. Bunu tekrar nasıl rehabilite edeceğiz, nasıl geri eski hâline dönüştüreceğiz?

Maden Kanunu yürürlüğe girdiğinden bu yana 30 kez değiştirildi. Bu değişikliklerin çoğu madencilik faaliyetlerini kolaylaştırırken doğayı koruma önlemlerini zayıflatı. Her yeni düzenleme doğanın ve yaşamın üzerindeki tahribat riskini artırdı ancak üzülerek söyleyebilirim ki bugüne kadar yapılan hiçbir değişiklik doğal ve kültürel varlıklar üzerinde böylesine bir baskı yaratmamıştı. Kamu yararını şirket lehine tanımlayan bu yaklaşım yaşamın kaynağı olan doğal varlıklarımızı korumaktan tamamen uzaktır.

Maden çıkarılmasına karşı değiliz, vahşi madencilığa ya da sömürge madencilğine karşıyız; tarım arazilerinde, ormanlık ve mera alanında madencilik yapılmasına karşıyız.

Meclise getirdiğiniz bu yasa her türlü madencilik faaliyetine izin veriyor. Maden Kanunu'nda yapılan değişiklikler ne yazık ki maden sektörü lehine gelişmeler yaratıyor; öbür taraftan, çevre, doğa, yaşam, tarım ve insanlık açısından dönüşü olmayan zararlara sebep oluyor. Bu torba yasa belediyelerin ruhsat verme yetkisini elinden alıyor, maden şirketlerine ruhsat verme yetkisi saraya devrediliyor. Bu torba yasa ÇED raporlarını hızlandırmayı hedefliyor. ÇED firmaları iktidarın bir aparatı hâline dönüştürülüyor. Ülkemizdeki maden şirketlerine baktığımızda çoğu yabancı ve ülkemiz hakkında şu açıklamayı yapıyorlar: "Türkiye'de çevrecilik mevzuatı zayıf." Ülkemizin itibarını düşünenlerin bu açıklamaya karşı bir itirazı olacak mı?

Bu torba yasada genel olarak zeytin ağaçlarının yok edilmesinden bahsettik. Mesele sadece zeytin değildir elbette, sağlıkla ilgili toplumsal maliyetler var. Konuyla ilgili bir örnek vereyim: 1982-2020 tarihleri arasında sadece Yeniköy-Kemerköy Termik Santrallerinin sağlık maliyeti 44 milyar TL ama bu firma yılda 200 milyon TL kazanmaktadır. Altın madenciliğinde durum daha vahimdir; çıkardığımız altın ve bırakmış olduğu atık karşılaştırdığı zaman, atıkların çevreden sorunsuz bir şekilde uzaklaştırılabilmesi için harcanacak para, çıkarılacak altın madeninden daha fazladır. Bunların hepsi toplumsal maliyettir. Dolayısıyla böyle bir madencilğin yapılmasında nasıl bir kamu yararı olduğunu anlayamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Maden çıkararak zengin olan tek bir ülke yok. Bunu ben söylemiyorum, bunu söyleyen bilim insanlarıdır. Genel Kurula getirilen bu torba yasa halkın değil, şirketlerindir. Bu torba yasa ülkenin doğal kaynaklarına organize bir saldırıdır. Zeytinlik alanları acele kamulaştırılacak, elektrik üretimi gerekçesiyle meralar şirketlere tahsis edilecek, tarımsal faaliyet durdurulacak. "Eş değer zeytinlik kurulacak." diye yeni bir kelime buldunuz.

Bu yasa sadece 85 milyonu ilgilendirmiyor, yandaş sermaye uğruna ülkenin geleceği karartılıyor. Yaşamak istiyorsan yaşatacaksın. "Zeytinime ve toprağıma dokunma." diyen kadınların yanındayız. Tarlasına sarılan köylünün, çocuklarına temiz hava bırakmak isteyen babaların, ekmeğini toprağından çıkaran fedakâr çiftçinin yanındayız.

Bu torba yasa geçerse tarih sizi affetmeyecek. Sermaye uğruna bu doğayı yok sayan yasaya tümünden "hayır" diyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesinde yer alan "hakkinın" ibaresinin "payının" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan

Şeref Arpacı

Talat Dinçer

İzmir

Denizli

Mersin

Aliye Timisi Ersever

Ayça Taşkent

Adnan Beker

Ankara

Sakarya

Ankara

Aykut Kaya

İbrahim Arslan

Kadim Durmaz

Antalya

Eskişehir

Tokat

Süreyya Öneş Derici

Muğla

BAŞKAN - Komisyon katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Süreyya Öneş Derici.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Gazi Meclisimizin varlık sebebi aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, köylünün ata toprağının, geçim kaynağının maden arazilerine dönüştürülmesine imkân veren bir yasa teklifinden; köylü yerine üç beş şirketin çıkarlarını gözeten bir yasa teklifinden ve kısa vadede şirketlere, orta vadede uluslararası yatırımcıya peşkeş çekilecek olan zeytinliklerimizden; tarım alanlarından, ormanlardan, su kaynaklarından bahsediyoruz. Bugün burada, haftalardır parklarda direnen, bu uğurda ölümü göze alan İzikköylülerin, Türkiye'nin her yerinden itirazlarını dile getiren halkın çılıklarını yok sayan bir iktidarın vatan toprağına, çocukların geleceğine olan umursamazlığından bahsediyoruz. Bu iktidar ki çok uzun zamandır uygulamalarıyla toplumun sesini kısmakta, hayatın her alanında halkın iradesini yok saymakta, suçunu ispat edemediğı belediye başkanlarını tutuklamakta, 15 milyonun oyuyla Cumhurbaşkanını aday olmuş Ekrem İmamoğlu'nu cezaevinde tutmakta; meydanlarda demokrasi için, halk için mücadeleyi büyüten Genel Başkanımız Özgür Özel'e soruşturma üzerine soruşturma açmakta; kısaca, kendisini eleştiren herkesi gözdağı vererek sindirmeye çalışmakta. (CHP sıralarından alkışlar)

Varlığını borçlu olduğı millete arkasını dönen bu iktidar şimdi de bu kanun teklifiyle köylüsünü kurban etmekte. Türkiye'deki tarım alanları için önemli olan, Anayasa'ya baştan sona aykırı bu teklifte, sadece memleketim Muğla için bakacak olsak bile, 48 köyün yok olması önerilmekte; 48 köy! Muğla nüfusunun yüzde 3'ünün, tam 33.400 kişinin yerinden edilmesi önerilmekte. Ne için? Soruyorum: Ne için? Çatışmada mıyız? Hayır. Afet döneminde miyiz? Hayır. Hangi gerekçeyle insanları toprağından edip göçe zorluyorsunuz? Siz hangi gerekçeyle milyonların istemediğı uygulamalarda bulunuyorsunuz? Hangi anayasal yetkiyle milletin toprağına çöküyorsunuz? Burada olma sebebiniz halk; varlığını, titrinizi, o koltukları borçlu olduğunuz halk. Yediğiniz ekmeğı bu köylüye borçlusunuz. Bu halk sizin tebaanız mı? Siz padişah mısınız? Köylünün bu milletin efendisi olduğunu ne çabuk unuttunuz.

Büyük Atatürk'ün anlattığı dilden ifade edeyim: "Efendiler, konu millî irade meselesidir, konuşulması gereken tek konu budur." Zeytin ve maden teklifi için de böyle, haksız yere içeride tuttuğunuz belediye başkanları için de böyle, hukuk dışı yaptığınız her uygulama da böyle. Görüyoruz ki çeşit çeşit algı operasyonlarıyla vatandaşın doğru bildiklerini çarpıtmaya, yeni bir tarih yazmaya niyet ediyorsunuz. Her gün bir başka liyakatsiz yetkilinin yaptığı açıklamayı millete "devlet aklı" diye yutturmaya çalışıyorsunuz. Bu topraklarda, herkesin terörsüz bir ülkede yaşamak istediğı bu topraklarda bunun ancak demokrasinin, hukukun olmasıyla mümkün olacağını bu millet bilmiyor mu zannediyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) İnsanların anayasal haklarına, iradelerine saygı duyulmayan bir ülkede kiminle masaya oturursanız oturun herhangi bir sorunu çözebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Ey bu milleti hakkıyla yönetme yükümlülüğündeki iktidar sahipleri; unutma, bu topraklarda egemenlik kayıtsız şartsız millettir; unutma, milletin rıza göstermediğı hiçbir hamle köklenemez, büyüyemez. Önce köylünün sesini duyacaksınız; önce çiftçinin, işçinin, çalışanın, emeklinin sesini duyacaksınız; önce, suçsuz insanların dışarıda, gerçek suçluların içeride olduğı demokratik bir ülke yaratacaksın, ondan sonra planladığın her adımı millete soracaksınız; o milleti etnik kökenine, dinî inancına göre ayırtırmaya kalkmayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Devamla) - Vatandaşlık bağıyla birbirine bağılı olan bu milleti, altını çiziyorum, Türk milletini şahsi veya uluslararası projelere yem etmeye kalkmadan önce 2 kere düşüneceksin çünkü millet her şeyin farkında, millet seni izliyor; burası Atatürk'ün kurduğı, şehitlerin kanlarıyla sulanmış Türkiye Cumhuriyeti. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Devleti yönetirken halkı küçümsemekten, ekmeğıyle oynamaktan, toprağına çökmekten, iradesini gasbetmekten vazgeçeceksin. Bunu yapmadığın her gün o koltukta oturmakta biraz daha zorlanacaksın ve eninde sonunda sandığı getirmeye mecbur kalacaksın. Sakın yanılgıya düşme, biz senin empoze etmeye çalıştığın Türkiye milleti değiliz; biz, birbirine kopmaz bağlarla bağılı büyük Türk milletiyiz, seni izliyoruz, her hamleni sorguluyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu ihanet yasasını geri çek, sakın unutma! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağı kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Kaya, Sayın Çiler, Sayın Ersever, Sayın Çan, Sayın Ertuğrul, Sayın Özcan, Sayın Akay, Sayın Kayışoğlu, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Kış, Sayın Süllü, Sayın Şevkin, Sayın Kanko, Sayın Uzun, Sayın Durmaz, Sayın Kaya, Sayın Kılınç, Sayın Arı.

Evet, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:21.14

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 6'ncı madde üzerinde Muğla Milletvekili Sayın Süreyya Öneş Derici ve arkadaşlarının verdiği önergenin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Karal

Sadullah Ergin

İstanbul

İstanbul

Ankara

İdris Şahin

Elif Esen

İrfan Karatutlu

Ankara

İstanbul

Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Mehmet Akalın

Adnan Şefik Çirkin

Trabzon

Edirne

Hatay

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Hasan Toktaş

Ankara

İstanbul

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

George Aslan

Perihan Koca

Mersin

Mardin

Mersin

Mehmet Zeki İrmez

Sevilay Çelenk

Semra Çağlar Gökalp

Şırnak

Diyarbakır

Bitlis

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Bülent Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair maden sahalarıyla alakalı bir kanun teklifi üzerine 7'nci maddeyle ilgili söz almış bulunmaktayım.

Bu kanun teklifinin içerisinde Yatağan, Milas'taki termik santrallerle ilgili koordinatları verilerek âdeta adrese teslim bir kanuni düzenlemenin de olduğunu hep beraber görüyoruz. Oysa kanun tekliflerinin genel, herkese uygulanabilir hükümler içermesi gerekirken biz bir şirkete adrese teslim bir kanun maddesini burada görüşüyoruz.

Aslında, şirket diyorsam şirketin bir kabahati yok. Değerli AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarım, Hükûmetiniz burayı "çağın en büyük özelleştirme ihalesi" adı altında 2 milyar 700 milyon TL'ye özelleştirdi ve ilgili firmaya verdi. İlgili firma da şikâyet ediyor, diyor ki: "Ya, biz 2 milyar 200 milyon bu zeytinliklerin altındaki kömürler için verdik. Ya paramızı geri verin ya da o kömürleri çıkarmamıza fırsat verin."

Sayın Akbaşıoğlu, adamlara ayıplı mal satmışsınız, ya paralarını iade edin bu adamların ya...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendinize hitap edin, kendinize.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben Genel Kurula hitap ediyorum Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendinize hitap edin.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Cevap verecek bir şey bulamıyorsanız sonra söz alır söylersiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Cevabımız var, hepsine cevap veriyoruz. Siz saptırmayın, çarpıtmayın; her şeyi çarpıtırıyorsunuz, her şeyi çarpıtırıyorsunuz.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Muhatap sizsiniz, adamları dolandırmışsınız, parasını verin adamların ya. 2 milyar 200 milyon para vermişsiniz, 2 milyar 200 milyon... Gelip diyorlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz gerçekleri çarpıtırıyorsunuz; çarpıtırıyorsun, çarpıtırıyorsun her şeyi.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Tamam, az sonra cevap verirsin. "2 milyar 200 milyon kömür için para verdik." diyor.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sen Genel Kurula konuş Başkanım, devam et. Bülent Başkanım, devam et.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Olayların hepsini çarpıtıp şahsileştirme, belgelerle buna cevap ver!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, AK PARTİ iktidarı 2 milyar 200 milyon TL'ye...

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Haddini bil! Çarpıtırıyorsun ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hepsi yalan dolanla iş yapmaya çalışıyorsunuz, işiniz yalan dolan!

BAŞKAN - Sayın Kaya... Sayın Kaya, lütfen...

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Daha dün gelmiş, konuşuyor! Konuşma! Düzgün konuş, çarpıtma! Haddini bil!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Saygılı ol! Saygılı ol! Sana göre konuşacak değilim!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sen de haddini bil!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Gel burada konuş!

BAŞKAN - Sayın Kaya... Sayın Kaya, lütfen...

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Haddini bil!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben haddimi bilirim, sen hadsizlik yapıyorsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yalan dolanla konuşmayın, işiniz gücünüz yalan dolan!

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen Genel Kurula hitap edin. Sayın Kaya... Sayın Kaya, lütfen...

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Haddini bil! Ne konuşuyorsun sen? Sen kimsin!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben milletvekiliyim. Sen kimsin!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bülent Başkanım, Genel Kurula konuş.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sen kimsin!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Sen kimsin!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Haddini bil!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben haddimi bilirim!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen ama...

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben haddimi bilirim, haddimi biliyorum!

BAŞKAN - Sayın Kaya... Sayın Kaya, lütfen... Genel Kurula hitap edelim Sayın Kaya.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Yeter, doğru konuş! Kim oluyorsun sen!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben Milletvekiliyim. Sen kim oluyorsun!

BAŞKAN - Sayın Kaya...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bülent Başkanım, bırak... Sayın Başkanım, devam et.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - O, milletvekili değil mi?

KEMAL ÇELİK (Antalya) - İki günlük adam konuşuyor!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ben iki günlük adam değilim; ben bu memlekette yıllardır bulunuyorum, siyaset yapıyorum!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Hikâyesin! Hikâyesin sen!

BÜLENT KAYA (Devamla) - Senin gibi laf atmıyorum!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bülent Başkanım, devam et.

BAŞKAN - Sayın Kaya, bu polemik zamanınızdan harcıyor.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Dışarıdan mı ihraç ettiler?

BÜLENT KAYA (Devamla) - Onu söylüyorum, tamam, hepimiz milletvekiliyiz.

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Herkes milletvekili kardeşim.

BÜLENT KAYA (Devamla) - O zaman birbirimize asgari saygıyı göstereceğiz, notumuzu alıp geleceğiz. "Yalan!" demekle bir doğruyu yalan hâline getiremezsiniz arkadaşlar. O zaman çıkın bu ihalenin 2 milyar 700 milyon dolara yapıldığına dair bilgilerin yanlış olduğunu söyleyin ya da madem bu arkadaşlara biz ayıplı bir mal satmadıysak bu kömürlerin çıkarılmasıyla ilgili bir kanuni düzenlemeyi niçin yapmaya mecburuz, çıkın bunu açıklayın. Biz burada şirket düşmanı değiliz ki. Evet, doğru, arkadaşlar 2 milyar 700 milyon para vermişler bu ihale için. Ya gereğini yapalım, paralarını iade edelim ya termik santrali devlet olarak biz alıp işletelim; başka bir şey demiyoruz. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

Bir diğer önemli husus: Burada bir kurul oluşturuyorsunuz, 2'nci maddede, tanımlamalarla ilgili. Cumhurbaşkanı tarafından bir kurul oluşturuluyor. Bu kurulun çalışma usul ve esaslarını kim belirleyecek? Cumhurbaşkanı. Oysa yetki devrini bir Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapma imkânı yok; çalışma usul ve esaslarının ana ilkelerini Meclis belirler, detayları Cumhurbaşkanı belirler. Burada ise bir kurul oluşturuluyor, "O kurulun çalışma usulleri Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir." denilerek bir yasama yetkisinin devri söz konusu. Dolayısıyla bunun da çıkarılması lazım.

ÇED raporuyla ilgili "ÇED raporuna gerek yoktur." şeklindeki tartışmaların sona erdirilmesine dair bir düzenleme yapılıyor. Ne deniliyor? "Genel müdürlük ilgili kurumdan izin ister." Üç ay içerisinde izin geldi, geldi; gelmedi, bir ay daha süre verilir; yine gelmedi, ne olur? İzin verilmiş sayılır. Yani dört ay içerisinde o kurum herhangi bir olumlu veya olumsuz görüş bildirmediği zaman olumlu görüş bildirilmiş şeklinde siz orada istediğiniz işlemi yapacaksınız. Dolayısıyla usulsüz bir şekilde, hukuka aykırı bir şekilde yapılmış tahsisleri mahkemelere taşıma imkânı da söz konusu olmayacak. Bu ÇED raporları aranmadan ruhsatlar verildiği için de izin başvuruları alındığı için de gerekli harcamalar yapılmış olacak. Daha sonra, tıpkı Yatağan Termik Santrali'nde olduğu gibi firmalar "Yahu, şu kadar masraf yaptık, bu kadar masraf yaptık. Dolayısıyla bu izni iptal ettiğiniz zaman biz perişan oluruz." şeklinde bir konuyla karşınıza gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Bir diğer önemli madde, acele kamulaştırma yetkisi. "Stratejik maden, stratejik saha" neye göre belirleyecek bu stratejik sahayı, iktidara yakın iş adamlarına göre mi? Ya da ülke için neyin stratejik olup olmadığına hangi ölçülere göre karar verilecek? Bu, Türkiye'de şu an en fazla dünyada ihale alan 5 şirketin... Dünyanın ilk 10 ülkesi içerisinde olan 5 şirketin Türkiye'de olması bir tesadüf değil ve bugün bu kanun teklifinde adrese teslim bir kanun düzenlemesi yaptığımız şirket de bu şirketlerden bir tanesi. Hani eskiden Türk filmlerinde vardı, köprüyü satma hikâyesi; üçüncü köprüyü de ilgili şirkete satma bu iktidara nasip oldu.

Dolayısıyla bu kanun teklifinin mutlaka ve mutlaka ilgili maddelerinin geri çekilmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Adnan Şefik Çirkin.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; maden kanununun ilgili maddesiyle ilgili İYİ Parti adına konuşma yapmak üzere kürsüye çıkmış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinin teknik açıdan bir kısım mahzurları olduğu muhakkak ama kamuoyunu en yakından ilgilendiren kesiminin birincisi zeytin, diğeri de zeytinciler. Yani uzun yıllardan beri bu zeytinlere bakan, bu zeytinleri eken, büyüten ve buradan da geçimini sağlayan aileler; az değil, 70-80 bin ağaçtan bahsediliyor ve bu ailelerin geçimi ne olacak? Zaten kamuoyunda da en büyük bağırıtı, gürültü -dikkat ederseniz- buradan çıkıyor.

Şimdi, burada iktidarın sayın milletvekillerine ve Sayın Komisyona sesleniyorum -Sayın Varank'a da seslenecektim ama orada yok, umarım duyar- şimdi, zeytin ağaçlarının heba edilmeyip taşınıp bir başka yere dikilmesi bu konuda bir profesörden görüş alınacak kadar muvazaalı bir konu. Yani benim zeytin ağacım yok, ben bir çiftçiyim ama etrafımda akrabalarımın, dostlarımın yüz binlerce zeytin ağacı var. Dolayısıyla zeytin ağacının bir yerden bir yere taşınması zar atmak gibi bir şey sayın milletvekilleri, ya tutar ya tutmaz, tutsa bile o zeytinden randıman almanın yıllar alacağı ayrı bir gerçek.

Şimdi, ben burada eleştirmek yerine bir teklifte bulunacağım; Sayın Bakanlığın, Sayın Komisyonun ve sayın milletvekillerinin elbette ki takdirleridir. Şimdi, zeytinci vatandaşlarımıza yani oradaki zeytinlere bakan, geçimini oradan temin edenlere sıfırdan bir zeytin sahası dikilecek bu Bakanlık tarafından; bunların zeytinleri on yıllık, yirmi yıllık, elli yıllık, yüz yıllık... Akabinde, bu zeytinler büyüye kadar -bir ağacın büyüüp meyve vermesi ve tam randımana girmesi en az on yıldır- bu on yıllık hatta on beş yıllık geliri bu vatandaşa peşin verin, dolayısıyla bir geçim sıkıntısı kalmaz. Bu, İhale Kanunu'ndaki bir maddeyle başarılabilir bir meseledir ve akabinde de sıfır bir zeytin tarlası gösterin, kaldı ki bunu müteahhidin kendisi de yapabilir. Evet, bu madenlerin çalışması lazım; evet, Türkiye'nin elektrik üretmesi lazım; evet, bu madenlerde çalışan işçilerin ekmeğini yemeye devam etmesi lazım ama bu da ayrı bir realite değil midir sayın milletvekilleri? Böyle bir maddeyi hemen bu Meclis ihdas edebilir; Bakanlık yetkilileri, Komisyon uygun görürse belki de ara verilir; bu kanun teklifinin en vicdani tarafı da halledilmiş olur ve ne siz bu kadar yorulursunuz ve eleştiri alırsınız ne de zeytinciler mağdur olur.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Semra Çağlar Gökalp.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada halkın, doğa dostlarının ve uzmanların ciddi itirazlarına rağmen Komisyondan geçirilen, "doğanın talanı" anlamına gelen ve demokratik süreçleri yok sayan bu yasa teklifinin 7'nci maddesi üzerine partim adına konuşmak için söz almış bulunmaktayım.

Kanun teklifinin 7'nci maddesiyle yapılmak istenen şey, açıkça söyleyelim, maden arama ve işletme faaliyetlerini halkın iradesi, çevre hukukunun ilkeleri ve ekosistemin kendisini yok sayarak sınırsız hâle getirmek, bir başka deyişle yaşam alanlarımızın şirketler eliyle yağmalanmasının önünü açmaktır. Minare çalınmış, kılıfı hazırlanıyor da desek yerinde olur. Nedir bu maddeyle

yapılmak istenen? Orman alanlarında daha önce alınmış arama izinleri artık otomatik olarak işletme izni sayılacaktır. Arama izni bir keşif faaliyetidir, işletme izni ise doğrudan doğanın yapısını değiştiren bir faaliyettir. Bunların hukuken ve ekolojik olarak farklı süreçlere tabi tutulması gerekirken 7'nci maddeyle bu ayırım ortadan kaldırılmaktadır. Bu, ekosistemi, orman bilimini ve kamu denetimini hiçe sayan bir yaklaşımdır. Ayrıca, bu maddeyle birlikte madencilik ruhsatı alınmadan önce yatırımcıların diğer kurumlardan izin alması amacıyla tanınan süre bir yıldan üç aya düşürülmektedir. Sadece üç ay gibi kısa sürede orman, tarım, mera, kültürel miras gibi alanlarla ilgili değerlendirmelerin yapılması fiilen olanaksızdır. Bu, sadece denetimi değil bilimsel analiz süreçlerini de imkânsızlaştırmaktadır ve en kritik nokta, madencilik yapılmasına izin verilen orman alanlarının tamamıyla yani kamu mülkiyetindeki doğal varlıklarla ilgili Tarım ve Orman Bakanlığının, dolayısıyla Orman Genel Müdürlüğü'nün yetkisi sonlandırılmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü yıllardır sahada çalışan, orman varlıkları konusunda uzmanlaşmış bir kurumdur ancak bu maddeyle ormanlarda madencilik faaliyeti süresince izin verme, denetleme, izleme ve rehabilitasyonu değerlendirme görevleri ormancılıktan zerre anlamayan MAPEG'e yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmektedir. Bu sadece idari bir düzenleme değildir, Anayasa'nın 169'uncu maddesiyle güvence altına alınan ormanların korunması görevini ortadan kaldıran ciddi bir yetki gasbidir.

Değerli milletvekilleri, iktidar bu yasa teklifiyle maden arama faaliyetlerinin daha yetkin yatırımcılar tarafından yürütülmesinin ve ülkenin madencilik potansiyelinin etkin şekilde ortaya konulmasının amaçlandığını iddia etmektedir. Oysa yıllardır çok net bir şekilde gördüğümüz üzere, Tekirdağ'dan Hakkâri'ye, Akbelen'den Gabar'a kadar binlerce yıllık yaşamın taşıyıcısı olan dağlar, vadiler, ormanlar küresel ve yerel sermayenin çıkarlarına kurban edilmektedir. Bitlis'ten Botan'a, Dersim'e; Cilo'dan Gabar ve Cudi'ye kadar birçok dağlık alanda güvenlik gerekçe gösterilerek halkın yaşam alanları yasaklanırken aynı alanlarda şirketlerin faaliyetleri hızla sürmektedir. Bu sessiz talan halkın güvenliğinin değil sermayenin güvenliğinin amaçlandığını açıkça göstermektedir. Güvenlik bahanesiyle insansızlaştırılan her dağ, her vadi bir süre sonra şirketlere madencilik ve enerji yatırımı için tahsis edilmektedir. Bu durum yalnızca ekolojik bir yıkım değil aynı zamanda zorla göç, yoksullaştırma ve ekonomik kırılganlaştırma politikalarının da bir parçasıdır. Yıllardır köyleri boşaltılmış, yaylaları yasaklanmış, tarım alanları askerî yasak bölge ilan edilmiş halklara, şimdi bu alanlardan bir kez daha bu sefer şirketlerin menfaati uğruna sürgün uygulanmaktadır. Bu, sadece doğa talanı değil aynı zamanda bir kültürel yok etme, bir ekolojik sömürgeleştirme girişimidir. Biz bu coğrafyada doğayla iç içe yaşamış bir halkız. Dağlarıyla, zeytinlikleriyle, yaylalarıyla, nehirleriyle, ormanlarıyla var olmuşuz. Her yıl açan meşe ağacının yaprağı; Munzur'un, Hezil'in buz gibi akan suyunun sesiyiz. Biz bunu bırakabilir miyiz? Bu topraklarda her ağacın, her avuç toprağın bir belleği, yaşamla bir ilişkisi var. Bu yasayla bu belleği, bu bağı hiçe sayıyor. Bu madde sadece bir doğa meselesi değildir, aynı zamanda bir hukuk, demokrasi ve insan hakkı meselesidir. Meclisin görevi doğayı şirketlere peşkeş çekmek değil yaşamı savunmaktır.

Sayın milletvekilleri, maden ruhsatı olan her alanda "Kamu yararı var." diyerek ormanları, meraları, yaşam alanlarını sermayeye açmak bir devlet politikası olamaz. Bu devletin görevi doğayı korumaktır, rantı değil; şirketlerin değil halkın yanında durmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Biz DEM PARTİ olarak bu teklifin doğaya, hukuka, geleceğe ve halkın iradesine karşı işlenmiş büyük bir suç olduğunun farkındayız. Bu nedenle bu yasa teklifinin geri çekilmesini ve halkın, yerel yönetimlerin, ekolojik örgütlerinin katılımıyla doğa uyumlu, adil, demokratik bir enerji maden politikasının oluşturulmasını talep ediyoruz çünkü biliyoruz ki yaşam savunması demokrasi savunusudur; ekolojik yıkım ve tahakkümün sona erdirilmesi, ekolojik adaletin sağlanması kalıcı ve onurlu bir toplumsal barışın teminatıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 7'nci maddesiyle 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16'nci maddesinde değişiklik öngören düzenlemede geçen "ve on ikinci fıkrasında yer alan 'Aynı grup ruhsatlar' ibaresi 'IV. Grup ruhsatların alt bentleri hariç aynı grup ruhsatlar' şeklinde değiştirilmiştir" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını "kaldırılmış" ibaresinin "kaldırılmıştır" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan
İzmir
Aliye Timisi Ersever
Ankara
Aykut Kaya
Antalya

Şeref Arpacı
Denizli
Ayça Taşkent
Sakarya
İbrahim Arslan
Eskişehir

Talat Dinçer
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Kadim Durmaz
Tokat
Gizem Özcan
Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Gizem Özcan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifteki düzenlemeleri konuşurken boğazımızı düğüm düğüm oluyor, bazı kelimeleri kullanmayalım, bu işlerin içinde olup da niyeti kötü olmayan insanları kırmayalım diyoruz ama eğer bugün Anadolu toprakları işgal altında olsaydı bu zeytinliklere, bu kadim topraklara ancak bu kadar hoyratça davranılırdı. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kadar kadir kıymet bilmez, bu kadar talancı bir yaklaşım olamaz! Getirdiğiniz teklife bakınca bu milletin sadece toprağına değil emeğine, yarınına, sağlığına göz diktiğinizi görüyoruz.

Muğla'nın yüzde 68'i orman, yüzde 65'inde maden arama ruhsatı var. Bu nasıl kabul edilebilir?

(Uğultular)

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Gül, daha çok güleceğiz hep beraber!

Kökü bin yıllık ağaçları dozerlerle söken bir anlayışın bu topraklarda ne işi var? İktidar vekilleri, size soruyorum, size: Buna nasıl el kaldıracaksınız? Ancak geç değil; o yüzden, biraz vatan sevginiz varsa, emeğe biraz saygınız varsa, doğaya biraz saygınız varsa bu teklifi hemen geri çekersiniz.

Değerli milletvekilleri, söylenecek her şey Meclis kapısında söylendi. Nerede söylendi? Köylülerimiz söyledi, defalarca yaptıkları açıklamalarda dile getirdi. Biliyor musunuz, Cemal Süreya Parkı'nda günlerdir, yirmi dört saat nöbet tutuyorlar. "Bu yasa geçerse köyümüz gidecek, ağaçlarımız gidecek, geçim kaynaklarımız gidecek." diyen köylülerimiz canla başla mücadele ediyorlar. Biliyorsunuz da bunu görmek istemiyorsunuz, gidip bir çaylarını içip ne için mücadele ettiklerini sormuyorsunuz; sormazsınız çünkü verecek cevabınız da yok.

Değerli milletvekilleri, teknik kısımlara girmek istemiyorum, amacım vicdanlarınıza seslenmek ancak şunları da vurgulamak zorundayım: Teklif Anayasa'ya aykırı mı? Aykırı. Teklif "Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalarla en az 3 kilometre mesafede tesis açılmaz." diyen Zeytinlik Kanunu'na aykırı mı? Ona da aykırı. "Zeytinlikler taşınabilir." iddiası bizzat köylüler ve bilim insanları tarafından Komisyonda çürütüldü mü? Çürütüldü. Zeytinliklerin taşınacağı yerlere dair de bir çalışma yapılmadığını öğrenmedik mi? Bunu da öğrendik. Teklif sahiplerinin daha kömür rezervinin ekonomik maliyetine dair bir hesaplama yapmadıkları da ortaya çıkmadı mı? Bu da net bir şekilde çıktı. "Zeytinlik alanlar bize verilmezse elektrik üretimini durduracağız." tehdidini yapanların karşısında bir diz çökme olduğunu hepimiz bilmiyor muyuz? Biliyoruz. Soruyoruz: O zaman niye, neden? Neden bu konuda ısrar ediliyor?

Değerli milletvekilleri, Muğla Büyükşehir Belediyemiz bir rapor yayınladı; buna göre, Milas ve Yatağan'daki maden sahalarının genişlemesi hâlinde 57 köy etkilenecek ve bunların 25'i tamamen maden sahasında kaldığı için taşınmak zorunda kalacak hatta daha önce taşınıp daha sonra şimdi yeniden taşınacak köyler dahi var. 61.500 hektar zeytinlik alan maden sahası içerisinde, yaklaşık 819 bin zeytin ağacı da katledilecek.

Değerli arkadaşlar, işte, mülksüzleştirme tam da budur; bir avuç şirketin azami kârı uğruna yurttaşlarımız yüzyıllardır işledikleri topraktan, kök saldıkları köylerden kopmaktadırlar; bir de bu, kamu gücü arkasına alınarak yapılmaktadır. Mülksüzleştirmede sadece haneler yer değiştirmemektedir, bununla birlikte oradaki kolektif bellek yok olmaktadır; toprakla birlikte geçim gidiyor, komşuluk ilişkileri kopuyor, kadınların zeytin hasadı etrafında kurduğu dayanışma çöküyor, göç eden aileler kent çeperlerine ne yazık ki mahkûm oluyor. Bir köylü ailesi zeytinliğinden her yıl yağ çıkarıp çocuğunu okutabilir ama şirket zeytinliğin altındaki kömürü çıkarıp, atığını da köye bırakıp, madenciye de işsiz bırakıp gidince aileler göç ediyor, aileler dağılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Soruyorum size: Siz emekçilerin ortak çıkarını mı savunacaksınız yoksa şirketin çıkarını mı savunacaksınız? (CHP sıralarından alkışlar) Bir tarafta taş çatlasa on yıl yetecek kömür, diğer tarafta yüz yıl zeytin veren ağaçlar.

Bitirirken vicdanlarınıza bir kez daha çağrı yapıyorum: Bu teklifi derhâl geri çekin, dozerin söktüğü zeytin ağacının yerine bir avuç kömür için halkın adalet duygusunu yakmayın ya da istiyorsanız deneyin ve o ateşin sizi de yakacağını görün. Unutmayın, AKP'siz olur, zeytinsiz olmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Oylamadan önce bir yoklama talebi vardır.

Sayın Emir, Sayın Kaya, Sayın Güneşhan, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Çiler, Sayın Özcan, Sayın Çan, Sayın Kaya, Sayın Kayışoğlu, Sayın Torun, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Derici, Sayın Sümer, Sayın Bektaş, Sayın Gürer, Sayın Coşar, Sayın Kara, Sayın Uzun, Sayın Kılınç.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.
8'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.
Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul
İdris Şahin
Ankara

Hasan Karal
İstanbul
Elif Esen
İstanbul

Sadullah Ergin
Ankara
İrfan Karatutlu
Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan
Mersin
Sevilay Çelenk
Diyarbakır

George Aslan
Mardin
Perihan Koca
Mersin

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN
(Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 8'inci maddedeki düzenlemenin geçmişe oranla makul bir düzenleme olduğunu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum. Ancak tabii ki 8'inci maddedeki düzenlemenin makul olması bu yasa teklifinin de makul olduğu anlamına gelmez. Bu yasa teklifi, gerçekten çevreyi, doğayı, vatandaşı, köylüyü, çiftiyi, özellikle zeytin üreticisini düşünerek hazırlanmış bir yasa teklifi değil. Bu, tamamen maden şirketlerinin ve maden şirketlerine karşı taahhüt altında bulunan iktidarın bir kısım düzenlemelerini ve sorumluluklarını ortadan kaldırmaya yönelik bir kanun teklifi.

Bu kanun teklifinin 8'inci maddesinde ön arama, genel arama ve detay arama faaliyetleri raporlarının ilgili dönemin sonuna kadar Genel Müdürlüğe yani Maden İşleri Genel Müdürlüğüne verilmesi sonrasında eksikliklerin tamamlanması amacıyla kendilerine verilecek bir aylık süre öngörülüyor. Geçmiş kanunda da benzer bir düzenleme var; geçmiş kanunda sadece para cezası vardı, burada ise teminatın irat kaydedilmesi söz konusu. Yine, sözleşme bedelinin, bu düzenleme gerçekleşmemesi hâlinde tamamının irat kaydedilmesine yönelik bir düzenleme.

Değerli milletvekilleri, Maden Kanunu, 4 Haziran 1985 tarihinde yürürlüğe girdiğinden bu yana tam 30 kez değiştirilmiş, 30 kez. Bu değişikliklerin çoğu, madencilik faaliyetlerini kolaylaştıran, doğa koruma önlemlerini zayıflatan düzenlemeler olmuş. 2004'te eklenen maddelerle de madencilik büyük ölçüde serbestleştiren bir düzenlemeden bahsetmek mümkün. Örneğin, 7'nci maddede yapılan değişiklikle ormanlar, millî parklar, özel çevre koruma alanları gibi pek çok bölge madencilığa açılabilir hâle geldi. Her yeni düzenleme doğanın ve yaşamın üzerindeki tahribat riskini artırdı. Ancak üzülerek söylüyorum ki bugüne kadar yapılan hiçbir değişiklik doğal ve kültürel varlıklar üzerinde böylesine büyük bir baskıyı yaratmamıştı. Bu teklif, doğayı korumayı engel olarak gören bir bakış açısına dayanıyor. Kamu yararını şirket lehine tanımlayan bu yaklaşım, yaşamın kaynağı olan doğal varlıklarımızı korumaktan tamamen uzak.

Yasa teklifi tek bir noktası bile değiştirilmeden Komisyondan geçirildi. Yirmi yedi saat aralıksız çalışmayı bir marifetmiş gibi Genel Kurula ve Türkiye kamuoyuna sunmak kadar, işin açıkçası, acemice bir duruş, acemice bir anlatım tarzı olamaz. Yirmi yedi saat aralıksız bir komisyonun çalışması ILO Sözleşmelerine de aykırı, insan haklarına da aykırı ve bu kanun teklifinin asıl amacının yangından mal kaçırmaya yönelik bir girişim olduğunun da net bir ispatı ve göstergesi. Yasa teklifi tek bir noktası bile değiştirilmeden Komisyondan geçirildi diyoruz. Evet, doğru ama millî parkları, korunan alanları, sulak alanları, arkeolojik sitleri, özel çevre koruma bölgelerini, ormanları, kıyıları, meraları ve zeytinlikleri mevcut koruma statülerini hiçe sayarak maden ve enerji yatırımlarına açan bu teklif Meclis Genel Kurulundan hiç olmazsa bu hâliyle geçmemeli arkadaşlar. Çünkü Meclisin iradesine saygısı olan, milletin iradesine saygılı olan bir anlayış içerisindeyseniz noktasına virgülüne dokunulmadan geçtiğiyle övüneceğiniz bu kanun teklifinin nerede hazırlandığını, kimler tarafından hazırlandığını, en azından ilk imza ve ikinci imza sahibi arkadaşlarımızın bu konuya hangi ölçüde, hangi zaman dilimi içerisinde muttali olduğunu şöyle bir gözünüzün önüne getirin. O nedenle, bir kez daha ifade etmek isteriz ki bu yasayla birlikte Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun'un değiştirilmesinin yolu açılıyor ve ülkedeki tüm zeytinlikler tehlike altına giriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İşte, alanda, köylü vatandaşların, özellikle Muğla'dan gelen vatandaşların bugün Ankara'da, Ankara'nın değişik yerlerindeki yapmış olduğu eylemlere bir bakın. Diyorlar ki: "Zeytinimize dokunmayın, doğamıza dokunmayın." Meraların enerji şirketlerine tahsis ediliyor olmuş olmasına çok büyük tepki gösteriyorlar. Bugün eğer Muğla ayaktaysa, Ankara ayaktaysa Genel Kurulun sabaha kadar bu kanun teklifini çok iyi düşünmesi lazım. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) Buradan bu eylem yapan kardeşlerimizin daima yanında olduğumuzu ifade etmek istiyoruz çünkü biz milletin temsilcileri olarak Parlamentodayız, üç beş tane şirketin sözcülüğüne soyunmayacağız. Bundan sonraki süreç içerisinde de daima zeytinliklerini

korumak isteyen Muğlalı köylülerin yanında olmaya, onların haklarını savunmaya devam edeceğiz ve bu kanun teklifinin geri çekilmesi yönünde Genel Kurulda vicdanı olan herkesi göreve davet ettiğimi ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Sevilay Çelenk.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir tarafta doğa, bir tarafta talan etmek isteyen şirketler. Yapabileceğimiz şey çok sınırlı, istesek de istemesek de bu kanun teklifleri buradan geçiyor. Hiç değilse doğa adına tarihe bir not düşelim. Doğa ile zamanın ilişkisi, doğanın ritmi ve zamanı birçok hikâyenin konusudur. Filozoflar, sözlü anlatılar bu konuda çok şey söyler. İnsanın, doğanın zamanına saygısı da anlatılarda çok önemsenir. İşte, gün doğumunda uyanıp işe koyulan insan ve bu insanı övgüyle anlatan anlatılar hep vardır. Bunlar hep doğaya, onun ritmine ve zamanına saygının ifadesidir çünkü doğanın zaman aracılığıyla konuştuğu düşünülür ve zamanı duymayan, zamanla beraber yürümeyen hem toprağını hem geleceğini kaybeder diye bakılır. Bugün burada görüştüğümüz yasa teklifi, bir teknik düzenlemeyle karşımıza gelmiş gibi görülüyor ve 30'uncu kez geliyor, benim üzerine konuştuğum madde de öyle teknik bir düzenleme gibi görünüyor ama değil. Toprağın sesine sağır kalmanın; doğanın zamanına, hayatına, bağrındaki biyolojik hayatlara saygısızlığın yasal ifadesidir bu. 215 sayılı Teklif'in 8'inci maddesiyle madencilğe teknik standartlar getiriliyor gibi görünse de asıl niyet çok açık, daha fazla alanın madencilğe açılması isteniyor. Üç boyutlu rezerv tespiti gibi süslü ifadeler ne yer altı suyunu görüyor ne zeytinlikleri ne tarımı ne de insanı ne de onların zamanını. Bir zeytin ağacının doğanın zamanına kök salmış upuzun hayatı da o hayatın tarihe tanıklığı da maden şirketlerinin umurunda değil çünkü burada insan yoktur, burada yalnızca kâr vardır, maden vardır, şirket vardır. Oysa insanlık tarihine baktığımızda farklı uygarlıklar bakımından tohum ekmenin evrene düzen, intizam ekmek anlamına geldiğini görürüz. Toprağın vaktini bilmeyenin ömrün kıymetini de bilmediği düşünülür. Şimdi, siz ömrün kıymetini bilen binlerce çiftçiye hiçe sayıyor; onların ekmeğini, ağacını, köyünü, kültürünü madene feda ediyorsunuz Hasandın Yaylası'ndan Akbelen'e kadar.

Elimin altında -iki gündür- yeni çıkan bir kitap var, Türkçede yeni yayınlanan bir kitap, "Yanı Başımızdaki Doğa" başlıklı bir kitap. Bu kitap hemen arka bahçelerimizde, bugün bile şehirlerin ortasında nasıl büyük bir biyolojik çeşitliliğin olduğunu anlatıyor. Bir avuç toprağın katmanlarına sıkışmış ve aslında yeryüzünün devamlılığının garantisi olan zengin biyolojik türler. Kitap insanların toprağı eşelemek için biraz daha zaman ayırmaları hâlinde topraktaki yaşama içlerinin ısınabileceğini söylüyor. İçimizin ısınacağı şeyleri koruyacağımız ve korumak isteyeceğimiz var sayılıyor. Toprağa ısınan, hayatı toprakla konuşarak, onu işleyerek geçen insanlar bu toprağa göz dikenlere karşı yurdun her yerinde mücadele veriyor bugün.

Bugün hedefte olan sadece zeytinlikler değil binlerce yılın emeği, hafızası, direnci ve bereketidir. Zeytinlikler yıllardır hedefte, 1 Mart 2022'de ilgili bakanlığın bir yönetmelik değişikliği hazırladığını biliyoruz; bu değişiklik, yürütülen madencilik faaliyetleri zeytinlik alanlara denk gelirse bu alanların taşınmasına bakanlıkça izin verilebileceği düzenlendi, böylece zeytinliklerin talan edilmesinin önü açıldı ancak Danıştay bu yönetmeliği iptal etti ve görüyorsunuz, şimdi kanun teklifi olarak önümüzde. Bu, zeytinlik katliamı kanunudur. Siyasi iktidar bugün önümüzde duran bu kanun teklifiyle zeytinlik alanlarını madencilğe açıyor. "Zeytin ağaçlarını taşıyacağız, taşıyamazsak aynı büyüklükte başka bir alana dikim yapacağız." diyor. Kulağa ne kadar kolay geliyor değil mi? Peki, bir zeytin ağacının sekiz yılda meyve verdiğini, 35 yaşında ancak verime ulaştığını biliyor muyuz? Toprağıyla birlikte büyüyen bir ağacı taşımak da ne demek? O ağacın gölgesinde doğmuş, onunla geçinen insanları, o hayatları nereye taşıyacaksınız?

Sayın milletvekilleri, Gabriel Garcia Marquez'in Kırmızı Pazartesi romanında cinayet önceden bilinir ama kimse engel olamaz. Bugün biz de biliyoruz, zeytinlikler kesilecek, köylüler göçe zorlanacak, madenler açılacak; her şey belli, her şey çok açık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Peki, ne yapıyor? Buna sessiz kalınıyor, bu cinayete burada ortak olunuyor.

TRT'de yayınlanan bir belgeselde, kamu televizyonunda tezata bakalım. Zeytinlikleri koruyan "Ali" adlı bir bekçi şöyle diyor: "Bu ağaçlar için bin bir emek verildi, onlar bizim geçimimiz, onlar bizim alın terimiz." Oysa siz bu alın terini şirketlerin kâr hanesine yazmaya çalışıyorsunuz. Akbelen'de ağaçları kesen şirketler mektup yazıyorlar iktidar partisine, "Zeytinlikleri verin, yoksa elektriği keseriz." diyorlar, açıkça tehdit ve ne yazık ki bu tehdide bugün boyun eğiliyor, bugün bu şirketlere doğa kurban ediliyor. Buradan açıkça ifade ediyorum: Biz susmayacağız çünkü bir gün bu Meclis tutanakları tarihin bir parçası olacak ve biz o gün geldiğinde "Biz karşı çıktık." diyebileceğiz ve sesimizi yükseltmeye devam edeceğiz.

Zeytine, toprağa, ekmeğe, doğaya saygı için bu teklifi geri çekin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtipler arasında ihtilaf var, elektronik oylamaya başvurucağım.

Başlatıyorum, üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Trabzon

Ersin Beyaz

İstanbul

Yüksel Arslan

Ankara

Mehmet Akalın

Edirne

Hasan Toktaş

Bursa

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Mehmet Akalın.
Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz yasa teklifi yalnızca kanunlarda değişiklik yapılmasını değil Türkiye'nin çevresel koruma anlayışında çok tehlikeli bir gerilemeyi ifade etmektedir. Bu teklif ormanlarımızı, millî parklarımızı, zeytinliklerimizi, sulak alanlarımızı ve hatta özel çevre koruma bölgelerimizi dahi madencilik faaliyetlerine açan düzenlemeler içermektedir. Kısaca söylemek gerekirse, bu yasa doğayı korumayı değil doğayı hızla ve denetimsizce tahrip etmeyi kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bakınız, gelişmiş ülkeler ne yapıyor? Örneğin, Avrupa Birliğinde çevresel etki değerlendirmesi yalnızca bir formalite değil; yatırımın çevreye olası zararları titizlikle inceleniyor ve bu değerlendirme tamamlanmadan herhangi bir izin süreci başlatılmıyor. Biz ise bu teklifte ÇED kararı alınmadan da teşvik ve izin süreçlerine başlanabileceğini söylüyoruz. Bu, çevreyi koruma değil çevreyi baypas etmeyi seçmektir.

Yine, bu teklifle "çevreyle uyum teminatı" ifadesi kaldırılarak yerine "rehabilitasyon bedeli" gibi muğlak bir tanım getiriliyor. Şimdi, sormak istiyorum: Bugüne kadar ülkemizde kaç maden sahası gerçekten rehabilite edilmiştir? Terk edilmiş, çukurlarla dolu, zehirli atık bırakılmış alanları hepimiz biliyoruz. Bu bedellerin tahsili ne kadar etkili olacak? En önemlisi de denetim kimde olacak? Denetim gücümüz bu kadar güvenilir olacak mı?

Teklifin en tehlikeli yönlerinden biri ise izin süreçlerinin sessizlik onayıdır yani bu mantıkla işleyecek olmasıdır. İlgili kamu kurumu üç ay içinde görüş vermezse bir ay sonra izin otomatik kabul edilmiş sayılacaktır. Bu, kamu görevlisini görevini yapmamaya teşvik etmez mi? Bu, düpedüz çevreyi kaderine terk etmek değil midir?

Sayın milletvekilleri, dünyanın en büyük 20 ekonomisinden biri olmayı hedefliyorsak doğayı yok ederek değil doğayla uyum içinde kalkınmak zorundayız. Gelişmiş ülkeler madenlerini çıkarırken doğa tahribatını en aza indirmek için uluslararası çevre standartlarını uyguluyor. İnsanlığa değer veren ülkeler çevreye duyarlı yatırımlar yapan şirketlere teşvik verirken, çok iyi bir denetim mekanizmasıyla denetlerken, aynı zamanda kirletenleri de cezalandırıyor. Biz ise ne yapıyoruz? Yalnızca kısa vadeli rant için insandan hayvana, çiçekten böceğe her varlığın geleceğini riske atıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu kaynaklar milletin ortak mirasıdır, özel sektöre sınırsız tahsis edilecek bir meta değildir. Bu teklif geçerse doğa kaybedecektir; gerçeğe bakılması gerekirse sadece doğa değil, hepimiz kaybedeceğiz.

Bir ülkenin gerçek gelişmişliği yalnızca büyüme rakamlarıyla değil ormanlarının, ırmaklarının, derelerinin, canlılarının ne kadar korunduğuyla ölçülür. Bu teklifin karşısında durmak sadece muhalefet etmek değil bence bir vatan borcudur. Hani diyoruz ya türküde "İrmağının akışına ölürüm Türkiye'm." diye, bu teklif o ırmağın suyunu kurutur ve bu teklif o türkünün de içini boşaltır. Türkümüzü doymak bilmez iştaha, yeşilimizi ranta kurban etmeyin diyor, heyetinizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 8'inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 3213 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin beşinci fıkrasında geçen "veya" ibaresinin "ya da" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan
İzmir

Aliye Timisi Ersever
Ankara

Aykut Kaya
Antalya

Şeref Arpacı
Denizli

Ayça Taşkent
Sakarya

İbrahim Arslan
Eskişehir

Talat Dinçer
Mersin

Adnan Beker
Ankara

Nermin Yıldırım Kara
Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Nermin Yıldırım Kara.
Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Burada görüşülen kanunun aslında, ilginç bir şekilde, şöyle bir tarafı var: Aslında uygulamaya konmadan, daha yürürlüğe girmeden, gözümüzün önünde, bir laboratuvar ortamında Hatay'da denendi, âdeta bir egzersiz yapar gibi denendi. Hatay Valiliği Ağustos 2023'te mahallî çevre kurulu kararını kaldırarak, ÇED süreci işletilmeksizin, şu gün itibarıyla 120'den fazla taş ocağı, maden ocağı ve beton mikserinin çalışmasına müsaade etti. Ağustosta yine burada çıkan bir kanunda koordinatlar verilmişti; aynı bugünkü kanunda Muğla Yatağan Termik Santrali ve kömür sahalarıyla alakalı verilen koordinatlar gibiydi fakat Hatay zaten depreme kadar delik deşik edilmişti, depremden sonra da daha fazlasına, ÇED süreci işletilmeksizin daha fazla taş ocaklarına bırakıldı. ÇED süreçlerinin kaldırılmasıyla, şehrin inşası ve ihyasıyla, buna yardımcı olmakla bütün memleketin toprağını, taşını, dağını havaya uçurmak aynı şeye rast geldi. Şirketlere âdeta "İstedığınızı yapın." dediler, onlar da istediklerini yaptılar. Şimdi, bu tesislerin çevreye olan zararlarını kümülatif olarak asla hesaplamıyorsunuz. Sağlık etki değerlemeleriyle alakalı, bu maliyetlerle ilgili en ufak bir fikriniz yok. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer fikriniz olsa "Bu kirlilik yükü taşıyan bölgelerde ne kadar kanser vakaları var?" diye sorduğumuzda bu sorulara cevap verirsiniz.

Sözü edilen 8'inci maddede arama ruhsatlarının verilmesi ve iptal edilmesine ilişkin bazı hususları düzenlemiştiniz. 2024 yılında uygun olmayan arama ruhsatı nedeniyle yaklaşık 7 milyon ceza tahsil etmişsiniz. Burada da şunu planlıyorsunuz: Bu kanun yürürlüğe girince daha fazla ceza keseriz, daha fazla tahsilat yaparız. 2024 yılının bütçe gelirleri 8 trilyon, tahsilat oranına

oranladığınızda on binde 8; müthiş bir rakam bulmuşsunuz, müthiş bir gelir kaynağı yaratmışsınız ve bu rakamlara baktığımızda zaten yaptığınız işe hayır demek bizim için yeterli de fazla da.

Teklifin diğer maddelerinde örneğin birçok kuruma, kuruluşa, müdürlüğe yetki veriyorsunuz oturduğunuz yerden. Biz, Hatay halkı olarak, tecrübe etmiş Hatay halkı olarak hep dedik ki masa başından, Ankara'dan oturup karar vermeyin. Devlet ormanlarındaki rezerv arama faaliyetleri için MAPEG neredeyse üç yıl sürecek bir bedelsiz izin hakkıyla teçhiz edilecek. ÇED görüşü sunması gereken kurumlar üç ay içinde bu görüşü sunmadıkları takdirde olumlu kabul edilecek, sonra kabul etmese dahi sayılmayacak. Şimdi, bu maddenin Türkçesi "Gelin, hepiniz gelin, doğayı, havayı, toprağı, suyu talan edin." demek; bu yanlış. ÇED süreci sizin etrafınızda döneceğiniz, es geçebileceğiniz bir şey değil yani bürokratik bir yük de değil efendim, bürokratik bir yük değil. Halkın katılımı toplantılarında yöre insanları gelirler, itiraz ederler, masalar kurulur, orada bir itiraz yükseltilir ve bu süreçler sonlandırılır; o yüzden bunu bürokratik bir engel olarak görmeyin. Bunlar bu işletmelerin etki maliyetlerini bizim ölçebileceğimiz -yani bizler, bu vatani ve milletin topraklarını seven bizler için- bir denetim aracıdır, dolayısıyla bunu bir yük olarak kendinize görmeyin diyorum. EPDK'ye beş yıl boyunca acele kamulaştırma yetkisi veriliyor. Diyorsunuz ki: "Cumhurbaşkanına da bir defaya mahsus beş yıl daha uzatma yetkisi veriyor." Bu kürsüde çok söyledik, biraz evvel de dedim ki masa başında karar vermeyin. Bakın, bu kamulaştırma işlemleri zaten kendi bünyesinde, kendi kimyasında gerçekten zor. Siz zeytinlik, meralar ve orman alanlarında bu koordinatlarda enerji üretim tesisi ve kömür sahalarını genişletmeye çabaladığınızda resen kamulaştırmamız el koymalarla karşı karşıya kalıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Mağaracık'ta, Hıdırbey'de, Kırıkhan'da, Kurtlusoğuksu'da, Dikmece'de, İskenderun'da biz kamulaştırmaların özüne uymayan çok pratik edindik. Dolayısıyla, bu kamulaştırma süreci bile, resen kamulaştırmamız el koyma süreçleri dahi bu kanuna hayır dememiz için yeterli.

Dün Hatay'da, bugün Muğla'da, yarın Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm topraklarına yayılacak olan bu vahşi kapitalizmi önceleyen, vahşi madencililiği Türkiye'de yaşatmaya çalışan bu şirketlere bu hakkın tanınmaması için bu kanuna "hayır" diyeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, Divanda ihtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağım.

İki dakikalık süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul
İdris Şahin
Ankara

Hasan Karal
İstanbul
Elif Esen
İstanbul
Sema Silkin Ün
Denizli

Sadullah Ergin
Ankara
İrfan Karatutlu
Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın
Trabzon
Annan Şerif Çirkin
Hatay

Mehmet Akalın
Edirne
Burak Akburak
İstanbul
Ersin Beyaz
İstanbul

Yüksel Arslan
Ankara
Hasan Toktaş
Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan
Mersin
Sevilay Çelenk
Diyarbakır

George Aslan
Mardin
Perihan Koca
Mersin

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak
Sırrı Sakık
Ağrı

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Sema Silkin Ün.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün konuştuğumuz yasa topraklarımızın derinliklerinde yatan zenginliklerin halkın yararına kullanılmasını konuşturuyor maalesef bize; doğaya, yaşam hakkına hoyrat bir şekilde saldıran bir sistemin kâr hırsıyla hareket etmesinin önü nasıl daha fazla açılır, bunu konuşturuyor. Hiçbirimizin ülkenin madenlerinden, yer altı zenginliklerinden faydalanılmasına karşı olduğu yok. Hiçbirimiz doğanın altındaki cevheri orada çürütelim de demiyoruz. Ancak bunu savunmak madencilik faaliyetlerinin vahşileştirilmesini, denetimsizleştirilmesini, şirketlerin hukuk üstü hâle getirilmesini kabul etmek anlamına da gelmiyor. Bugün geldiğimiz noktada ne yazık ki birçok madencilik faaliyeti doğrudan yaşam alanlarına yönelmiş durumda; Kaz Dağları'nda talan edilen orman, Fatsa'da siyanürle zehirlenen toprak, İliç'te toprak altında cesedi bile bulunamayan işçiler hep bu hırsın eseri. Her biri vahşi madenciliğin kârdan başka değerinin olmadığını gösteren birer sembol. Bu yasa da sermayeye bu tahribatı daha kolay yapabileceği hukuki zemini hazırlamak üzere kuruluyor. Peki, nasıl yapıyor? Tek bir torbayla Maden Kanunu'nu, Zeytincilik Kanunu'nu, Mera Kanunu'nu, orman ve çevre kanunlarını, elektrik ve enerji piyasası düzenlemelerini birer birer hükümsüz kılarak sunuyor; zeytinlikler maden şirketlerine, meralar enerji projelerine, ormanlar özel sermayeye, köylünün, emekçinin geçim kaynakları ise belirsizliğe açılarak sunuyor; projeler için gerekli ÇED süreçlerini baskılayarak sunuyor; kurumların görüş süresini kısaltarak, yanıt verilmezse olumlu sayarak sunuyor; yöre halkının ve toplumun itiraz hakkını pratikte ortadan kaldırarak sunuyor; zeytinlikleri taşınabilir meta kabul ederek "Yerlerine maden ve enerji projeleri yapılabilir." diyerek sunuyor; Danıştayın daha önce iptal ettiği yönetmelik değişikliğini bu kez yasayla geri getirerek sunuyor; RES, GES ve HES projelerini, meraların kolayca tahsil edilmesini sağlayarak sunuyor; hayvancılığın bel kemiği olan alanları kırsal yoksulluğu derinleştirecek şekilde tasfiye ederek sunuyor; ormanlarda yatırımcılara uzun süreli, düşük bedelli kullanım hakkı vererek sunuyor; 2035 yılına kadar enerji projeleri için köylünün toprağının acele kamulaştırılmasının önünü açarak sunuyor; "stratejik ve kritik madenler" adı altında hukuk ve mülkiyet hakkı tehdit edilip özel mülkiyete el koymanın önünü açarak sunuyor; 2024 öncesinde ruhsatsız yapılmış enerji ve maden tesislerini yasal hâle getirerek sunuyor; Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü diğer kamu kurumlarının yerine karar verecek olağanüstü yetkilere kavuşturarak sunuyor; kurumlar izin vermezse siyasi bir kurul olacağı şüpheli olan Cumhurbaşkanlığı yardımcısının başkanlık edeceği bir kurulun tek başına izin vermesinin önünü açarak sunuyor; koordinatlarını belirterek birkaç şirket lehine imtiyazlı kanun çıkararak ilerisi için de asırlık miras bir kanunda büyük bir gedik açarak sunuyor. Bu yasa yalnızca doğayı değil geçimlik tarımı, kırsal ekonomiyi, halk sağlığını, toplumsal adaleti de tehdit ediyor.

Evet, iktidar zamanın ruhuna uygun hareket ediyor, bu dönemin ruhu tutarsızlık. Geçen hafta bizim de milletimizin de inanmadığı ama kendi iddianıza göre "emiyon azaltımı, yutak alan, yeşil kalkınma" gibi kavramlarla süslenmiş sözde İklim Kanunu'nu geçirdiniz bu Meclisten. Bir hafta sonra doğrudan doğayı, köylüyü, üreticiyi hedef alan maden kanununu geçirmeye kalkıyorsunuz. Bir gün "iklim" deyip ertesi gün maden ruhsatı basan bir anlayıştan şuur ve hayır beklemiyoruz elbette.

Bu yasa geri çekilmeli derken madenlerden elde edeceğimiz zenginliğe karşı olduğumuz için karşı değiliz, doğayı bir meta olarak görmediğimiz için itiraz ediyoruz; merayı, zeytinliği, ormanı yaşam alanı olarak gördüğümüz için itiraz ediyoruz; zeytin ağaçlarını taşıırken zeytinin bereketini, kültürünü, medeniyetini, taşıyamayacağınızı bildiğimiz için itiraz ediyoruz; bir defa kullanılıp atılacak bir maden için binlerce yıllık birikimi, bereketi heba edeceğiniz için itiraz ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, önce İklim Kanunu'nun, ardından zeytin yasasının gelmesi tesadüf olmasa gerek. Küresel baronların talimatlarıyla, verdikleri ev ödevleriyle bu yasalar tek tek Meclisten geçiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Meralar enerji firmalarının, zeytinlikler maden firmalarının insafına terk edilerek tarım da hayvancılık da yavaş yavaş yok ediliyor.

Değerli milletvekilleri, biz, Allah'ın üzerine yemin ettiği bir meyvenin kanununu konuştuğumuz için temkinliyiz. Biz, Rabb'imizin hangi nimetini yalanladığının farkında olduğumuz için endişeliyiz ve biz, bu koşullarda, bu kanuna "evet" deme vebaline girmekten korktuğumuz için hayır diyeceğiz diyorum, sizleri de tekrar düşünmeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Burak Akburak.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu maddeyle madencilik ruhsatlarının süre uzatımında asgari üretim faaliyeti şartı ve ayrıca çevreyle uyum teminatı kaldırılarak rehabilitasyon bedeli ruhsat bedelinden ayrı, doğrudan tahsil edilen yeni bir yükümlülük hâline getiriliyor. İlk bakışta bu değişiklikler sektöre disiplin getirecek gibi görünebilir ancak gerçekte denetlenemez, keyfi uygulamalara açık ve yerli yatırımcıyı zor durumda bırakacak bir idari yapı inşa edilmektedir. Asgari üretim gibi ucu açık bir kavram ruhsatın devamı için ön koşul hâline getirilmekte. Peki, nedir bu asgari üretim; hangi miktar, hangi süre, hangi koşullar? Doğal afet, jeolojik zorluk veya ekonomik dalgalanma durumunda ne olacak? Bu soruların hiçbirine düzenlemeye açık bir yanıt verilmemiş. Her şey idarenin takdirine bırakılmış durumda. Yani bir yatırımcı teknik ya da ekonomik gerekçelerle üretimi yavaşlattığında ya da durdurduğunda ruhsatı iptal edilecek, saha yeniden ihaleye açılacak. Yatırımcının yıllarca verdiği emek, sermaye ve gösterdiği çaba boşa gidecek. Bu durum kamu otoritesinin yetkisini keyfi şekilde kullanmasının önünü açar.

Değerli milletvekilleri, Giresun Harşit Vadisi'nde vatandaş toprağını, suyunu, geçimini savunuyor ama ruhsatlar maalesef verilmeye devam ediyor. Kaz Dağları'nda siyanürle altın aranıyor. Muğla'da ormanlar termik santrallerin gölgesinde yok ediliyor. Manisa'da üzüm bağları taş ocaklarına teslim ediliyor ve şimdi "rehabilitasyon" adı altında bu sistemi sürdüreceği yeni bir düzenleme daha onaya sunuluyor. Eğer gerçekten çevreyi korumak isteseydik önce sahaya iner, yerel halkı dinler, zarar tespiti yapardık ama

bunların hiçbirini yapılmıyor. Eğer bu madde böyle kabul edilirse ne olur? Ruhsat iptalleri hızlanır, sahalar yeniden ihaleye açılır, belirli sermaye gruplarına vahşi madencilik için yeni alanlar açılabilir. İşte, biz bu vahşi madencilik tümden karşıyız. Ayrıca, rehabilitasyon bedelinin iadesi artık sadece sorumlulukların tamamlanmasına değil vadesi geçmiş herhangi bir borcun olmamasına da bağlanıyor. Peki, bu iade neye göre yapılacak? Çevresel onarımın gerçekleşip gerçekleşmediğine kim karar verecek? Ortada ne Sayıştay denetimi var ne bağımsız bilimsel izleme mekanizması ne de yerel halkın sürece katılımı. Bu karşı duruşumuz kişilere değil uygulamalara yönelik. Çevre bizim için sadece bir doğal kaynak değil bir haktır, bir gelecektir, ortak yaşam alanımızdır. Kanun tekliflerinin adında "üretim" ya da "rehabilitasyon" yazması fark etmez; bu ülkenin doğal varlıkları kısa vadeli kazanç hesaplarıyla, denetimsiz politikalarla ya da adı değiştirilmiş maddelerle yönetilemez. Toprağın, suyun, ormanın üzerindeki tasarruf yalnızca bugünün değil aynı zamanda yarının sorumluluğundadır. Bu nedenle İYİ Parti olarak biz çevreyi koruyormuş gibi yaparak kamu denetimini zayıflatan ve yerli yatırımcıyı belirsizliğe mahkûm eden her düzenlemenin karşısındayız çünkü bu mesele, sadece teknik bir düzenleme değil bu ülkenin vicdanı bu ülkenin geleceğidir. Elbette madencilikte disiplinin sağlanmasını ve çevresel hassasiyetin güçlendirilmesini destekliyoruz ancak bunun yolu hukuk güvenliğinden vazgeçmek, kamuoyunu dışarıda bırakmak, yerel halkın sesini bastırmak değil. 9'uncu maddenin ruhsat sahiplerine baskı kurmanın değil, çevreyi korumanın, üretimi düzenlemenin ve kamu yararını gözetmenin aracı olması gerektiğini savunduk. Bu nedenle ilgili maddenin tekliften çıkarılması yönünde verdiğimiz önergemiz ne yazık ki reddedildi.

Değerli milletvekilleri, hukukun olmadığı yerde güven kök salmaz, kapalı kapılar ardında adalet sağlanmaz, yerel katılım yoksa kalkınma olmaz. Bu anlayışın Gazi Meclisimizde bir gün mutlaka hâkim olacağına inandığımı belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sırrı Sakik.

Buyurun

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; herkese iyi bir gece "..."²

Aslında geçen hafta Süleymaniye'deydik. Nasıl İngiltere'nin, İran'ın kutsal bir cuması varsa biz de ayın 11'inde Süleymaniye'deydik ve kutsal bir cuma için oradaydık. Silahlara veda, silahlar ateşte yanıyordu. Aslında bugün onların konuşacaktık ama ülkeye gelir gelmez İstanbul'da Kürtçe müzik çaldığı için bir aileye saldırılar oldu. Vali ezberi tekrarlardı; saldırganları kollayan, koruyan açıklamalar yaptı. Yoldaydık, Sayın Cumhurbaşkanını zaman zaman dinleme şansımız oldu, Kızılcahamam'da çok önemli açıklamalarda bulundu. Beyaz Toroslardan bahsetti, faili meçhul cinayetlerden bahsetti, köy yakmalarından bahsetti ama sonra döndük, iki gün sonra bir savcı makamında beyaz Toros amblemini almış, masaya koymuş. Şimdi, bu ülke böyle. Biz beyaz Toros'un ne olduğunu biliriz. Beyaz Toros Kürt coğrafyasında bir cellattır. 20 bin faili meçhulün altında beyaz Torosların imzası vardır. Beyaz Toroslara binenler bir daha geri dönmediler. Beyaz Toroslarla alınıp gidenlerin büyük bir çoğunluğunun mezar taşları bile yoktur. Benim çok yakın arkadaşlarım, birçok yoldaşımız, arkadaşlarımız beyaz Toroslarla alınıp götürülüp bir daha da geri dönmediler.

Bakın, bu da Bursa'da, Bursaspor ve Amedspor maçından, beyaz Torosları ve Yeşil'i orada Kürtlere... Bakın, geliriz, beyaz Toros, Yeşiller...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Kürtlere değil PKK'ya, düzeltelim cümleyi.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Şimdi, bunların hepsi yapıldı, yaşandı. Biz beyaz Toros'un ne olduğunu çok iyi biliyoruz.

Şimdi, ben her konuşmamda burada bir grup eski polis şefleri... Geçen hafta da Sayın Cumhurbaşkanından önce konuşurken Vedat Aydın'ı anlattım, beyaz Toroslarla gidip nasıl Vedat'ı aldıklarını. Bana oradan bağıryorlardı: "Provokatör!" Peki, acaba, size soruyorum polis şefleri, eski valiler; siz bu süreci iyi bilirsiniz, faili meçhulün ne olduğunu iyi bilirsiniz, köy yakmaların ne olduğunu iyi bilirsiniz, beyaz Torosları iyi bilirsiniz: Acaba Kızılcahamam'da Sayın Cumhurbaşkanı bunları seslendirirken benden utanmadınız mı? Bana laf yetiştirirken, Sayın Cumhurbaşkanı söylediklerimi söylerken hiç mi yüzünüz kızarmadı? Beni niye provokatörlükle suçladınız, neden suçladınız?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Kardeşim, niye yüzünüz kızarsın sen provokatörlük yapıyorsan?

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben bir dönemde yaşananları çıkıp burada anlattığım için saldırdınız ama bir ülkenin...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - "Millet neler konuşuyor, sen neler konuşuyorsun." diye söyledik. Niye provokatörlük yapalım?

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bakın, bir ülkenin Cumhurbaşkanı benim söylediklerimi teyit ediyorsa size... Erdemlik nedir biliyor musun? Burada çıkıp özür dilemenizdir.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Erdemliği biz biliyoruz, sende yok o erdem.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben Sayın Cumhurbaşkanının söylediklerini teyit ediyorum ama sizin genetik kodlarınızda...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Terörsüz Türkiye olmasın diye konuşuyorsun, ayıptır ya!

SIRRI SAKİK (Devamla) - Niye bağıryorsun?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sen terörsüz Türkiye'yi provoke etmeye çalışıyorsun.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Provokatör sensin!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sensin! Her zaman bunu yapıyorsun! Bunu yapma, edepsizlik yapma! Biz ne dediğimizi gayet iyi biliyoruz,

SIRRI SAKİK (Devamla) - İşte bakın, siz aslında...

BAŞKAN - Sayın Sakik, lütfen Genel Kurula hitap edin.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben Cumhurbaşkanının söylediklerini teyit ediyorum.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Biz Cumhurbaşkanımızın söylediği konuları...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben de dönüyorum, diyorum ki: Sayın Cumhurbaşkanından ders alın, çıkıp böyle ezbere konuşmayın, çıkıp katilleri aklamayın.

²Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Her seferinde gelip burada akılları karıştırıyorsun, ayıptır ya!

SIRRI SAKİK (Devamla) - Şu beyaz Torosları, şu savcılar... Bu savcı orada adalet dağıtamaz, beyaz Toros'u masasına koyan savcı adalet dağıtamaz; görevden almalısınız, gelip bu halktan özür dilemelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama siz bu beyaz Torosları halkın gözünün içine sokanlardan dönüyorsunuz onları...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Beyaz Torosların da Allah belasını versin...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Amin, herkesin belasını versin.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - ...Türkiye'ye bu zulmü yapanların da Allah belasını versin, PKK'nın da Allah belasını versin.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ya, işte, siz polis şefleri hiçbir gün demokrat olmadınız. Siz hiçbir gün halktan yana tavır almadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sakik, tamamlayın lütfen.

Lütfen Genel Kurula hitap edin.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bütün işlenen cinayetlerin arkasında imzanız olduğunuzu beyan ediyorsunuz.

Benim söylediklerimin, ey AK PARTİ'liler, Allah aşkına, Cumhurbaşkanının söylediklerinden ne farkı var? Neden tepki gösteriyorsunuz? Neden gösteriyorsunuz?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Selami Bey'in söyledikleri...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Şimdi, bakın arkadaşlar, sevgili arkadaşlar, geçmişimizle yüzleşmeden geleceğimizi inşa edemeyiz. Ben bir öç, bir intikam alalım demiyorum ama ülkemiz bunları yaşadı, yaşanan şeyler bir daha yaşanmasın. Bir savcı masasına beyaz Toros koyamaz. Bu kadar açık, net söylüyorum; benim söylemek istediğim bu. Yüzleşsin diyorum ama siz hâlâ yüzleşmekten değil sürekli o süreci kollayıp korumaya çalışıyorsunuz. Bunun hiç kimseye bir yararı yok. Biz eğer yeni bir süreci başlatacaksak susacak mıyız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Devamla) - Siz bize emir kipleriyle sürekli hitap mı edeceksiniz? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Kim hitap ediyor?

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Siz bu süreci baltalamak mı istiyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Bu süreci baltalamayın, yanlış yapıyorsunuz...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Demokrat değilsiniz, olamazsınız.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesiyle 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24'üncü maddesinde değişiklik öngören düzenlemede geçen "ile on ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan

İzmir

Talat Dinçer

Mersin

Ayça Taşkent

Sakarya

Aliye Timisi Ersever

Ankara

Aykut Kaya

Antalya

Adnan Beker

Ankara

Şeref Arpacı

Denizli

Orhan Sarıbal

Bursa

İbrahim Arslan

Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Orhan Sarıbal. (CHP sıralarından alkışlar)

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; kanun açık; kanunun ortaya koyduğu temel dinamik, bu ülkenin temel kaynaklarını, doğasını, yer altı ve yer üstü zenginliklerini önce uluslararası şirketlerle, daha sonra da kendi yerli iş birlikleriyle paylaşmak. Adı net, yeşil enerji, maden, sürdürülebilir kalkınma, bu gerekçelerle aslında hem ülkenin temel doğal kaynaklarını yok edip ama aynı zamanda temel zihniyetleri olan yağmalama, talan etme, bugünlerde zenginleşmeyi artırma modelinin bir parçasını net bir şekilde görüyoruz. Aslında ülkeler değişiyor, yöntemler değişiyor ama amaç ve niyet hiç ama hiç değişmiyor. Örneğin, tüm itirazlara rağmen, usul açısından ve içerik açısından onca itiraz yapılmış olmasına rağmen, bu kanunun ısrarla defalarca geri gitmesine rağmen getirilmesinin nedeni ne olabilir? Kapitalist enerji tekellerinin, kapitalist madencilerin hem dünyada hem ülkemizde ortaya koymuş oldukları net sömürü modelinin adıdır bu. Şöyle kısa kısa bir bakalım dünyaya ne yaptı emperyalizm: Petrol için Orta Doğu'yu mahvetti, maden için Afrika'yı mahvetti, şeker kamışı için Latin ülkelerini mahvetti. Geriye baktığımızda -kendi ülkemizden örnek verelim- Kaz Dağları'nı, Bergama'yı, Cerattepe'yi; bu ülkenin bütün her yerini mahvetti. Gerekçe ne? Kalkınma. Gerekçe ne? Büyüme. Soruyorum: Latin Amerika'da mı büyüme ve kalkınma var? Soruyorum: Afrika'da toplum ne durumda? Soruyorum: Cerattepe'de Artvin kalkındı mı, Kaz Dağları'nda Çanakkale kalkındı mı, Bergama'da İzmir, Ege kalkındı mı? Komisyon Başkanına soruyorum: Kirazlıyayla'yı yerle bir ettiniz, Kirazlıyayla halkı sarayda saltanat içerisinde mi yaşıyor? Hiçbir yerde yok böyle bir şey, hiçbir yerde yok. Gana'da -Kongo'da- hatırlayın, 1900'lü yılların başında İngiltere, Hindistan'ı işgal yöntemi üzerinden ormanları keserek maden gerekçesiyle ne yaptı? Britanya'nın zenginleşmesine sebep oldu. Şimdi siz, o emperyalistlerin kasasını doldurmak için bugün kendi mezarınızı, yarın çocuklarınızın geleceğini peşkeş çekiyorsunuz. Kime? Uluslararası şirketlere ve yerli iş birlikçilere. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, yaptığınız iş açıkça iktidar, saray, Bakanlık ve uluslararası şirketlerle iş birliğidir. Bu iş birliği ormanları yok etme, bu iş birliği meraları yok etme, bu iş birliği geleceğimizi yok etme politikasıdır. Ne demek ya? "Meranın yetkisini MAPEG'e veriyorum." ne demek? "Ormanların yetkisini kurula veriyorum." ne demek? "Cumhurbaşkanının Başkanlık ettiği kurul bu ülkede her şeye karar verecek. Çevre Bakanlığı yok, Orman Bakanlığı yok, Tarım Bakanlığı yok; bütün bunların yetkisini alacağım, MAPEG'e ve bu kurula vereceğim." Kim bu kurul? 4 bakandan ve Cumhurbaşkanı Yardımcılığından oluşacak. Merkezîyetçi, tamamen alanı tasfiye eden; çevre hakkını, anayasal hakkı tamamen yok eden bir anlayış. Ne diyor Anayasa'nın 56'ncı maddesi? "Her yurttaş temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." diyor. Kim diyor bunu? Anayasa diyor. Hangi maddesi? 56'ncı maddesi. Sizin umurunuzda mı? Hayır. Sizin umurunuzda olan, size enerji gerekçesiyle, maden gerekçesiyle dayatılan doğal kaynaklarını teslim etme anlayışı ve politikası.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Tek bir tane doğru cümle kur, tek bir tane.

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Yani kısaca şunu çok net söyleyelim: Bu yaptığınız, bu ülkeye kötülüktür. Bu yaptığınız kötülüğün bedelini elbette mutlaka ve mutlaka göreceksiniz, o yüzden sandığa gitmek istemiyorsunuz. Bu ülkenin bütün kaynaklarını yandaşlarınıza teslim etmek istiyorsunuz, bunun peşindesiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şöyle demişti saraydaki yani Recep Tayyip Erdoğan: "Bana çok sert konuşuyorsunuz, ne yapayım? Ülkeme ihanet eden hainlere şiir mi yazayım?" Söyleyen Recep Tayyip Erdoğan. Şimdi biz ne yapalım? Bu ülkenin ovasını, dağını, ormanını, çocuklarının geleceğini satanlara ne yapalım, serenat mı dizelim?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Haddini bil, haddini!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Ne yapalım, serenat mı dizelim? (CHP sıralarından alkışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Haddini bil!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Yani bu topraklara ihanet hâlindesiniz, sessiz kalan sizden beter olsun!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Aynayı da al yerine geç, haddini bil!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Toprağın hafızası çok güçlüdür, unuttur sanırsınız ama toprağa düştüğünüz gün hatırlatacaktır.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Her kürsüye çıkan aynasıyla çıkıyor ya!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Kahrolsun diktatörlük, kahrolsun faşizm, kahrolsun emperyalizm; yaşasın dayanışma! (CHP sıralarından alkışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kahrolsun yalancılar! Yazıklar olsun!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, yoklama talebimiz söz konusu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, yoklama talebimiz var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, konuşmacının konuşmaları çok ağır hakaretler içeriyor.

BAŞKAN - Ama yoklama talebi var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hayır, ben bir açıklama yapayım Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde yoklama talebi var ama sonra söz vereyim.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, yoklama talebimizi karşılayın efendim, sonra söz verirsiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Açıklama yapayım...

BAŞKAN - Şunu bitirelim, sonra söz vereyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Açıklama yapayım, ondan sonra...

BAŞKAN - Ondan sonra söz vereceğim size, bir müsaade edin, şunu bir halledeyim. Ayakta bekliyorlar ama lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Buyurun, buyurun.

III.- YOKLAMA

(YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Sayın Kaya, Sayın Özdağ, Sayın Uz, Sayın Kavuncu, Sayın Kasap, Sayın Sunat, Sayın Atmaca, Sayın Esen, Sayın Türkeş Taş, Sayın Akalın, Sayın Taşcı, Sayın Türkoğlu, Sayın Ekmen, Sayın Şahin, Sayın Kısacık, Sayın Kaya, Sayın Doğan, Sayın Karaman, Sayın Yılmaz, Sayın Karal.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.
MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

75.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biraz evvel kürsüdeki hatibin ortaya koymuş olduğu hususlar kendi hezeyanları olarak ortaya çıkıyor. Biz hezeyanlarıyla baş başa bırakıyoruz. Grubumuza, Sayın Cumhurbaşkanımıza yöneltmeye çalıştığı o iftiraların hiçbirisi ulaşmaz ancak kendi suretini kendi sözlerinde, kendi aynasında görmekte olduğunu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkanım, İç Tüzük'e göre söz istedim ben.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Grup Başkan Vekili hatibimizin hezeyanlar içinde olduğunu söyleyerek sataşmıştır. 69'a göre kürsüden cevap verme hakkını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Buyurun, yeni bir sataşmaya mahal vermeyin lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Böyle olunca iyi oluyor, değerli arkadaşlar bizim söz hakkımızı daha iyi kullanma olanağı tanıyorlar. Mesela arkadaşlar, Cumhurbaşkanına yetki verdiler. Gecenin on ikisinde bu ülkede hangi orman alanının orman dışına çıkarılıp onun kimlere verileceğine onlar karar veriyorlar.

Yine, bu ülkede -meraların- hayvancılığa 12 milyar dolar ödeyip et sorununu çözemediler. Et ve Süt Kurumunun - arkasından söylemek iyi olmaz ama toprağın altına gitti, orada ne yapar ben onu bilmem- dışarıdan hayvanı ucuz getirip, pahalı satıp, para kazanıp çiftçiye yerle bir etmesine her türlü olanağı sağlıyorlar. Bu ülkenin neresine bakarsanız bakın, her tarafında inanılmaz bir doğa katliamı var. Tamamen madencileri koruyorlar.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - İzmir'in denizini bitirdiniz be! Bitirdin İzmir'in denizini ya!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Madenciler neredeyse ellerinde çanta, bakanlıklardan çıkmıyorlar. Arama ruhsatı, işletme ruhsatı; âdeta ticarete çevirmişler bu ülkenin kaynaklarını. Bu ülkedeki artık meralarını, yaylalarını, kışlaklarını -hatta bu kanunla Kıyı Kanunu'nu da değiştirmişler- ayaklarını suya bastıkları noktaya kadar istedikleri gibi talan edecekler.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - İzmir'in denizine ne yaptınız?

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Kendi Cumhurbaşkanı seçtikleri kişi âdeta bu lafı söyleyecek.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - İzmir'in denizi mahvettiniz ya!

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sana ne İzmir'den ya! Sana ne İzmir'den! Sana ne İzmir'den arkadaş!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Bütün bunları yaparken değerli arkadaşlarım, hiç rahatsız olmayacaklar; önüne gelen herkese "terörist" diyecekler, "katil" diyecekler, "yağmacı" diyecekler, "hain" diyecekler.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - İzmir'in denizini bitirdiniz, balıklar ölüyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sen parsel parsel Ankara'ya bak!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Kendileri süttten çıkmış ak kaşık gibi, memleketin ne insanlığını bıraktılar ne düzeni bıraktılar ne huzur bıraktılar. Kahrolsun yerli iş birlikçiler! Kahrolsun emperyalizm! (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

(AK PARTİ sıralarından "Tiyatrocu!" sesi)

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim, lütfen.

İki dakika lütfen...

3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız bu aziz ve asil milletin helal oylarıyla seçilmiş de seçilmiş, yenmiş de yenmiş, seçilmiş de seçilmiş, adam kazanmış da kazanmış elhamdülillah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, Recep Tayyip Erdoğan'ı kim seçti?

ADEM ÇALKIN (Kars) - Millet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Kim seçti, kim?

(AK PARTİ sıralarından "Millet" sesleri)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Millet seçti, millet; yüzde 52'nin üzerinde. (CHP sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) - Getir sandığı.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Al gel sandığı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Arkadaşlar, 2028'de tekrar milletin huzuruna çıkacağız.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Korkma, sandığı al gel, sandığı. Nara atma, sandığı al gel.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Getir sandığı, getir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Hep beraber, milletin hakemliğinde, bu millete hizmet edenler ile bu millete hakaret edenler, bu milletin gönlünü kazananlar ile bu milletin oyunu alamayacak olanların ayırdını hep beraber millet terazisinde, sandıkta mutlaka göreceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - 31 Martta gördün, 31 Martta.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Al gel sandığı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - 2023'te şöyle diyorlardı: "Yüzde 60'la geliyoruz. Şu sıralarda siz olamayacaksınız."

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Geldik, geldik.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tayyip Erdoğan İstanbul'u rüyasında gördü, rüyasında.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Ama işte biz buradayız, Cumhuriyet buraya; Recep Tayyip Erdoğan iş başında, milletin adamı iş başında. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, bu yasama döneminin en büyük performans ödülünü teklif ediyorum Emin Bey'e!

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sataşma yok, sataşma yok!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sataşma yok. Sataşma nerede Başkan? Sataşma nerede, neye sataştı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Senin varlığın sataşma!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ne diyorsun ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Senin varlığın sataşma!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu hâle bak, ayı gibi oturuyorsun ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sensin ayı! Geri zekâlı! Ahlaksız herif!

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.03

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, milletvekillerinin müzakereleri temiz bir dil kullanarak yürütmelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, her ne kadar zaman zaman Genel Kurulda tansiyon yükselse de milletvekillerimizin müzakereleri temiz bir dil kullanarak yürütmelerini, Meclisin saygınlığına ve İç Tüzük'e uygun bir şekilde kaba ve yaralayıcı sözlerden

imtina etmelerini ve çalışmalarımızın büyük bir anlayış içerisinde yürütülmesini rica ediyorum. Aslolan Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığıdır, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığını da yükseltecek ve yüceltecek olan siz değerli milletvekillerisiniz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 10'uncu madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

(CHP sıralarından "Ceza yok mu?" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen yeni bir tartışmaya meydan vermeyelim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) - Sayın Başkanım, böyle bir şey olmamış gibi devam edilemez yani. O zaman kanunu çeksinler.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam edelim efendim, devam.

BAŞKAN - Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Cezası yoksa aynısını tekrar ederler.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Karal

Sadullah Ergin

İstanbul

İstanbul

Ankara

İdris Şahin

Elif Esen

İrfan Karatutlu

Ankara

İstanbul

Kahramanmaraş

Sadullah Kısacık

Adana

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Mehmet Akalın

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Trabzon

Edirne

Bursa

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Hasan Toktaş

Ankara

İstanbul

Bursa

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

George Aslan

Mehmet Zeki İrmez

Mersin

Mardin

Şırnak

Perihan Koca

Sevilay Çelenk

Ömer Faruk Hülakü

Mersin

Diyarbakır

Bingöl

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle iktidar genel olarak enerji ve madencilik yatırımlarını kolaylaştırmayı amaçladığını söylüyor ancak bu kanun teklifini incelediğimizde iktidarın, kamu yararından çok yandaş sermayenin, belirli şirketlerin ve projelerin ihtiyaçlarını ve menfaatlerini gözettiğini görüyoruz. Peki, bu kanunda neler var? Ruhsatsız yapı ve yapı kullanma izni olmadan faaliyete geçmiş enerji üretim tesislerine yönelik getirilen af uygulamaları var; madencilik faaliyetlerinde, çevre korumada büyük işleve sahip olan ÇED sürecini askıya almak var; Cumhurbaşkanlığı kararına bağlı olarak siyasi nitelikli bir kurul, bir karar mercisi oluşturarak yerel idareleri, uzman kurumları ve yargı denetimini devre dışı bırakmak var; stratejik ve kritik madenler gerekçesiyle özel mülkiyet hakkının göz ardı edilmesine izin veren acele kamulaştırma yetkisi var; ormanlık alanlarımızda ruhsatlandırma ve arama yetkisinin özel şirketlere devredilmesi var; zeytinlikler ve mera alanlarının enerji ve madencilik yatırımları için kullanıma açılması var; bu sahalarda yaşayan köylümüzün, çiftimizin, hayvan yetiştiricimizin yaşam ve ekonomi alanlarını ellerinden almak var yani doğaya, talandan durma noktasına gelmiş tarıma ve hayvancılığa daha fazla zarar ve ziyandan başka bir şey yok. Peki, nerede kaldı bu kamu yararı? Nerede bu kamu yararı? Bakın, her zaman şunu söylüyoruz: Son gelen kanunlara bakın, hep sermayenin faydasına. Burada, turizmde çalışan işçilerin çalışma süresini yedi günden on güne çıkardık, kimin yararına? Sermayenin yararına. İklim Kanunu'nu çıkardık, kimin yararına? Karbon ticareti yapanların yararına. İşte, bugün burada Maden Kanunu'nu görüşüyoruz, kimin yararına? Yine maden şirketlerinin yararına. Ya otel zincirlerinin yararına çalışıyoruz ya maden şirketlerinin yararına çalışıyoruz, hep sermayenin. Ya, hâlbuki bizim işçinin, emekçinin, emeklinin burada hakkını savunmamız

gerekirken hep sermaye, hep sermaye. Ya, bir de araya işçiyi, emekliyi koyun da bari arada onlar da geçsin. Hep sermaye, hep sermaye, bu kadar seriye bağladınız maşallah, hep seri şekilde gidiyor, hep sermayenin önünü açıyoruz.

Bakın, bu görüşmekte olduğumuz, söz aldığım 10'uncu maddeyle ilgili olarak rezerv varlığı tespit edilemeyen sahaların, hükümden düşmüş, terk edilmiş yahut taksir edilmiş maden alanlarının ihaleye tabi olma zorunluluğu ortadan kaldırılıyor. Maden sahalarının ruhsatlandırma süreçlerini hızlandırmak gerekçesiyle hangi sahaların ihale kapsamına alınacağı, özellikle de ikinci grup ve dördüncü grup madenlerde gereklilik hâlinde ihaleyle ruhsatlandırma yetkisi Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne veriliyor. MAPEG bu yetkiyle istediği şartları sağladığına kanaat getirdiği her özel işletmeye ve yatırımcıya bu alanları yeniden maden sahası olarak verebilecektir.

Değerli arkadaşlar, doğanın ve teknolojinin tahribatına yasal izin vermektir bu madde. Maden faaliyetleri sonrasında kendisini yenileyecek olan doğal alanların yeniden kazanılması fırsatını doğadan, o alanlarda yaşayan vatandaşlarımızdan çalmak demektir. Geleceği hiç düşünmeden, iklim, toprak, ekonomi ve yaşam kültürü dengesini hiç düşünmeden doğaya ve insanlarımıza açıkça düşman olmak demektir. Bakın, bu kanun teklifinde MAPEG'e bedelsiz izinle orman alanlarında ruhsatlandırma ve arama yetkisi veriyorsunuz, üzerine bir de bu iznin devredilmesi usulüyle özel şirketlerin ruhsat edinmesini sağlıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Değerli arkadaşlar, günlerdir ciğerlerimiz, ormanlarımız yanıyor, hektarlarca ormanlık alanımız yandı, kül oldu; bizim orman alanlarımızı korumamız ve yanan alanlarımızı rehabilite etmemiz yönünde acil çalışmalar yapmamız gerekirken biz bu kanunla ormanlarımızı kendi elimizle yok etmenin önünü açıyoruz. Bu nasıl doğa ve ağaç düşmanlığıdır? Bu doğa size ne yaptı? Bu ormanlar emekli değil, asgari ücretli değil, işçi değil, sizden maaş mı istedi, sizden "Geçenemiyoruz." diye ara zam mı istedi? Yani bu doğa düşmanlığı, bu orman düşmanlığı ne, onu anlamıyorum. Siyasete gelince "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." diyorsunuz, ya, bırakın insanı ağacı yaşatmıyorsunuz diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bundan sekiz yıl önce, 14 Temmuz tarihinde Necmettin Yılmaz Öğretmen Tunceli-Pülümür yolunda şehit edildi PKK'lı katiller sürüsü tarafından. İlginç olan, dün Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin bir taziye yayınladı şehit öğretmeni anarken. Taziye okuyorsunuz; kimin şehit ettiğinin, Necmettin Öğretmene kimin kıydığının isminden bahsedilmiyor. Belli ki bu ikinci açılım ve ihanet sürecinden dolayı bu eli kanlı katiller sürüsünün adını anmayacaksınız ama biz hatırlatmaya devam edeceğiz. Askerimizi de polisimizi de Necmettin Öğretmeni de Aybüke Öğretmeni de evet, bölücü, eli kanlı katiller sürüsü PKK şehit etmiştir. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Muhterem milletvekilleri, bu kanun teklifinin Meclisten geçmesi ne demek biliyor musunuz? Türkiye tarihinin en büyük yağmasının sessiz sedasız gerçekleşiyor olması demek. Bakın, cumhuriyetin ilk seksen yılında bu ülkede sadece 1.186 şirkete ruhsat verildi ama ne olduysa 2004 yılında oldu; iktidarınızın çıkardığı Maden Kanunu'yla birlikte ruhsatlarda âdeta patlama yaşandı, şirketlere tam 386 bin ruhsat verildi. Seksen yılda 1.186, son on beş yılda 386 bin. Her verilen ruhsat da bu memleketin bağrına saplanacak bir hançere dönüştü ve dönüşüyor. Verdiğiniz ruhsatlar Türkçe ama ilginç, şirketler yabancı. Mesela, şirket ismi Doğu Biga, Batı Anadolu, Anadolu Minera ama sahipleri yüzde 100 Kanadalı, yüzde 100 Amerikalı ve İngiliz. Mesela, Kaz Dağları'nda "Doğu Biga Madencilik" adıyla çalışıyorlar ama asıl sahip Kanadalı Alamos Gold. Toprağımızdan altını çıkarıyorlar, burada da işlemiyorlar, ham olarak götürüp sonra bize misliyle daha pahalıya satıyorlar. Bu, sömürgecilikten başka bir şey değildir. İlgili bakanlığa bugün bir soru önergesi daha verdim "Bu ruhsatları verdiğiniz şirketlerin hangileri yüzde 100 yabancı, ne kadarı yüzde 100 yerli? Bu şirketler ne kadar vergi ödüyor? Bugüne kadar hiç ceza aldılar mı? ÇED raporları neden formaliteye dönüştü?" gibi. Kaz Dağları, Cerattepe, Munzur, Murat Dağı, Fatsa; buralar sadece coğrafya değildir, buralar bu milletin vicdanıdır, vatandır ve vicdanı olan herkes bu talana açıkçası, bu ihanete "Dur!" demelidir. Çünkü mesele sadece bir maden meselesi değil mesele egemenlik meselesidir. Torunlarımıza bırakacağımız toprağın, suyun, ormanın, zeytinin hesabıdır. Devlet vatandaşını korumakla yükümlüdür, küresel ve yandaş şirketleri değil. Bakınız, bugün Bursa'da, Bursa'nın Orhaneli ilçesine bağlı Başköy'de bütün bir köy halkı sokakta. Ne için? Köylerine yapılacak taş ocağıyla alakalı. Onun önünde eylemler ve sloganları da "Bu kanun Meclisten geçmeyecek!" diye haykırıyorlar, tıpkı Süreyya Parkı'nda eylemde olanlar gibi. Millet istemiyor, halkımız istemiyor ve asıl toprağın sahibi köylülerimiz istemiyor. Lütfen empati yaparak bir dinler misiniz, köylülerimiz ne diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Meclise sesleniyor, bize sesleniyor, size sesleniyor, diyorlar ki: "Sayın vekillerimiz, toprağın sesini en iyi biz duyarız. Çiftçilik yaparız, hayvancılıkla uğraşırız, sofranıza gelen her lokmanın emeğinde bizim alın terimiz var. Köyümüz bizim yuvamızdır, toprağımız vatanımızdır. Bu topraklarda doğduk, bu topraklarda yaşamak istiyoruz. Eğer bu yasa geçerse köylerimiz, zeytinliklerimiz, ormanlarımız, meralarımız maalesef maden şirketlerine teslim edilecek. Bu yasa, biz köylüleri doğrudan göçe zorlayacak. Doğduğumuz yaşadığımız yerden ayrılmak zorunda kalacağız. Ağaçlarımız sökülecek, sularımız kuruyacak. Biz buna razı değiliz; üretmek istiyoruz, geleceğimizi korumak istiyoruz."

Özetle ve ezcümle; hadi gelin, doğayı, çevreyi, köylülerimizi ve geleceğimizi muhafaza etmek adına bu yasaya "hayır" diyelim.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Ömer Faruk Hülakü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bir selamı da günlerdir köylerinde, Mecliste, Meclis kapılarında, alanlarda toprağını, doğasını savunan yurttaşlarımıza gönderiyorum.

Şimdi buradan soruyorum iktidar partisine: Bu doğaya düşmanlığınız ne? Bu toprağa düşmanlığınız ne? Bu suya düşmanlığınız ne? Bu canlılara düşmanlığınız ne? Herkes bunu çok merak ediyor ama biz biliyoruz ki her şeye düşman değilsiniz, sevdiğiniz şeyler de var; parayı seviyorsunuz, pulu seviyorsunuz, ihale vermeyi seviyorsunuz, yandaşları seviyorsunuz; sevdiğiniz şeyler de var. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, hem burada hem de gerekçede Komisyon Başkanının sarıldığı bir ifade var; nedir o ifade? Kamu yararı. Kamu yararı için ormanlar feda ediliyor, kamu yararı için zeytinlikler talan ediliyor, üç beş müteahhide ısmarlanıyor, kamu yararı için ÇED raporlarına gerek görülüyor yani bunu söyleyeyim. Ya kamunun anlamını bilmiyorsunuz ya da gözümüzün içine baka baka yanlış söylüyorsunuz. Kamu bir ülkede yaşayan halkların tamamının bütünüdür. Köylü istemiyor, çiftçi istemiyor, mahalleli istemiyor, halkın bir itirazına dahi tahammülünüz yokken hangi halkın, hangi kamunun yararından bahsediyorsunuz? Hadi kamu yararına inandık, tamam; bu yarardan çiftçiye pay düşüyor mu? Bu yarardan üç kuruş maaş verdiğiniz emekliye, memura, işçiye bir pay düşüyor mu? Bu yarardan öğrencinin bursuna, ev emekçisi kadınlara pay düşüyor mu? Bu soruların cevabını siz de biz de açığa mahkûm ettiğiniz milyonlar da çok iyi biliyor. O yüzden vazgeçin artık; kimin yararı olduğunu çıkın açıklayın, hangi şirketler alacak çıkın onu açıklayın. Bunu da yapmayacaksınız. Sonuç ne olacak peki? Kamunun zararı, yandaş müteahhidin yararı olacak; çok açık ve nettir. Dolayısıyla bu görüştüğümüz şey ne bir kanun teklifidir ne de kamu yararının zerresini içermektedir.

Değerli milletvekilleri, iktidar doğayla ilişkisini kâr-zarar hesabı üzerinden kurmaktadır. Bu kanun teklifiyle, nesillerdir zeytinliklerle, meralarla geçinen on binlerce yurttaşımıza "Artık geçim kaynağınız yok." deniliyor. Biliyor musunuz, kaç nesil bu zeytin ağaçlarıyla yetişti? Belki siz bıraksanız kaç nesil daha bu zeytin ağaçlarıyla büyüyecek ve topluma yararı olacak. Ama siz ne diyorsunuz? "Köyünüzü, toprağınızı bırakın gidin." diyorsunuz, "Şehirde ucuz iş gücü mü olursunuz, işsiz kalıp aç bılaç mı kalırsınız, umurumuzda değil." diyorsunuz. Bu kanun teklifiyle sadece toprağı, havayı, suyu kurutmuyor iktidar; on binlerce yurttaşımızın gelecek nesillerini de kurutuyor. Hâl böyleyken yıllardır ısrarla Türkiye'nin her yerini maden sahasına çevirme hırsınız ve arzunuz hâlen devam ediyor. Ne Allah'tan korkuyorsunuz ne de kuldan utanıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, dün seçim bölgem olan Bingöl'deydim. Yıllardır birçok mahallenin musluğundan su akıyor. Su talebini protestoyla dile getiren halkımız gözüne alınıyor. Her yerinden su fışkıran Bingöl'de maden ocakları açarak, barajlar yaparak, sondajlarla delik deşik ederek bir damla su bırakmadınız. Şimdi, buradaki kanun teklifini hazırlayan anlayış ile Bingöl Belediyesini yöneten anlayış aynıdır. Bingöl Belediyesi şehrin en büyük yeşil alanı olan kültür parkına asfalt döktü yani bütün yeşilliği kuruttu. Yine kent meydanı yapacağım diye şehrin en yeşil alanını, en yağışlı alanını kesti ve tamamen beton yığınının döndürdü. Beş yıldır 15 kilometrelik su projesini bitiremedi. Şimdi, burada iktidar kanun teklifi diye önümüze bu talan fermanını getiriyorsa AKP'li belediyesi de ağacın altına asfalt döker, beton sevdasından ağaçları keser biçer, ne hesap verir ne de cevap verir; bu anlayışın karşısındayız. Doğayla birlikte yaşadığımız bilinçle hareket ediyoruz. Bugün yürüttüğümüz barış ve demokratik toplum çağrımızın dediği en önemli yerlerden biri de doğadır, ekolojidir. Doğayla barışmayan, doğaya ilişkin demokratik ekolojiyi, paradigmayı benimsemeyen bir anlayış halkların barışını sağlayamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) - Bu sebeple, bu kanun teklifini kabul etmiyoruz. Direneceğiz; toprağımız için, suyumuz için, çocuklarımız için, geleceğimiz için birlikte mücadele edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 10- 3213 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) I. Grup, II. Grup, III. Grup, IV. Grup ve V. Grup maden ruhsatları ihale ile verilir. Sahayla ilgili konum, rezerv ve geçmiş bilgiler doğrultusunda Genel Müdürlük tarafından gerekliliği ortaya konulan hâllerde II. Grup (b) bendi ve IV. Grup maden ruhsatları da ihale ile verilir. İhale ilanı Resmi Gazete'de yayımlanır."

Ednan Arslan
İzmir
Aliye Timisi Ersever
Ankara
Aykut Kaya
Antalya

Şeref Arpacı
Denizli
Ayça Taşkent
Sakarya
İbrahim Arslan
Eskişehir

Talat Dinçer
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Murat Emir
Ankara
Selma Aliye Kavaf
Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Selma Aliye Kavaf.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

SELMA ALİYE KAVAF (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifin 10'uncu maddesi maden ruhsatlarını ihaleye bağlayarak şeffaflık getirdiğini iddia ediyor ama en değerli madenler olan altın, bakır, mermer gibi sahalarda ihalenin zorunlu

olup olmayacağı tamamen MAPEG'in keyfine bırakılıyor. Terk edilmiş sahaların bile ihalesiz verilebilmesi kamu zararı, kayırmacılık ve sektörde tekel oluşumu anlamına gelirken kamuya ait en değerli kaynakların kapalı kapılar ardında belli şirketlere doğrudan verilebilmesinin önü açılıyor; düzenleme bu açıdan Anayasa'ya aykırıdır. Bu düzenleme idareye sınırsız takdir yetkisi verirken hangi ölçütlerle karar verileceği konusunda bir düzenleme getirmemektedir. Bu madde ya geri çekilmeli ya da ihaleyi tüm gruplar için zorunlu kılacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Ayrıca teklifin en tartışmalı ve en kaygı verici yanı, zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetine izin veren, geçmişte defalarca halkın iradesine çarpıp geri dönen bu düzenleme şimdi koordinatlarla sınırlı bir uygulama bahanesiyle yeniden Meclis gündemine getirilmiştir. Zeytin ağacına dokunmak sadece bir ağaca değil bir medeniyete, bir yaşam biçimine, bir kültüre, bir geleneğe ve en önemlisi geçim kaynağı zeytincilik olan halkın ekmeğine dokunmaktır. Özel şirketlerin kâr iştahını tatmin etmek için insanların geçim kaynağını yok edecek, doğal zenginliği yok edecek bir düzenlemeye sessiz kalınamaz.

Değerli milletvekilleri, zeytin ağacı bu toprakların en kadim tanığıdır; iki bin yılı aşkındır savaş görmüş, barış görmüş, yıkım görmüş bir bereket timsalidir; Ege'nin, Akdeniz'in, Marmara'nın ve milletimizin ortak belleğidir. Şimdi, biz bu hafızayı, bereketi, zenginliği birkaç şirketin madencilik faaliyetlerine feda mı ediyoruz? Şu anda görüşülen düzenlemenin metnine baktığımızda, karşımıza "sadece belirli koordinatlar dâhilinde uygulanacağı" gibi masum gösterilmeye çalışılan bir ifade çıkıyor ama hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu işin adı yol açmaktır. Bu teklif geçerse yarın başka koordinatlar, öbür gün başka sahalar sıraya girecek; bu bir istisna değil emsal oluşturmaktır. Anayasa'nın 56'ncı maddesi devlete çevreyi koruma yükümlülüğünü verir, 170'inci madde orman köylüsünü ve kırsal üreticiyi korur. Teklif bu hâliyle Anayasa'ya da aykırıdır; üstelik 1939 tarihli Zeytincilik Kanunu'nun 20'nci maddesini de açıkça ihlal etmektedir çünkü belli şirketlerin faaliyetini mümkün kılmak için ülke çapında geçerli koruma normlarını istisna hâline getirmektedir. Bu kanun, halka ait olanı halka rağmen alıp özel çıkar gruplarının emrine vermektedir. Kimi ya da kimleri koruyorsunuz, neyi feda ediyoruz; zeytin üreticisini mi yoksa ithal kömürü azaltma bahanesiyle maden çıkaran şirketleri mi, halkın sağlığını mı, şirketlerin bilançosunu mu? Bu teklif kimin lehine, kimlerin aleyhine hazırlanmıştır? Bir de bunun sosyal boyutu var; zeytincilik bir yaşam biçimidir, binlerce küçük üretici geçimini bu alandan sağlar. Tarım dışına itilen, köyden kente göç etmek zorunda kalan her bir üretici kentlerdeki işsizliği, konut krizini ve sosyal adaletsizliği derinleştirir. Bu mesele sadece zeytin ağacıyla sınırlı değildir, aynı zamanda bir sosyal politika meselesidir.

Değerli milletvekilleri, bugün bir yol ayrımındayız; ya kamu yararını, çevreyi, üretimi, kırsalı ve emeği esas alacağız ya da günü kurtaran, hukukla bağdaşmayan, gelecek nesillerin hakkını gasbeden kısa vadeli şirket planlarına teslim olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELMA ALİYE KAVAF (Devamla) - Zeytin yalnızca bir ağaç değildir; o, barışın da üretimin de köylünün de sembolüdür. Zeytin ağacını sökerseniz sadece bir ağacı değil vicdanımızı, hafızamızı ve geleceğimizi de söküp atmış oluruz. Meclisin görevi aynı zamanda kamunun vicdanı olmaktır. Bugün burada bu görevi hakkıyla yerine getireceksek bu düzenlemeye hep birlikte hayır demeliyiz, hayır diyoruz.

Saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Kanko, Sayın Akdoğan, Sayın Güneşhan, Sayın Arslan, Sayın Ersever, Sayın Dinçer, Sayın Uzun, Sayın Özcan, Sayın Derici, Sayın Kavaf, Sayın Coşar, Sayın Süllü, Sayın Emre, Sayın Taşkın, Sayın Uzun, Sayın Taşkent, Sayın Genç, Sayın Tahsin, Sayın Ceylan ve Sayın Durmaz.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 4'ü aynı mahiyette olmak üzere 5 önerge vardır, önergeleri ayrıklılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul

Hasan Karal
İstanbul

Sadullah Ergin
Ankara

İdris Şahin
Ankara
Selçuk Özdağ
Muğla

Elif Esen
İstanbul

İrfan Karatutlu
Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın
Trabzon
Mehmet Akalın
Edirne
Şenol Sunat
Manisa

Hasan Toktaş
Bursa
Yüksel Arslan
Ankara
Ersin Beyaz
İstanbul

Ersin Beyaz
İstanbul
Adnan Şefik Çirkin
Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ali Bozan
Mersin
Sevilay Çelenk
Diyarbakır

George Aslan
Mardin
Perihan Koca
Mersin

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ednan Arslan
İzmir
Kadim Durmaz
Tokat
Adnan Beker
Ankara
Semra Dinçer
Ankara

Şeref Arpacı
Denizli
Aykut Kaya
Antalya
Aliye Timisi Ersever
Ankara

Talat Dinçer
Mersin
Ayça Taşkent
Sakarya
İbrahim Arslan
Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA HAKAN

ÖZER (Konya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir torba yasanın 11'inci maddesi hakkında söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu 11'inci maddeyle ilgili şimdi biraz önce bir değişiklik önergesi verdiniz. Bu değişiklik önergesinde neler olduğunu söyleyeceğim sizlere. Peki, bu kanun teklifini hazırlarken bu değişiklik önergesini düşündünüz mü? Yok, düşünmediniz, yalap şalap yaptınız ve getirdiniz bunu. Niye? Paydaşlarla görüşmüyorsunuz siz. Bunun muhatapları kimler? Zeytinciler, çiftçiler, işçiler, madenciler, bununla ilgili odalar. Bu odalarla görüştünüz mü? Hayır, görüşmediniz. Şimdi, geldi bu yasa, komisyona geldi, komisyona geldikten sonra bu muhalefet partilerinin hepsi sizlere bazı konularda uyarılarda bulundular. Değerli arkadaşlar, demokrasilerin varlığı muhalefette ölçülür ve siz bu muhalefetin söylediklerini hiçbir zaman kale almıyorsunuz, alın, lütfen, kale alın. Eğer kale almayacaksanız bu değişiklik önergesini niye verdiniz şimdi, neden verdiniz? Doğrusunu yaptınız çünkü bunu muhalefet söyledi, kamuoyu söyledi, çiftçiler söyledi, zeytinciler söyledi. Yapmadınız, şimdi yapıyorsunuz, demek ki bu muhalefetin uyarıları doğru, bu kamuoyunun oluşması doğru, demokrasilerde kamuoyu olur, özgür bir kamuoyu olur. Demokrasilerde kim olur? Demokrasilerde özgür basın olur. Demokrasilerde ne olur? Özgür muhalefet olur, öyle ısmarlama muhalefet de olmaz. Demokrasilerde ne olur? Parti içerisinde muhalefetler olur, itirazlar olur, öyle kurşun asker gibi her şeye elimizi kaldırmak, her şeye indirmek olmaz ki, ona demokrasi denmez ki, ona hür akıl denmez ki. Cumhuriyet, hür akıl istiyor, irfanı hür, fikri hür, vicdanı hür nesiller istiyor. Şimdi, gelmişsiniz, bir önerge veriyorsunuz, burada "Taşınan ve taşınamayan zeytin ağacı sayısının en az 2 katı." diyorsunuz. Niye yaptınız, neden? Hani getirdiğiniz doğrudur. Eğer muhalefet tepki göstermeseydi, kamuoyu baskısı olmasaydı, medya yazmasaydı siz ne yapacaktınız biliyor musunuz sayın milletvekilleri? "Evet." diyecektiniz, "Yaptığımız doğru." diyecektiniz. Sonra getirdiniz, burada yeniden bir madde daha ihdas ettiniz. Nedir bu? Şimdi, burada "Kira süresi sonunda bakım yükümlülüklerini yerine getirdiği tespit edilen ve talepte bulunan kiracıların kira süresi onar yıl süreyle uzatılır." diyorsunuz. Hani on yıldır bu, niye onar yıla çıkardınız? Doğrusunu yaptınız arkadaşlar ama bu doğrusunu muhalefet olmasaydı yapmayacaktınız, yapmazdınız zaten; kamuoyu olmasaydı yapmazdınız değerli arkadaşlar.

Şimdi, burada bu maddelerle ilgili olarak en önemli şeylerden bir tanesi ÇED meselesi. Lütfen, vicdanınıza danışın, Allah için danışın. Bu kanunda çok ciddi şekilde ÇED'le ilgili problem var, ısmarlama bir kanun bu. Bu, zenginleri daha çok zengin etmek ve birileriyle beraber ortaklık yapanların ve buradan... Bir imtiyaz yasasıdır bu. Nedir? Eskiden ÇED vardı, değil mi? Çok doğrudur;

toprak için, su için, iklim için, insan için, çocuk için, mikroorganizmalar için vardı bu. Şimdi ne diyorsunuz? "Üç artı bir ay içerisinde bu kişiler rapor vermezlerse çeşitli olumsuzluklara rağmen otomatik olarak kabul eder." diyorsunuz. Ya, çevreyi tahrip edecekler. Birileri diyecek ki: "Evet, dört ay boyunca ben bunlara evrakları göndermiyorum." Ve ardından da ÇED çıkacak otomatik olarak ve diyecekler ki: "İşte bak, ÇED'i de aldım, ben burada istediğimi yaparım."

Bakin, arkadaşlar, bugünler gelir ve geçer; baki kalan bu kubbeye hoş bir seda bırakın lütfen. Bu doğru bir şey değil ve size getiriyorlar buradan "Onaylayın." diyorlar, çoğunuz okumuyorsunuz bile. Ben de oralarda oturdum, zaman zaman benim de okumadığım zamanlar oldu ve ardından diyorum ki, bakın...

Bir diğer husus ise burada 11'inci maddeyle ilgili olarak sizlere şunu söylemek isterim değerli milletvekilleri: Şimdi, burada, huzurdaki teklif tam bir adrese teslim metindir. Lütfen dikkatli dinleyiniz. Şimdi, iftira falan atmıyoruz, hangi adresten geldiği ve hangi adreslere gideceği herkesin malumu bir hususu açık ediyoruz. Açık edince ne mi oluyor, söyleyeyim: İktidar yetkililerinin saçma sapan çocukça retorikleriyle muhatap oluyoruz. Mesela nükleer enerjiye karşıymışız, madenlerimizi çıkartmayalım diyormuşuz, enerjiye ihtiyacımız varmış ama mesela HES'lere, RES'lere karşıymışız, termik santralleri istemiyormuşuz. Yahu, siz bu söylediklerinize kendiniz inanıyor musunuz? Biz niye "Madenlerimizi çıkarmayalım." diyelim? Yahu, HES'ler de olsun, termik santraller de bir yere kadar olsun, nükleer enerjiye de sahip olalım ve ekonomimize, üretimimize katkı sağlayalım istiyoruz ama bir şey daha istiyoruz. Ne istiyoruz? Şirketler daha fazla kâr etsin diye ormanlarımızın, derelerimizin, ovalarımızın ve özellikle de zeytinliklerimizin vahşice tahrip edilmesine göz yummayın, izin vermeyin diyoruz. Örnek mi? Muğla; göz bebeğimiz olan bir şehir, turizm beldesi, dört mevsimi aynı anda yaşıyor. Dünyadaki "Cote d'Azur" şehirlerden bir tanesi; biraz Nice var, biraz Kaliforniya var arkadaşlar. Dünyadaki dört mevsimi aynı anda yaşayan tek ülke de Türkiye. Şimdi, burada ne var?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Aynı zamanda madenlerle, kömürle beraber ne çıkartılıyor?

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlayacağım efendim.

Burada mermer çıkartılıyor. Peki, bu mermerlerden sonra artık ne oluyor? Bunlar çok rahat kimya sanayisinde kullanılabilir. Gidin, çağırın bu maden odalarını, anlatsınlar size ama yapılmıyor pahalı olduğu için. Ne yapılıyor biliyor musunuz? Kalıyor orada, estetiğimizi bozuyor, çevreyi bozuyor ve Muğla gibi bir yerde çirkinliği arz ediyor. Ardından da ne diyorsunuz biliyor musunuz? "Kanunda boşluklar var." Yeniden ruhsat alıyor onlar, otuz yıl, kırk yıl boyunca orada onlar kalıyorlar ve tabiat tahrip oluyor; mikroorganizmalar gidiyor, hayvanlara aynı şekilde yapıyoruz, insanlara zarar veriyoruz. Bunları yapmak doğru değil ki. Ardından ne yapacağız biz burayla ilgili?

Kömür ocakları... Bu kömür ocaklarını... Çıkmak zorunda mı bunlar? Geçmişte yapmışız biz bunları. Şimdi, nükleer santralleri çok hızlı yapmamız lazımdı, HES'leri ve RES'leri çok hızlı yapmamız lazımdı; yapamadık biz bunları. Yapamadığımız için de şimdi geliyor birileri "Ben Muğla'nın Milas'ında ve Yatağan'ında özel bir alanda kömür çıkaracağım." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Çekya'nın yaptığı gibi yapalım, gelin Amerika Birleşik Devletleri'nin yaptığı gibi yapalım, gelin -hatta daha ötesini söyleyeyim size- Güney Afrika'nın yaptığı gibi yapalım; çok zengin bir ülke de değil, Çekya değil, Amerika Birleşik Devletleri değil. Gelin, bunu yapalım diyorum ama yapılmayacağını da biliyoruz. Ve milletime buradan da sizi şikâyet ediyorum. Bu kanuna da "hayır" oyu vereceğiz.

İnşallah, bir gün keser dönecek sap dönecek, bir gün de hesap dönecek.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Şenol Sunat. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz Türk milleti; günlerdir parklarda yatan, sokaklarda sesini yükselten köylülerin direndiği 11'inci madde üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım.

Bu teklif komisyona geldiğinden beri vatandaşlar arıyor sayın milletvekilleri. Biri "Biz ne zaman vatan toprağını bir şirketin tapusu gibi görmeye başladık?" dedi, "Bizi yönetenler ne yapıyor?" diye de ekledi. Yüreğime dokunan bu sözler sadece bir çiftçinin değil bu topraklara alın teriyle tutunmuş her yurttaşın çılgınlığıydı. O nedenle, bugün burada yalnızca kendi adıma değil Ayşe'nin, Ahmet'in, Fatma'nın, Mehmet'in; cumhuriyetin sessiz neferleri olan üreticilerimiz adına konuşuyorum. Zeytin ağacı Türk milletinin kök salmış sabrıdır; her dalında alın teri, her gövdesinde tarih vardır. Rahmetli babaannem, tadını hiçbir yerde bulamadığım, özenle topladığı zeytinlerinden sele zeytini yapardı. Zeytin onun için kutsalı sayın milletvekilleri, bana "Kızım, zeytin Kur'an'da üzerine yemin edilen ağaçtır. Bu ağaca el kalkmaz, bu ağaca kıyılmaz." derdi. Bugün gündemimizde olan bu teklif son on dokuz yılda 9 kez Meclise getirilmiş, her defasında milletin tepkisiyle geri çekilmiştir fakat bu zihniyet vazgeçmemiştir sayın milletvekilleri, zira bu artık bir yasa değil bir anlayışın tezahürüdür. O anlayış nedir sayın milletvekilleri? "Toprak mı? Satarız. Ağaç mı? Keseriz. Fidan mı? Sökeriz. Köylü mü? Unutur geçeriz." Biz bu anlayışı reddediyoruz. Yasanın gerekçesi "kamu yararı" diyor, ben de soruyorum sizlere: Kamu kimdir sayın milletvekilleri? Kamu çiftçidir, köylüdür, kadın üreticidir, hayvan besicisidir; kamu köyünü terk etmek zorunda kalan değil o köyde kök salarak yaşayanlardır. Kamu yararı adına zeytin ağaçlarını kesip yerine maden alanları açmak kamuya değil bir avuç çıkar gurubuna hizmettir. Bu düzenleme, yalnızca bir çerçeve değil hukuka, kamu yönetimine ve Anayasa'ya ihanettir.

Bugün, Mecliste bu torbaya konulan yalnızca yasa maddeleri değildir sayın milletvekilleri; toprağın, havanın, suyun, âdeta vatanın torbaya konulmasıdır. Bu teklif yalnızca çevrenin değil ülke sevgisinin torbaya konulmasıdır. Zeytin ağacı Türk milletinin kültürüdür, hafızasıdır ve kimliğidir. Bu teklifle yalnızca ağaçlarımız değil kültürümüz, hafızamız, kimliğimiz torbaya konulmaktadır. Bu teklif ne getiriyor? Zeytinlikleri maden aramalarına açıyorsunuz, binlerce yıllık tarım mirasımızı toprağın altına gömüyorsunuz, "Zeytinlikleri taşıyabiliriz, sökebiliriz." diyorsunuz; sayılar veriyorsunuz, rakamlar veriyorsunuz, "Şöyle yapacağız, böyle yapacağız." diyorsunuz da zeytin ağacının saksıya konulmayacağını da hepiniz gayet iyi biliyorsunuz sayın milletvekilleri. Zeytinin yeri toprağıdır; onun kökü Manisa'dır, Muğla'dır, Mersin'dir, Hatay'dır, Balıkesir'dir, Türkiye'nin belli bölgeleridir; onun yurdu Anadolu'dur. Taşınan bir ağaç değil sökülen bizim geleceğimizdir.

Değerli milletvekilleri, şunu açıkça kabul edelim: Bu yasa sadece bir tarım meselesi değil bir millî güvenlik meselesidir. İklim krizi kapımızdadır, Türkiye kuraklıkla boğuşmaktadır, Anadolu toprağı bir damla suya hasret yaşamaktadır. Tarım alanlarının stratejik değerinin arttığı, suyun kıymete bindiğı bir dönemde siz ne yapıyorsunuz? Zeytinliklerimizi madencilige açıyorsunuz, topraklarımızı betona gömüyorsunuz, ormanlarımızı şirketlere teslim ediyorsunuz. Bu teklif doğal afetleri çoğaltıyor, kuraklığı artırıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Ülke güvenliğini torbaya koyuyorsunuz sayın milletvekilleri. Açıkça ifade ediyorum: Bu yasa ne çevrecidir ne kalkınmacıdır ne yerlidir ne millîdir; bu yasa, Anadolu'nun bereketli topraklarına ihanettir; bu yasa, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün "Köylü milletin efendisidir." sözünü çiğnemektir. Bu maddenin, bu kanun teklifinin mutlaka geri çekilmesinin önemini bir kere daha vurguluyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Perihan Koca.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Aynı zamanda, haftalardır memleketin dört bir yanından gelerek ağacını, zeytinini, meralarını, tüm yaşam alanlarını Ankara'ya, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelerek iktidar vekillerine seslerini duyurmaya çalışan tüm yurttaşları ve hemen birkaç kilometre ötemizde "Maden yasası geri çekilene kadar açlık grevindeyiz." diyen tüm köylüleri buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, evet, ne yazık ki bir kez daha iktidarın sermayeye secde ettiğini çok net gösteren; güzelim memleketimizin altını üstünü, tüm doğal kaynaklarını yerli ve yabancı maden tekellerinin talanına açacak olan süper izin, süper talan yasasını konuşuyoruz bugün. Bu anlamıyla doğayı, yaşamı, memleketi savunan tüm yurttaşlar olarak bizler, hepimiz memleketi hiçbir hayrı dokunmayacak olan bu vahşi yıkım ve yağma yasasını; bu, sermayeye kulluk, kölelik yasasını konuşuyor olmanın üzüntüsünü, öfkesini ve utancını yaşıyoruz çünkü sermaye birikim modelinin doğal varlıklar üzerindeki tahakkümünü pekiştiren, ekolojik felaketi, ekolojik yıkımı derinleştirecek olan bir talan yasasını konuşuyoruz. O yüzden, baştan ifade edelim; bu yasa ormanları, zeytinlikleri, meraları ve hatta sit alanlarının tamamını maden şirketlerinin işgaline açacak olan çok yönlü bir saldırı yasasıdır. Bu yasa Cengizin, Kolin'in, Limak'ın, Koçun, Sabancının yanı sıra ülke kaynaklarına vampir gibi çöken, yabancı sermayenin sömürü düzenini arşa çıkaracak olan bir soygun yasasıdır. Bu yasa, doğal alanları, tarımı, zeytinciliği, halkın geçim kaynaklarını tümüyle bitirecek olan, yeryüzündeki her bir karış toprağı sermayeye peşkeş çeken bir çökme yasasıdır ama görüyoruz ki sermayenin kârı iktidarınızın geleceğı ile yazgılı. O yüzden de attığınız her adım, yürüdüğünüz her yol, önümüze getirmiş olduğunuz her yasa bir şekilde sermayeye çıkıyor. Tam da bu yüzden, bu yasayla deprem sonrasında Hatay'da uygulamış olduğunuz, laboratuvarını kurmuş olduğunuz çökme rejimini tüm ülkeye yaymak ve uygulamak istiyorsunuz. Ne için? Sermaye birikimi için. Ne için? Yerlilik ve millîlik masalları altında memleketin her bir köşesini emperyalizme prangalamak için.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu ülkede zeytin üreticileri dünyanın sayılı zeytin üreticilerinin arasına girmiş durumda. Zeytin üreticilerinin binbir zorlukla, iktidarın bütün saldırılarına rağmen yazmış oldukları bir başarı hikâyesi var. Özellikle son on beş yılda ülkemizdeki zeytin ağacı sayısı 90 milyondan tam 204 milyona çıkmış durumda ve zeytincilik sayesinde hem büyük miktarda bir toprak koruma altına alınmış hem de ülkede yüz binlerce insan ekmek yemiş, insanların sofrasına sağlıklı zeytinyağı ve zeytin girmiş durumda. Zeytin üretiminin bu büyümesinin temel yasal dayanağıysa Zeytincilik Kanunu'ydü ve bu Kanun'a göre zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinliklerin bitkisel gelişimini ve çoğalmalarını engelleyecek, kimyasal atık oluşturacak tesis yapılamaz ve işletilemezdi ama siz bu maddeyle, 11'inci maddeyle bu Kanun'u lağvedip madencilik faaliyeti uğruna memleketin aklıyla alay edip zeytinlikleri taşınabilir kılmak istiyorsunuz. Ekteki koordinatlara bakıyoruz, adrese teslim düzenlemelerin gerçekleştirilmek istendiğini görüyoruz. Zaten iktidarınız boyunca hep Cengize, Limak'a, Kolin'e, Koça özel düzenlemeler yaptınız; şimdi Muğla'nın zeytinliklerini yine sermayeye, sermayenin yağmasına peşkeş çekiyorsunuz. Verdiğiniz koordinatlara bakıyoruz; Yatağan, Kemerköy Yeniköy Termik Santralleri için genişletilmek istenen maden sahaları bu zeytinliklerin dibinde. Aydem Holdinge, Limak Holdinge özel yasa çıkarıyorsunuz resmen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

PERİHAN KOCA (Devamla) - Evet, görüyoruz ki saraydaki oligarşinin, sahadaki sermayenin çıplak ve mutlak diktatörlüğünü ilan etmek istiyorsunuz bu yasayla beraber. O yüzden, geldiğimiz aşamada bu mesele, bu yasa bir memleket meselesine ve tüm yurttaşlar için bir memleket savunusuna dönüşmüş durumda. Bir tarafta "Irmağının akışına ölürüm Türkiye'm." deyip ırmağının akışını, zeytinini, merasını, doğal alanlarını sermaye tekellerine peşkeş çeken sözde vatanseverler var, siz varsınız ama bir tarafta da toprağını, ağacını, ormanını yurdunu, memleketini savunan gerçek yurtseverler var, bizler varız. O yüzden, bu ihanet yasasına, bu katliam yasasına, bu sermayeye kulluk, kölelik yasasına "hayır" diyeceğiz ve sonuna kadar bu katliam yasasına karşı mücadele edeceğiz; topraklarımızı vermeyeceğiz, topraklarımızı vermeyeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Sayın Semra Dinçer. (CHP sıralarından alkışlar)

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün bu kürsüye çıplak ayakla çıkıyorum çünkü kömürün karasına peşkeş çektiğiniz topraklara değil bu ülkenin emekle yağrılmış bereketli, tertemiz topraklarına ayak basmak istiyorum. Her adımında emeğıyle geçinen köylüyü, zeytin dalına tutunan çocukları, yaşamı savunan insanımızı hissetmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, yine bir katliam yasasıyla karşı karşıyayız. Bu kanun teklifiyle hedefler seçilmiş, planlar yapılmış, krokiler çizilmiştir, şimdi de sıra tetiğı çekmeye gelmiştir. AKP'nin ve ortağının rant için elleri kalkacak ve bu ülkenin zeytinlikleri

katledilecektir. Bu kanun teklifine "evet" diye kalkacak her el bu katliamın suç ortağı olacaktır. Herkes şunu bilsin ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz bu katliamın suç ortağı olmayacağız. Bugün önümüze getirilen bu kanun teklifi, bu ülkenin vicdanına, doğasına, geleceğine vurulmak istenen bir baltadır. "Zeytinleri yok etmeyeceğiz, taşıyacağız." diyorsunuz. Zeytin ağacını kökünden söküp bir başka toprağa taşıdığınızda onu tamamen öldürmüş olmanız belki ama yaşatmış da olmanız, tıpkı bir insanı hayatta tutan makineler gibi o da artık bitkisel hayattadır. Kökü sökülmiş bir ağacın toprağını, iklimini, suyunu, kuşunu, karıncasını taşıyabilecek misiniz? O ağaçlar başka topraklarda tutmaz arkadaşlar, kök salmaz. "Taşınır." diyorsanız vicdanınızı rahatlatıyorsunuz ama siz zaten vicdanlarınızı da başka yerlere taşımışsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi size soruyorum: Bu sahada kaç bin zeytin ağacı taşınacak ve bu zeytin ağaçlarının yaşı kaçtır? Zeytin üretimiyle kıyaslandığında çıkarılacak madenin daha fazla ekonomik değer yaratacağına dair etki analizini objektif bir biçimde yaptınız mı? Şimdi, deniliyor ki: "On yıl boyunca üreticiye başka bir yerden, KİT veya Çevre, Şehircilik Bakanlığından zeytinlik verilecek." Köylü bu arazilerden aynı verimi alabilecek mi? Köylünün ihtiyacını karşılayacak kadar arazi var mıdır? Varsa nerelerdedir? Köylü eğer bu zeytinliklere iyi bakarsa bir on yıl daha bu kiralamanın uzatılacağını söylüyorsunuz. Peki, bu zeytinliklere iyi bakılıp bakılmadığına kim karar verecek?

Peki, bir soru daha sorayım size: Verilecek olan arazi köylünün evine yurduna kilometrelerce uzakta bir mesafedeyse köylü zeytinliğine bakmak için evinden yurdundan da mı olacak? Yarın bu ülkenin çocukları size "Zeytin ağaçlarını neden yok ettiniz?" diye soracak ve bu ihanetinizi unutmayacak. Torunlarımız yüzyıllar sonra bu ülkede hangi madenin çıkarıldığını hatırlamayacak. Belki bu topraklar üzerinde yok edilmiş doğanın ve kaybolmuş zenginliklerin hesabını sizden soracak.

Siz "Kaz Dağları'nda siyanürle altın çıkaracağız." diye 400 bin ağacı katledenlersiniz! Siz, Afşin Elbistan'da halkına yıllardır zehri solutanlarsınız! Siz, köylüsünün karşısına Çevik Kuvvet dikerek Akbelen Ormanları'na TOMA'yla girenlersiniz! (CHP sıralarından alkışlar) Siz, Karadeniz'de HES projeleriyle derelerin doğal yaşamını yok edenlersiniz! Siz, Uzungöl gibi bir cennet doğayı "millet bahçesi" adı altında beton yığınının çevirenlersiniz! Siz, en zengin içme suyu kaynaklarımızı bir avuç maden şirketine pervasızca peşkeş çekenlersiniz! (CHP sıralarından alkışlar) Ve şimdi de bin yıllık zeytinliklerimizi dozerin altına yatırmaya kalkıyorsunuz. Huyulu huyundan vazgeçmez, siz yeşile ancak doların rengi olduğu müddetçe kıymet verirsiniz! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Yargıyı saraya bağladınız, eğitimi tarikatlara bağladınız, sağlığı ise piyasaya; şimdi de doğayı maden şirketlerine bağlıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Kaç tane ağaç diktin bugüne kadar?

SEMRA DİNÇER (Devamla) - Adalet dağıtmayanlar şimdi zeytinlikleri dağıtıyor. Diyorsunuz ki: "Biz her şeyi yaparız; zeytin ağaçlarını da sökeriz, dereleri de kuruturuz, dağları da deler geçeriz, yetmezse güneşi satın alırız, gölgeyi de ihaleye çıkarırız." Siz bu talanınıza, yağmanınıza ve pervasızlığınıza sonuna kadar devam edin, biz de sonuna kadar direneceğiz! (CHP sıralarından alkışlar) Ayaklarımızı sizin için çıkar zeminine değil köylünün, çiftçinin, emeğin, bu ülkenin verimli, temiz topraklarına basacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 3213 sayılı Kanun'a eklenen geçici 45'inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan "öncelik verilmek suretiyle" ibaresinden sonra gelmek üzere "taşınan ve taşınamayan zeytin ağacı sayısının en az iki katı zeytin ağacı ile oluşan" ibaresinin eklenmesini ve dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Bu madde kapsamında, yeni tesis edilecek zeytin bahçeleri ile taşınacak zeytin ağaçları için Hazine taşınmazlarına ihtiyaç duyulması halinde, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca uygun görülenler veya maden sahalarının bulunduğu il sınırlarında kamu iktisadi teşebbüslerine ait taşınmazlardan ilgili kamu iktisadi teşebbüsünce uygun görülenler, zeytinliği kamulaştırılan taşınmaz maliklerinden talep edenlere 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değerın yüzde biri üzerinden yirmi yıl süre ile doğrudan kiralanabilir. Kira süresi sonunda bakım yükümlülüklerini yerine getirdiği tespit edilen ve talepte bulunan kiracıların kira süresi onar yıl süreyle uzatılabilir."

Muhammet Emin Akbaşoğlu
Çankırı
Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Adem Yıldırım
İstanbul
Seda Sarıbaş
Aydın

Yakup Otgöz
Muğla
Nurettin Alan
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, olumlu görüşle takdire bırakıyoruz.

Ama müsaade ederseniz bir kısa açıklama yapmak istiyoruz Komisyon olarak.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Neyle ilgili?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bu teklifle ilgili.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Önerge sahipleri açıklama yapar.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Evet, devam edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN - Yani gerekçeyi okutsak yetmez mi? Yeter.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, köylülerimizin bununla ilgili çekinceleri vardı, onu izale eden bir teklif. Biz Komisyon olarak müsaade ederseniz bunu ifade edelim.

BAŞKAN - Sadece bir dakika ve önergeyle ilgili...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Tamam.

BAŞKAN - Sadece önergeyle ilgili...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Gerekçeyi...

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifiyle, yeni tesis edilecek zeytin sahalarında taşınan veya taşınması mümkün olmayan zeytin ağacı sayısının 2 katı kadar zeytin ağacı dikilmesi zorunluluğu getirilerek ruhsat sahiplerinin yükümlülüğünün artırılması ve bu alanlardan taşınamayacak zeytin ağaçları nedeniyle oluşabilecek üretim kaybının daha kısa sürede giderilmesi, orta ve uzun vadede ülkemizin zeytin üretiminin artırılması, ayrıca bu madde uyarınca zeytinliği kamulaştırılan çiftçilerin mağduriyetinin hazine taşınmazları vasıtasıyla giderilmemesi ve zeytincilik faaliyetlerinin kesintiye uğraması riski gözetilerek bu kişilere bölgedeki kamu iktisadi teşebbüslerine ait taşınmazların da kiralanabilmesi ve bu yeni zeytinlik sahalarının taşınmazları kamulaştırılan kişilerin tasarrufuna daha uzun süreyle bırakılarak tarımsal faaliyette devamlılığın güvence altına alınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, gerek Komisyon görüşmelerinde gerekse burada İYİ Partili bir hatip arkadaşımızın çekinceleri vardı "Buradaki köylülerimiz zeytinlerini nereye taşıyabilecek?" diye. Öncelikle, onlara aynı bölgeden arazi tahsis edilebilmesiyle ilgili bir önerge.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Koordinatları verdiniz mi?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Burada, hazine taşınmazları ve buradaki EÜAŞ'ın arazilerinden rayiç bedelin yüzde 1'i bedelle bunlara kiralama yapılabilmesinin önü açılıyor.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Koordinat verin Sayın Bakan.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ayrıca, taşınan zeytin ağaçlarının veriminin düşeceği endişesi olduğu için her taşınan ağaç için ilave bir de zeytin dikilmesi öngörülüyor.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Nereye taşınacak? Koordinat verebiliyor musun?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Dolayısıyla burada hem Komisyondaki endişeler hem de İYİ Partili hatibin endişeleri giderilmiş oluyor.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - O kadar ağacı nereden bulacak, İtalya'dan mı getirecek?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Önemli bir önerge diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim ben de?

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Tabii, burada, her bir kesilen, taşınan -yani taşınmayacak da katledilen- zeytin ağacı için 2 tane zeytin ağacı dikmenin aslında bir göz boyama olduğunu hepimiz biliyoruz.

İDRİS NEBİ HATİPOĞLU (Eskişehir) - Nereden biliyorsun?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Ne alaka?

MURAT EMİR (Ankara) - Âdetâ bu, bir kişinin evladını öldürüp, oğlunu elinden alıp yerine yuvadan 2 bebek vermekten farksız, bu kadar saçma sapan bir şey; bir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Peki.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir şey daha söyleyeceğim yani ne kadar saçma bir şey yaptığınızı anlatmaya çalışıyorum.

İkincisi: Bu köylüleri niye sürekli kiracı tutuyorsunuz? Rayiç bedel üzerinden köylüleri mal sahibi yapsanıza. Yani her defasında köylüler aleyhine bir şey yapmak zorunda mısınız? Zaten taşıdınız, zaten zeytinleri katlettiniz, zaten mağdur ettiniz; hiç olmazsa yirmi yılın sonunda mal sahibi yapın, bunu niye esirgiyorsunuz?

(Gürültüler)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kabul edilen önerge doğrultusunda 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.50

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.52

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 18 Temmuz 2025 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.53